

Faculty of Education
SRINAKHARINWIROT UNIVERSITY

Journal of Education Research

Faculty of Education, Srinakharinwirot University

วารสารวิจัยทางการศึกษา
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ISSN : 2774-0781 (Print) | ISSN : 2774-079X (Online)

Vol.20 No.1 January – June 2025

ปีที่ 20 ฉบับที่ 1 มกราคม – มิถุนายน 2568

Faculty of Education, Srinakharinwirot University
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

Faculty of Education
SRINAKHARINWIROT UNIVERSITY

Journal of Education Research, Faculty of Education,
Srinakharinwirot University

วารสารวิจัยทางการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ISSN 2774-0781 (Print) : ISSN 2774-079X (Online)

Vol. 20 No. 1 : January-June 2025

ปีที่ 20 ฉบับที่ 1 : มกราคม-มิถุนายน 2568

เจ้าของ : คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
วาระการออก : ราย 6 เดือน ปีการศึกษาละ 2 ฉบับ (มกราคม-มิถุนายน, กรกฎาคม-ธันวาคม)
พิมพ์ที่ : ร้านเลย์ปรีนส์ ที่อยู่ : เลขที่ 561 หมู่ 1 ถนนเพชรเกษม แขวงหลักสอง
เขตบางแค กรุงเทพฯ 10160 โทร. 0-2258-2423 Fax. 0-2258-2423
ไลน์ : ID LINE: layprintswu02 Email : printing@hotmail.com
เลขประจำตัวผู้เสียภาษีอากร 3300900761158

วัตถุประสงค์ : เพื่อเป็นสื่อกลางการเผยแพร่องค์ความรู้ทางการศึกษา หรือที่เกี่ยวข้องกับ
ด้านสังคมศาสตร์ ทั้งภายในและภายนอกมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ วารสารฯ รับผิดชอบต่อความวิจัย
และบทความวิชาการ ฉบับสมบูรณ์ที่ไม่เคยเสนอ หรือหากมีบางส่วนของบทความได้เคยถูกนำเสนอในการ
ประชุมวิชาการระดับชาติหรือนานาชาติมาก่อน ผู้เขียนต้องปรับปรุงเพิ่มเติมบทความให้มีความสมบูรณ์ก่อน
หรือกำลังเสนอตีพิมพ์ในวารสารวิชาการใดมาก่อน

คณะกรรมการที่ปรึกษา

ศาสตราจารย์เกียรติคุณ ดร.ปานสิริ พันธุ์สุวรรณ

กระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัย
และนวัตกรรม

รองศาสตราจารย์ ดร.ชลวิทย์ เจียรจิตต์

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

รองศาสตราจารย์ ดร.วิไลลักษณ์ ลังกา

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ว่าที่ร้อยตรี ดร.กิตติคุณ รุ่งเรือง

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

บรรณาธิการ

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อาทิตย์ โพธิ์ศรีทอง

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

รองบรรณาธิการ

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ปวิณวงศ์ บำรุงจันทร์

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

กองบรรณาธิการ

รองศาสตราจารย์ ดร.อรุณี หงษ์ศิริวัฒน์

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

รองศาสตราจารย์ ดร.รังสรรค์ โฉมยา

มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

รองศาสตราจารย์ ดร.สมบัติ ท้ายเรือคำ

มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

รองศาสตราจารย์ ดร.ธีรศักดิ์ อุปไมยอริชัย

มหาวิทยาลัยนเรศวร

รองศาสตราจารย์ ดร.กัมปนาท บริบูรณ์

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ปรณัฐ กิจรุ่งเรือง

มหาวิทยาลัยศิลปากร

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ธิดาวัลย์ อุ่นกอง

มหาวิทยาลัยพะเยา

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ทวิกา ตั้งประภา

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

นางสาวสมวรรณ เอี่ยมวิจิตร

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

นายธนภูมิ สุนาถวนิชย์กุล

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ผู้ทรงคุณวุฒิประเมินบทความวิจัย

รองศาสตราจารย์ ดร.ดารณี ศักดิ์ศิริผล

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

รองศาสตราจารย์ ดร.พัชราภา ตันติชูเวช

มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตกำแพงแสน

รองศาสตราจารย์ ดร.รัฐพล ประดับเวทย์

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

รองศาสตราจารย์ ดร.สุเมธ งามนกนก

มหาวิทยาลัยบูรพา

รองศาสตราจารย์ ดร.เอกรณ บำรุงทำไม้

มหาวิทยาลัยศิลปากร

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กิตติพงษ์ พุ่มพวง

มหาวิทยาลัยนเรศวร

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.จิรพร นาคสัมฤทธิ์

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.จารุวรรณ พลอยดวงรัตน์

สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้า

เจ้าคุณทหารลาดกระบัง

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ชนันภรณ์ อารีกุล
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ดลศักดิ์ ไทโรเล็กทิม
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.บรรจบ บุญจันทร์
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ปรณัฐ กิจรุ่งเรือง
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พนิดา ศกุนตนาค
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ศิริพันธ์ ศรีวันยงค์
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สมบูรณ์ บุรศิริรักษ์
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เอมมิกา วชิระวินท์
อาจารย์ ดร.ฐาปณีย์ แสงสว่าง
อาจารย์ ดร.นฤมล ศิริวงษ์
อาจารย์ ดร.มุกิตา หวังคิด

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา
มหาวิทยาลัยศิลปากร
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
อาจารย์เกษียณ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
อาจารย์เกษียณ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
มหาวิทยาลัยสวนดุสิต
มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ผู้ประสานงาน

นางสาวสมวรรณ เอี่ยมวิจิตร
นายธนภูมิ สุนาถวนิชย์กุล

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

สำนักงาน

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
ที่อยู่ : 114 สุขุมวิท 23 แขวงคลองเตยเหนือ เขตวัฒนา กรุงเทพฯ 10110
โทรศัพท์ : 0-2649-5000 ต่อ 11123 โทรสาร: 0-2260-0124 E-mail : journal.edswu@gmail.com
ผู้สนใจสามารถค้นหาได้ใน : <https://so13.tci-thaijo.org/index.php/JERf>

บรรณาธิการแถลง

วารสารวิจัยทางการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ มุ่งเน้นการเผยแพร่ผลงานวิจัยทางการศึกษาที่มีคุณภาพ ครอบคลุมทั้งงานวิจัยจากคณาจารย์ นักวิจัย นิสิต นักศึกษา ตลอดจนบุคลากรสายสนับสนุนทางการศึกษาในลักษณะ R2R (Routine to Research) ซึ่งสะท้อนถึงความมุ่งมั่นในการเปิดกว้างทางวิชาการและส่งเสริมการสร้างองค์ความรู้ใหม่ในศาสตร์ทางการศึกษาที่หลากหลาย อาทิ การศึกษาปฐมวัย หลักสูตรและการสอน การบริหารการศึกษา การวัดผลและวิจัยทางการศึกษา จิตวิทยาการศึกษาและการแนะแนว การศึกษาพิเศษ อาชีวศึกษาและการศึกษาอุตสาหกรรม การศึกษาผู้ใหญ่ เทคโนโลยีทางการศึกษา และสาขาอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง เพื่อเป็นเวทีในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้และพัฒนางานวิจัยที่สามารถนำไปประยุกต์ใช้ให้เกิดประโยชน์ต่อวงการการศึกษาและสังคม

ด้วยความตระหนักถึงความสำคัญของคุณภาพงานวิจัย วารสารดำเนินการกระบวนการตรวจสอบมาตรฐานอย่างเข้มข้นผ่านระบบ Double-Blind Peer Review ซึ่งช่วยให้การพิจารณาบทความมีความเป็นกลางโปร่งใสและยุติธรรม โดยผู้ทรงคุณวุฒิในสาขาที่เกี่ยวข้องจะทำการประเมินและให้ข้อเสนอแนะเพื่อปรับปรุงบทความให้สมบูรณ์และสอดคล้องกับมาตรฐานวิชาการระดับชาติและสากล ตรงตามเกณฑ์ของศูนย์ดัชนีการอ้างอิงวารสารไทย (TCI - Thai Journal Citation Index Center) ซึ่งเป็นเครื่องยืนยันถึงคุณภาพและความน่าเชื่อถือของวารสาร

ฉบับนี้เป็น ปีที่ 20 ฉบับที่ 1 (มกราคม – มิถุนายน 2568) ซึ่งสะท้อนให้เห็นถึงความต่อเนื่องของการพัฒนาวารสารตลอดระยะเวลาที่ผ่านมา กองบรรณาธิการขอขอบพระคุณผู้เขียนบทความทุกท่านที่ให้ความไว้วางใจส่งผลงานมาเผยแพร่ ตลอดจนผู้ทรงคุณวุฒิที่ร่วมพิจารณาและให้ข้อเสนอแนะที่เป็นประโยชน์ในการพัฒนาบทความให้มีคุณภาพ นอกจากนี้ ขอขอบคุณคณะกรรมการที่ปรึกษาวารสาร คณะกรรมการวิจัยและทุกฝ่ายที่มีส่วนร่วมในการสนับสนุนการจัดทำวารสารฉบับนี้ให้สำเร็จลุล่วง

หวังเป็นอย่างยิ่งว่าวารสารฉบับนี้จะเป็นแหล่งความรู้ที่เป็นประโยชน์ต่อผู้อ่าน และมีส่วนช่วยในการขับเคลื่อนวงการวิจัยทางการศึกษาให้ก้าวหน้าอย่างยั่งยืน

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อาทิตย์ โพธิ์ศรีทอง)

บรรณาธิการวารสารวิจัยทางการศึกษา

จริยธรรมในการตีพิมพ์บทความ (Publication Ethics)

จริยธรรมในการตีพิมพ์บทความ (Publication Ethics)

1. บทความ ข้อความ ภาพประกอบ และตารางประกอบ ที่พิมพ์ลงวารสารเป็นความคิดเห็นส่วนตัวของผู้
นิพนธ์ กองบรรณาธิการไม่จำเป็นต้องเห็นด้วยเสมอไป และไม่มีส่วนรับผิดชอบใดๆ ถือเป็นความรับผิดชอบของผู้
นิพนธ์แต่เพียงผู้เดียว
2. บทความใดที่ผู้อ่านเห็นว่าได้มีการลอกเลียนหรือแอบอ้างโดยปราศจากการอ้างอิง หรือทำให้เข้าใจผิด
ว่าเป็นผลงานของผู้นิพนธ์ กรุณาแจ้งให้กองบรรณาธิการทราบ
3. บทความจากงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับมนุษย์และสัตว์ทดลอง กองบรรณาธิการขอสงวนสิทธิ์รับพิจารณา
เฉพาะงานวิจัยที่ผ่านการรับรองจากคณะกรรมการจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์และสัตว์ทดลองเท่านั้น
4. บทความที่ได้รับการพิมพ์ลงวารสารจะต้องมีผลการประเมินคุณภาพผ่านเกณฑ์การพิจารณาจาก
ผู้ทรงคุณวุฒิในสาขาที่เกี่ยวข้อง (Peer Review) ทั้งภายในและภายนอกมหาวิทยาลัย จำนวน 2 ท่าน/บทความ
จากจำนวนผู้ทรงคุณวุฒิที่ประเมินบทความทั้งหมด 3 ท่าน
5. ผู้ทรงคุณวุฒิที่ประเมินบทความไม่ทราบชื่อผู้นิพนธ์ และผู้นิพนธ์ไม่ทราบชื่อผู้ทรงคุณวุฒิ (Double-
Blind Peer Review)
6. บทความที่ส่งถึงกองบรรณาธิการ ขอสงวนสิทธิ์ที่จะไม่ส่งคืนผู้นิพนธ์

บทบาทและหน้าที่ของผู้นิพนธ์ (Duties of Authors)

1. ผู้นิพนธ์ทุกคนที่มีชื่อปรากฏในบทความต้องเป็นผู้มีส่วนร่วมในการดำเนินการวิจัยจริง และต้องระบุ
แหล่งทุนที่สนับสนุนในการทำวิจัยนี้ในกิตติกรรมประกาศ (ถ้ามี)
2. ผู้นิพนธ์ต้องพิมพ์บทความให้ถูกต้องตามรูปแบบที่วารสารกำหนดไว้ในคำแนะนำสำหรับผู้นิพนธ์
3. ผู้นิพนธ์ต้องอ้างอิงหากมีการนำผลงานของผู้อื่นมาใช้ในผลงานของผู้นิพนธ์ โดยผลงานเหล่านั้นต้อง
ปรากฏอยู่ในบทความ และเอกสารอ้างอิงท้ายบทความ ตามรูปแบบที่วารสารกำหนด
4. ผู้นิพนธ์ที่ส่งบทความเข้ารับการประเมินคุณภาพ ต้องเป็นผู้รับรองผลงานนั้นว่าเป็นผลงานใหม่และไม่
เคยส่งพิมพ์เผยแพร่ที่ไหนมาก่อน และไม่อยู่ระหว่างการพิจารณาของวารสารฉบับอื่น (ผู้นิพนธ์ลงลายมือชื่อรับรอง
ในใบนำส่งบทความวิจัย)
5. ผู้นิพนธ์ต้องนำเสนอรายงานข้อมูลที่เป็นจริงที่เกิดจากการดำเนินการวิจัย โดยไม่ให้ข้อมูลอันเป็นเท็จ
และไม่บิดเบือนข้อมูล และต้องระบุผลประโยชน์ทับซ้อน (ถ้ามี)

บทบาทและหน้าที่ของบรรณาธิการวารสาร (Duties of Editors)

1. บรรณาธิการมีหน้าที่ประเมินและตัดสินใจคัดเลือกบทความที่มีคุณภาพมาพิมพ์หลังจากผ่านกระบวนการประเมินบทความแล้วโดยพิจารณาจากความใหม่ ความชัดเจน ความสำคัญ ความสมบูรณ์ และความสอดคล้องของเนื้อหา กับนโยบายของวารสาร และมีหน้าที่พิจารณาคุณภาพของบทความวิจัยให้เป็นไปตามมาตรฐานสากล เพื่อพิมพ์เผยแพร่ในวารสารที่ตนรับผิดชอบ
2. บรรณาธิการต้องมีการตรวจสอบบทความในด้านการคัดลอกผลงานของผู้อื่น (Plagiarism) โดยใช้โปรแกรมที่น่าเชื่อถือได้อย่างจริงจัง ถ้าตรวจสอบแล้วพบว่า บทความใดๆ มีการคัดลอกผลงานของผู้อื่น ในกระบวนการประเมินคุณภาพบทความ บรรณาธิการต้องหยุดกระบวนการประเมินและติดต่อผู้พิมพ์หลักทันที เพื่อขอคำชี้แจงประกอบการตอบรับหรือปฏิเสธการพิมพ์เผยแพร่บทความนั้นๆ ดังนั้นบทความที่พิมพ์ในวารสาร ต้องไม่คัดลอกผลงานของผู้อื่น
3. บรรณาธิการต้องไม่เปิดเผยข้อมูลใดๆ ในระหว่างช่วงระยะเวลาของการประเมินบทความ แก่บุคคลอื่นๆ ที่ไม่เกี่ยวข้อง ไม่ว่าจะเป็นข้อมูลของผู้พิมพ์และผู้ประเมินบทความทุกคน
4. บรรณาธิการต้องไม่มีผลประโยชน์ทับซ้อนใดๆ กับผู้พิมพ์ ผู้ประเมิน และทีมผู้บริหารของหน่วยงานตนเอง หรือของหน่วยงานอื่น
5. บรรณาธิการต้องไม่ปฏิเสธการอนุมัติให้พิมพ์บทความ เพราะความสงสัย หรือไม่แน่ใจ หรือไม่เป็นไปตามข้อกำหนด โดยต้องหาหลักฐานทางวิชาการมาพิสูจน์ความสงสัยเหล่านั้นก่อน
6. บรรณาธิการต้องปฏิเสธการอนุมัติพิมพ์บทความที่เคยพิมพ์เผยแพร่ที่อื่นมาแล้วทั้งในรูปแบบของวารสารหรือบทความหลังการนำเสนอในที่ประชุมวิชาการฉบับเต็ม (Proceedings)

บทบาทและหน้าที่ของผู้ประเมินบทความ (Duties of Reviewers)

1. ผู้ประเมินต้องเสนอแนะหรือระบุผลงานวิจัยที่สำคัญและสอดคล้องกับบทความที่กำลังประเมินในกรณีที่ผู้พิมพ์ไม่ได้อ้างอิง เข้าไปในการประเมินบทความด้วย
2. ผู้ประเมินต้องไม่มีผลประโยชน์ทับซ้อนกับผู้พิมพ์ เช่น เป็นผู้ร่วมพิมพ์ หรือมีความสัมพันธ์หรือรู้จักกับผู้พิมพ์เป็นการส่วนตัว หรือเหตุผลอื่นๆ ที่จะทำให้ผู้ประเมินบทความไม่สามารถให้ข้อเสนอแนะและความคิดเห็นอย่างอิสระได้ ถ้ามีหรือตระหนักว่า ตนเองอาจมีผลประโยชน์ทับซ้อน ผู้ประเมินบทความควรแจ้งบรรณาธิการวารสารทราบและปฏิเสธการประเมินบทความนั้นๆ
3. ผู้ประเมินต้องรักษาความลับและไม่เปิดเผยข้อมูลบางส่วนหรือทุกส่วนในบทความที่ส่งเข้ามารับการประเมินคุณภาพ แก่บุคคลอื่นๆ ที่ไม่เกี่ยวข้อง ตลอดช่วงระยะเวลาของการประเมินบทความ
4. ผู้ประเมินต้องแจ้งให้บรรณาธิการวารสารทราบ หากพบว่ามีส่วนใดของบทความมีความเหมือน หรือซ้ำซ้อนกับผลงานของผู้อื่นโดยมีหลักฐานชัดเจน
5. ผู้ประเมินควรประเมินบทความในสาขาวิชาที่มีความเชี่ยวชาญ โดยพิจารณาความสำคัญ ความใหม่ คุณค่าของเนื้อหา ในบทความที่จะมีต่อสาขานั้นๆ ใช้ความเชี่ยวชาญเพื่อวิเคราะห์คุณภาพและความเข้มข้นของผลงาน โดยไม่ควรใช้ความคิดเห็นส่วนตัวที่ไม่มีข้อมูลทางวิชาการรองรับมาเป็นเกณฑ์ในการตัดสินใจบทความ

- ทักษะของผู้นำในยุคดิจิทัลที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพในการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษา
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2 1-13

THE IMPACT OF DIGITAL-AGE LEADERSHIP SKILLS ON THE MANAGEMENT EFFECTIVENESS
OF SCHOOL ADMINISTRATORS UNDER THE BANGKOK SECONDARY EDUCATION SERVICE
AREA OFFICE II

สมจิตร ประทุมทอง, สุกัลยา นิลกระยา, นพรัตน์ แทนทอง, สิริินธร ลินจินดาวงศ์
Somchit Prathomthong, Sukanlaya Ninkraya, Nopparat Thanthong,
Sirinthorn Sinjindawong

- ปัจจัยที่ส่งผลต่อการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงาน
เขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 1 14-26

FACTORS AFFECTING THE FORMATION OF PROFESSIONAL LEARNING COMMUNITY
IN SCHOOLS UNDER PHITSANULOK PRIMARY EDUCATIONAL SERVICE AREA OFFICE 1

ปรีชญา พิณศรี, ธัญญารัตน์ สวนจันทร์, เบญญาภา กาญจนันท์, ปุญญิศา แผลกเมือง,
พิมพ์สุภา ศุคนธ์ปิยสิริ, สติรพร ชาวนชัย
Preechaya Pinsri, Thanyarat Suanjun, Benyapa Kanchanan, Punyisa
Plaekmuang, Phimsuphak Sukhonpiyasiri, Sathiraporn Chaowachai

- ความสัมพันธ์ระหว่างความฉลาดทางอารมณ์กับภาวะผู้นำดิจิทัล ของผู้บริหารสถานศึกษา
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 3 27-39

THE RELATIONSHIP BETWEEN EMOTIONAL QUOTIENT AND DIGITAL LEADERSHIP OF
SCHOOL ADMINISTRATORS UNDER PHITSANULOK PRIMARY EDUCATIONAL SERVICE
AREA OFFICE 3

พิมพ์ร บูลอย, ปิยดา พัดแสง, พัชริดา พลกุลอนุสรณ์, พิษญ์สินี เพชรดี,
เพชรรัตน์ ขำบัณฑิตย์, สติรพร ชาวนชัย
Pimporn Boonloy, Piyada Pudsang, Phatcharida Phonkunanusorn,
Pidsinee Phetdee, Phetcharat Khambandit, Sathiraporn Chaowachai

สารบัญ

บทความวิจัย (Research Article)	หน้า
การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษากับบรรยากาศองค์การในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพิษณุโลก อุตรดิตถ์ A STUDY OF THE RELATIONSHIP BETWEEN PARTICIPATORY MANAGEMENT OF SCHOOL ADMINISTRATORS AND ORGANIZATIONAL ATMOSPHERE IN SCHOOLS UNDER THE PHITSANULOK-UTTARADIT SECONDARY EDUCATIONAL SERVICE AREA OFFICE <i>ธีรศานต์ แซ่อึ้ง, ธีรพงศ์ สathan, นิรุต์ เชียงรินทร์, พัชรารภรณ์ ทองแสน, พันธวัช ขุนกำแหง, สธิรพร ชาวนชัย</i> <i>Theerasan Saeuang, Theeraphong Sathan, Nirut Chiangrin, Phatcharaphorn Thongsaen, Pantawat kunkamhang, Sathiraporn Chaowachai</i>	40-53
แนวทางการพัฒนาการนิเทศภายในโดยใช้เทคโนโลยีดิจิทัล ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพิษณุโลก อุตรดิตถ์ GUIDELINES FOR ENHANCING INTERNAL SUPERVISION WITH DIGITAL TECHNOLOGY IN SCHOOLS UNDER THE SECONDARY EDUCATIONAL SERVICE AREA OFFICE, PHITSANULOK-UTTARADIT <i>นิตยา คำหนานัก, นิศารัตน์ ไกรราช, บุษยมาศ ทาแฝง, ปนิดา เทพสุวรรณ, สธิรพร ชาวนชัย</i> <i>Nittaya Kamhnanak, Nisarat Krairach, Busayamas Thaphaeng, Panida Thepsuwan, Sathiraporn Chaowachai</i>	54-69
แนวทางการส่งเสริมการเป็นองค์กรแห่งนวัตกรรมของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพิจิตร GUIDELINES FOR PROMOTING INNOVATIVE ORGANIZATION OF SCHOOLS UNDER PHICHIT SECONDARY EDUCATIONAL SERVICE AREA OFFICE <i>พนัดดา อินจ่อ, พีรภาว กิตติศาสตร์, พรนภา พฤติเจริญ, ประธาน พะลาด, ปิยะกาญจน์ คูหา, สธิรพร ชาวนชัย</i> <i>Panadda Aincho, Peerapa Kittisartra, Phornnapa Prutcharoen, Prathan Phalad, Piyakan khuha, Sathiraporn Chaowachai</i>	70-82

สารบัญ

บทความวิจัย (Research Article)	หน้า
ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 3 FACTORS AFFECTING THE EFFECTIVENESS OF ACADEMIC ADMINISTRATION IN SCHOOLS UNDER THE PHITSANULOK PRIMARY EDUCATIONAL SERVICE AREA OFFICE 3 <i>พิชัย ระเกตุ, บุญญาฤทธิ์ สาระวรรณ, อีระพงษ์ สุขอยู่, อีระเมธ เทพสุริยวงศ์, พงศธร สายเสนี, สธิรพร ชาวนันชัย</i> <i>Pichai Raket, Boonyarit Sarawan, Thiraphong Sukyu, Theeramaet Thepsuriyawong, Phongsathon Saisene, Sathiraporn Chaowachai</i>	83-96
การพัฒนาความสามารถในการช่วยเหลือตนเองด้านการแต่งกาย ของนักเรียนออทิสติก โดยใช้เทคนิคการสอนเชิงพฤติกรรม DEVELOPMENT OF SELF-HELP SKILLS IN DRESSING FOR AUTISTIC STUDENTS USING BEHAVIORAL TEACHING TECHNIQUES <i>พิชญาศินี สุธะตา</i> <i>Pitchayasinee Suyata</i>	97-110
การพัฒนาระบบสารสนเทศเพื่อการบริหารโครงการบริการวิชาการของศูนย์พัฒนาการศึกษาเพื่อการเรียนรู้ตลอดชีวิต คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ THE DEVELOPMENT OF INFORMATION SYSTEM FOR ACADEMIC SERVICE PROJECT MANAGEMENT OF EDUCATIONAL DEVELOPMENT CENTER FOR LIFELONG LEARNING, FACULTY OF EDUCATION, SRINAKHARINWIROT UNIVERSITY <i>รัชฎา เมฆวัฒน์</i> <i>Rachaya Makwat</i>	111-125
หลักเกณฑ์และคำแนะนำสำหรับผู้เขียน (Principles and Guideline for Author)	126-133

ทักษะของผู้นำในยุคดิจิทัลที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพในการบริหารงาน ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2

THE IMPACT OF DIGITAL-AGE LEADERSHIP SKILLS ON THE MANAGEMENT
EFFECTIVENESS OF SCHOOL ADMINISTRATORS UNDER THE BANGKOK SECONDARY
EDUCATION SERVICE AREA OFFICE II

สมจิตร ประทุมทอง * สุภัทลยา นิลกระยา นพรัตน์ แทนทอง สิริธร สิ้นจินดาวงศ์

Somchit Prathumthong * Sukanlaya Ninkraya Nopparat Thanthong

Sirinthorn sinjindawong

วิทยาลัยบัณฑิตศึกษาด้านการจัดการ มหาวิทยาลัยศรีปทุม, ประเทศไทย

Graduate College of Management, Sripatum University, Thailand

* Corresponding author e-mail: Somjit_012@hotmail.com

Received: 13/03/2025 | Revised: 26/05/2025 | Accepted: 04/06/2025

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณมีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาทักษะของผู้นำในยุคดิจิทัลในการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษา 2) เพื่อศึกษาประสิทธิภาพในการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษา 3) เพื่อศึกษาวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างทักษะของผู้นำในยุคดิจิทัลกับประสิทธิภาพในการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษา 4) เพื่อศึกษาทักษะของผู้นำในยุคดิจิทัลที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพในการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษา ตัวอย่างในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2 ปีการศึกษา 2566 โดยใช้สูตรการคำนวณขนาดกลุ่มตัวอย่างตามหลักการของทาร์โยมานเน่ จำนวน 375 คน จากจำนวน 5,941 คน จำนวน 52 สถานศึกษา กำหนดสัดส่วนโดยเทียบบัญญัติไตรยางค์ จำแนกตามขนาดสถานศึกษา โดยใช้การสุ่มอย่างง่าย เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ มีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับ เท่ากับ 0.98 และมีค่าความ

เที่ยงตรง เท่ากับ 0.94 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน วิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบเป็นขั้นตอน ผลการวิจัยพบว่า 1) ทักษะของผู้นำในยุคดิจิทัลในการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2 โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก 2) ประสิทธิภาพในการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2 โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก 3) ทักษะของผู้นำในยุคดิจิทัลที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพในการบริหารงานของผู้บริหาร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2 จากมากไปน้อย ดังนี้ พบว่า ทักษะของผู้นำในยุคดิจิทัล 3 ทักษะ คือ ทักษะทางด้านมนุษยสัมพันธ์, ทักษะทางเทคโนโลยีและการใช้ดิจิทัล และทักษะการบริหารจัดการองค์การ สามารถพยากรณ์ประสิทธิภาพในการบริหารงานของผู้บริหาร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2 อย่างนัยสำคัญทางสถิติ .05

คำสำคัญ: ทักษะของผู้นำในยุคดิจิทัล ประสิทธิภาพในการบริหารงาน ยุคดิจิทัล

Abstract

This quantitative research aimed to examine: (1) investigate the leadership skills in the digital era for educational management; (2) investigate the effectiveness of top management level in an educational institution; (3) analyse the relationship between how innovation and technology affect the effectiveness of educational management of the institutions; and (4) investigate how leadership skills in the digital era affect the top management to manage educational institutions. This research has collected samples from teachers from schools under the Secondary Educational Service Area Office Bangkok II. The sample consisted of 375 teachers selected from 5,941 individuals across 52 schools using Taro Yamane's formula and simple random sampling. The research instrument was a five-point Likert scale questionnaire. The research instrument was a five-point Likert scale questionnaire with a reliability coefficient of 0.98 and a validity index of 0.94. Data were analyzed using frequency, percentage, mean, standard deviation, Pearson's correlation coefficient, and stepwise multiple regression analysis. The results revealed that: (1) the overall digital-age leadership skills of school administrators were rated at a high level; (2) the overall management performance was also at a high level; and (3) three interpersonal skills, technological and digital literacy, and leadership skills organizational management significantly predicted the administrators' management performance, with statistical significance at the .05 level.

Keywords: Leadership Skills in Digital Transformation, The Efficiency of Management, Digital Transformation

บทนำ

ในยุคดิจิทัลที่โลกเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วจากการพัฒนาเทคโนโลยีสารสนเทศ ส่งผลกระทบอย่างกว้างขวางต่อระบบเศรษฐกิจ สังคม และโดยเฉพาะอย่างยิ่งต่อระบบการศึกษา ประเทศไทยได้กำหนดนโยบาย “Thailand 4.0” ซึ่งมุ่งเน้นการขับเคลื่อนประเทศด้วยนวัตกรรมและการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ เพื่อเตรียมความพร้อมสู่สังคมฐานความรู้ (ไทยคู่ฟ้า, 2560) ในบริบทนี้ การศึกษามีบทบาทสำคัญในการสร้างกำลังคนให้พร้อมรับมือกับความท้าทายของยุคดิจิทัล

ผู้บริหารสถานศึกษาในฐานะผู้นำทางวิชาการและการบริหารองค์กร มีบทบาทสำคัญในการยกระดับคุณภาพการจัดการศึกษาให้สอดคล้องกับบริบทโลกที่เปลี่ยนแปลง การบริหารงานของผู้บริหารจึงต้องมี “ประสิทธิภาพ” ทั้งในด้านการวางแผน การจัดองค์กร การบริหารบุคลากร การสั่งการ การประสานงาน การรายงานผล และการใช้งบประมาณอย่างเหมาะสม (Mintzberg, 1973 อ้างใน เสาวนารถ เล็กเลสินธุ์, 2561) อย่างไรก็ตาม จากการศึกษาของ เสาวนารถ เล็กเลสินธุ์ (2561) พบว่า แม้ประสิทธิภาพการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษาจะอยู่ในระดับมากโดยภาพรวม แต่ในบางด้านยังขาดความคล่องตัว โดยเฉพาะการประสานงานและการปรับตัวต่อเทคโนโลยีใหม่ ๆ ซึ่งอาจส่งผลต่อประสิทธิผลของการบริหารโดยรวม

จากการศึกษาเชิงวิเคราะห์ของ ฉัตรสิรินทร์ มีสุข (2564) ยังชี้ให้เห็นว่า ผู้บริหารสถานศึกษาหลายแห่งยังขาดทักษะด้านเทคโนโลยีดิจิทัลและการบูรณาการเทคโนโลยีกับการบริหารงาน ซึ่งเป็นสิ่งจำเป็นอย่างยิ่งในการจัดการเรียนการสอนในยุคหลังโควิด-19 ที่มีการเรียนการสอนแบบออนไลน์และผสมผสาน (Hybrid Learning) เพิ่มขึ้น

ดังนั้น ทักษะของผู้นำในยุคดิจิทัลจึงกลายเป็นปัจจัยสำคัญที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพในการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษา โดยเฉพาะทักษะด้านการบริหารจัดการองค์กร ทักษะทางเทคโนโลยี และทักษะด้านมนุษยสัมพันธ์ ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ Northouse (2016) ที่ชี้ว่าผู้นำที่มีทักษะหลากหลายสามารถปรับตัวให้เข้ากับสถานการณ์และส่งผลต่อการทำงานขององค์กรได้อย่างมีประสิทธิภาพ

จากบริบทดังกล่าว ผู้วิจัยจึงเห็นถึงความจำเป็นในการศึกษา “ทักษะของผู้นำในยุคดิจิทัลที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพในการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษา” โดยมุ่งศึกษาผู้บริหารในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2 ซึ่งเป็นเขตที่มีบริบทการบริหารงานที่ต้องเผชิญกับความเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยีอย่างต่อเนื่อง เพื่อหาข้อมูลเชิงประจักษ์ที่สามารถนำไปใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาศักยภาพของผู้บริหารให้สามารถบริหารงานได้อย่างมีประสิทธิภาพและตอบสนองต่อเป้าหมายของการพัฒนาการศึกษาชาติอย่างแท้จริง

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาทักษะของผู้บริหารในยุคดิจิทัลในการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษา
2. เพื่อศึกษาประสิทธิภาพในการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษา
3. เพื่อศึกษาวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างทักษะของผู้บริหารในยุคดิจิทัลกับประสิทธิภาพในการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษา
4. เพื่อศึกษาทักษะของผู้บริหารในยุคดิจิทัลที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพในการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษา

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มีวิธีการดำเนินการวิจัยดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากร ประชากรที่ใช้ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ครูในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2 ปีการศึกษา 2566 รวมทั้งสิ้น 5,941 คน จาก 52 สถานศึกษา (สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2, 2566)

1.2 กลุ่มตัวอย่าง กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ครูในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2 โดยใช้สูตรการคำนวณขนาดกลุ่มตัวอย่างตามหลักการของ Taro Yamane (1973, อ้างใน เสวนารถ เล็กเลอสินธุ์, 2561) ซึ่งใช้ระดับความเชื่อมั่นที่ 0.05 ได้กลุ่มตัวอย่างเท่ากับ 375 คน ใช้วิธีการสุ่มแบบแบ่งชั้นภูมิตามขนาดของสถานศึกษา และใช้วิธีการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) ด้วยวิธีการจับสลากจากตัวแทนสถานศึกษา

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับทักษะของผู้บริหารในยุคดิจิทัลที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพในการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2 แบ่งออกเป็น 3 ตอน

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม มีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (check List) ได้แก่ จำแนกตามเพศ ตำแหน่งวิทยฐานะ ประสบการณ์ทำงาน ขนาดสถานศึกษา

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับทักษะของผู้บริหารในยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2 ซึ่งผู้วิจัยได้สร้างแบบสอบถามตามแบบสอบถามของ (มณฑาทิพย์ นามนุ, 2561) ประกอบด้วย 5 ด้าน คือ 1) ทักษะการสื่อสาร (communication skill) 2) ทักษะการบริหารจัดการองค์การ (Skills in Organizational Management) 3) ทักษะการคิดวิเคราะห์และการคิดสร้างสรรค์ (Critical and creative thinking skill) 4) ทักษะทางเทคโนโลยีและการใช้ดิจิทัล (Technological and digital literacy skills) 5) ทักษะด้านมนุษยสัมพันธ์

(Human relations skill) ปฏิบัติ ลักษณะแบบสอบถาม เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ของบุญชม ศรีสะอาด และบุญส่ง นิลแก้ว (2545)

ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับประสิทธิภาพในการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2 ซึ่งผู้วิจัยได้สร้างแบบสอบถามโดยอ้างอิงของ กุลนิตดา สายสอน (2560) ได้แก่ ประสิทธิภาพการบริหารงานของผู้บริหาร 7 ด้านตาม POSDCoRB Model ประกอบด้วย 1) ด้านการวางแผน 2) ด้านการจัดองค์การ 3) ด้านการจัดบุคคลเข้าทำงาน 4) ด้านการสั่งการหรืออำนวยการ 5) ด้านการประสานงาน 6) ด้านการรายงานผลการปฏิบัติงาน 7) ด้านงบประมาณ ลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบ มาตราส่วนประมาณค่า (rating Scale) ของบุญชม ศรีสะอาด และบุญส่ง นิลแก้ว (2545)

3. ตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือวิจัย คือแบบสอบถามเกี่ยวกับประสิทธิภาพในการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2 โดยการนำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นให้ผู้เชี่ยวชาญที่มีประสบการณ์และมีความรู้ความสามารถเกี่ยวกับการวัดและประเมินผล ด้านบริหารการศึกษาและผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 5 ท่านตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา(Content Validity)และหาค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างวัตถุประสงค์กับสิ่งที่ต้องการวัด (Index of Objective Congruence: IOC) ซึ่งเกณฑ์การประเมินแต่ละข้อคำถาม มีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับ เท่ากับ 0.98 และมีค่าความเที่ยงตรง เท่ากับ 0.94

4. วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล 1) ผู้วิจัยขอหนังสือจากหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา วิทยาลัยบัณฑิตศึกษาด้านการจัดการ มหาวิทยาลัยศรีปทุมเพื่อขอความร่วมมือจากผู้อำนวยการสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2 ในการอนุญาตให้บุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติหน้าที่ทางการศึกษาในสถานศึกษาเป็นกลุ่มตัวอย่าง 2) ผู้วิจัยส่งหนังสือขออนุญาตเก็บข้อมูลงานวิจัยเข้าสู่ระบบ e-office ของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2 ที่เป็นกลุ่มตัวอย่างเพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลแบบออนไลน์ ได้รับข้อมูลมา 375 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100 3) นำแบบสอบถามที่รวบรวมได้ทำการตรวจสอบความถูกต้องสมบูรณ์ และนำไปใช้ ในการวิเคราะห์ข้อมูลต่อไป

5. วิธีการวิเคราะห์ข้อมูล

5.1 วิเคราะห์ข้อมูลสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามเพศ ตำแหน่งวิทยฐานะ ประสบการณ์ทำงาน ขนาดสถานศึกษา ผู้วิจัยใช้ค่าความถี่ และหาค่าร้อยละ

5.2 วิเคราะห์ทักษะของผู้นำในยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาและประสิทธิภาพในการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร และประสิทธิภาพในการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2 ผู้วิจัยใช้สถิติพื้นฐาน (ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน)

5.3 การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างทักษะของผู้นำในยุคดิจิทัลกับประสิทธิภาพในการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2

โดยใช้การหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson's product moment correlation Coefficient) โดยภาพรวมและรายด้าน”

5.4 วิเคราะห์ทักษะของผู้ผู้นำในยุคดิจิทัลที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพในการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2 จากแบบสอบถามด้วยการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณ (Stepwise multiple regression analysis) โดยใช้วิธี stepwise เพื่อตรวจสอบและควบคุม multicollinearity เพื่อให้ตัวแปรอิสระไม่มีความสัมพันธ์กันสูง ตรวจสอบสมมติฐานสำคัญของการวิเคราะห์ถดถอย (ความเป็นอิสระ, ความเป็นเชิงเส้น, ความปกติของ residuals, ความสม่ำเสมอของความแปรปรวน) ใช้เกณฑ์ทางสถิติ เช่น ค่า p-value เพื่อเพิ่มหรือลบตัวแปรในโมเดลอย่างเป็นขั้นตอน เพื่อช่วยให้โมเดลถดถอยที่ได้มีความน่าเชื่อถือและสามารถนำไปใช้ทำนายประสิทธิภาพในการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ

สรุปผลการวิจัย

1. ผลการศึกษาทักษะของผู้ผู้นำในยุคดิจิทัลในการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษา

ผลการวิเคราะห์ทักษะของผู้ผู้นำในยุคดิจิทัลในการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2 โดยรวมและรายด้าน ดังในตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ทักษะของผู้ผู้นำในยุคดิจิทัลในการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2

ทักษะของผู้ผู้นำในยุคดิจิทัล	n = 375		ระดับ	อันดับที่
	$\bar{X}$	S.D.		
1. ทักษะการสื่อสาร	3.68	.049	มาก	5
2. ทักษะการบริหารจัดการองค์การ	3.74	.049	มาก	3
3. ทักษะทางเทคโนโลยีและการใช้ดิจิทัล	3.79	.049	มาก	2
4. ทักษะทางด้านมนุษยสัมพันธ์	4.19	.060	มาก	1
5. ทักษะการคิดวิเคราะห์และคิดสร้างสรรค์	3.73	.050	มาก	4
รวม	3.83	.051	มาก	

จากตารางที่ 1 พบว่า ทักษะของผู้ผู้นำในยุคดิจิทัลในการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2 โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ =3.83) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยเรียงลำดับจากมากไปน้อยได้ ดังนี้ ทักษะทางด้านมนุษยสัมพันธ์ ($\bar{X}$ =4.19) ทักษะทางเทคโนโลยีและการใช้ดิจิทัล ($\bar{X}$ =3.79) ทักษะการบริหารจัดการองค์การ ($\bar{X}$ =3.74) ทักษะการคิดวิเคราะห์และคิดสร้างสรรค์ ($\bar{X}$ =3.73) และทักษะการสื่อสาร ($\bar{X}$ =3.68)

2. ผลการศึกษาประสิทธิภาพในการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษา
 ผลการวิเคราะห์ประสิทธิภาพในการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขต
 พื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2 โดยรวมและรายด้าน ดังในตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ประสิทธิภาพในการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2

ประสิทธิภาพในการบริหารงาน	n = 375		ระดับ	อันดับที่
	$\bar{X}$	S.D.		
1. การวางแผน	3.76	.046	มาก	5
2. การจัดองค์การ	3.83	.045	มาก	1
3. การจัดบุคคลเข้าทำงาน	3.76	.046	มาก	5
4. การสั่งการหรืออำนวยการ	3.78	.048	มาก	3
5. การประสานงาน	3.70	.046	มาก	7
6. การรายงานผลการปฏิบัติงาน	3.78	.042	มาก	3
7. งบประมาณ	3.82	.044	มาก	2
รวม	3.78	.045	มาก	

จากตารางที่ 2 พบว่า ประสิทธิภาพในการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2 โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ =3.78) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยเรียงลำดับจากมากไปน้อยได้ดังนี้ ด้านการจัดองค์การ ($\bar{X}$ =3.83) ด้านงบประมาณ ($\bar{X}$ =3.82) ด้านการรายงานผลการปฏิบัติงาน ($\bar{X}$ =3.78) ด้านการสั่งการหรืออำนวยการ ($\bar{X}$ =3.78) ด้านการวางแผน ($\bar{X}$ =3.76) ด้านการจัดบุคคลเข้าทำงาน ($\bar{X}$ =3.76) และด้านการประสานงาน ($\bar{X}$ =3.70)

3. ผลการศึกษาทักษะของผู้ผู้นำในยุคดิจิทัลที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพในการบริหารงานของผู้บริหาร สถานศึกษา

ผลการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณของตัวแปรที่ใช้พยากรณ์ทักษะของผู้ผู้นำในยุคดิจิทัลที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพในการบริหารงานของผู้บริหาร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2 ดังในตารางดังต่อไปนี้

ตารางที่ 3 วิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างทักษะของผู้ผู้นำในยุคดิจิทัลกับประสิทธิภาพในการบริหารงานของผู้บริหาร
สถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2 * ($p < .05$)

ตัวแปร	X ₁	X ₂	X ₃	X ₄	X ₅	Total x	Total y
X ₁	1.000	0.915**	0.908**	0.894**	0.931**	0.953**	0.882**
X ₂		1.000	0.932**	0.952**	0.950**	0.975**	0.948**
X ₃			1.000	0.950**	0.971**	0.977**	0.908**
X ₄				1.000	0.955**	0.978**	0.944**
X ₅					1.000	0.987**	0.927**
Total x						1.000	0.947**
Total y							1.000

จากตารางที่ 3 พบว่า ทักษะของผู้ผู้นำในยุคดิจิทัลโดยรวมมีความสัมพันธ์กับประสิทธิภาพในการบริหารงานของผู้บริหาร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (r) เท่ากับ 0.947 ซึ่งมีความสัมพันธ์ไปในทิศทางเดียวกัน และมีความสัมพันธ์ทางบวกในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ทุกด้านที่มีความสัมพันธ์กันในระดับที่สูงมาก เรียงลำดับจากมากไปน้อย ได้แก่ ทักษะการบริหารจัดการองค์การ (X₂ = 0.948) ทักษะทางด้านมนุษยสัมพันธ์ (X₄ = 0.944) ทักษะการคิดวิเคราะห์และคิดสร้างสรรค์ (X₅ = 0.927) ทักษะทางเทคโนโลยีและการใช้ดิจิทัล (X₃ = 0.908) ทักษะการสื่อสาร (X₁ = 0.882)

ตารางที่ 4 ผลการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณของตัวแปรที่ใช้พยากรณ์ทักษะของผู้ผู้นำในยุคดิจิทัลที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพในการบริหารงานของผู้บริหาร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2

Model	Unstandardized		Standardized	t	Sig.
	Coefficients		Coefficients		
	B	Std. Error	Beta		
(Constant)	.768	.054		14.363	.000
X ₁ ทักษะการสื่อสาร	.017	.037	.020	.469	.639
X ₂ ทักษะการบริหารจัดการองค์การ	.424	.049	.488	8.661	.000
X ₃ ทักษะทางเทคโนโลยีและการใช้ดิจิทัล	-.115	.058	-.131	-1.995	.047
X ₄ ทักษะทางด้านมนุษยสัมพันธ์	.327	.042	.460	7.722	.000
X ₅ ทักษะการคิดวิเคราะห์และคิดสร้างสรรค์	.114	.068	.134	1.682	.093
R = .960, R ² =0.921, SE.est = 0.235, p = .000					

* $p < .05$

จากตารางที่ 4 พบว่า ทักษะของผู้นำในยุคดิจิทัลมี 3 ทักษะ คือ X_2 ทักษะการบริหารจัดการองค์กร, X_3 ทักษะทางเทคโนโลยีและการใช้ดิจิทัล และ X_4 ทักษะทางด้านมนุษยสัมพันธ์ สามารถพยากรณ์ประสิทธิภาพในการบริหารงานของผู้บริหาร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ .05 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณ (R) เท่ากับ 0.960 มีค่าประสิทธิภาพในการพยากรณ์ (R^2) ในภาพรวมเท่ากับ 0.921 ค่าความคลาดเคลื่อน มาตรฐาน (S.E.est) เท่ากับ 0.235 สามารถร่วมการทำนายประสิทธิภาพในการบริหารงานของผู้บริหาร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2 ได้ร้อยละ 92.1 ทักษะของผู้นำในยุคดิจิทัลมี 3 ทักษะ มีค่าสัมประสิทธิ์ของตัวพยากรณ์ในรูปคะแนนดิบ (b) เท่ากับ .424, -.115, .327 ตามลำดับ มีค่าสัมประสิทธิ์การพยากรณ์ในรูปคะแนนมาตรฐาน (β) เท่ากับ .488, -.131, .460 ตามลำดับ และมีค่าคงที่ของสมการพยากรณ์ในรูปคะแนนดิบ (α) เท่ากับ .768 สมการถดถอยพหุคูณในรูปแบบคะแนนดิบ $\hat{y} = 0.768 + 0.424x_2 - 0.115x_3 + 0.327x_4$ และสมการถดถอยพหุคูณในรูปแบบคะแนนมาตรฐาน $\hat{Z}_y = 0.488x_2 - 0.131x_3 + 0.460x_4$

อภิปรายผลการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้พบผลการวิจัยสำคัญที่นำมาอภิปรายผลการวิจัยได้ดังนี้

1. จากผลการวิจัยพบว่า ทักษะของผู้นำในยุคดิจิทัลในการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณารายด้าน พบว่าทุกด้านก็อยู่ในระดับมากเช่นกัน ได้แก่ ทักษะด้านมนุษยสัมพันธ์ ด้านเทคโนโลยีและการใช้ดิจิทัล ด้านการบริหารจัดการองค์กร และด้านการสื่อสาร ผลการวิจัยดังกล่าวสะท้อนให้เห็นว่า ทักษะของผู้นำในยุคดิจิทัลมีบทบาทสำคัญต่อการปรับตัวขององค์กรในบริบทที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว ผู้นำที่มีทักษะที่หลากหลายสามารถส่งเสริมให้เกิดบรรยากาศการทำงานที่สนับสนุนการพัฒนา ช่วยเพิ่มขีดความสามารถในการบริหารจัดการ และขับเคลื่อนองค์กรให้ก้าวทันการเปลี่ยนแปลงในศตวรรษที่ 21 ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ผลการวิจัยสอดคล้องกับงานของณัฐวดี ชูวัง และอัจฉราวรรณ จันทร์เพ็ญศรี (2565) ซึ่งพบว่าผู้บริหารสถานศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1 มีทักษะผู้นำในยุคดิจิทัลในระดับมาก โดยเฉพาะความสามารถในการบริหารจัดการทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพ และปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยี

นอกจากนี้ ยังสอดคล้องกับผลการวิจัยของสัตตบุษย์ โพธิ์รุท (2564) และบุญส่ง กรุงชาลี (2561) ซึ่งต่างรายงานว่า ทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 โดยรวมอยู่ในระดับมาก แสดงให้เห็นถึงแนวโน้มร่วมกันของบทบาทผู้นำทางการศึกษาในยุคดิจิทัล ที่ต้องมีความสามารถในการปรับตัว วางแผน และใช้เทคโนโลยีอย่างเหมาะสม เพื่อยกระดับคุณภาพของการจัดการศึกษาอย่างยั่งยืน

2. ผลการวิจัยพบว่า ประสิทธิภาพในการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2 โดยรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้เมื่อพิจารณารายด้าน ได้แก่ การจัดองค์การ งบประมาณ การรายงานผลการปฏิบัติงาน การสั่งการหรืออำนวยการ การวางแผน การจัดบุคคลเข้าทำงาน และการประสานงาน ล้วนอยู่ในระดับมากเช่นกัน ผลดังกล่าวสะท้อนถึงความสามารถของผู้บริหารในการดำเนินงานตามบทบาทหน้าที่อย่างมีประสิทธิภาพ โดยครอบคลุมกระบวนการบริหารที่สำคัญ ซึ่งส่งผลต่อความต่อเนื่องและความสอดคล้องในการดำเนินงานภายในสถานศึกษา ทั้งในด้านการจัดการทรัพยากร การสื่อสารภายในองค์กร และการวางแผนเชิงกลยุทธ์ ซึ่งเป็นองค์ประกอบสำคัญที่ช่วยเสริมสร้างความเข้มแข็งให้กับระบบการบริหารงานสถานศึกษา ผลการวิจัยนี้สอดคล้องกับงานวิจัยของเสาวนารถ เล็กเลสินธุ์ (2561) ที่พบว่า ประสิทธิภาพการบริหารงานของผู้บริหารตามความคิดเห็นของบุคลากรในองค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดนนทบุรี อยู่ในระดับมากเช่นกัน ทั้งในภาพรวมและรายด้าน แสดงให้เห็นถึงแนวโน้มของบทบาทผู้นำในองค์กรภาครัฐที่ให้ความสำคัญกับการวางแผน การอำนวยการ และการติดตามผลอย่างมีระบบ

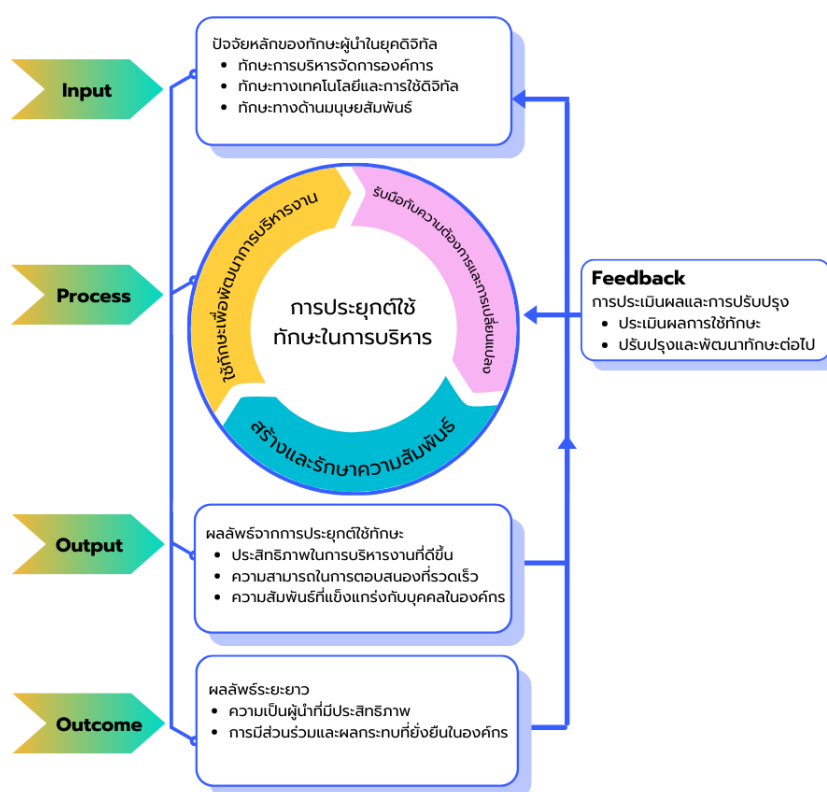
สามารถสรุปได้ว่า ผู้บริหารสถานศึกษาที่มีประสิทธิภาพจะต้องมีทักษะในการบริหารจัดการทั้งด้านบุคคล ระบบงาน และทรัพยากร ตลอดจนสามารถประสานความร่วมมือภายในองค์กรอย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งเป็นพื้นฐานสำคัญในการยกระดับคุณภาพการศึกษาให้สามารถตอบสนองต่อเป้าหมายของนโยบายทางการศึกษาในยุคปัจจุบันได้อย่างยั่งยืน

3. ผลการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณแสดงให้เห็นว่า ทักษะของผู้นำในยุคดิจิทัล ซึ่งประกอบด้วย 3 ด้าน ได้แก่ ทักษะการบริหารจัดการองค์การ ทักษะทางเทคโนโลยีและการใช้ดิจิทัล และทักษะด้านมนุษยสัมพันธ์ สามารถร่วมกันพยากรณ์ประสิทธิภาพในการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2 ได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณ (R) เท่ากับ 0.960 และมีค่า R^2 เท่ากับ 0.921 แสดงว่าทักษะทั้งสามสามารถอธิบายความแปรปรวนของประสิทธิภาพการบริหารงานได้ถึงร้อยละ 92.1 ซึ่งถือว่าอยู่ในระดับสูงมาก และค่าความคลาดเคลื่อนมาตรฐานของประมาณการ (S.E.est) อยู่ที่ 0.235 แสดงถึงความแม่นยำของโมเดลในการพยากรณ์ การที่ทักษะการบริหารจัดการองค์การ ($\beta = .488$) และทักษะด้านมนุษยสัมพันธ์ ($\beta = .460$) มีอิทธิพลเชิงบวกอย่างชัดเจน แสดงให้เห็นถึงความสำคัญของการวางโครงสร้างงาน การกำหนดบทบาทหน้าที่ที่ชัดเจน ตลอดจนการส่งเสริมบรรยากาศที่เอื้อต่อความร่วมมือในองค์กร ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ Katz (1974) ที่ระบุว่า ผู้นำจำเป็นต้องมีทักษะหลัก 3 ด้าน ได้แก่ ทักษะทางเทคนิค (Technical skills) ทักษะด้านมนุษยสัมพันธ์ (Human skills) และทักษะด้านแนวคิด (Conceptual skills) ซึ่งล้วนมีบทบาทสำคัญในการบริหารองค์การอย่างมีประสิทธิภาพ ในส่วนของทักษะทางเทคโนโลยีและการใช้ดิจิทัล แม้จะมีค่าสัมประสิทธิ์การพยากรณ์เป็นลบเล็กน้อย ($\beta = -.131$) แต่ก็ยังแสดงถึงความสำคัญในฐานะเครื่องมือที่ช่วยเพิ่มประสิทธิภาพในการสื่อสาร การบริหารข้อมูล และการเผยแพร่สารสนเทศภายในสถานศึกษา ซึ่งอาจยังมีข้อจำกัดด้านความพร้อมของบุคลากรหรือโครงสร้างพื้นฐาน ส่งผลให้ประสิทธิภาพของการใช้เทคโนโลยีไม่เด่นชัดเท่ากับทักษะด้านอื่น ผลการวิจัยนี้สอดคล้องกับงานของ ณัฐวดี ชูวัง และอัจฉราวรรณ

จันทรเพ็ญศรี (2565) ซึ่งพบว่าคุณลักษณะด้านการสื่อสารและการใช้เทคโนโลยีมีความสัมพันธ์ทางบวกกับทักษะด้านมนุษยสัมพันธ์ในระดับสูง แม้จะเป็นคู่ที่มีค่าความสัมพันธ์ต่ำที่สุด แต่ก็ชี้ให้เห็นถึงความเชื่อมโยงระหว่างการสื่อสารเชิงเทคโนโลยีกับความสัมพันธ์ภายในองค์กร

องค์ความรู้การวิจัย

องค์ความรู้การวิจัยในครั้งนี้คือ ทักษะของผู้นำในยุคดิจิทัลที่สำคัญต่อการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษา ซึ่งประกอบด้วย 1) ทักษะการบริหารจัดการองค์การ ส่งผลโดยตรงต่อประสิทธิภาพในการบริหารงานของผู้บริหาร ช่วยให้การจัดการและการตัดสินใจภายในองค์กรเป็นไปอย่างมีระบบและมีประสิทธิภาพ 2) ทักษะทางเทคโนโลยีและการใช้ดิจิทัล นำเทคโนโลยีมาใช้ในการบริหารงาน เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพและความสามารถในการตอบสนองต่อความต้องการและการเปลี่ยนแปลงที่รวดเร็วในยุคดิจิทัล 3) ทักษะทางด้านมนุษยสัมพันธ์ สำคัญในการสร้างและรักษาความสัมพันธ์ที่ดีกับบุคลากรภายในองค์กรและกลุ่มผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ช่วยให้การบริหารและการทำงานเป็นไปอย่างราบรื่น การค้นพบเหล่านี้ชี้ให้เห็นถึงความสำคัญของการพัฒนาทักษะด้านการบริหารจัดการที่มีการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีและการสื่อสารในยุคดิจิทัล สำหรับผู้นำการศึกษาในปัจจุบันและอนาคต สรุปดังในภาพที่ 1

ภาพที่ 1 องค์ความรู้การวิจัย

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลวิจัยไปใช้

1.1 ผู้บริหารควรเสริมสร้างทักษะด้านการสื่อสาร การคิดวิเคราะห์ และการคิดสร้างสรรค์ เพื่อให้สามารถบริหารจัดการ ประสานงาน และสื่อสารกับทุกภาคส่วนได้อย่างมีประสิทธิภาพ นำไปสู่การพัฒนาการจัดการศึกษาและยกระดับประสิทธิผลของโรงเรียนในภาพรวม

1.2 ผู้บริหารส่งเสริมและพัฒนาประสิทธิผลของโรงเรียนให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น ควรมีการประสานงานอย่างเป็นระบบและต่อเนื่องระหว่างบุคลากรในโรงเรียน หน่วยงานต้นสังกัด ผู้ปกครอง และชุมชน

1.3 จากผลการวิจัยแสดงให้เห็นว่า ทักษะการบริหารจัดการองค์การ, ทักษะทางเทคโนโลยีและการใช้ดิจิทัล และ ทักษะทางด้านมนุษยสัมพันธ์ มีอิทธิพลต่อประสิทธิภาพการบริหารงานของสถานศึกษา สถานศึกษาควรนำไปวางแผนทบทวนทักษะของผู้บริหาร โดยส่งเสริมพัฒนาเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารของสถานศึกษา

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรทำการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับการพัฒนาทักษะของผู้บริหารในยุคดิจิทัลที่เสริมสร้างความเข้มแข็งขององค์กรทางการศึกษา

2.2 ควรศึกษาทำการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับการพัฒนาปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับประสิทธิภาพของสถานศึกษาที่มีลักษณะต่างบริบทกัน

บรรณานุกรม

กุลนัดดา สายสอน. (2560). กระบวนการจัดการที่มีอิทธิพลต่อความมีประสิทธิภาพขององค์การสำหรับธุรกิจก่อสร้างอาคารที่พักอาศัยในเขตกรุงเทพมหานคร. *สยามวิชาการ*, 19(2), 79-95.

จาตุรนต์ ฉายแสง. (2559). *เปิดมุมมองพลิกวิกฤตการศึกษาไทย*. กรุงเทพฯ: เออาร์ไอพี.

ฉัตรสิรินทร์ มีสุข. (2564). การพัฒนาความเป็นผู้บริหารสถานศึกษามีอาชีพ ในยุคนิวนอร์มัล. *วารสารคุณภาพชีวิตกับกฎหมาย*. 17(2), 44-53.

ณัฐวดี ชูวัง และอัจฉราวรรณ จันทร์เพ็ญศรี. (2565). คุณลักษณะและทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัลตามความคิดเห็นของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1 กลุ่มโรงเรียนที่ 2. *วารสารวิชาการมหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี*. 10(2), 48-63.

บุญชม ศรีสะอาด. (2545). *การวิจัยเบื้องต้น (พิมพ์ครั้งที่ 7)*. กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.

บุญชม ศรีสะอาด และบุญส่ง นิลแก้ว. (2545). *การวิจัยเบื้องต้นฉบับปรับปรุงใหม่*. กรุงเทพฯ:

วัฒนาพานิชย์. 73.

- บุญส่ง กรุงเทพฯ. (2561). ทักษะการบริหารในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3. (วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต).
บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์.
- พรทิพย์ เพ็งกลัด. (2560). การสื่อสารของผู้บริหารกับมาตรฐานการปฏิบัติงานของครูโรงเรียนมัธยมศึกษาในจังหวัดกาญจนบุรี. วารสารการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยศิลปากร. 10(2), 737-750.
- สัตตบุษย์ โพธิ์รุท. (2564). ทักษะการบริหารของผู้บริหารโรงเรียนในศตวรรษที่ 21 ที่ส่งผลต่อประสิทธิผลโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 21. (วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา). บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.
- อมรา ปานศรีแสง. (2565). ความสัมพันธ์ระหว่างทักษะการสื่อสารของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิผลในการบริหารสถานศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร สำนักงานเขตบึงกุ่ม. ครุศาสตรมหาบัณฑิตมหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา. 5(1), 89-99.
- เสาวนารถ เล็กเลอสินธุ์. (2561). ประสิทธิภาพการบริหารงานของผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลจังหวัดนนทบุรี. วารสารวิชาการมหาวิทยาลัยธนบุรี. 12(28), 187-196.
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2. (2566). แผนปฏิบัติการประจำปีงบประมาณ 2566. กรุงเทพมหานคร.
- ไทยคู่ฟ้า. (2560). Thailand 4.0 ขับเคลื่อนอนาคตสู่ความมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน. วารสารสำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรี. 5(33), 1-43.
- มณฑาทิพย์ นามนุ. (2561). ทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 2. (วิทยานิพนธ์ตามหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต). ปทุมธานี: มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี.
- Katz, R. L. (1974). Skills of an Effective Administrator. *Harvard Business Review*, 52(5), 90–102.
- Northouse, P. G. (2021). *Leadership: Theory and Practice (9th ed.)*. Sage Publications, Inc.

ปัจจัยที่ส่งผลต่อการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 1

FACTORS AFFECTING THE FORMATION OF PROFESSIONAL LEARNING COMMUNITY IN
SCHOOLS UNDER PHITSANULOK PRIMARY EDUCATIONAL SERVICE AREA OFFICE 1

ปรีชญา พินศรี * ธัญญรัตน์ สวนจันทร์ เบญญาภา กาญจนันท์ ปุญญิตา แปกเมือง
พิมพ์สุภัก สุคนธ์ปิยสิริ สติรพร เชาวนชัย

Preechaya Pinsri * Thanyarat Suanjun Benyapa Kanchanan Punyisa Plaekmuang
Phimsuphak Sukhonpiyasiri Sathiraporn Chaowachai

มหาวิทยาลัยนเรศวร, ประเทศไทย
Naresuan University, Thailand

* Corresponding author e-mail: preechayap67@nu.ac.th

Received: 16/06/2025 | Revised: 07/07/2025 | Accepted: 24/07/2025

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของสถานศึกษา 2) เพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของสถานศึกษา 3) เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยที่ส่งผลต่อการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของสถานศึกษากับการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของสถานศึกษา และ 4) เพื่อสร้างสมการพยากรณ์การเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของสถานศึกษาโดยใช้ปัจจัยที่ส่งผลต่อการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของสถานศึกษา กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 1 จำนวน 297 คน จำแนกเป็นผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 50 คน และครู จำนวน 247 คน โดยกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างด้วยตารางเครจซี่และมอร์แกน โดยทำการสุ่มตัวอย่างแบ่งชั้นตามสัดส่วนของครูในแต่ละกลุ่มโรงเรียน เก็บรวบรวมข้อมูลด้วยแบบสอบถามปัจจัยที่ส่งผลต่อการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา

ประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 1 วิเคราะห์ข้อมูลด้วยการวิเคราะห์ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson' Product Moment Correlation Coefficient) และการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบปกติ (Enter Moltipie Regression Analysis) ผลการวิจัยพบว่า 1) ระดับการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของสถานศึกษา ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก 2) ระดับปัจจัยที่ส่งผลต่อการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของสถานศึกษา ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก 3) ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรที่ส่งผลต่อการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของสถานศึกษา พบว่า มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์อยู่ระหว่าง 0.455 – 0.658 และปัจจัยที่ส่งผลต่อการเป็นการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของสถานศึกษาสูงที่สุด คือ ด้านการจูงใจ และต่ำที่สุด คือ ด้านโครงสร้างขององค์กร และ 4) ผลการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณแบบปกติของปัจจัยที่ส่งผลต่อการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของสถานศึกษา อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จำนวน 3 ตัว ได้แก่ ได้แก่ ด้านการจูงใจ (X_4) ด้านภาวะผู้นำ (X_2) และด้านบรรยากาศและวัฒนธรรมองค์กร (X_3) ส่งผลต่อการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของสถานศึกษา โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์สหสัมพันธ์พหุคูณ (R) เท่ากับ 0.703 มีอำนาจพยากรณ์ (R^2) ได้ร้อยละ 49.40 มีค่าความคลาดเคลื่อนมาตรฐาน เท่ากับ 0.184 ซึ่งสามารถเขียนสมการพยากรณ์ในรูปแบบของคะแนนดิบและคะแนนมาตรฐานตามลำดับ ดังนี้

สมการพยากรณ์ในรูปแบบคะแนนดิบ

$$\hat{Y} = 1.460 + 0.356(X_4) + 0.125(X_2) + 0.117(X_3)$$

สมการพยากรณ์ในรูปแบบคะแนนมาตรฐาน

$$\hat{Z}_y = 0.467(X_4) + 0.141(X_2) + 0.136(X_3)$$

คำสำคัญ: ปัจจัยที่ส่งผล การเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ

Abstract

The objectives of this research were 1) to study the professional learning community status of schools under the Phitsanulok Primary Educational Service Area Office 1, 2) examine the factors affecting the development of professional learning communities in these schools, 3) Investigate the relationship between those factors and the development of professional learning communities and 4) develop a predictive equation for professional learning community development based on influencing factors. The sample consisted of 297 participants, including 50 school administrators and 247 teachers under the Phitsanulok Primary Educational Service Area Office 1. The sample size was determined using Krejcie and Morgan's table, with stratified random sampling based on teacher proportions in different school groups. The data were collected through a questionnaire measuring factors affecting professional learning community development. The data analysis included mean,

standard deviation, Pearson's Product-Moment Correlation Coefficient, and analyzed a standard multiple regression analysis (Enter Method).

The research found that; 1) The overall level of professional learning community development in schools was high, 2) The overall level of factors affecting professional learning community development was high, 3) The correlation coefficients between influencing factors and professional learning community development are between 0.455 - 0.658. The most affecting factor is motivation while the least affecting factor is organizational structure and 4) The multiple regression with the significance level of 0.05 are consisted of 3 factors:: motivation (X_4), leadership (X_2), and organizational climate and culture (X_3). These predictors yielded a multiple correlation coefficient (R) of 0.703 and a coefficient of determination (R^2) of 49.40%, and the standard error is 0.184. The regression equations are;

$$\hat{Y} = 1.460 + 0.356(X_4) + 0.125(X_2) + 0.117(X_3)$$

$$\hat{Z}_y = 0.467(X_4) + 0.141(X_2) + 0.136(X_3)$$

Keywords: Influencing Factors , Professional Learning Community Development

บทนำ

ในศตวรรษที่ 21 เป็นยุคที่โลกกำลังเผชิญกับการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วหลากหลายด้านหลายกลายมิติ ทั้งด้านเศรษฐกิจ เทคโนโลยี และสังคม การจัดการศึกษาจึงเป็นสิ่งที่สำคัญในการพัฒนาประเทศให้ทันกับยุคสมัย ซึ่งการจัดการศึกษาถือว่าเป็นหัวใจหลักในการพัฒนาประเทศ โดยจะต้องเน้นการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ให้เกิดการเรียนรู้อย่างเท่าเทียม พัฒนาทักษะแห่งศตวรรษที่ 21 เพื่อรองรับการแข่งขันในระดับประเทศและระดับโลก กระทรวงศึกษาธิการมีหน้าที่หลักในการจัดการศึกษาจะต้องพัฒนากำลังคนให้มีขีดความสามารถ และศักยภาพในการแข่งขันบนเวทีโลก จึงได้จัดทำแผนการปฏิรูปการศึกษาทั้งระบบ (พ.ศ. 2566 – 2570) เพื่อเพิ่มสร้างขีดความสามารถและพัฒนาคนให้มีศักยภาพในการแข่งขัน ซึ่งสอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี และเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (SDGs) ที่ให้ความสำคัญกับการพัฒนาคนอย่างยั่งยืน มุ่งเน้นการอยู่ร่วมกันอย่างสันติสุข และยังรวมไปถึงการยกระดับศักยภาพของครูผู้สอนและบุคลากรให้สามารถพัฒนาการศึกษาให้มีประสิทธิภาพควบคู่ไปด้วย

แนวคิดชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ หรือ Professional Learning Community (PLC) ได้รับความสนใจอย่างแพร่หลายในฐานะกลไกสำคัญในการยกระดับคุณภาพการศึกษา เป็นกระบวนการในการสร้างการเปลี่ยนแปลงที่เกิดจากหลักการ 3 อย่าง คือ มืออาชีพ (Professional) เรียนรู้ (Learning) และชุมชน (Community) ซึ่งเป็นพื้นฐานของการรวมตัว ร่วมแรงร่วมใจ ร่วมทำและร่วมเรียนรู้แบบกัลยาณมิตร เพื่อการพัฒนาการเรียนรู้ให้ประสบความสำเร็จ มีประสิทธิภาพในการทำงานร่วมกันของสมาชิกในชุมชน (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2563) ซึ่งแนวคิดดังกล่าวเปรียบเป็นเสมือนเข็มทิศสำคัญในการขับเคลื่อน

องค์กรไปสู่เป้าหมายและบรรลุความสำเร็จดังที่ตั้งหวังได้ สอดคล้องกับการดำเนินงานของชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพในสถานศึกษา (วิจารณ์ พานิช, 2555) ที่กล่าวว่า ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพครูเป็นกิจกรรมที่ซับซ้อน มีหลายองค์ประกอบที่มีมามีสำคัญต่อนิยาม ได้แก่ เน้นที่การเรียนรู้มีวัฒนธรรมความร่วมมือเพื่อการเรียนรู้ของทุกฝ่ายร่วมกันตั้งคำถามถึงวิธีการที่ดีและสภาพปัจจุบันเน้นการลงมือทำมุ่งพัฒนาอย่างต่อเนื่องและเน้นผลลัพธ์ที่ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้ของศิษย์ ซึ่งให้แนวคิดลักษณะขององค์ประกอบสำคัญของชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ประกอบด้วย ด้านวิสัยทัศน์หรือการมีเป้าหมายร่วม ด้านการร่วมแรงร่วมใจ ด้านผู้นำ ด้านการเรียนรู้และพัฒนาวิชาชีพ ด้านชุมชนกัลยาณมิตร และด้านโครงสร้างสนับสนุนชุมชน ซึ่งปัจจัยเหล่านี้จะนำไปสู่การพัฒนาชุมชนทางวิชาชีพได้อย่างมีประสิทธิภาพ

จากปัญหาความท้าทายดังกล่าวจึงเกิดเป็นการตื่นตัวในการหาแนวทางเพื่อยกระดับคุณภาพของครูและนักเรียน หนึ่งในแนวคิดที่ได้รับความนิยมอย่างมากคือ รูปแบบการเรียนรู้แบบ PLC – Professional Learning Community หรือชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ซึ่งเป็นนวัตกรรมการพัฒนาคุณภาพการศึกษาที่มีเป้าหมาย เพื่อพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนรู้และคุณภาพของผู้เรียน มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ซึ่งกันและกันร่วมมือกัน ช่วยเหลือ สนับสนุนและส่งเสริมซึ่งกันและกันทำให้เกิดการพัฒนาคุณภาพการศึกษาอย่างต่อเนื่อง (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2559) และถึงแม้ว่าจะมีการส่งเสริมการดำเนินงานชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพอย่างกว้างขวางในระดับนโยบาย แต่การประยุกต์ใช้ในระดับสถานศึกษายังคงมีความหลากหลายและมีอุปสรรคหลายประการ ยังคงมีปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จของการเป็นชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพในแต่ละบริบทที่ยังไม่ได้รับการพัฒนาและวางกรอบการปฏิบัติอย่างชัดเจนและครอบคลุม ส่งผลให้ขาดข้อมูลเชิงประจักษ์ในการพัฒนาที่เหมาะสมต่อบริบทในแต่ละสถานศึกษา

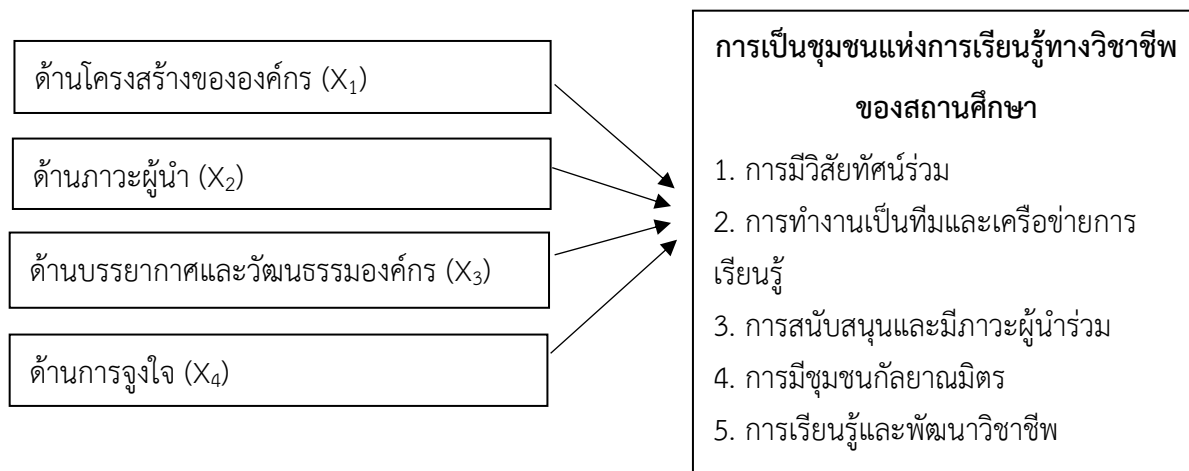
ดังนั้นผู้วิจัยจึงได้เล็งเห็นความสำคัญของการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของสถานศึกษาที่จะเป็นหลักในการช่วยพัฒนาการศึกษา รวมถึงเป็นการสร้างความร่วมมือร่วมกันในทุกฝ่าย เพื่อใช้ในการจัดการเรียนรู้รวมถึงการแก้ไขปัญหาของผู้เรียนอย่างเป็นระบบ เกิดการเรียนรู้ร่วมกันอย่างต่อเนื่อง ส่งผลให้ครูมีการพัฒนาตนเองอย่างยั่งยืน และนักเรียนได้รับการเรียนรู้ที่มีคุณภาพมากขึ้น ผู้วิจัยจึงได้ดำเนินการศึกษาในหัวข้อเรื่อง ปัจจัยที่ส่งผลต่อการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 1 เพื่อที่จะได้นำผลวิจัยและข้อมูลจากการศึกษามาพัฒนาการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 1
2. เพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 1
3. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยที่ส่งผลต่อการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของสถานศึกษากับการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 1

4. เพื่อสร้างสมการพยากรณ์การเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพโดยใช้ปัจจัยที่เกี่ยวข้องของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 1

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ภาพประกอบ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

1) ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 1 ปีการศึกษา 2568 จำนวน 1,213 คน

กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 1 ปีการศึกษา 2568 จำนวน 297 คน แบ่งเป็นผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 50 คน ที่ได้มาจากการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Selection) โดยเลือกแบบละขนาดโรงเรียน และครูจำนวน 247 คน ได้มาจากการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) ตามสัดส่วนของครูแต่ละกลุ่มอำเภอในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 1 จากนั้นทำการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) โดยกำหนดกลุ่มตัวอย่างด้วยตารางเครจซี่และมอร์แกน (Krejcie & Morgan, อ้างถึงใน สติรพร เขาวนชัย, 2560 น. 62)

2) ตัวแปรที่ศึกษา

ตัวแปรพยากรณ์ ได้แก่ ปัจจัยที่ส่งผลต่อการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ประกอบด้วย ด้านโครงสร้างขององค์กร ด้านภาวะผู้นำ ด้านบรรยากาศและวัฒนธรรมองค์กร และด้านการจูงใจ

ตัวแปรเกณฑ์ ได้แก่ การเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของสถานศึกษา ประกอบด้วย การมีวิสัยทัศน์ร่วม การทำงานเป็นทีมและเครือข่ายการเรียนรู้ การสนับสนุนและมีภาวะผู้นำร่วม การมีชุมชนกัลยาณมิตร และการเรียนรู้และพัฒนาวิชาชีพ

3) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แบบสอบถามปัจจัยที่ส่งผลต่อการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 1 แบ่งเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม มีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check list) ประกอบด้วย เพศ ตำแหน่ง และชื่อกลุ่มโรงเรียน

ตอนที่ 2 สอบถามเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 1 ดังนี้ 1) ด้านโครงสร้างองค์กร 2) ด้านภาวะผู้นำ 3) ด้านบรรยากาศและวัฒนธรรมองค์กร 4) ด้านการจูงใจ มีลักษณะเป็นแบบมาตราประมาณค่า 5 ระดับ (Rating scale) (บุญชม ศรีสะอาด, 2560)

ตอนที่ 3 สอบถามเกี่ยวกับการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 1 ดังนี้ 1) ปัจจัยด้านการมีส่วนร่วม 2) ปัจจัยด้านการทำงานเป็นทีมและเครือข่ายการเรียนรู้ 3) ปัจจัยด้านการสนับสนุนและมีภาวะผู้นำร่วม 4) ปัจจัยด้านการมีชุมชนกัลยาณมิตร 5) ปัจจัยด้านการเรียนรู้และพัฒนาวิชาชีพ มีลักษณะเป็นแบบมาตราประมาณค่า 5 ระดับ (Rating scale) (บุญชม ศรีสะอาด, 2560)

โดยแบบสอบถามดังกล่าว ผู้วิจัยได้ให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน ตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา โดยคัดเลือกข้อคำถามที่มีค่า IOC มากกว่า 0.67 จากนั้นนำแบบสอบถามไปทดลองใช้ (Try-out) กับผู้บริหารสถานศึกษาและครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 2 ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน และนำแบบสอบถามมาวิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับ โดยวิธีหาสัมประสิทธิ์อัลฟาของครอนบัค (Cronbach's alpha coefficient) ได้ค่าเฉลี่ยความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.891

4) วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยทำหนังสือขอความอนุเคราะห์เก็บรวบรวมข้อมูลไปยังผู้อำนวยการโรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง แล้วจึงนำแบบสอบถามส่งไปยังแต่ละโรงเรียนทางไปรษณีย์ เมื่อได้รับแบบสอบถามคืนจึงตรวจสอบความเรียบร้อย ซึ่งได้แบบสอบถามกลับคืนมาจำนวน 297 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100 แล้วจึงดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลต่อไป

5) การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลตามวัตถุประสงค์การวิจัย ดังนี้ 1) วิเคราะห์ระดับการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 1 ด้วยค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 2) วิเคราะห์ระดับปัจจัยที่ส่งผลต่อการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 1 ด้วยค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 3) วิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยที่ส่งผลต่อการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทาง

วิชาชีพของสถานศึกษากับการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 1 ด้วยการวิเคราะห์สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson's Correlation Coefficient) 4) วิเคราะห์ความเป็นอิสระของตัวแปรพยากรณ์ ค่าสถิติ Tolerance และ Variance Inflation Factor: VIF และ 5) วิเคราะห์ตัวแปรพยากรณ์ที่ดีของการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 1 ด้วยการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณแบบปกติ (Enter Multiple Regression Analysis)

สรุปผลการวิจัย

1. ผลการศึกษาระดับการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 1 สามารถแสดงได้ดังตารางที่ 1

ตาราง 1 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 1

ที่	การเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ของสถานศึกษา	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
1	ด้านการมีวิสัยทัศน์ร่วม	4.40	0.37	มาก
2	ด้านการทำงานเป็นทีมและเครือข่ายการเรียนรู้	4.40	0.34	มาก
3	ด้านการสนับสนุนและมีภาวะผู้นำร่วม	4.41	0.40	มาก
4	ด้านการมีชุมชนกัลยาณมิตร	4.37	0.33	มาก
5	ด้านการเรียนรู้และพัฒนาวิชาชีพ	4.43	0.34	มาก
	รวม	4.40	0.26	มาก

จากตาราง 1 พบว่า ระดับการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของสถานศึกษาในเขตพื้นที่ศึกษา ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.40$, S.D = 0.26) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ ด้านการเรียนรู้และการพัฒนาวิชาชีพ อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.43$, S.D = 0.34) รองลงมา ได้แก่ ด้านการสนับสนุนและมีภาวะผู้นำร่วม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.41$, S.D = 0.40) และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านการมีชุมชนกัลยาณมิตร อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.37$, S.D = 0.33)

2. ผลการศึกษาระดับปัจจัยที่ส่งผลต่อการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 1 สามารถแสดงได้ดังตารางที่ 2

ตาราง 2 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับปัจจัยที่ส่งผลต่อการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 1

ที่	ปัจจัยที่ส่งผลต่อการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของสถานศึกษา	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
1	ด้านโครงสร้างขององค์กร	4.28	0.35	มาก
2	ด้านภาวะผู้นำ	4.40	0.29	มาก
3	ด้านบรรยากาศและวัฒนธรรมองค์กร	4.37	0.30	มาก
4	ด้านการจูงใจ	4.39	0.34	มาก
รวม		4.36	0.05	มาก

จากตาราง 2 พบว่า ระดับการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของสถานศึกษาในเขตพื้นที่ศึกษา ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = 4.36, S.D = 0.05) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ ด้านภาวะผู้นำ อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = 4.40, S.D = 0.29) รองลงมา ได้แก่ ด้านการจูงใจ อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = 4.39, S.D = 0.34) และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านโครงสร้างขององค์กร อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = 4.28, S.D = 0.35)

3. ผลการศึกษาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรพยากรณ์ที่ส่งผลต่อการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 1 สามารถแสดงได้ดังตาราง 3

ตาราง 3 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรพยากรณ์ที่ส่งผลต่อการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 1

ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร	ด้านโครงสร้างขององค์กร (X_1)	ด้านบรรยากาศและวัฒนธรรม		
		ด้านภาวะผู้นำ (X_2)	องค์กร (X_3)	ด้านการจูงใจ (X_4)
การเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของสถานศึกษา (Y)	.455**	.498**	.516**	.658**

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตาราง 3 พบว่า ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรพยากรณ์ที่ส่งผลต่อการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของสถานศึกษาในเขตพื้นที่ศึกษา (ชูศรี วงศ์รัตนะ, 2560, น. 363) อยู่ระหว่าง 0.455 – 0.658 และปัจจัยที่ส่งผลต่อการเป็นการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของสถานศึกษา

สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 1 ที่มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์สูงสุด ได้แก่ ด้านการจูงใจ ($r_{xy} = 0.658$) รองลงมา ได้แก่ ด้านบรรยากาศและวัฒนธรรมองค์กร ($r_{xy} = 0.516$) ด้านภาวะผู้นำ ($r_{xy} = 0.498$) และต่ำที่สุด ได้แก่ ด้านโครงสร้างขององค์กร ($r_{xy} = 0.455$) และเมื่อทดสอบ Multi-collinearity ด้วยค่าสถิติ Tolerance พบว่า มีค่าระหว่าง .648 -.491 ซึ่งมีค่ามากกว่า 0.1 แสดงว่า ตัวแปรพยากรณ์หรือปัจจัยไม่มีปัญหาเรื่องความสัมพันธ์กันเองสูง

4. ผลการศึกษาการวิเคราะห์สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์สหสัมพันธ์ถดถอยพหุคูณแบบปกติของปัจจัยที่ส่งผลต่อการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 1 สามารถแสดงได้ดังตาราง 4

ตาราง 4 ผลการศึกษาการวิเคราะห์สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์สหสัมพันธ์ถดถอยพหุคูณแบบปกติของปัจจัยที่ส่งผลต่อการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 1

ตัวแปรพยากรณ์	b	SE _b	β	t	Sig
ด้านการจูงใจ (X_4)	.356	.040	.467	8.852*	.000
ด้านภาวะผู้นำ (X_2)	.125	.046	.141	2.726*	.007
ด้านบรรยากาศและวัฒนธรรมองค์กร (X_3)	.117	.051	.136	2.294*	.023
R = 0.703 $R^2 = 0.494$ $R^2_{adj} = 0.487$					
SE _{est} = 0.18430 F = 71.357 a = 1.460					

จากตาราง 4 พบว่า ผลการวิเคราะห์สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์สหสัมพันธ์ถดถอยพหุคูณแบบปกติของปัจจัยที่ส่งผลต่อการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของสถานศึกษาในเขตพื้นที่ศึกษา อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จำนวน 3 ตัว ได้แก่ ปัจจัยด้านการจูงใจ (X_4) ปัจจัยด้านภาวะผู้นำ (X_2) และปัจจัยด้านบรรยากาศและวัฒนธรรมองค์กร (X_3) ส่งผลต่อการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของสถานศึกษาในเขตพื้นที่ศึกษาโดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์สหสัมพันธ์พหุคูณ (R) เท่ากับ 0.703 มีอำนาจพยากรณ์ (R^2) ได้ร้อยละ 49.40 มีค่าความคลาดเคลื่อนมาตรฐาน เท่ากับ 0.184 สามารถเขียนสมการพยากรณ์ในรูปของคะแนนดิบ และสมการพยากรณ์ในรูปคะแนนมาตรฐานตามลำดับ ดังนี้

$$\hat{Y} = 1.460 + 0.356(X_4) + 0.125(X_2) + 0.117(X_3)$$

$$\hat{Z}_y = 0.467(X_4) + 0.141(X_2) + 0.136(X_3)$$

อภิปรายผล

1. ผลการศึกษาระดับการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 1 พบว่า ด้านการเรียนรู้และการพัฒนาวิชาชีพมีค่าเฉลี่ยสูงสุด ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากการเรียนรู้และพัฒนาวิชาชีพ เป็นการเรียนรู้บนพื้นฐานประสบการณ์ตรงในงานที่ปฏิบัติจริงร่วมกันของสมาชิกที่เรียนรู้จากโจทย์และสถานการณ์จริงที่ตนเองและสมาชิกจัดการเรียนรู้ที่ยึด

ผู้เรียนเป็นสำคัญ เป็นการเรียนรู้เพื่อพัฒนาจิตวิญญาณความเป็นครู และวุฒิภาวะความเป็นครูให้สมบูรณ์ เข้าใจธรรมชาติของตนเองและศิษย์ ซึ่งเป็นการเรียนรู้ร่วมกันอย่างมีความสุขของครู โดยเปิดพื้นที่การเรียนรู้ เพื่อแลกเปลี่ยน พัฒนาตนเองและวิชาชีพ สอดคล้องกับแนวคิดของสำนักพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษาขั้นพื้นฐาน (250 : 28) กล่าวว่า การร่วมมือรวมพลังและแลกเปลี่ยนเรียนรู้ของสมาชิกในชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ จะต้องอาศัยความหวัง หรือ HOPE ซึ่งมีความหมาย ดังนี้ H : Honesty and Humanity คือ มีความซื่อสัตย์และมีมนุษยธรรม หมายความว่า ผู้สอนซึ่งเป็นสมาชิกในชุมชนจะต้องซื่อสัตย์กับข้อมูลที่มีอยู่จริง ทั้งในแง่ของผลการเรียนและผู้เรียน ความรู้และทักษะที่ตนมีอยู่ รวมทั้งกล้าที่จะขอความช่วยเหลือ และเรียนรู้จากผู้อื่น O : Opinion and Openess คือ การมีทางเลือกและความจริงใจ หมายความว่า การจัดการเรียนรู้แต่ละครั้งมีวิธีการหรือแนวทางหลากหลายวิธี ครูผู้สอนต้องเลือกวิธีการหรือแนวทางที่ดีที่สุด และเปิดเผยข้อมูลที่เป็นประโยชน์ให้สมาชิกได้ทราบทั่วกัน P : Patience and Persisence คือ มีความอดทน ความเพียรพยายาม หมายความว่า ครูผู้สอนต้องอดทนและเพียรพยายาม เพื่อหาแนวทางที่ดีที่สุดที่จะช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ได้ดีที่สุด แม้ว่าความอดทนอาจไม่ใช่บรรทัดฐานของสังคมในปัจจุบัน แต่ความอดทนและเพียรพยายามในการค้นหาคำตอบที่ดีที่สุดเป็นสิ่งจำเป็นในการสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ และ E : Efficacy and Enthusiasm คือ ความมีประสิทธิภาพและความกระตือรือร้น หมายความว่า ครูผู้สอนซึ่งเป็นสมาชิกในชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ต้องเชื่อมั่นว่าประสิทธิภาพของครูผู้สอนส่งผลต่อการเรียนรู้ของนักเรียน และต้องกระตือรือร้นที่จะพัฒนาตนเองให้มีประสิทธิภาพ เพื่อให้สามารถจัดการเรียนรู้ให้นักเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพเช่นกัน

2. ผลการศึกษาระดับปัจจัยที่ส่งผลต่อการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 1 พบว่า ปัจจัยที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ ปัจจัยด้านภาวะผู้นำ ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากภาวะผู้นำเป็นกระบวนการอิทธิพลทางสังคมที่บุคคลหนึ่งตั้งใจใช้อิทธิพลต่อผู้อื่น ให้ปฏิบัติตามกิจกรรมต่าง ๆ ตามที่กำหนด รวมทั้งสร้างความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลของสถานศึกษาเพื่อประโยชน์ส่วนรวม หรือเพื่อให้บรรลุผลตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ Fiedler (1967) กล่าวว่า ภาวะผู้นำที่มีประสิทธิภาพต้องประกอบด้วยปัจจัย 3 ส่วน ได้แก่ 1) ความสัมพันธ์ระหว่างผู้นำและผู้ตาม บุคลิกภาพเป็นส่วนสำคัญที่จะทำให้กลุ่มยอมรับ 2) โครงสร้างของงาน โดยงานที่ให้ความสำคัญเกี่ยวกับโครงสร้างของงาน อำนาจผู้นำจะลดลง งานใดต้องใช้ความคิด การวางแผน ผู้นำจะมีอำนาจมากขึ้น และ 3) อำนาจของผู้นำ ผู้นำที่ดีที่สุดคือ ผู้นำที่เห็นงานสำคัญที่สุด ซึ่งผู้นำที่จะทำเช่นนี้ได้ต้องมีอำนาจและอิทธิพลมาก แต่ถ้าผู้นำที่มีอำนาจหรืออิทธิพลไม่มากพอ จะกลายเป็นผู้นำที่เห็นสัมพันธภาพระหว่างผู้นำและผู้ตามมากกว่าเห็นความสำคัญของงาน ซึ่งขึ้นอยู่กับสถานการณ์ ถ้าสัมพันธภาพของผู้นำและผู้ตามที่ดี และมีโครงสร้างของงานชัดเจน ผู้นำจะสามารถคุมสถานการณ์ขององค์กรได้

3. ผลการศึกษาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรพยากรณ์ที่ส่งผลต่อการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 1 สามารถอภิปรายผลการวิจัย ได้ดังนี้

3.1 ปัจจัยด้านการจูงใจ (X_4) เป็นตัวแปรพยากรณ์ที่มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์สูงสุด ซึ่งการจูงใจเป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้การปฏิบัติงานประสบความสำเร็จตามเป้าหมาย โดยการจูงใจจะช่วยให้การผลักดันทัศนคติเชิงบวก พฤติกรรม ความคิดสร้างสรรค์ และความมุ่งมั่นของแต่ละบุคคลในการมีส่วนร่วม การสร้างแรงจูงใจที่ดีให้แก่ครูและบุคลากรทางการศึกษาจะส่งผลให้ครูรู้สึกเห็นคุณค่าในตนเอง เห็นความสำคัญในการร่วมพัฒนา และเต็มใจที่จะเข้าร่วมกิจกรรม ส่งผลให้เกิดการพัฒนาและการเปลี่ยนแปลงในสถานศึกษาที่ดีขึ้น ผู้บริหารจึงต้องมีความเข้าใจและมีความสามารถในการสร้างแรงจูงใจให้บุคลากรร่วมมือกันทำงาน

3.2 ปัจจัยด้านโครงสร้างขององค์กร (X_1) เป็นตัวแปรพยากรณ์ที่มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ต่ำที่สุด ซึ่งโครงสร้าง บทบาท และระบบการบริหารจัดการการศึกษาในแต่ละสถานศึกษามักจะสอดคล้องกับบริบทของพื้นที่ของตนเอง มีการวางโครงสร้างและระบบบริหารราชการที่เป็นเอกภาพ มีการมอบหมายงานและความรับผิดชอบของบุคลากรให้เป็นไปตามโครงสร้างการบริหารงานที่วางไว้ ไม่ค่อยมีการปรับเปลี่ยนหรือเปลี่ยนแปลงตามสถานการณ์ปัจจุบันจนกว่าจะมีการปรับโครงสร้างการบริหารของโรงเรียนใหม่

4. ผลการศึกษาการวิเคราะห์สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์สหสัมพันธ์ถดถอยพหุคูณแบบปกติของปัจจัยที่ส่งผลต่อการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 1 สามารถอภิปรายผลการวิจัย ได้ดังนี้

4.1 ด้านการจูงใจ เป็นตัวแปรพยากรณ์ที่ดีในการทำนายการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของสถานศึกษาในเขตพื้นที่ศึกษา เนื่องจากแรงจูงใจเป็นปัจจัยที่สำคัญอย่างยิ่งที่จะทำให้การปฏิบัติงานประสบความสำเร็จตามเป้าหมาย ผู้บริหารต้องมีความเข้าใจ มีความสามารถในการสร้างแรงจูงใจให้บุคลากรร่วมมือกันทำงาน ดังนั้นการศึกษาแรงจูงใจของบุคคลจึงมีประโยชน์ที่จะช่วยให้เกิดความรู้ ความเข้าใจของอิทธิพลต่อแรงจูงใจของบุคคล โดยเฉพาะอย่างยิ่งในสถานศึกษาที่ทำหน้าที่ผลิตปัญญาชนอันเป็นกำลังสำคัญในการพัฒนาสังคมและประเทศชาติให้เจริญก้าวหน้า สอดคล้องกับปฐมพงศ์พัฒนา (2563) ที่ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 กรุงเทพมหานคร พบว่า ปัจจัยด้านการจูงใจมีความสัมพันธ์กันทางบวกกับการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของสถานศึกษา อยู่ในระดับสูง

4.2 ด้านภาวะผู้นำ เป็นตัวแปรพยากรณ์ที่ดีในการทำนายการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 1 ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา เป็นส่วนสำคัญในการขับเคลื่อนการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของสถานศึกษา โดยจะทำให้สถานศึกษามีทิศทางและวิสัยทัศน์ในการดำเนินงานสู่เป้าหมายของสถานศึกษาอย่างชัดเจน สร้างความเข้าใจร่วมกันในเป้าหมาย เกิดการมีส่วนร่วมในการเรียนรู้และพัฒนาสถานศึกษาอย่างเป็นระบบ สามารถทำให้เกิดพัฒนาภาวะผู้นำในตัวบุคลากรในการพัฒนาสถานศึกษา และมีการกำกับติดตามการปฏิบัติงานเพื่อให้เกิดการพัฒนาอย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของวาสนา ทองทวีชัยยศ (2560) ที่ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของครูในสถานศึกษาระดับมัธยมศึกษาและ

พบว่า ปัจจัยด้านภาวะผู้นำทางวิชาการโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก และมีความสัมพันธ์ทางบวกกับการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของสถานศึกษาในระดับค่อนข้างสูง

4.3 ด้านบรรยากาศและวัฒนธรรมองค์กร เป็นตัวแปรพยากรณ์ที่ดีในการทำนายการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 1 ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากบรรยากาศการทำงานภายในองค์กรมีอิทธิพลต่อพฤติกรรมของบุคคลในองค์กร ทำให้องค์กรมีการทำงานอย่างมีส่วนร่วม ส่งเสริมการทำงานเป็นทีม เกิดแนวทาง ทักษะคิดริเริ่ม และความเชื่อมั่นในการเป็นส่วนหนึ่งของการทำงานที่มุ่งสู่ความสำเร็จร่วมกันและส่งผลต่อประสิทธิภาพขององค์กร ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของวาสนา ทองทวียังยศ (2560) ที่ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของครูในสถานศึกษาระดับมัธยมศึกษาและพบว่า บรรยากาศองค์กรและวัฒนธรรมองค์กรโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับงานวิจัยของธัญพร บุญรักษา (2553) ที่พบว่า ปัจจัยด้านบรรยากาศองค์กร และปัจจัยด้านวัฒนธรรมองค์กร มีความสัมพันธ์ทางบวกกับการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของสถานศึกษาในระดับสูงมาก

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลวิจัยไปใช้

1.1 ผลการวิจัยพบว่า ด้านการมุ่งใจส่งผลต่อการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของสถานศึกษาสูงสุด ดังนั้น ผู้บริหารสถานศึกษาควรจัดให้มีสิ่งอำนวยความสะดวกและสภาพแวดล้อมที่เหมาะสมกับการปฏิบัติงาน กระตุ้น ส่งเสริมให้บุคลากรมีการริเริ่มสร้างสรรค์สิ่งใหม่ ๆ เพื่อพัฒนาความสามารถของบุคลากร ให้ปฏิบัติงานได้บรรลุผลสำเร็จอย่างมีประสิทธิภาพ มีการยกย่อง ชมเชย สนับสนุนและส่งเสริมความก้าวหน้าในการพัฒนาวิชาชีพกับการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของสถานศึกษา

1.2 ผลการวิจัยพบว่า ด้านภาวะผู้นำส่งผลต่อการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของสถานศึกษา ดังนั้น ผู้บริหารสถานศึกษาควรสนับสนุนให้บุคลากร มีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบาย แผนกลยุทธ์ของสถานศึกษา ส่งเสริมให้บุคลากรแสดงศักยภาพและความสามารถของตนเองในการปฏิบัติงานและส่งเสริมกระบวนการทำงานร่วมกันของบุคลากรที่มีทักษะ ความสามารถที่แตกต่างกัน มีการสร้างความเชื่อมั่น โดยเป็นต้นแบบในการพัฒนาคุณภาพของสถานศึกษาและเปิดโอกาสให้บุคลากรแต่ละฝ่ายปฏิบัติงานร่วมกันอย่างอิสระ

1.3 ผลการวิจัยพบว่า ด้านบรรยากาศและวัฒนธรรมองค์กรส่งผลต่อการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของสถานศึกษา ดังนั้น ผู้บริหารสถานศึกษาควรพัฒนาสถานศึกษามีสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้และปฏิบัติงาน การสร้างบรรยากาศและวัฒนธรรมองค์กรการทำงานที่ดี ส่งเสริมการทำงานเป็นทีม นำนวัตกรรมและเทคโนโลยีใหม่ ๆ มาประยุกต์ใช้ในสถานศึกษา เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการทำงาน รวมทั้งสร้างเป้าหมายร่วมกันในการสร้างสถานศึกษาให้เป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ สนับสนุนให้จัดกิจกรรมที่มีส่วนร่วมของบุคลากรทั้งในสถานศึกษาและชุมชน เพื่อสร้างปฏิสัมพันธ์ที่ดีระหว่างสถานศึกษาและชุมชน

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการศึกษารูปแบบการพัฒนาชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 1

2.2 ควรศึกษาปัจจัยด้านอื่นที่ส่งผลต่อการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 1

บรรณานุกรม

ชูศรี วงศ์รัตนะ. (2560). เทคนิคการใช้สถิติเพื่อการวิจัย (พิมพ์ครั้งที่ 13). อมรการพิมพ์.

ฉันทพร บุญรักษา. (2553). ปัจจัยที่ส่งผลต่อการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียนในสังกัด องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดเลย. [วิทยานิพนธ์ปริญญาโท]. มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย.

บุญชม ศรีสะอาด. (2560). การวิจัยเบื้องต้น (พิมพ์ครั้งที่ 10). สุวีริยาสาส์น.

ปฐมพงศ์ พัฒนาผล, สุทธิวรรณ ตันตรจินาวงศ์ และศจี จิระโร. (2562). ปัจจัยที่ส่งผลต่อการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2

กรุงเทพมหานคร. รายงานสืบเนื่องจากการประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ

มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช ครั้งที่ 10. (น.461-478). มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.

วาสนา ทองทวีงยศ. (2560). ปัจจัยที่ส่งผลต่อการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพครูในสถานศึกษา ระดับมัธยมศึกษา. [วิทยานิพนธ์ปริญญาโท]. มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี.

วิจารณ์ พานิช. (2559). บันทึกชีวิตครูสู่ชุมชนการเรียนรู้. เอส อาร์ พรินติ้ง แมสโปรดักส์ จำกัด.

สถิพร เขาวนชัย. (2567). การบริหารงานวิชาการในสถานศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียน (พิมพ์ครั้งที่ 2). การพิมพ์ดอกท้อ.

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2560). คู่มือประกอบการอบรมการขับเคลื่อน กระบวนการ PLC “ชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ” สู่สถานศึกษา. กระทรวงศึกษาธิการ.

สำนักพัฒนาครูและบุคลากรการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2560). คู่มือประกอบการอบรมการขับเคลื่อน กระบวนการ PLC (Professional Learning Community) “ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ” สู่สถานศึกษา. สำนักพัฒนาครูและบุคลากรการศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน.

ความสัมพันธ์ระหว่างความฉลาดทางอารมณ์กับภาวะผู้นำดิจิทัล ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 3

THE RELATIONSHIP BETWEEN EMOTIONAL QUOTIENT
AND DIGITAL LEADERSHIP OF SCHOOL ADMINISTRATORS UNDER PHITSANULOK
PRIMARY EDUCATIONAL SERVICE AREA OFFICE 3

พิมพร บุญลอย* ปิยดา พัดแสง พัทชริดา พลกุลอนุสรณ์ พิษฐ์สินี เพชรดี เพชรรัตน์ ขำบัณฑิตย์
สธิรพร ชาวนชัย

Pimporn Boonloy* Piyada Pudsang Phatcharida Phonkunanusorn Pidsinee Phetdee
Phetcharat Khambandit Sathiraporn Chaowachai

มหาวิทยาลัยนเรศวร, ประเทศไทย
Naresuan University, Thailand

* Corresponding author e-mail: pimpornb67@nu.ac.th

Received: 16/06/2025 | Revised: 14/07/2025 | Accepted: 26/07/2025

บทคัดย่อ

งานวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ดังนี้ 1) เพื่อศึกษาระดับความฉลาดทางอารมณ์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 3 2) เพื่อศึกษาระดับภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 3 และ 3) เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความฉลาดทางอารมณ์กับภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 3 กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 3 ปีการศึกษา 2567 จำนวน 297 คน กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางเทียบหาขนาดของเครจซี่ และมอร์แกน และเลือกกลุ่มตัวอย่างด้วยการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) ตามสัดส่วนของครู โดยใช้กลุ่มอำเภอของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 3 เป็นชั้นในการแบ่งกลุ่มตัวอย่างครู 297 คน เครื่องมือที่ใช้

ในการเก็บรวบรวมข้อมูล เป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน ผลการวิจัยพบว่า 1) ความฉลาดทางอารมณ์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 3 ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = 3.99) 2) ภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหาร สถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 3 อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = 3.99) และ 3) ความสัมพันธ์ระหว่างความฉลาดทางอารมณ์กับภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 3 มีความสัมพันธ์ทางบวกในระดับสูงมาก (r = 0.953**) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

คำสำคัญ: ความฉลาดทางอารมณ์ของผู้บริหารสถานศึกษา ภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา

Abstract

This research aimed to: 1) study the level of emotional intelligence of educational administrators under the Phitsanulok Primary Educational Service Area Office 3, 2) study the level of digital leadership of educational administrators under the Phitsanulok Primary Educational Service Area Office 3, and 3) study the relationship between emotional intelligence and digital leadership of educational administrators under the Phitsanulok Primary Educational Service Area Office 3. The sample group consisted of 297 teachers under the Phitsanulok Primary Educational Service Area Office 3 in the academic year 2024. The sample size was determined using Krejcie and Morgan's table, and the sample was selected through stratified random sampling proportional to the number of teachers, using district groups of schools under the Phitsanulok Primary Educational Service Area Office 3 as strata for dividing the 297 teacher sample group. The data collection instrument was a 5-level rating scale questionnaire. Data analysis employed frequency, percentage, mean, standard deviation, and Pearson's product-moment correlation coefficient statistics. The research findings revealed that: 1) The emotional intelligence of educational administrators under the Phitsanulok Primary Educational Service Area Office 3 was at a high level overall ($\bar{X}$ = 3.99), 2) The digital leadership of educational administrators under the Phitsanulok Primary Educational Service Area Office 3 was at a high level ($\bar{X}$ = 3.99), and 3) The relationship between emotional intelligence and digital leadership of educational administrators under the Phitsanulok Primary Educational Service Area Office 3 showed a very high positive correlation (r = 0.953**) with statistical significance at the .01 level.

Keywords: Emotional Quotient, Digital leadership of school administrators

บทนำ

เทคโนโลยีดิจิทัลได้เข้ามาเปลี่ยนแปลงวิถีชีวิตของมนุษย์อย่างรวดเร็วและต่อเนื่อง ส่งผลให้การปฏิรูปการศึกษาเป็นประเด็นสำคัญในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ให้มีคุณภาพและศักยภาพในการรับมือกับการเปลี่ยนแปลงดังกล่าว (กระทรวงศึกษาธิการ, 2563) สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2563) ได้กำหนดนโยบายการขับเคลื่อนการศึกษาในยุคดิจิทัล โดยมุ่งเน้นการพัฒนาคุณภาพการศึกษาและการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ซึ่งสอดคล้องกับแผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560-2579 ที่มีวิสัยทัศน์ "คนไทยทุกคนได้รับการศึกษาและเรียนรู้ตลอดชีวิตอย่างมีคุณภาพ ดำรงชีวิตอย่างเป็นสุข สอดคล้องกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและการเปลี่ยนแปลงของโลกศตวรรษที่ 21" (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2560) ทำให้การบริหารสถานศึกษาจำเป็นต้องปรับเปลี่ยนการดำเนินงานให้สอดคล้องกับนโยบายข้างต้น เพื่อส่งเสริมการจัดการศึกษาในยุคดิจิทัล

การบริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัลจำเป็นต้องอาศัยผู้บริหารที่มีภาวะผู้นำดิจิทัล (Digital Leadership) เนื่องจากการที่ผู้บริหารสถานศึกษามีภาวะผู้นำดิจิทัล จะช่วยขับเคลื่อนการจัดการศึกษาให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลตามจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้ (สฤติพร เขาวนชัย, 2566) ซึ่งเป็นลักษณะของผู้นำที่สามารถนำเทคโนโลยีมาใช้ในการพัฒนาองค์กร ควบคู่ไปกับการสร้างวัฒนธรรมการทำงานที่ยืดหยุ่นและตอบสนองต่อการเปลี่ยนแปลงได้อย่างมีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับแผนพัฒนาการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ ฉบับที่ 13 (พ.ศ. 2566-2570) ที่ได้กำหนดยุทธศาสตร์การพัฒนาผู้บริหารสถานศึกษาให้มีสมรรถนะด้านดิจิทัลเพื่อการบริหารจัดการสถานศึกษาที่ทันสมัย

การเป็นผู้นำที่มีภาวะผู้นำดิจิทัลเพียงอย่างเดียวอาจยังไม่เพียงพอต่อการบริหารสถานศึกษา หากขาดทักษะในการบริหารจัดการบุคคลอีกปัจจัยหนึ่ง นั่นคือความฉลาดทางอารมณ์ ซึ่งถือเป็นปัจจัยสำคัญที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพในการเป็นผู้นำ ผู้นำที่ประสบความสำเร็จได้วัดจากความฉลาดทางอารมณ์เพียงอย่างเดียว แต่ขึ้นอยู่กับระดับของความฉลาดทางอารมณ์ ที่ช่วยให้สามารถบริหารจัดการองค์กรและบุคคลได้อย่างมีประสิทธิภาพ (Goleman, 1995) ผู้บริหารสถานศึกษา จึงจำเป็นต้องใช้ความฉลาดทางอารมณ์เข้ามาเกี่ยวข้องในการบริหาร ซึ่งจะช่วยให้บรรลุเป้าหมายที่ได้ตั้งไว้ นอกจากนี้ผู้บริหารต้องเป็นบุคคลที่มีลักษณะที่สร้างความสัมพันธ์กับผู้อื่นได้ดี มีความคิดที่เหมาะสมในการตัดสินใจ และมีความเป็นมิตรกับบุคคลทั่วไป (วาทีณี นานิคบุตร, 2560)

ความสัมพันธ์ระหว่างความฉลาดทางอารมณ์กับภาวะผู้นำดิจิทัล มีบทบาทในการเปลี่ยนแปลงวิธีการทำงาน การสื่อสาร และการตัดสินใจในองค์กร ความสามารถด้านอารมณ์ถือเป็นรากฐานสำคัญที่ช่วยเสริมสร้างศักยภาพของผู้นำในการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีดิจิทัลได้อย่างมีประสิทธิภาพ เหมาะสมกับบริบทของทีมและองค์กร ซึ่งผู้นำที่มีความฉลาดทางอารมณ์สูงจะสามารถตระหนักรู้ในอารมณ์ของตนเอง ควบคุมตนเองได้ดี เข้าใจความรู้สึกของผู้อื่น และสามารถสื่อสารได้อย่างชัดเจนและเห็นอกเห็นใจ ซึ่งลักษณะเหล่านี้มีส่วนช่วยในการสร้างแรงบันดาลใจให้แก่ทีมงาน สร้างบรรยากาศของความเชื่อมั่นและความร่วมมือในองค์กร

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 3 มีความหลากหลายทั้งด้านภูมิศาสตร์ และบริบททางสังคม มีวิสัยทัศน์คือ "พัฒนาผู้เรียนสู่สังคมอนาคต ให้เป็นคนดี มีคุณภาพและมีความสุข" โดยมีสถานศึกษาในสังกัดจำนวน 161 แห่ง (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 3, 2567) แนวทางการจัดการศึกษาของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 3 ดำเนินการตามนโยบายการขับเคลื่อนการศึกษาในยุคดิจิทัลของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ปรับรูปแบบการจัดการเรียนการสอนเป็นแบบออนไลน์และผสมผสาน (Hybrid Learning) และมุ่งเน้นการพัฒนาสมรรถนะดิจิทัลของผู้บริหารและบุคลากรทางการศึกษา

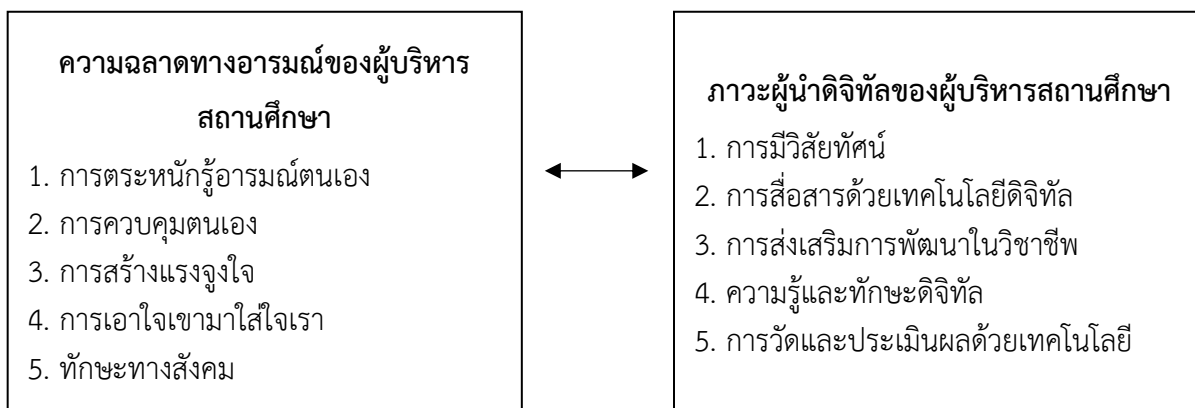
ดังนั้นผู้วิจัยจึงสนใจการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความฉลาดทางอารมณ์กับภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา เพื่อให้ได้ข้อมูลสารสนเทศที่เป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาผู้บริหารสถานศึกษาให้มีความพร้อมในการบริหารจัดการสถานศึกษาในยุคดิจิทัล อันจะส่งผลต่อคุณภาพการศึกษาของผู้เรียนตามเป้าหมายของการปฏิรูปการศึกษาและนโยบายประเทศไทย 4.0

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับความฉลาดทางอารมณ์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 3
2. เพื่อศึกษาระดับภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 3
3. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความฉลาดทางอารมณ์กับภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 3

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ผู้วิจัยได้สังเคราะห์แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ ความฉลาดทางอารมณ์ ของ ทศพร ประเสริฐสุข (2556), แสงอุษา โลจนานนท์ และกฤษณ์ รุยาพร (2552), สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา (2552), โกลแมน (2552), กร ศิริโชควัฒนา (2551), ชาญชัย อาจินสมาจาร (2547), Mayer and Salovey (2009), Daniel A. Feldman (2003), S. Michael Kravitz And Susan D. Schubert (2003) และแนวคิดภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา ของ ดาวรૂรณณ ถวิลการ (2564), กนกอร สมปราชญ์ (2562), ชูชาติ พุทธมาลา (2561), จักรกฤษณ์ สิริริน(2561), สุกัญญา แซ่มซ้อย (2558), มลิวัลย์ ธรรมแสง (2558), Sheninger (2019), Sullivan (2018), Tran (2017), Zhu (2014) ซึ่งสามารถแสดงความสัมพันธ์ในกรอบแนวคิดได้ ดังนี้

ภาพประกอบ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

1) ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

- ประชากร ได้แก่ ครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 3 ปีการศึกษา 2567 จำนวน 1,263 คน

- กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 3 ปีการศึกษา 2567 จำนวน 297 คน ซึ่งกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางเทียบหาขนาดของเครจซีและมอร์แกน (Krejcie & Morgan, 1970 อ้างถึงใน สถิรพร เขาวนชัย, 2561, น. 64) และเลือกกลุ่มตัวอย่างด้วยการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) ตามสัดส่วนของครูโดยใช้กลุ่มอำเภอของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 3 เป็นชั้นในการแบ่งกลุ่มตัวอย่างครู 297 คน

2) ตัวแปรที่ศึกษา

- ตัวแปรความฉลาดทางอารมณ์ของผู้บริหารสถานศึกษา ได้แก่ 1) การตระหนักรู้อารมณ์ตนเอง 2) การควบคุมตนเอง 3) การสร้างแรงจูงใจ 4) การเอาใจเขามาใส่ใจเรา 5) ทักษะทางสังคม

- ตัวแปรภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา ได้แก่ 1) การมีวิสัยทัศน์ 2) การสื่อสารด้วยเทคโนโลยีดิจิทัล 3) การส่งเสริมการพัฒนาในวิชาชีพ 4) ความรู้และทักษะดิจิทัล และ 5) การวัดและประเมินผลด้วยเทคโนโลยี

3) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

- เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แบบสอบถามความสัมพันธ์ระหว่างความฉลาดทางอารมณ์กับภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 3 แบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม มีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check List) ประกอบด้วย เพศ อายุ ระดับการศึกษา ประสบการณ์ในการทำงาน และอำเภอที่สถานศึกษาสังกัดอยู่

ตอนที่ 2 แบบสอบถามความฉลาดทางอารมณ์ของผู้บริหารสถานศึกษา มีลักษณะเป็นมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ ประกอบด้วย 5 ด้าน ข้อคำถามจำนวน 30 ข้อ

ตอนที่ 3 แบบสอบถามภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา มีลักษณะเป็นมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ ประกอบด้วย 5 ด้าน ข้อคำถามจำนวน 21 ข้อ

- การสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล แบบสอบถามความสัมพันธ์ระหว่างความฉลาดทางอารมณ์กับภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 3 มีขั้นตอนในการสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือ ดังนี้

1. ผู้วิจัยศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความฉลาดทางอารมณ์ และภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา

2. ผู้วิจัยสังเคราะห์เนื้อหาความฉลาดทางอารมณ์ และภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา

3. กำหนดกรอบแนวคิดในการวิจัย และกำหนดนิยามศัพท์เฉพาะ เพื่อเป็นแนวทางในการสร้างแบบสอบถาม

4. สร้างแบบสอบถามฉบับร่างตามนิยามศัพท์เฉพาะ แล้วนำเสนออาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อพิจารณาความถูกต้องเหมาะสม ความสอดคล้อง ความครอบคลุมเนื้อหา ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม จากนั้นนำแบบสอบถามมาปรับปรุงแก้ไขให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้นตามคำแนะนำของอาจารย์ที่ปรึกษา

5. ตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) เพื่อตรวจสอบความสอดคล้องระหว่างนิยามศัพท์เฉพาะกับข้อคำถามและหาค่าดัชนีความสอดคล้องของแบบสอบถาม (Index of Item Objective Congruence: IOC) และความเหมาะสมของภาษาของแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นจากผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่าน ได้ค่า IOC ตั้งแต่ 0.67 – 1.00

6. นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นไปใช้ (Try-Out) กับกลุ่มที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยเพื่อหาคุณภาพเครื่องมือ จำนวน 30 คน เพื่อหาความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถามด้วยการวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha-Coefficient) ของครอนบัค ผลปรากฏว่า ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามความฉลาดทางอารมณ์ของผู้บริหารสถานศึกษา มีค่าเท่ากับ 0.905 ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา มีค่าเท่ากับ 0.917 และค่าความเชื่อมั่นรวมทั้งสองฉบับเท่ากับ 0.948

7. นำผลการวิเคราะห์พิจารณาการปรับปรุงแก้ไขแล้วเสร็จ แล้วจัดพิมพ์แบบสอบถามความสัมพันธ์ระหว่างความฉลาดทางอารมณ์กับภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 3 ฉบับสมบูรณ์ เพื่อนำไปเก็บรวบรวมข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่าง

4) วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

- การเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอน ซึ่งวิธีการดังนี้
 1. ผู้วิจัยยื่นขอหนังสือขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากคณะศึกษาศาสตร์มหาวิทยาลัยนเรศวร ถึงกลุ่มตัวอย่าง เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูล
 2. ผู้วิจัยส่งหนังสือขอความอนุเคราะห์และแบบสอบถาม ถึงสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 3
 3. ผู้วิจัยตรวจสอบจำนวนและความถูกต้องของแบบสอบถามที่ได้รับกลับคืน ซึ่งผู้วิจัยได้ส่งแบบสอบถามให้กลุ่มตัวอย่างทั้งหมด จำนวน 297 ฉบับ ได้รับฉบับที่สมบูรณ์กลับคืน จำนวน 297 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100

5) การวิเคราะห์ข้อมูล

- ผู้วิจัยตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถามและนำแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์มาวิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมสำเร็จรูป โดยดำเนินการดังนี้
 1. วิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามโดยใช้สถิติพื้นฐาน ได้แก่ ความถี่ (frequency) และร้อยละ (percent)
 2. วิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับความฉลาดทางอารมณ์ของผู้บริหารสถานศึกษา และภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 3 โดยใช้สถิติพื้นฐานได้แก่ ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)
 3. วิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างความฉลาดทางอารมณ์กับภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 3 โดยใช้สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson Product Moment Correlation Coefficient)

สรุปผลการวิจัย

ตอนที่ 1 สภาพความฉลาดทางอารมณ์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 3

ตาราง 1 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานความฉลาดทางอารมณ์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 3 ในภาพรวม

ด้านที่	รายการ	(n = 297)		แปลผล	อันดับที่
		$\bar{X}$	S.D.		
1	การตระหนักรู้อารมณ์ตนเอง	3.98	0.76	มาก	4
2	การควบคุมตนเอง	4.00	0.77	มาก	2
3	การสร้างแรงจูงใจ	4.00	0.74	มาก	1
4	การเอาใจเขามาใส่ใจเรา	3.99	0.75	มาก	3
5	ทักษะทางสังคม	3.97	0.79	มาก	5
รวม		3.99	0.73	มาก	

จากตาราง 1 พบว่าความฉลาดทางอารมณ์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 3 ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = 3.99, S.D. = 0.73) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือการสร้างแรงจูงใจ ($\bar{X}$ = 4.00, S.D. = 0.74) รองลงมา คือการควบคุมตนเอง ($\bar{X}$ = 4.00, S.D. = 0.77) การเอาใจเขามาใส่ใจเรา ($\bar{X}$ = 3.99, S.D. = 0.75) การตระหนักรู้อารมณ์ตนเอง ($\bar{X}$ = 3.98, S.D. = 0.76) และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือทักษะทางสังคม ($\bar{X}$ = 3.97, S.D. = 0.79)

ตอนที่ 2 สภาพภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 3

ตาราง 2 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 3 ในภาพรวม

ด้านที่	รายการ	(n = 297)		แปลผล	อันดับที่
		$\bar{X}$	S.D.		
1	การมีวิสัยทัศน์	3.96	0.79	มาก	5
2	การสื่อสารด้วยเทคโนโลยีดิจิทัล	4.00	0.79	มาก	3
3	การส่งเสริมการพัฒนาในวิชาชีพ	4.02	0.75	มาก	1
4	ความรู้และทักษะดิจิทัล	4.00	0.74	มาก	2
5	การวัดและประเมินผลด้วยเทคโนโลยี	3.98	0.82	มาก	4
รวม		3.99	0.74	มาก	

จากตาราง 2 พบว่าภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 3 อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = 3.99, S.D. = 0.74) เมื่อพิจารณารายด้านพบว่าข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือการส่งเสริมการพัฒนาในวิชาชีพ ($\bar{X}$ = 4.02, S.D. = 0.75) รองลงมาคือความรู้และทักษะดิจิทัล ($\bar{X}$ = 4.00, S.D. = 0.74) การสื่อสารด้วยเทคโนโลยีดิจิทัล ($\bar{X}$ = 4.00, S.D. = 0.79) การวัดและประเมินผลด้วยเทคโนโลยี ($\bar{X}$ = 3.98, S.D. = 0.82) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือการมีวิสัยทัศน์ ($\bar{X}$ = 3.96, S.D. = 0.79)

ตอนที่ 3 ความสัมพันธ์ระหว่างความฉลาดทางอารมณ์กับภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 3

ตาราง 3 แสดงค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย

ความฉลาดทาง อารมณ์	ภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา					
	การมีวิสัยทัศน์ (Y ₁)	การสื่อสารด้วย เทคโนโลยี ดิจิทัล (Y ₂)	การส่งเสริมการ พัฒนาใน วิชาชีพ (Y ₃)	ความรู้และ ทักษะดิจิทัล (Y ₄)	การวัดและ ประเมินผลด้วย เทคโนโลยี (Y ₅)	ภาวะผู้นำดิจิทัล ของผู้บริหาร สถานศึกษาใน ภาพรวม (Y _{รวม})
การตระหนักรู้ อารมณ์ตนเอง (X ₁)	0.848**	0.838**	0.840**	0.843**	0.829**	0.882**
การควบคุมตนเอง (X ₂)	0.882**	0.848**	0.861**	0.877**	0.845**	0.906**
การสร้างแรงจูงใจ (X ₃)	0.912**	0.896**	0.894**	0.916**	0.879**	0.945**
การเอาใจเขามาใส่ใจ เรา (X ₄)	0.865**	0.882**	0.884**	0.878**	0.837**	0.913**
ทักษะทางสังคม (X ₅)	0.891**	0.847**	0.849**	0.869**	0.833**	0.901**
ความฉลาดทาง อารมณ์ในภาพรวม (X _{รวม})	0.921**	0.903**	0.906**	0.918**	0.885**	0.953**

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตารางที่ 3 พบว่าความสัมพันธ์ระหว่างความฉลาดทางอารมณ์กับภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 3 โดยรวมมีความสัมพันธ์ทางบวกในระดับสูงมาก ($r = 0.953^{**}$) เมื่อพิจารณารายด้านพบว่าความฉลาดทางอารมณ์ทุกด้านมีความสัมพันธ์ทางบวกกับภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา โดยด้านที่มีความสัมพันธ์สูงสุดคือการมีวิสัยทัศน์ มีความสัมพันธ์ทางบวกในระดับสูง ($r = 0.921^{**}$) รองลงมาคือความรู้และทักษะดิจิทัล มีความสัมพันธ์ทางบวกในระดับสูง ($r = 0.918^{**}$) การส่งเสริมการพัฒนาในวิชาชีพ ($r = 0.906^{**}$) การสื่อสารด้วยเทคโนโลยีดิจิทัล ($r = 0.903^{**}$) และการวัดและประเมินผลด้วยเทคโนโลยี ($r = 0.885^{**}$)

อภิปรายผล

1. ผลการวิจัยความฉลาดทางอารมณ์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลกเขต 3 พบว่าความฉลาดทางอารมณ์ของผู้บริหารสถานศึกษา การสร้างแรงจูงใจอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้เนื่องจากผู้บริหารสถานศึกษามีความมุ่งมั่นในการทำงาน มีเป้าหมายที่ชัดเจน มีความพยายามในการผลักดันตนเองให้บรรลุเป้าหมายทางการศึกษา สามารถควบคุมอารมณ์ มีความภาคภูมิใจ ในบทบาทหน้าที่ของตน มีการสร้างแรงจูงใจที่ช่วยกระตุ้นให้ตนเองและบุคลากรสามารถทำงานได้อย่างต่อเนื่องและมีประสิทธิภาพ ทำให้เกิดบรรยากาศการทำงานที่เอื้อต่อการพัฒนาองค์กรอย่างยั่งยืน สอดคล้องกับงานวิจัยของจุฑาทิพย์ ไชยชนะ วิสุทธิ์ วิจิตรพัชรารมณ์ สุदारัตน์ สารสว่าง ได้ศึกษาเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างความฉลาดทางอารมณ์กับภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาในเขตอำเภอบางใหญ่ จังหวัดนนทบุรี ผลการวิจัยพบว่า ความฉลาดทางอารมณ์ของผู้บริหารสถานศึกษา

ของผู้บริหารสถานศึกษาในเขตอำเภอบางใหญ่ จังหวัดนนทบุรี โดยภาพรวมและจำแนกเป็นรายด้าน พบว่าอยู่ในระดับมาก

2. ผลการวิจัยภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 3 พบว่าภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้านพบว่าด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ การส่งเสริมการพัฒนาในวิชาชีพ ทั้งนี้เนื่องจากผู้บริหารสถานศึกษามีความตระหนักถึงความสำคัญของการพัฒนาทักษะทางดิจิทัลของบุคลากรในโรงเรียน เพื่อให้สามารถปรับตัวให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงของเทคโนโลยีในยุคดิจิทัล ส่งเสริมการพัฒนาความเป็นครูมืออาชีพในยุคดิจิทัล โดยควรให้มีการส่งเสริม สนับสนุน และจัดกิจกรรมพัฒนาวิชาชีพอย่างต่อเนื่อง เช่น การอบรมสัมมนา การจัดเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้ และการส่งเสริมให้ครูนำเทคโนโลยีไปใช้ในการจัดการเรียนการสอนอย่างมีประสิทธิภาพ นอกจากนี้ ผู้บริหารควรมีการประเมินผลและติดตามความก้าวหน้าในการพัฒนาทักษะของครูอย่างสม่ำเสมอ รวมถึงเปิดโอกาสให้ครูมีส่วนร่วมในการวางแผนพัฒนาวิชาชีพของตนเองอย่างเหมาะสม สอดคล้องกับงานวิจัยของเพ็ญสุดา หิรัญเกิด (2566) ได้ศึกษาแนวทางการพัฒนาความเป็นครูมืออาชีพในยุคดิจิทัลของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร เขต 1 พบว่า การพัฒนาความเป็นครูมืออาชีพในยุคดิจิทัล เป็นการพัฒนาตนเองทั้งทางด้านความรู้ การถ่ายทอดผ่านสื่อ นวัตกรรม การเรียนการสอน การเปลี่ยนแนวความคิดจากกรอบเดิม การส่งเสริมทักษะการคิด และการพัฒนาผู้เรียนตามฐานสมรรถนะต้องอาศัยนโยบายจากผู้บริหารและหน่วยงานที่มีส่วนเกี่ยวข้อง การส่งเสริมให้ครูและบุคลากรทางการศึกษาเข้าถึงเทคโนโลยีดิจิทัล อย่างเหมาะสมสามารถนำไปใช้ประโยชน์ในงานทั้งทางด้านการศึกษาและในการจัดการเรียนการสอน มีการพัฒนาทักษะการประยุกต์ใช้สื่อที่มีความเปลี่ยนแปลงไปจากเดิม การสร้างสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ที่สนับสนุนดิจิทัล และส่งเสริมทักษะ การคิด การสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ร่วมกันเพื่อการพัฒนาทางวิชาชีพ การส่งเสริมการพัฒนาตนเองที่เรียกว่าการส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิตให้แก่ครูและผู้เรียน การเข้าถึงผู้เรียนที่มีลักษณะเป็นผู้เรียนในยุคดิจิทัลที่เปลี่ยนแปลงไปจากยุคสมัยเดิมเนื่องจากสามารถเข้าถึงสื่อและข้อมูลได้อย่างรวดเร็ว อย่างไรก็ตามต้องคำนึงถึงการปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรม ในการดำเนินชีวิต เพื่อให้ผู้เรียนสามารถอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข

3. ผลการวิจัยความสัมพันธ์ระหว่างความฉลาดทางอารมณ์กับภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 3 พบว่าผลการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความฉลาดทางอารมณ์กับภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 3 โดยภาพรวมมีความสัมพันธ์กันในทางบวกระดับสูงมาก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .01 ทั้งนี้เนื่องจากผู้บริหารที่มีความฉลาดทางอารมณ์จะมีความสามารถในการตระหนักและเข้าใจอารมณ์ของตนเองและผู้อื่น สามารถควบคุมอารมณ์ภายใต้สถานการณ์กดดัน และตัดสินใจอย่างมีเหตุผล ซึ่งมีความสำคัญต่อการนำองค์การการศึกษาให้ก้าวทันการเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยี ผู้บริหารจำเป็นต้องสามารถปรับตัวและยอมรับนวัตกรรมใหม่ ๆ ได้อย่างรวดเร็ว ความฉลาดทางอารมณ์จึงช่วยให้ผู้บริหารสามารถเผชิญกับความไม่แน่นอนและความท้าทายของโลกดิจิทัล

ได้อย่างมั่นคง ไม่หวาดกลัวต่อการเปลี่ยนแปลง ทั้งยังสามารถสร้างแรงจูงใจและแรงบันดาลใจให้บุคลากรภายในองค์กรยอมรับและร่วมมือในการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีในการทำงานได้อย่างราบรื่น ส่งผลให้เกิดภาวะผู้นำดิจิทัล ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของวารุณี ธรรมจันทร์, ปาริชาติ บัวเจริญ และประภัสสร สมสถาน (2566) ที่ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความฉลาดทางอารมณ์กับภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเชียงใหม่ พบว่าความสัมพันธ์ระหว่างความฉลาดทางอารมณ์กับภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเชียงใหม่ พบว่ามีความสัมพันธ์ในระดับค่อนข้างสูง

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะเพื่อนำไปใช้

1. ภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา การมีวิสัยทัศน์ เป็นด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด ดังนั้นผู้บริหารสถานศึกษาควรได้รับการพัฒนาให้มีความสามารถในการวางแผนเชิงกลยุทธ์ มองเห็นแนวโน้มของการเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยี และสามารถกำหนดวิสัยทัศน์ที่ตอบสนองต่อการเรียนรู้ ได้อย่างชัดเจนและเป็นรูปธรรม
2. ความฉลาดทางอารมณ์ของผู้บริหาร ทักษะทางสังคม เป็นด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด ดังนั้น ผู้บริหารสถานศึกษาควรได้รับการส่งเสริมและพัฒนาทักษะทางสังคม ผ่านกิจกรรมต่าง ๆ เช่น การฝึกอบรม การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ และการสร้างประสบการณ์ร่วม เพื่อให้สามารถสื่อสาร จูงใจและสร้างความร่วมมือกับครู บุคลากร ผู้ปกครอง และชุมชนได้อย่างมีประสิทธิภาพ
3. ความสัมพันธ์ระหว่างความฉลาดทางอารมณ์กับภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา พบว่าภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาในภาพรวม ($Y_{รวม}$) กับความฉลาดทางอารมณ์ของผู้บริหารสถานศึกษา การสร้างแรงจูงใจ (X_3) มีความสัมพันธ์ทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยมีค่าสหสัมพันธ์อยู่ในระดับสูงมาก ($r = 0.945$) แสดงให้เห็นว่า หากผู้บริหารสถานศึกษาต้องการเสริมสร้างภาวะผู้นำดิจิทัลให้เข้มแข็ง ควรเน้นการพัฒนาความฉลาดทางอารมณ์ ในส่วนของการสร้างแรงจูงใจ ซึ่งจะช่วยผลักดันให้นำเทคโนโลยีไปประยุกต์ใช้ในองค์กรเป็นไปอย่างยั่งยืน

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งถัดไป

1. ควรมีการศึกษาถึงปัจจัยเชิงสาเหตุที่ส่งผลต่อภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา เพื่อให้ได้สารสนเทศในการเสนอแนะแนวทาง นโยบาย ให้แก่สำนักงานเขตพื้นที่ ในการพัฒนาภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพ
2. ควรมีการศึกษารูปแบบการพัฒนาความฉลาดทางอารมณ์ร่วมกับภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาเพื่อให้ได้สารสนเทศในการเสนอแนะแนวทาง นโยบาย ให้แก่สำนักงานเขตพื้นที่ ในการพัฒนาความฉลาดทางอารมณ์ของผู้บริหารสถานศึกษาให้สูงขึ้นต่อไป

บรรณานุกรม

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2563). *แผนปฏิบัติการดิจิทัลเพื่อการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. 2563–2565*. สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ. <https://bict.moe.go.th/wp-content/uploads/2022/03/digital-63-65.pdf>
- กนกอร สมปราชญ์. (2562). *ภาวะผู้นำกับคุณภาพสถานศึกษา* (พิมพ์ครั้งที่ 1). ขอนแก่น: คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- กร ศิริโชควัฒนา. (2551). *E.Q. บริหารอารมณ์อย่างฉลาด* (พิมพ์ครั้งที่ 5). กรุงเทพมหานคร: จีซีเน อินเตอร์เนชั่นแนล.
- จุฑาทิพย์ ไชยชนะ, วิสุทธิ์ วิจิตรพัชรภรณ์, & สุภารัตน์ สารสว่าง. (2566). *ความสัมพันธ์ระหว่างความฉลาดทางอารมณ์กับภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาในเขตอำเภอบางใหญ่ จังหวัดนนทบุรี* (วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต).
- ชาญชัย อาจินสมาจาร. (2547). *ความฉลาดทางอารมณ์ในองค์กร*. กรุงเทพมหานคร: K&P BOOKS.
- ดาวรรณ ฤทธิการ. (2564). *ภาวะผู้นำดิจิทัล* (พิมพ์ครั้งที่ 2). ขอนแก่น: ศูนย์วัฒนธรรมการเรียนรู้การสอน มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- ทศพร ประเสริฐสุข. (2556). ความเฉลียวฉลาดทางอารมณ์กับการศึกษา. *วารสารพฤติกรรมศาสตร์*, 5(1).
- เพ็ญสุตา หิรัญเกิด. (2566). *แนวทางการพัฒนาความเป็นครูมืออาชีพในยุคดิจิทัลของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร เขต 1* (วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยนเรศวร).
- วาที นานิบุตร. (2560). *ความสัมพันธ์ระหว่างความฉลาดทางอารมณ์กับทักษะการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตราด* (วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยบูรพา).
- วารุณี ธรรมจันทร์, ปาริชาติ บัวเจริญ, & ประภัสสร สมสถาน. (2566). *ความสัมพันธ์ระหว่างความฉลาดทางอารมณ์กับภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเชียงใหม่. วารสารบัณฑิตศึกษามหาจุฬาลงกรณ์, 10(1), 112–121. สืบค้นจาก <https://so02.tcithaijo.org/index.php/jg-mcukk/article/view/260730>*
- สถิพร เขาวนชัย. (2561). *เอกสารประกอบการสอน การวิจัยทางการบริหารการศึกษา*. พิษณุโลก: คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร.
- สถิพร เขาวนชัย. (2566). *การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในเขตภาคเหนือตอนล่าง. Journal of Education and Innovation, 25(4), 317–326. สืบค้นจาก https://so06.tcithaijo.org/index.php/edujournal_nu/article/view/266239*
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 3. (2567). *แผนปฏิบัติการประจำปี 2567. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 3.*

- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2552). *การศึกษาองค์ความรู้เกี่ยวกับคุณลักษณะของคนไทยที่พึงประสงค์: ความฉลาดทางอารมณ์ (Emotional Quotient : EQ)* (พิมพ์ครั้งที่ 1). กรุงเทพมหานคร: พริกหวานกราฟฟิค.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2560). *แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560–2579*. กรุงเทพมหานคร: สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ.
- Cherry, A. K. (2006). *EQ + IQ = Best brain management for successful life* (อนันตชัย ศรีโคตร, Trans.). กรุงเทพมหานคร: โพลทอง มาสเตอร์ปรินทร์.
- Feldman, D. A. (2003). *Emotionally intelligent leadership* (วรารณ สืบสหากร, Trans.). กรุงเทพมหานคร: Be Bright Books. (Original work published 1999)
- Goleman, D. (1995). *Emotional intelligence: Why it can matter more than IQ*. New York, NY: Bantam Books.
- Kravitz, S. M., & Schubert, S. D. (2003). *Emotional intelligence works* (คัตนางค์ มณีศรี, Trans.). กรุงเทพมหานคร: Be Bright Books. (Original work published 2000)

การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารแบบมีส่วนร่วม ของผู้บริหารสถานศึกษากับบรรยากาศองค์การในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพิษณุโลก อุตรดิตถ์

A STUDY OF THE RELATIONSHIP BETWEEN PARTICIPATORY MANAGEMENT OF SCHOOL
ADMINISTRATORS AND ORGANIZATIONAL ATMOSPHERE IN SCHOOLS UNDER THE
PHITSANULOK-UTTARADIT SECONDARY EDUCATIONAL SERVICE AREA OFFICE

ธีรศานต์ แซ่อ้วง* ธีรพงศ์ สathan นีรุต เชียงรินทร์ พัทธราภรณ์ ทองแสน

พันธวัช ขุนกำแหง สติรพร เชาวนชัย

Theerasan Saeuang* Theeraphong Sathan Nirut Chiangrin Phatcharaphorn Thongsaeen

Pantawat kunkamhang Sathiraporn Chaowachai

มหาวิทยาลัยนเรศวร, ประเทศไทย

Naraesuan University, Thailand

* Corresponding author e-mail: theerasans67@nu.ac.th

Received: 16/06/2025 | Revised: 14/07/2025 | Accepted: 04/08/2025

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ (1) ศึกษาการบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษา (2) ศึกษาบรรยากาศองค์การในโรงเรียน และ (3) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษากับบรรยากาศองค์การในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพิษณุโลก อุตรดิตถ์ กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา 78 คน และข้าราชการครู 253 คน กำหนดกลุ่มตัวอย่างตามตารางของเครจซี่และมอร์แกน (Krejcie & Morgan, 1970) เลือกกลุ่มตัวอย่างด้วยวิธีการสุ่มแบบง่าย (Simple Random Sampling) เครื่องมือที่ใช้ แบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์หา

ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson correlation coefficient) ผลการวิจัยพบว่า (1) การบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษาโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด คือ ด้านการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติงานอยู่ในระดับมากที่สุด (2) ผลการศึกษาบรรยากาศองค์การในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพิษณุโลก อุตรดิตถ์ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด คือ ด้านความอบอุ่นและการสนับสนุนอยู่ในระดับมากที่สุด และ (3) ผลการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษากับบรรยากาศองค์การในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพิษณุโลก อุตรดิตถ์ พบว่า ในภาพรวมมีความสัมพันธ์กันทางบวก ด้านที่มีระดับความสัมพันธ์สูงอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 คือ ด้านการมีส่วนร่วมในการตั้งเป้าหมายกับด้านมาตรฐานในการปฏิบัติงาน

คำสำคัญ: การบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษา บรรยากาศองค์การในโรงเรียน

Abstract

The purposes of this research were (1) to examine the participatory management practices of school administrators, (2) to examine the organizational atmosphere within schools and (3) to examine the correlation between participatory management and the organizational atmosphere in schools under the Secondary Educational Service Area Office Phitsanulok Uttaradit. The sample consisted of 78 school administrators and 253 teachers, selected based on the sample size table by Krejcie and Morgan (1970), using simple random sampling. The research instrument was a five-point rating scale questionnaire. The statistical methods used for data analysis included frequency, percentage, mean, standard deviation, and Pearson's correlation coefficient. The results revealed that (1) the overall participatory management of school administrators was at a high level. The highest mean score was in the area of participation in task performance. (2) the overall organizational atmosphere in schools was at a high level. The highest mean score in the dimension of warmth and support. (3) the result of examining correlation between participatory management and the organizational atmosphere in schools under the Secondary Educational Service Area Office Phitsanulok Uttaradit revealed an overall positive correlation. The strongest correlation was statistically significant at the .01 level. There are the goal-setting participation and the performance standards dimension.

Keywords: Participatory Management of School Administrators Organizational Atmosphere in Schools

บทนำ

ปัจจุบันโลกมีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วในหลากหลายบริบท ส่งผลกระทบต่อโครงสร้างทางการศึกษา เศรษฐกิจ และสังคมในวงกว้าง ประเทศไทยจึงมีความจำเป็นในการจัดระบบการศึกษาโดยเน้นการกระจายอำนาจและส่งเสริมการมีส่วนร่วมจากทุกภาคส่วน เพื่อพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ให้สามารถปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลงและยกระดับคุณภาพการศึกษาให้สอดคล้องกับบริบทของสังคมยุคใหม่ การศึกษาเป็นกระบวนการที่ส่งเสริมให้มนุษย์มีความรู้ ความสามารถทางสติปัญญา เป็นผู้มีความรู้ และสามารถดำรงชีวิตในสังคมได้อย่างมีความสุข สอดคล้องกับมาตรา 22 แห่งพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 และ (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553 ซึ่งกำหนดว่าการจัดการศึกษาต้องยึดหลักว่าผู้เรียนสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ และถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด (กระทรวงศึกษาธิการ, 2553) นอกจากนี้ แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560-2579 ได้กำหนดยุทธศาสตร์ที่ 6 มุ่งเน้นการพัฒนาประสิทธิภาพของระบบบริหารจัดการศึกษา และส่งเสริมให้ทุกภาคส่วนมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา ประกอบกับการศึกษาในยุคปัจจุบันได้ก้าวเข้าสู่ยุคแห่งการเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยีและสังคมอย่างรวดเร็ว ส่งผลให้สถานศึกษาต้องปรับตัวให้ทันกับการเปลี่ยนแปลงเหล่านี้ หนึ่งในปัจจัยสำคัญที่ส่งผลต่อความสำเร็จของการจัดการศึกษา คือ การบริหารจัดการภายในสถานศึกษา โดยเฉพาะอย่างยิ่งรูปแบบการบริหารแบบมีส่วนร่วม (Participatory Management) ซึ่งเป็นกระบวนการบริหารที่เปิดโอกาสให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่ายเข้ามามีบทบาทในการแสดงความคิดเห็น การตัดสินใจ และการดำเนินงาน โดยมีเป้าหมายเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการบริหารจัดการ และสร้างความรู้สึกร่วมกันเป็นเจ้าของร่วมกัน (Likert, 1967) เพื่อให้เกิดความโปร่งใส มีประสิทธิภาพ และตอบสนองต่อความต้องการของผู้เรียนและชุมชนได้อย่างแท้จริง

บรรยากาศองค์การ (Organizational Atmosphere) ภายในโรงเรียน เป็นคุณลักษณะของสภาพแวดล้อมภายในองค์การที่รับรู้ร่วมกันโดยสมาชิก ซึ่งส่งผลต่อพฤติกรรมและความพึงพอใจในการทำงาน (Hoy & Miskel, 2005) งานวิจัยที่ผ่านมาแสดงให้เห็นว่าบรรยากาศองค์การที่ดีส่งผลให้ครูมีความพึงพอใจในการทำงานสูงขึ้น และสามารถส่งเสริมผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนได้ ซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญที่สะท้อนถึงคุณภาพของการบริหารจัดการและส่งผลโดยตรงต่อขวัญกำลังใจ แรงจูงใจ และความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของครูและบุคลากรทางการศึกษา รวมทั้งผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน บรรยากาศองค์การที่ดีจะช่วยเสริมสร้างความร่วมมือ ความไว้วางใจ และแรงจูงใจในการทำงาน อันเป็นปัจจัยสนับสนุนการพัฒนาคุณภาพการศึกษาอย่างยั่งยืน (Hoy & Miskel, 2005)

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพิษณุโลก อุตรดิตถ์ เป็นหน่วยงานที่มีบทบาทสำคัญในการพัฒนาการศึกษาระดับมัธยมศึกษาในพื้นที่ดังกล่าว ด้วยเหตุนี้ ผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดจึงควรมีความสามารถในการบริหารแบบมีส่วนร่วมควบคู่กับการสร้างบรรยากาศองค์การที่เหมาะสมเพื่อส่งเสริมประสิทธิภาพการทำงานของครูและบุคลากรทางการศึกษา แนวคิดเกี่ยวกับการบริหารแบบมีส่วนร่วม หมายถึงกระบวนการบริหารที่เปิดโอกาสให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่ายเข้ามามีบทบาทในการแสดงความคิดเห็น การตัดสินใจ และการดำเนินงาน โดยมีเป้าหมายเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการบริหารจัดการและสร้างความรู้สึกร่วมกัน

เจ้าของร่วมกันและการมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างบุคลากรภายในองค์กร มีการทำงานร่วมกันของบุคลากร และบรรยากาศองค์การนั้นยังส่งผลทั้งทางตรงและ ทางอ้อมต่อสภาพแวดล้อมในการทำงาน เป็นแรงผลักดันที่สำคัญที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรม และการแสดงออกทางพฤติกรรมในการปฏิบัติงาน ส่งไปถึงผลของการปฏิบัติงานของ บุคลากรและภาพรวมขององค์การให้บรรลุตามเป้าหมาย

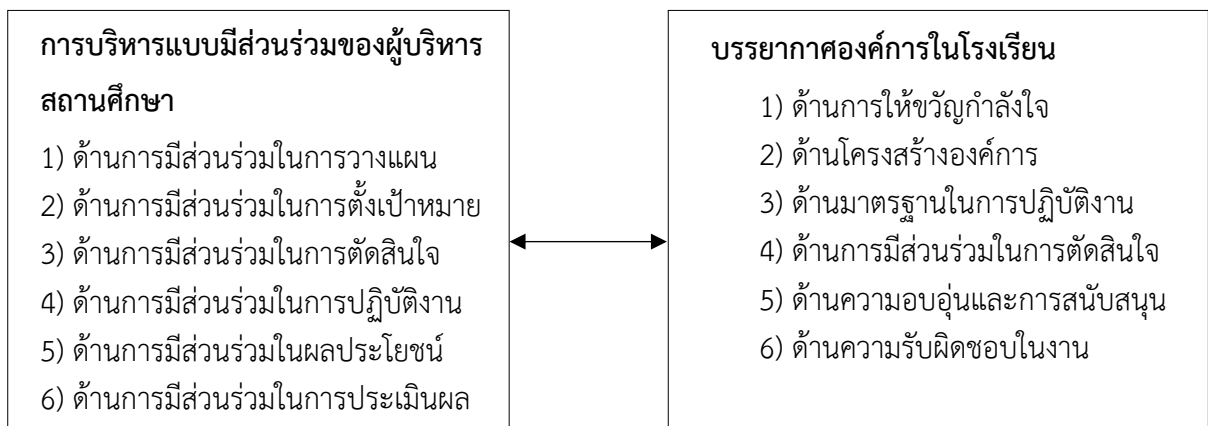
ดังนั้นผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษากับบรรยากาศองค์การในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพิษณุโลก อุตรดิตถ์ เพื่อให้ได้ข้อมูลเชิงประจักษ์ที่เป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาการบริหารจัดการและการสร้างบรรยากาศองค์การที่เอื้อต่อการเรียนการสอนอย่างมีประสิทธิภาพ

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาการบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพิษณุโลก อุตรดิตถ์
2. เพื่อศึกษาบรรยากาศองค์การในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพิษณุโลก อุตรดิตถ์
3. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษากับบรรยากาศองค์การในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพิษณุโลก อุตรดิตถ์

กรอบแนวคิดในการวิจัย

การวิจัยเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษา กับบรรยากาศองค์การในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพิษณุโลก อุตรดิตถ์ ได้ข้อมูลจากการสังเคราะห์องค์ประกอบการบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษา ตามแนวคิดและงานวิจัยของนักวิชาการ ดังนี้ สมเกียรติ บุญรอด (2565), อภิวัจ พุกสวัสดิ์ (2564), สุเมธ งามกนก (2564) Sashkin (1982) โคเฮนและอัฟฮอฟฟ์ Cohen and Uphoff (1980) และบรรยากาศองค์การในโรงเรียนตามแนวคิดและงานวิจัยของนักวิชาการ ดังนี้ วชิรญาณ ขาวจ้อย (2561), ณรงค์ศักดิ์ นาคสมบูรณ์ (2561), ภัทรวรรณ พิมพา(2562), อรพรรณ บุญทูล (2562), พัฒนิตา เกาเยบุตร (2566), Likert and Likert (1976) , Keith Davis (1967), Stringer (2002) จากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ผู้วิจัยได้พิจารณากรอบแนวคิดเพื่อการวิจัย ดังนี้

ภาพประกอบ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

สมมติฐานการวิจัย

การบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษากับบรรยากาศองค์การในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพิษณุโลก อุตรดิตถ์ มีความสัมพันธ์ทางบวกในระดับสูงอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

วิธีดำเนินการวิจัย

1) ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพิษณุโลก อุตรดิตถ์ ปีการศึกษา 2567 ประกอบไปด้วยผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 153 คน และครูจำนวน 2,207 คน รวมทั้งสิ้นจำนวน 2,360 คน จากสถานศึกษา 57 แห่ง (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพิษณุโลก อุตรดิตถ์, 2567)

กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพิษณุโลก อุตรดิตถ์ ปีการศึกษา 2567 ประกอบไปด้วย ผู้บริหารสถานศึกษา 78 คน และครู 253 คน รวมทั้งสิ้นจำนวน 331 คน กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่าง ได้มาจากการเปิดตารางกำหนดกลุ่มตัวอย่างของเครซีและมอร์แกน (Kreicie Morgan, 1970, อ้างถึงใน สธิพร เขาวนชัย, 2561, น.62) และวิธีการได้มาของกลุ่มตัวอย่างใช้วิธีการสุ่มแบบแบ่งชั้น ตามสัดส่วนของผู้บริหารสถานศึกษาและครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพิษณุโลก อุตรดิตถ์

2) ตัวแปรที่ศึกษา

2.1 การบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษา ประกอบด้วย 1) ด้านการมีส่วนร่วมในการวางแผน 2) ด้านการมีส่วนร่วมในการตั้งเป้าหมาย 3) ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ 4) ด้านการ

มีส่วนร่วมในการปฏิบัติงาน 5) ด้านการมีส่วนร่วมในผลประโยชน์ และ 6) ด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผล

2.2 บรรยายการองค์การในโรงเรียน ประกอบด้วย 1) ด้านการให้ขวัญกำลังใจ 2) ด้านโครงสร้างองค์การ 3) ด้านมาตรฐานในการปฏิบัติงาน 4) ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ 5) ด้านความอบอุ่นและการสนับสนุน และ 6) ด้านความรับผิดชอบในงาน

3) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. ศึกษาวรรณกรรมและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับวัตถุประสงค์และกรอบแนวคิดของการวิจัย แล้วนำมาวิเคราะห์และสังเคราะห์หลักการ แนวคิด ทฤษฎี ของนักการศึกษาเพื่อกำหนดองค์ประกอบและกรอบแนวคิดในการวิจัย แล้วนำมากำหนดโครงสร้างแบบสอบถาม

2. สร้างแบบสอบถามลักษณะของเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แบบสอบถามเรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษากับบรรยากาศองค์การในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพิษณุโลก อุตรดิตถ์ แบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ประกอบด้วย เพศ ระดับการศึกษา ตำแหน่ง ประสบการณ์ในการทำงาน ลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check List)

ตอนที่ 2 การบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพิษณุโลก อุตรดิตถ์ ลักษณะเป็นมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ

ตอนที่ 3 บรรยายองค์การของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพิษณุโลก อุตรดิตถ์ ลักษณะเป็นมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ

3. นำร่างแบบสอบถามที่สร้างขึ้นเสนอผู้เชี่ยวชาญ 3 คน ตรวจสอบความเที่ยงตรงของเนื้อหา (Content validity) ความถูกต้องของรูปแบบ (Format) และความถูกต้องของภาษา (Wording) ให้ผู้เชี่ยวชาญประเมินความสอดคล้องของคำถามกับวัตถุประสงค์หรือเนื้อหา แล้วนำมาวิเคราะห์หาค่าดัชนีความสอดคล้อง ระหว่าง ข้อคำถามกับนิยามศัพท์ (Index of Item Objective Congruence: IOC) ผลการวิเคราะห์ปรากฏว่า มีค่า IOC ตั้งแต่ 0.67-1.00 ทุกข้อ

4. นำแบบสอบถามที่ผ่านการพิจารณาจากผู้เชี่ยวชาญไปทดลองใช้ (Try out) กับผู้บริหารสถานศึกษาและครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพิษณุโลก อุตรดิตถ์ ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างจำนวน 30 คน แล้วนำผลการตอบแบบสอบถามมาวิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถามทั้งฉบับ โดยการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาร์ค (Cronbach's Alpha Coefficient) มีค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับเท่ากับ 0.98

4) วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ผู้วิจัยส่งหนังสือขอความอนุเคราะห์ตอบแบบสอบถามเพื่อการวิจัยไปยังผู้อำนวยการสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพิษณุโลก อุตรดิตถ์ เพื่อขออนุญาตเก็บข้อมูล

2. ส่งแบบสอบถามไปยังกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 331 ชุด และเก็บแบบสอบถามกลับด้วยตนเอง ได้รับแบบสอบถามกลับคืนมา จำนวน 331 ชุด คิดเป็นร้อยละ 100 ตรวจสอบความสมบูรณ์ของการตอบแบบสอบถามที่ได้รับกลับคืน และนำไปวิเคราะห์ข้อมูล

5) การวิเคราะห์ข้อมูล

ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลตามวัตถุประสงค์การวิจัย ดังนี้

- 1) วิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามด้วย จำนวนความถี่และร้อยละของข้อมูลทั่วไปของ ผู้ตอบแบบสอบถาม
- 2) วิเคราะห์การบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพิษณุโลก อุตรดิตถ์ ด้วยค่าเฉลี่ยและค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
- 3) วิเคราะห์บรรยากาศองค์การในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพิษณุโลก อุตรดิตถ์ ด้วยค่าเฉลี่ยและค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
- 4) วิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษากับบรรยากาศองค์การในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพิษณุโลก อุตรดิตถ์ ด้วยการวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson's Correlation Coefficient)

สรุปผลการวิจัย

ผลการวิจัย การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษากับบรรยากาศองค์การในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพิษณุโลก อุตรดิตถ์ ดังนี้

1. ผลการการบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษา

ตารางที่ 1 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานการบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพิษณุโลก อุตรดิตถ์ โดยภาพรวม

ข้อ	การบริหารแบบมีส่วนร่วม ของผู้บริหารสถานศึกษา	n = 331		แปลผล	ลำดับ ที่
		$\bar{X}$	S.D.		
1	ด้านการมีส่วนร่วมในการวางแผน	4.49	0.55	มาก	4
2	ด้านการมีส่วนร่วมในการตั้งเป้าหมาย	4.44	0.66	มาก	5
3	ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ	4.49	0.44	มาก	3
4	ด้านการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติงาน	4.73	0.49	มากที่สุด	1
5	ด้านการมีส่วนร่วมในผลประโยชน์	4.52	0.47	มากที่สุด	2
6	ด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผล	4.35	0.58	มาก	6
รวม		4.48	0.46	มาก	

จากตารางที่ 1 พบว่า การบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพิษณุโลก อุตรดิตถ์ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ =4.48, S.D.=0.46) เมื่อพิจารณาในแต่ละด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด คือ ด้านการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติงานอยู่ในระดับ

มากที่สุด ($\bar{X} = 4.73$, S.D.=0.49) รองลงมา คือ ด้านการมีส่วนร่วมในผลประโยชน์อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.52$, S.D.=0.47) ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.49$, S.D.=0.44) ด้านการมีส่วนร่วมในการวางแผนอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.49$, S.D.=0.55) ด้านด้านการมีส่วนร่วมในการตั้งเป้าหมายอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.44$, S.D.=0.66) และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ ด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผลอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.35$, S.D.=0.58)

2. ผลการศึกษาบรรยากาศองค์การในโรงเรียน

ตารางที่ 2 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานบรรยากาศองค์การในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพิษณุโลก อุตรดิตถ์ โดยภาพรวม

ข้อ	บรรยากาศองค์การในโรงเรียน	n=331		แปลผล	ลำดับที่
		$\bar{X}$	S.D.		
1	ด้านการให้ขวัญและกำลังใจ	4.41	0.83	มาก	5
2	ด้านโครงสร้างองค์การ	4.22	0.88	มาก	6
3	ด้านมาตรฐานในการปฏิบัติงาน	4.51	0.61	มากที่สุด	2
4	ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ	4.49	0.63	มาก	3
5	ด้านความอบอุ่นและการสนับสนุน	4.53	0.51	มากที่สุด	1
6	ด้านความรับผิดชอบในงาน	4.46	0.75	มาก	4
รวม		4.44	0.67	มาก	

จากตารางที่ 2 พบว่า บรรยากาศองค์การในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพิษณุโลก อุตรดิตถ์ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.44$, S.D.=0.67) เมื่อพิจารณาในแต่ละด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด คือ ด้านความอบอุ่นและการสนับสนุนอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.53$, S.D.=0.51) รองลงมา คือ ด้านมาตรฐานในการปฏิบัติงานอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.51$, S.D.=0.61) ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.49$, S.D.=0.63) ด้านความรับผิดชอบในงานอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.46$, S.D.=0.75) ด้านการให้ขวัญและกำลังใจอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.41$, S.D.=0.83) และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ ด้านโครงสร้างองค์การอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.22$, S.D.=0.88)

3. ผลการศึกษาผลการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษากับบรรยากาศองค์การในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพิษณุโลก อุตรดิตถ์

ตารางที่ 3 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างการบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษากับบรรยากาศองค์การในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพิษณุโลก อุตรดิตถ์

การบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหาร สถานศึกษา (X)	บรรยากาศองค์การในโรงเรียน (Y)						
	ด้านการให้ขวัญและกำลังใจ (Y1)	ด้านโครงสร้างองค์การ (Y2)	ด้านมาตรฐานในการปฏิบัติงาน (Y3)	ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ (Y4)	ด้านความอบอุ่นและการสนับสนุน (Y5)	ความรับผิดชอบในงาน (Y6)	บรรยากาศองค์การในโรงเรียนโดยภาพรวม
ด้านการมีส่วนร่วมในการวางแผน (X1)	0.697**	0.899**	0.731**	0.550**	0.545**	0.698**	0.741**
ด้านการมีส่วนร่วมในการตั้งเป้าหมาย (X2)	0.964**	0.908**	0.977**	0.658**	0.718**	0.956**	0.931**
ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ (X3)	0.463**	0.500**	0.602**	0.334**	0.502**	0.453**	0.505**
ด้านการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติงาน (X4)	0.811**	0.706**	0.882**	0.338**	0.459**	0.791**	0.738**
ด้านการมีส่วนร่วมในผลประโยชน์ (X5)	0.780**	0.700**	0.789**	0.862**	0.952**	0.787**	0.831**
ด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผล (X6)	0.843**	0.826**	0.866**	0.865**	0.948**	0.848**	0.898**
ด้านการบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหาร สถานศึกษา โดยภาพรวม	0.903**	0.916**	0.951**	0.745**	0.833**	0.900**	0.928**

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตารางที่ 3 พบว่า ความสัมพันธ์ระหว่างความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษากับบรรยากาศองค์การในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพิษณุโลก อุตรดิตถ์ โดยภาพรวมมีความสัมพันธ์ทางบวกในระดับสูงมาก ($r = 0.928^{**}$) โดยคู่ที่มีความสัมพันธ์สูงที่สุด คือ ด้านการมีส่วนร่วมในการตั้งเป้าหมาย (X2) กับด้านมาตรฐานในการปฏิบัติงาน (Y3) มีความสัมพันธ์ทางบวกในระดับสูงมาก ($r = 0.977^{**}$) รองลงมาคือ ด้านการมีส่วนร่วมในการตั้งเป้าหมาย (X2) กับด้านการให้ขวัญและกำลังใจ (Y1) มีความสัมพันธ์ทางบวกในระดับสูงมาก ($r = 0.964^{**}$) และคู่ที่มีความสัมพันธ์ต่ำที่สุดคือด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ (X3) กับด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ (Y4) มีความสัมพันธ์ทางบวกในระดับปานกลาง ($r = 0.334^{**}$)

อภิปรายผล

1. การบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพิษณุโลก อุตรดิตถ์

ผลการศึกษาการบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษาในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพิษณุโลก อุตรดิตถ์ พบว่า การบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษา โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติงานอยู่ในระดับมากที่สุด ทั้งนี้เนื่องจาก ผู้บริหารและครูมีส่วนร่วมในการดำเนินการโครงการและ กิจกรรมต่างๆ ของสถานศึกษา ของนักเรียน ในกิจกรรมต่างๆ การดำเนินงานที่เกี่ยวข้อง กับชุมชน ผู้ปกครอง โดยให้ครู ดำเนินงานตามที่ได้รับมอบหมายอย่างเต็มที่ รับผิดชอบอย่างอิสระในการดำเนินกิจกรรมต่างๆ ตามที่ได้วางแผนและตั้งเป้าหมายไว้อย่างมีประสิทธิภาพ การให้อำนาจครูในการดำเนินงานตามภารกิจที่ได้รับมอบหมายอย่างอิสระ ตลอดจนความรับผิดชอบต่อการดำเนินกิจกรรม เป็นปัจจัยสำคัญที่ส่งเสริมให้การปฏิบัติงานมีประสิทธิภาพและบรรลุเป้าหมายที่ตั้งไว้ ผลการวิจัยดังกล่าวสอดคล้องกับแนวคิดของ Likert (1967) ซึ่งระบุว่า การบริหารแบบมีส่วนร่วม (Participatory Management) เป็นแนวทางที่ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของบุคลากรในกระบวนการตัดสินใจ การดำเนินงาน และการวางแผน ซึ่งไม่เพียงแต่เพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการ แต่ยังช่วยสร้างความรู้สึกรับผิดชอบและความผูกพันต่อองค์การ นอกจากนี้ การเปิดโอกาสให้บุคลากรมีอิสระในการดำเนินงานตามแผนที่กำหนด เป็นกลไกสำคัญในการสร้างแรงจูงใจและความพึงพอใจในงาน รูปแบบการบริหารที่เน้นการมีส่วนร่วมมีความสัมพันธ์กับการสร้างบรรยากาศองค์การที่ดี ส่งผลให้บุคลากรมีแรงจูงใจในการทำงานมากขึ้น และยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ หัตยาพร แสงดี และคณะ (2565) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการดำเนินงานตามมาตรฐานการศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 3 พบว่า การบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษา ของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรีเขต 3 อยู่ในระดับมาก จากผลการวิจัยสรุปได้ว่า การบริหารแบบมีส่วนร่วมโดยเฉพาะด้านการปฏิบัติการ เป็นปัจจัยสำคัญที่สนับสนุนการดำเนินงานของโรงเรียนอย่างมีประสิทธิภาพ และสอดคล้องกับแนวทางการบริหารของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2563) ที่มุ่งเน้นการสร้างความร่วมมือจากทุกภาคส่วนเพื่อพัฒนาการศึกษาอย่างยั่งยืน

2. บรรยากาศองค์การในโรงเรียนโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพิษณุโลก อุตรดิตถ์

ผลการศึกษาบรรยากาศองค์การในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพิษณุโลก อุตรดิตถ์ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาในแต่ละด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุดคือ ด้านความอบอุ่นและการสนับสนุนอยู่ในระดับมากที่สุด ทั้งนี้เนื่องจาก ผู้บริหารและครูได้รับความรู้สึกที่ดีจากการปฏิบัติงานร่วมกัน มีการส่งเสริมการปฏิบัติงานแทนการลงโทษ ให้ความสำคัญต่อสมาชิกในด้านความช่วยเหลือ รับฟังและเปิดโอกาสให้ครูแสดงความคิดเห็น ชมเชย ยกย่อง สรรเสริญอย่างจริงใจ ซึ่งผลการศึกษานี้สอดคล้องกับ แนวคิดบรรยากาศองค์การ ซึ่งระบุว่า บรรยากาศองค์การที่ดีในโรงเรียนประกอบด้วยปัจจัยด้านความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างบุคลากรในองค์กร การสนับสนุน ความไว้วางใจ และการยอมรับความคิดเห็นซึ่งกันและกัน เมื่อบุคลากรได้รับการสนับสนุนและมีโอกาสแสดงความคิดเห็น ย่อม

ส่งผลดีต่อขวัญและกำลังใจในการทำงาน และก่อให้เกิดความพึงพอใจในงานสูงขึ้น ครูเกิดความพึงพอใจ ในการปฏิบัติงานเพื่อให้งานสำเร็จลุล่วงอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล เกิดรู้สึก อบอุ่นและได้รับความช่วยเหลือจากผู้บริหารและเพื่อนร่วมงานเสมอ สอดคล้องกับงานวิจัยของ พัฒนิตา เกษะบุตร (2566) ได้ทำการวิจัยเรื่อง บรรยากาศองค์การที่ส่งผลต่อแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครูในโรงเรียน สังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 2 พบว่า บรรยากาศองค์การในโรงเรียนที่เกิดจากการที่ ผู้บริหารกำหนดโครงสร้างการบริหารงานไว้อย่างชัดเจน ส่งผลให้ครูสามารถปฏิบัติหน้าที่ได้อย่างเหมาะสม และร่วมมือกันทำงานเป็นทีมอย่างมีความสามัคคี นอกจากนี้ ผู้บริหารยังมีบทบาทในการนิเทศ กำกับ และ ติดตามงานด้วยความเป็นมิตร ส่งเสริมความสัมพันธ์ที่ดีในองค์กร ซึ่งช่วยให้บุคลากรสามารถดำเนินงานไปสู่ เป้าหมายตามมาตรฐานได้อย่างมีประสิทธิภาพและราบรื่น และการบริหารแบบมีส่วนร่วม (Participatory Management System) ที่เน้นการเปิดโอกาสให้บุคลากรมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ และการบริหารแบบ เปิดกว้าง ส่งผลให้เกิดความรู้สึกเป็นเจ้าขององค์การ และเพิ่มแรงจูงใจในการปฏิบัติงาน ส่งผลต่อการสร้าง บรรยากาศองค์การที่ส่งเสริมการทำงานอย่างมีประสิทธิภาพ และสอดคล้องกับงานวิจัยของ ของฉวีวรรณ เอี่ยมพญา (2559) ได้ทำการวิจัยเรื่อง บรรยากาศองค์การที่ส่งผลต่อคุณภาพชีวิต การทำงานของครูใน โรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 8 พบว่า บรรยากาศองค์การโดยภาพรวมและ รายด้าน อยู่ในระดับมากทุกด้าน เรียงลำดับค่าเฉลี่ยเลขคณิตจากมากไปน้อย ดังนี้ ด้านความเป็นหนึ่ง เดียวกันต่อองค์การ ด้านโครงสร้างองค์การ ด้านการสนับสนุน ด้านความรับผิดชอบ ด้านการให้รางวัล ด้าน มาตรฐานการปฏิบัติงาน ด้านความอบอุ่น ด้านความเสี่ยงของงาน และด้านการยอมรับความ ชัดแย้ง ตามลำดับ

3. ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษากับบรรยากาศ องค์การในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพิษณุโลก อุตรดิตถ์

ผลการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษากับ บรรยากาศองค์การในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพิษณุโลก อุตรดิตถ์ พบว่า ใน ภาพรวมมีความสัมพันธ์กันทางบวก อยู่ในระดับความสัมพันธ์สูง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 คือ ด้านการมีส่วนร่วมในการตั้งเป้าหมาย กับด้านมาตรฐานในการปฏิบัติงาน ทั้งนี้ เพราะผู้บริหารและครู มี ส่วนร่วมในการกำหนดวัตถุประสงค์ การตั้งเป้าหมายความสำเร็จ การกำหนดทิศทางในการดำเนินงาน ต่างๆ การกำหนดขอบเขตของงาน การกำหนดข้อตกลงร่วมกันในองค์กร การหาแนวทางแก้ไขปัญหาต่างๆ ของสถานศึกษาเพื่อให้บรรลุผลสำเร็จตามเป้าหมายที่ตั้งไว้ ส่งผลให้ผู้บริหารสถานศึกษาและครู มีการ กำหนดวัตถุประสงค์ไว้อย่างชัดเจนของการทำงานของผู้บริหารและครู เพื่อให้เป็นแนวทางในการ ปฏิบัติงานตามมาตรฐาน ตามขั้นตอนและแนวทางการปฏิบัติงาน มีการประเมินผล กำกับติดตามและนำ ผลการประเมินมาแก้ไขพัฒนาาร่วมกัน ให้การปฏิบัติงานมีประสิทธิภาพที่สูงขึ้น ที่ชี้ว่าการเปิดโอกาสให้ บุคลากรทุกระดับมีส่วนร่วมในการตั้งเป้าหมาย การตัดสินใจ และการวางแผน จะช่วยเพิ่มความผูกพันต่อ องค์กร และส่งเสริมให้บุคลากรมีเป้าหมายการทำงานที่ชัดเจน สอดคล้องกับความต้องการขององค์กรและ สมาชิกในองค์กร กระบวนการตั้งเป้าหมายร่วมกันนี้ ยังสอดคล้องกับ Goal-Setting Theory ของ Locke

and Latham (1990) ซึ่งระบุว่า การตั้งเป้าหมายที่ชัดเจนและมีความท้าทายจะเพิ่มแรงจูงใจในการทำงาน และส่งผลต่อประสิทธิภาพในการปฏิบัติงาน เมื่อบุคลากรมีส่วนร่วมในการตั้งเป้าหมาย พวกเขาจะมีความรู้สึกเป็นเจ้าของในเป้าหมายเหล่านั้น และมีแนวโน้มที่จะทุ่มเทในการทำงานเพื่อให้บรรลุตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ ในด้านบรรยากาศองค์การ การมีเป้าหมายและมาตรฐานที่ชัดเจนร่วมกันส่งผลให้เกิดความชัดเจนในหน้าที่และความรับผิดชอบ (Role Clarity) ลดความขัดแย้งภายในองค์กร และส่งเสริมความร่วมมือระหว่างผู้บริหารและครู ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ Hoy และ Miskel (2005) ที่ระบุว่า บรรยากาศองค์การที่เกิดจากความไว้วางใจ ความเคารพ และการสื่อสารที่เปิดเผย ซึ่งสิ่งเหล่านี้จะช่วยส่งเสริมแรงจูงใจและประสิทธิภาพในการทำงานของบุคลากร นอกจากนี้ ผลการวิจัยนี้ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ อนุวัฒน์ ทศบุตร (2565) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหาร สถานศึกษากับการทำงานเป็นทีมที่มีประสิทธิภาพในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 2 ผลการวิจัยพบว่า การบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหาร สถานศึกษากับการทำงานเป็นทีมที่มีประสิทธิภาพมีความสัมพันธ์กันทางบวก และสอดคล้องกับงานวิจัยของ คณิน เทียมทัน (2567) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษากับบรรยากาศองค์การของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 7 ผลการวิจัยพบว่า ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษากับบรรยากาศองค์การของสถานศึกษา โดยภาพรวม มีความสัมพันธ์กันเชิงบวก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ในระดับสูง มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เท่ากับ .855 จากผลการวิจัยสามารถสรุปได้ว่า การบริหารแบบมีส่วนร่วม โดยเฉพาะการให้ผู้บริหารและครูมีส่วนร่วมในการตั้งเป้าหมายและกำหนดมาตรฐานการทำงาน ส่งผลให้บรรยากาศองค์การในโรงเรียนมีความอบอุ่น สนับสนุน และเอื้อต่อการปฏิบัติงานอย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญที่ช่วยพัฒนาองค์การการศึกษาให้มีความเข้มแข็งและยั่งยืน

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1. การบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษา เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านการมีส่วนร่วมในการวางแผน เป็นด้านที่มีค่าเฉลี่ยอยู่ในอันดับต่ำที่สุด ดังนั้น ผู้บริหารควรส่งเสริมให้ครูมีส่วนร่วมในการวางแผนการกำหนดนโยบายต่างๆ การจัดทำโครงการต่างๆ การกำหนดวัตถุประสงค์ การกำหนดเป้าหมาย การวางแผนการใช้ทรัพยากร การกำหนดวิธีติดตามและประเมินผล การจัดลำดับความสำคัญ การวิเคราะห์แนวทางในการดำเนินงาน การวิเคราะห์ปัญหาต่างๆ ของสถานศึกษา เพื่อรับรู้ร่วมกันในองค์กร เสริมสร้างความรู้สึกเป็นเจ้าของร่วมและเพิ่มแรงจูงใจในการทำงาน
2. บรรยากาศองค์การในโรงเรียน เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่าด้านโครงสร้างองค์การ เป็นด้านที่มีค่าเฉลี่ยอยู่ในอันดับต่ำที่สุด ดังนั้น ผู้บริหารสถานศึกษามีควมมีการบริหารจัดการเกี่ยวกับขั้นตอนการดำเนินงาน กฎเกณฑ์ หน้าที่ความรับผิดชอบ มีความชัดเจนของการแบ่งงานและระเบียบข้อบังคับต่าง ๆ ที่องค์การกำหนดขึ้นอย่างเป็นระบบ และควมมีการส่งเสริมให้ครูและบุคลากรมีส่วนร่วมในการกำหนด

แนวทางและเป้าหมายการทำงาน เพื่อให้เกิดความรู้สึกร่วมกันและมีความรับผิดชอบต่อความสำเร็จของโรงเรียน เพื่อให้บรรลุเป้าหมายที่วางไว้

บรรณานุกรม

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2553). พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 และ (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- คณิน เทียมพัน. (2567). ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษากับบรรยากาศองค์การของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 7. วารสารศิลปการศึกษาศาสตร์วิจัย, 16(1), มกราคม-มิถุนายน 2567.
- ฉวีวรรณ เอี่ยมพญา. (2559). บรรยากาศองค์การที่ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตการทำงานของครูในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 8 (วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยศิลปากร).
- ณรงค์ศักดิ์ นาคสมบูรณ์. (2561). ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงและบรรยากาศองค์การที่ส่งผลต่อความสำเร็จของโรงเรียนมาตรฐานสากล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 (วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยบูรพา).
- พัฒนา เถาะบุตร. (2566). บรรยากาศองค์การที่ส่งผลต่อแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครูในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 2 (วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร).
- ภัทรวรรณ พิมพ์. (2562). การพัฒนาตัวบ่งชี้ชี้วัดการปฏิบัติงานของครูในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 23 (วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร).
- วชิรญาณ์ ขาวจ้อย. (2561). บรรยากาศองค์การที่ส่งผลต่อการสอนที่มีประสิทธิภาพของครูโรงเรียนมัธยมศึกษาในกลุ่มจังหวัด “ร้อยแก่นสารสินธุ์” (วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยขอนแก่น).
- สทิพร เขาวนชัย. (2561). เอกสารประกอบการสอน การวิจัยทางการบริหารการศึกษา. พิษณุโลก: คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร.
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพิษณุโลก อุตรดิตถ์. (2567). แผนปฏิบัติราชการประจำปี 2567. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพิษณุโลก อุตรดิตถ์.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2563). แนวทางการบริหารจัดการศึกษาแบบมีส่วนร่วม. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน.
- สุเมธ งามนก. (2564). ยุทธศาสตร์และการพัฒนานโยบายและการวางแผนแบบมีส่วนร่วม และความเป็นหุ้นส่วนในสถานศึกษา (พิมพ์ครั้งที่ 1). กรุงเทพฯ: ทริบเพิล เอ็ดดูเคชั่น.

- หทัยพร แสงดี. (2565). การบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 3. วารสารบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร, 19(87), ตุลาคม-ธันวาคม 2565.
- อนุวัฒน์ ทศบุตร. (2565). ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษากับการทำงานเป็นทีมที่มีประสิทธิภาพในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 2 (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ, มหาวิทยาลัยนเรศวร).
- อภิชาต พุกสวัสดิ์. (2564). นวัตกรรมสื่อสารแบบมีส่วนร่วม. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- อรพรรณ บุญทูล. (2562). การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารความขัดแย้งของผู้บริหารสถานศึกษากับบรรยากาศองค์การของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 1 (วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา).
- Cohen, J. M., & Uphoff, N. T. (1980). Participation's place in rural development: Seeking clarity through specificity. *World Development*, 8(3), 213–218.
- Hoy, W. K., & Miskel, C. G. (2005). การบริหารการศึกษา: ทฤษฎี การวิจัย และการปฏิบัติ (พิมพ์ครั้งที่ 7). กรุงเทพฯ: แมคกรอ-ฮิลล์.
- Keith Davis. (1967). *Human relations at work* (3rd ed.). New York: McGraw-Hill Book Company.
- Likert, R. (1967). *The human organization: Its management and value*. New York: McGraw-Hill.
- Locke, E. A., & Latham, G. P. (1990). *A theory of goal setting and task performance*. Englewood Cliffs, NJ: Prentice Hall.
- Sashkin, M. (1982). A new vision of leadership. *Center for Creative Leadership*.
- Stringer, R. A. (2002). *Leadership and organizational climate*. Upper Saddle River, NJ: Prentice Hall.

แนวทางการพัฒนาการนิเทศภายในโดยใช้เทคโนโลยีดิจิทัล ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา พิษณุโลก อุตรดิตถ์

GUIDELINES FOR ENHANCING INTERNAL SUPERVISION WITH DIGITAL TECHNOLOGY IN
SCHOOLS UNDER THE SECONDARY EDUCATIONAL SERVICE AREA OFFICE,
PHITSANULOK-UTTARADIT

นิตยา คำหาหนัก * นิสารัตน์ ไกรราช บุษยมาศ ทาแฝง ปนิดา เทพสุวรรณ สธิรพร ชาวนชัย

Nittaya Kamhnanak * Nisarat Krairach Busayamas Thaphaeng Panida Thepsuwan
Sathiraporn Chaowachai

มหาวิทยาลัยนเรศวร, ประเทศไทย
Naresuan University, Thailand

* Corresponding author e-mail : nittayak67@nu.ac.th

Received: 16/06/2025 | Revised: 14/07/2025 | Accepted: 04/08/2025

บทคัดย่อ :

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาการพัฒนาการนิเทศภายในโดยใช้เทคโนโลยีดิจิทัล ของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพิษณุโลก อุตรดิตถ์ ดำเนินการวิจัยใน 2 ขั้นตอน คือ ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาการพัฒนาการนิเทศภายในโดยใช้เทคโนโลยีดิจิทัล ของโรงเรียนสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพิษณุโลก อุตรดิตถ์ กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหารของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพิษณุโลก อุตรดิตถ์ กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหารของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพิษณุโลก อุตรดิตถ์ ปีการศึกษา 2567 จำนวน 63 คน โดยการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) คณะผู้วิจัยจับสลากกลุ่มตัวอย่างได้ ผู้บริหารโรงเรียนมัธยมในจังหวัดพิษณุโลก เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ แบบสอบถามชนิดมาตราประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ วิเคราะห์โดยการหาค่าเฉลี่ยเลขคณิต ($\bar{X}$) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D) ขั้นตอนที่ 2 การศึกษาแนวทางการพัฒนาการนิเทศภายในโดยใช้เทคโนโลยีดิจิทัลของโรงเรียนสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพิษณุโลก อุตรดิตถ์ กลุ่มผู้ให้ข้อมูล คือ ผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 3 คน ได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือแบบสัมภาษณ์และวิเคราะห์เนื้อหา ผลการวิจัย

พบว่า 1. เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการวางแผนการนิเทศภายในโดยใช้เครื่องมือดิจิทัล ($\bar{X} = 4.24$, S.D. = 0.70) รองลงมา คือ ด้านศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหา และความต้องการในการนิเทศภายในโดยใช้เครื่องมือดิจิทัล ($\bar{X} = 4.27$, S.D. = 0.73) รองลงมา คือ ด้านการดำเนินการนิเทศภายในโดยใช้นวัตกรรมดิจิทัล ($\bar{X} = 4.21$, S.D. = 0.78) และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ ด้านการประเมินปรับปรุงการนิเทศภายในโดยใช้เทคโนโลยีดิจิทัล ($\bar{X} = 4.17$, S.D. = 0.82) ตามลำดับ

2. แนวทางการพัฒนาการนิเทศภายในโดยใช้เทคโนโลยีดิจิทัลของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษาพิษณุโลก อุตรดิตถ์ พบว่า การนิเทศภายในในรูปแบบออนไลน์ที่ดีควรเป็นระบบที่มีเป้าหมาย ชัดเจน มีความยืดหยุ่น สื่อสารอย่างเข้าใจ และส่งเสริมศักยภาพของครูอย่างแท้จริง โดยเน้นการสร้าง ความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างผู้บริหารสถานศึกษาศึกษานิเทศก์ และครู ผ่านการสื่อสารที่สร้างแรงบันดาลใจ และการมีส่วนร่วมภายใต้หลัก “นิเทศเพื่อพัฒนา” ซึ่งไม่เพียงตอบโจทย์ด้านความสะดวกและประหยัดเวลา แต่ยังเป็นกลไกสำคัญในการผลักดันคุณภาพการศึกษา พร้อมดูแลหัวใจของครูผู้สอน ส่งเสริมขวัญกำลังใจ และการเติบโตทางวิชาชีพ โดยมีศึกษานิเทศก์เป็นผู้นำทางวิชาการที่รับฟัง เสริมพลัง และร่วมเดินเคียงข้าง ครูในทุกบริบทของการเปลี่ยนแปลง เพื่อให้ครูรู้สึกว่าได้ถูกตรวจสอบ แต่ได้รับการสนับสนุนอย่างแท้จริง และเกิดพลังบวกในการทำงาน

คำสำคัญ : การนิเทศภายในสถานศึกษา, เทคโนโลยีดิจิทัล, การนิเทศออนไลน์

Abstract:

This study aimed to explore the development of internal supervision using digital technology in schools under the Secondary Educational Service Area Office Phitsanulok-Uttaradit. The research was conducted in two phases. In the first phase, the study investigated the current practices of internal supervision using digital tools among school administrators in the academic year 2024. The sample consisted of 63 secondary school administrators selected through simple random sampling. The data collection instrument was a five-level rating scale questionnaire. The data were analyzed using mean ($\bar{X}$) and standard deviation (S.D). In the second phase, the study focused on formulating guidelines for developing internal supervision using digital technology. The key informants were three experts selected by purposive sampling. Data were gathered through interviews and analyzed using content analysis. The findings revealed that: 1. Among the various aspects, the highest mean score was in digital-based supervision planning ($\bar{X} = 4.24$, S.D. = 0.70), followed by the assessment of the current situation, problems, and needs in internal supervision using digital tools ($\bar{X} = 4.27$, S.D. = 0.73). The next was the implementation of internal supervision through digital innovations ($\bar{X} = 4.21$, S.D. = 0.78), and the lowest was in evaluation and improvement of internal supervision using digital technology ($\bar{X} = 4.17$, S.D. = 0.82). 2. The proposed guidelines for developing internal supervision in schools under

the Phitsanulok-Uttaradit Secondary Educational Service Area suggest that effective online supervision systems should be goal-oriented, developmental, flexible, communicative, and supportive of teachers' professional growth. Emphasis should be placed on building strong relationships among school administrators, supervisors, and teachers through inspirational communication and participatory approaches. The concept of "supervision for development" should be central—not only offering convenience and time efficiency, but also serving as a key mechanism to enhance educational quality. This approach promotes teacher well-being, motivation, and professional growth, with educational supervisors acting as academic leaders who listen, empower, and support teachers throughout every stage of educational change—ensuring that teachers feel genuinely supported, not inspected, thereby fostering positive energy in their work.

Keywords: Internal supervision, Digital technology, Online supervision

บทนำ

แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560–2579 มีวิสัยทัศน์เพื่อให้คนไทยทุกคนได้รับการศึกษาและเรียนรู้ตลอดชีวิตอย่างมีคุณภาพ ดำรงชีวิตเป็นสุขตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และพร้อมรับการเปลี่ยนแปลงในศตวรรษที่ 21 โดยมุ่งจัดการศึกษาให้ทุกคนเข้าถึงการศึกษาที่มีคุณภาพและมาตรฐานอย่างเท่าเทียม พัฒนาระบบบริหารจัดการให้มีประสิทธิภาพ ทันสมัย และพัฒนากำลังคนให้มีศักยภาพและสมรรถนะตรงตามความต้องการของตลาดแรงงานและการพัฒนาประเทศ การนิเทศถือเป็นภารกิจสำคัญของผู้บริหารในทุกระดับ โดยเฉพาะการนิเทศภายในสถานศึกษา ซึ่งเป็นกิจกรรมที่ช่วยส่งเสริมการจัดการเรียนรู้และการพัฒนาการปฏิบัติงานของครูและบุคลากร (จิตติมา วรรณศรี, 2557) การนิเทศที่เป็นระบบและสม่ำเสมอจะช่วยให้ผู้บริหารทราบถึงสภาพปัญหาและแนวทางการแก้ไข เพื่อนำไปสู่การพัฒนาการปฏิบัติงานให้เกิดประสิทธิผลและประสิทธิภาพ ปัจจุบันการนิเทศการศึกษาได้เปลี่ยนแปลงไปจากเดิมที่เข้าใจว่าเป็นหน้าที่ของศึกษานิเทศก์และ ผู้บริหารเท่านั้น โดยแท้จริงแล้วเป็นกระบวนการทำงานร่วมกันของทุกฝ่ายเพื่อพัฒนาความรู้ ทักษะ และ เจตคติของบุคลากร ส่งผลให้การบริหารจัดการและการเรียนการสอนมีประสิทธิภาพ การนิเทศการสอนจึงมีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษาและช่วยให้ครูปรับเปลี่ยนพฤติกรรมการสอนให้ทันยุค สมัย กระบวนการนิเทศภายในเป็นสิ่งจำเป็นที่สถานศึกษาต้องดำเนินการอย่างเป็นระบบ ตั้งแต่การวิเคราะห์สภาพปัญหา การวางแผน การกำกับติดตาม และการประเมินผล เพื่อเสริมสร้างประสิทธิภาพการ จัดการศึกษาและการเรียนรู้ โดยเฉพาะการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ซึ่งเป็นหัวใจของการปฏิรูป การศึกษา การนำเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร (ICT) มาใช้ในการนิเทศการศึกษา ICT เป็นเครื่องมือสำคัญในการเพิ่มประสิทธิภาพและส่งเสริมการนิเทศอย่างต่อเนื่อง รวมถึงช่วยจัดทำ ข้อมูลสารสนเทศ โดยมี 3 ลักษณะหลักดังนี้ การนิเทศเกี่ยวกับเทคโนโลยี เน้นการพัฒนาความรู้และทักษะ ด้านระบบคอมพิวเตอร์ การจัดการข้อมูลสารสนเทศ และการสื่อสารทางไกล การนิเทศเกี่ยวกับการใช้ เทคโนโลยี ให้ความรู้และฝึกทักษะการนำเทคโนโลยีมาใช้ในการพัฒนาสื่อการสอน เช่น CAI, โทรทัศน์ ดาวเทียม, หรือการค้นคว้าผ่านอินเทอร์เน็ต การนิเทศโดยใช้เทคโนโลยี ใช้เทคโนโลยีใน

การสื่อสารแบบ สองทาง (Interactive) เช่น การนิเทศการจัดการเรียนรู้หรือการอบรมผ่านเครือข่าย ข้อดีของการใช้ เทคโนโลยีในการนิเทศการศึกษา การนำเทคโนโลยีมาใช้ในการนิเทศมีข้อดีหลายประการ ได้แก่ เข้าถึงได้ ทุกที่ทุกเวลา ผู้รับการนิเทศสามารถเข้าถึงได้ทุกแห่งที่มีอินเทอร์เน็ตตลอด 24 ชั่วโมงประหยัดและคล่องตัว ไม่ต้องเสียค่าใช้จ่ายในการเดินทางหรือที่พัก และไม่ต้องทิ้งงานประจำเน้นผู้รับการนิเทศเป็นศูนย์กลาง ผู้รับ การนิเทศได้รับการพัฒนาโดยตรงตามศักยภาพและความก้าวหน้าส่วนบุคคลส่งเสริมการเรียนรู้และสร้าง เครือข่าย ทำให้เกิดชุมชนแห่งการเรียนรู้และการปฏิสัมพันธ์กับข้อมูลความรู้จำนวนมาก ทบทวนและ แลกเปลี่ยนความรู้ สามารถตรวจสอบเนื้อหา ชักถาม หรือแลกเปลี่ยนความรู้ได้ตลอดเวลา ลดช่องว่างทาง การศึกษา สร้างความเท่าเทียมและขยายโอกาสการเรียนรู้ระหว่างเมืองและชนบท การประยุกต์ใช้เทคโนโลยีในการนิเทศการศึกษาจึงเป็นแนวทางสำคัญในการพัฒนาคุณภาพการบริหารงาน และการจัดการเรียนรู้ของโรงเรียนในปัจจุบัน

ปัจจุบันการนิเทศได้มีการเปลี่ยนแปลงไปทั้งด้านโครงสร้างขององค์กร ด้านบทบาทหน้าที่ ด้านความรับผิดชอบของผู้นิเทศตลอดจนเทคนิควิธีการในการนิเทศซึ่งมักเป็นที่เข้าใจว่าการนิเทศการศึกษาเป็นหน้าที่ของศึกษานิเทศก์และผู้บริหารโรงเรียนเท่านั้น ครูเป็นเพียงผู้รับการนิเทศแต่ในทางปฏิบัติแล้วการนิเทศการศึกษากลับเป็นกระบวนการทำงานร่วมกันทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องในการคิดวิธีการเพื่อพัฒนาความรู้ทักษะและเจตคติของบุคลากรในสถานศึกษา ซึ่งจะมีผลทำให้การบริหารจัดการและการเรียนการสอนเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพการพัฒนาการนิเทศการศึกษากลับมาเป็นการพัฒนางานอีกด้านหนึ่งของการจัดการศึกษา เช่นเดียวกับการพัฒนาการเรียนการสอน ถือว่าการนิเทศการสอนมีความสำคัญและจำเป็นอย่างยิ่งต่อการเรียนการสอนเป็นการทำงานร่วมของผู้บริหารกับครูและบุคลากรทางการศึกษาเพื่อปรับเปลี่ยนพฤติกรรมการสอนของครูให้ทันกับกระแสการเปลี่ยนแปลงด้านข้อมูลข่าวสาร กระบวนการนิเทศภายในจึงเป็นสิ่งจำเป็นและสำคัญอย่างยิ่งที่สถานศึกษาจะต้องดำเนินการโดยมีการวิเคราะห์สภาพปัจจุบัน ปัญหา และความต้องการ มีการวางแผนการนิเทศกำกับติดตามและมีการประเมินผลการปฏิบัติงาน นำเสนอรายงานผลการปฏิบัติงานในภาพรวม การนิเทศภายในสถานศึกษาจึงเป็นกระบวนการเชิงบริหารจัดการทางวิชาการด้านการศึกษาเพื่อช่วยเสริมสร้างประสิทธิภาพการจัดการศึกษาและการเรียนรู้ให้เกิดขึ้นในสถานศึกษาซึ่งส่งผลต่อการเรียนรู้ของผู้เรียน การนิเทศภายในสถานศึกษาในปัจจุบันนี้มีความล้าสมัยและไม่ได้รับการพัฒนาอย่างแท้จริงทั้งยังเกิดปัญหา (วรรณดี สุพินธรากุล, 2563) ปัญหาสำคัญประการหนึ่ง คือ การขาดแผนหรือแนวทางการนิเทศที่ชัดเจน บางสถานศึกษายังไม่ได้กำหนดวัตถุประสงค์หรือเป้าหมายของการนิเทศอย่างชัดเจน ทำให้กระบวนการนิเทศดำเนินไปอย่างไม่ทิศทางหรือขาดการติดตามผลที่ต่อเนื่องและเป็นระบบ ส่งผลให้ครูและผู้เกี่ยวข้องไม่เข้าใจบทบาทและประโยชน์ที่แท้ (สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา, 2561) นอกจากนี้ ครูจำนวนหนึ่งยังมองว่าการนิเทศเป็นกระบวนการที่เน้นการตรวจสอบหรือจับผิด มากกว่าการพัฒนา ส่งผลให้เกิดความรู้สึกต่อต้านหรือขาดความร่วมมือ (กุลธิดา รุ่งเรืองเกียรติ, 2560) ปัญหานี้ยิ่งรุนแรงขึ้นเมื่อการสื่อสารระหว่างผู้บริหารกับครูไม่มีประสิทธิภาพ ขาดความเข้าใจและไม่เอื้อต่อการพัฒนาอย่างแท้จริง ที่สำคัญยิ่งไปกว่านั้น คือ การนิเทศยังขาดการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีดิจิทัลอย่างมีประสิทธิภาพ ทั้งที่ในปัจจุบันเทคโนโลยีดิจิทัลได้เข้ามามีบทบาทอย่างสำคัญในทุกมิติของการจัดการศึกษา ตั้งแต่การสื่อสาร การจัดเก็บข้อมูล ไปจนถึงการประเมินผลอย่างแม่นยำและรวดเร็ว แต่หลายโรงเรียนยังไม่ได้นำเครื่องมือดิจิทัลมาใช้ในกระบวนการนิเทศ เช่น การบันทึกผลการสังเกต การประเมินผล การวิเคราะห์ข้อมูล หรือการสื่อสาร ส่งผลให้กระบวนการนิเทศยังคงล่าช้าและขาดประสิทธิภาพ ในยุคที่เทคโนโลยีดิจิทัลเข้ามามีบทบาทในทุกมิติของการจัดการศึกษา การประยุกต์ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการนิเทศภายในโรงเรียนจึงเป็นแนวทางที่มีศักยภาพในการเพิ่มประสิทธิภาพของการประเมิน ทั้งในแง่ของความรวดเร็ว ความ

แม่นยำ และความสามารถในการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงลึก ตัวอย่างของเทคโนโลยีที่สามารถนำมาใช้ ได้แก่ ระบบจัดเก็บข้อมูลออนไลน์ ระบบ Dashboard การประเมินออนไลน์ผ่านแอปพลิเคชัน รวมถึงการใช้ AI หรือ Big Data Analytics เพื่อสนับสนุนการวางแผนและการตัดสินใจอย่างมีหลักฐานรองรับ

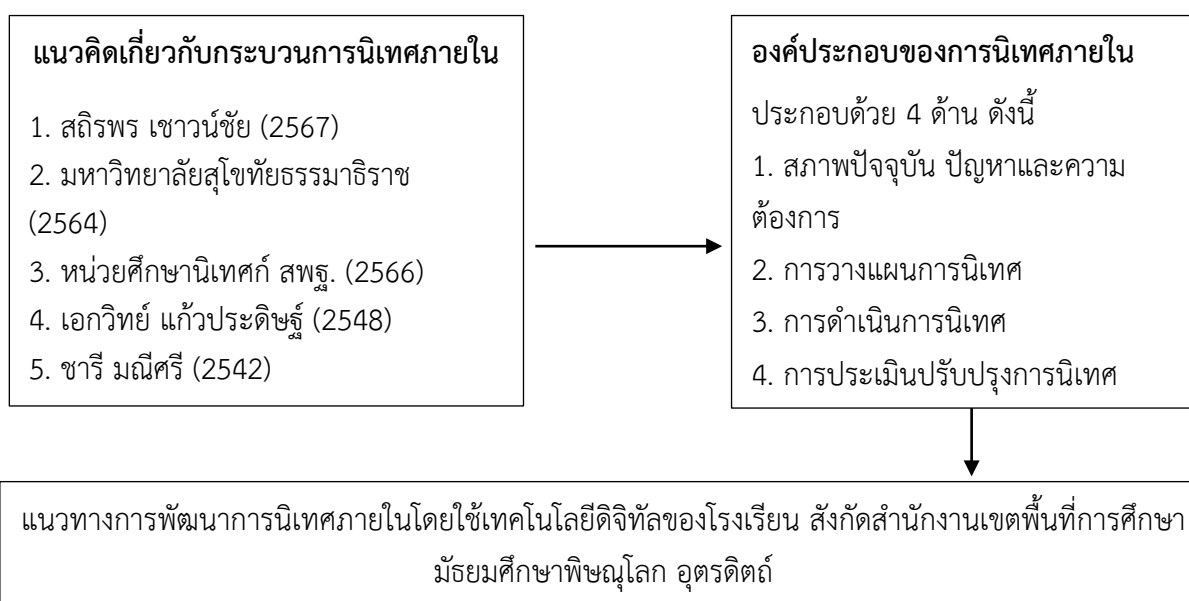
จากการศึกษาภาคสนามเบื้องต้นในเขตพื้นที่สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพิษณุโลก อุตรดิตถ์ พบว่า หลายโรงเรียนยังคงใช้การนิเทศในรูปแบบเดิม โดยไม่มีการนำเครื่องมือดิจิทัลเข้ามาใช้ เช่น ระบบบันทึกผลออนไลน์ การสื่อสารผ่านแพลตฟอร์ม หรือการประเมินผ่านระบบดิจิทัล ทั้งที่มีศักยภาพในการใช้เทคโนโลยีดังกล่าวอยู่แล้ว ซึ่งสะท้อนให้เห็นถึงช่องว่างระหว่าง นโยบายระดับชาติที่ส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีในโรงเรียนกับการปฏิบัติจริงในระดับโรงเรียน (สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ, 2565) ดังนั้น เพื่อให้การศึกษานี้มีกรอบแนวคิดที่ชัดเจน คณะผู้วิจัยได้ศึกษาวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องกับตัวแปรสำคัญ ได้แก่ การนิเทศภายในและเทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อการศึกษา เพื่อกำหนดนิยามการศึกษาในบริบทสภาพปัจจุบัน ปัญหา และแนวทางในการพัฒนาการนิเทศภายในโรงเรียนมัธยมในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพิษณุโลก อุตรดิตถ์ โดยเน้นการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีเพื่อให้เกิดกระบวนการนิเทศที่ทันสมัย มีประสิทธิภาพ และตอบสนองต่อการเปลี่ยนแปลงในยุคดิจิทัลได้อย่างแท้จริง

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพการนิเทศภายในโดยใช้เทคโนโลยีดิจิทัลของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพิษณุโลก อุตรดิตถ์
2. เพื่อพัฒนาแนวทางการนิเทศภายในโดยใช้เทคโนโลยีดิจิทัลของโรงเรียนในสังกัดเดียวกัน

กรอบแนวคิดในการวิจัย

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้เป็นการศึกษาแนวทางการพัฒนาการนิเทศภายในโดยใช้เทคโนโลยีดิจิทัลของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพิษณุโลก อุตรดิตถ์ โดยคณะผู้วิจัยได้ทำการสังเคราะห์เอกสาร วารณกรรมที่เกี่ยวข้อง จึงได้องค์ประกอบของการนิเทศภายในโดยใช้เทคโนโลยีดิจิทัล 4 ด้าน ดังนี้

วิธีดำเนินการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย (Research Methodology) ระบุรายละเอียดการศึกษา การวิเคราะห์ และการดำเนินการที่กระชับและชัดเจน ประกอบด้วย

ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาแนวทางการนิเทศภายในโดยใช้เทคโนโลยีดิจิทัลของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่

การศึกษามัธยมศึกษาพิษณุโลก อุตรดิตถ์

1.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

- 1) ประชากร ได้แก่ ผู้บริหารของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพิษณุโลก อุตรดิตถ์ จำนวน 75 คน
- 2) กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหารของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพิษณุโลก อุตรดิตถ์ ปีการศึกษา 2567 จำนวน 63 คน

1.4 การวิเคราะห์ข้อมูล

- 1) แบบสอบถามตอนที่ 1 เกี่ยวกับสถานภาพของกลุ่มตัวอย่างทำการวิเคราะห์โดย วิธีการหาค่าความถี่ (Frequency) และค่าร้อยละ (Percentage)
- 2) แบบสอบถามตอนที่ 2 เกี่ยวกับระดับความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา วิเคราะห์โดยการหาค่าเฉลี่ยเลขคณิต ($\bar{X}$) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D)
- 3) แปลความหมายของระดับแนวทางการพัฒนาการนิเทศภายในโดยใช้เทคโนโลยีดิจิทัล ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพิษณุโลก อุตรดิตถ์

1.2 เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล

- 1) ถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม
- 2) ถามเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาการนิเทศภายในโดยใช้เทคโนโลยีดิจิทัล ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพิษณุโลก อุตรดิตถ์ จำนวน 4 ด้าน รวมทั้งสิ้น 19 ข้อ

1.3 การเก็บรวบรวมข้อมูล

- 1) ขออนุญาตจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยนเรศวรไปขออนุเคราะห์การเก็บข้อมูลไปยังผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพิษณุโลก อุตรดิตถ์ เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากผู้บริหารและครูผู้สอน
- 2) ส่งแบบสอบถามไปยังกลุ่มตัวอย่างและขอรับคืน
- 3) เมื่อได้แบบสอบถามคืนแล้วดำเนินการตรวจสอบความสมบูรณ์ของการตอบแบบสอบถาม เป้าหมายในการเก็บรวบรวมข้อมูลจำนวน 63 ฉบับ ได้รับกลับคืนมาจำนวน 63 ฉบับคิดเป็นร้อยละ 100

ขั้นตอนที่ 2 การศึกษาแนวทางการพัฒนาการนิเทศภายในโดยใช้เทคโนโลยีดิจิทัล ของโรงเรียนสังกัดสำนักงาน

เขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพิษณุโลก อุตรดิตถ์

2.1 กลุ่มผู้ให้ข้อมูล คือ ผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 3 คนได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจงโดยกำหนดเกณฑ์ดังนี้

- 1) เป็นผู้บริหารการศึกษาหรือผู้บริหารสถานศึกษาที่มี วุฒิการศึกษาไม่ต่ำกว่าปริญญาโททางการศึกษาหรือเทียบเท่าหรือผู้อำนวยการชำนาญการมีประสบการณ์และความเชี่ยวชาญในด้านการนิเทศ และมีประสบการณ์การบริหารมาแล้วไม่น้อยกว่า 5 ปี จำนวน 1 คน
- 2) เป็นศึกษานิเทศก์ที่มีความรู้มีประสบการณ์และความเชี่ยวชาญในด้านการนิเทศ และมีประสบการณ์การทำงานไม่น้อยกว่า 5 ปีจำนวน 2 คน

2.4 การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์มาจัดกระทำข้อมูลและสรุปข้อมูลด้วยการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis)

2.2 เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

- 1) ศึกษาหลักการสัมภาษณ์ การสร้างคำถาม เพื่อนำมาเป็นกรอบแนวคิดในการสร้างเครื่องมือให้ครอบคลุมขอบเขตด้านเนื้อหาตามที่กำหนด
- 2) สร้างคำถามในการสัมภาษณ์
- 3) นำแบบสัมภาษณ์ มาปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะของอาจารย์ที่ปรึกษา
- 4) จัดพิมพ์แบบสัมภาษณ์ที่สมบูรณ์ และนำไปเก็บรวบรวมข้อมูล

2.3 การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล

- 1) ขออนุญาตจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยนเรศวรเพื่อขอความอนุเคราะห์เก็บรวบรวมข้อมูลการสัมภาษณ์ โดยใช้เครื่องมือ
- 2) ผู้วิจัยติดต่อนัดหมายกับผู้ทรงคุณวุฒิที่จะให้สัมภาษณ์เป็นรายบุคคลนัดหมายวัน เวลา และสถานที่ในการสัมภาษณ์
- 3) ดำเนินการสัมภาษณ์ตามแนวประเด็นที่กำหนดไว้ในแบบสัมภาษณ์ในระหว่างวันที่ 23 - 25 พฤษภาคม พ.ศ. 2568

ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาแนวทางการนิเทศภายในโดยใช้เทคโนโลยีดิจิทัล ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพิษณุโลก อุตรดิตถ์

ใช้แบบสอบถามเพื่อสำรวจความคิดเห็น เก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง วิเคราะห์ข้อมูลแบบสอบถาม ด้วยค่าความถี่และร้อยละ มีวิธีการดำเนินการวิจัย ดังนี้

1) ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากร ได้แก่ ผู้บริหารของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพิษณุโลก อุตรดิตถ์ จำนวน 75 คน

1.2 กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหารของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพิษณุโลก อุตรดิตถ์ ปีการศึกษา 2567 จำนวน 63 คน โดยคณะผู้วิจัยได้เลือกเกณฑ์การกำหนดขนาดกลุ่ม ตัวอย่างของ Krejcie and Morgan ได้มาจากรีวิธีการสุ่ม แบบจับสลาก (Simple Random Sampling) ได้แก่ จังหวัดพิษณุโลก และ จังหวัดอุตรดิตถ์ คณะผู้วิจัยจับสลากกลุ่มตัวอย่างได้ ผู้บริหารโรงเรียนมัธยมใน จังหวัดพิษณุโลก

2) ตัวแปรที่ศึกษา

ตัวแปรที่ศึกษา ได้แก่ สภาพกระบวนการนิเทศหลักสูตร การนิเทศภายในโดยใช้เทคโนโลยี ดิจิทัล ของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพิษณุโลก อุตรดิตถ์ ประกอบด้วย 4 ด้าน ดังนี้

1. ศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหาและความต้องการ
2. การวางแผนการนิเทศ
3. การดำเนินการนิเทศ
4. การประเมินปรับปรุงการนิเทศ

3) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลครั้งนี้เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับแนวทางการนิเทศ ภายใน โดยใช้เทคโนโลยีดิจิทัล ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพิษณุโลก อุตรดิตถ์ แบ่งออกเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม มีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check List) เพื่อทราบถึงตัวแปรต้นเกี่ยวกับ เพศ อายุ ระดับการศึกษา ประสบการณ์ในการ ทำงาน

ตอนที่ 2 ถามเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาการนิเทศภายในโดยใช้เทคโนโลยีดิจิทัลของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพิษณุโลก อุตรดิตถ์ จำนวน 4 ด้าน รวมทั้งสิ้น 19 ข้อ ดังนี้

2.1 ด้านศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหา และความต้องการในการนิเทศภายในโดยใช้เทคโนโลยีดิจิทัล จำนวน 4 ข้อ

2.2 ด้านการวางแผนการนิเทศภายในโดยใช้เทคโนโลยีดิจิทัล จำนวน 5 ข้อ

2.3 ด้านการดำเนินการนิเทศภายในโดยใช้เทคโนโลยีดิจิทัล จำนวน 5 ข้อ

2.4 ด้านการประเมินปรับปรุงการนิเทศภายในโดยใช้เทคโนโลยีดิจิทัล จำนวน 5 ข้อ

ลักษณะเป็นแบบสอบถามชนิดมาตราประมาณค่า(Rating Scale) 5 ระดับ

4) การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ดำเนินการดังนี้

1. ศึกษาค้นคว้าเอกสาร แนวคิด ทฤษฎี หลักการ และประเด็นสำคัญของแนวทางการพัฒนาการดำเนินงานนิเทศภายในโดยใช้เทคโนโลยีดิจิทัลจากเอกสารทางวิชาการ และสิ่งพิมพ์ต่าง ๆ รวมทั้งงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อทำความเข้าใจ ด้านเนื้อหา

2. กำหนดกรอบความคิดเบื้องต้นเพื่อกำหนดขอบเขตการศึกษาด้านเนื้อหาและตัวแปร
3. กำหนดนิยามศัพท์เฉพาะเพื่อเป็นแนวทางในการสร้างเครื่องมือวิจัย
4. สร้างแบบสอบถามฉบับร่างเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาการนิเทศภายในโดยใช้เทคโนโลยีดิจิทัล ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพิษณุโลก อุตรดิตถ์ เสนออาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อพิจารณาตรวจสอบความถูกต้องและปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะของอาจารย์ที่ปรึกษา
5. นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วนำเสนอให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่าน เพื่อตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) และการใช้สำนวนภาษา โดยพิจารณาความสอดคล้องระหว่างนิยามศัพท์เฉพาะและข้อความถาม นำแบบสอบถามมาหาค่า IOC (Index of Item Objective Congruence) และเลือกข้อที่มีค่า IOC ตั้งแต่ ≥ 0.50 ขึ้นไปได้ค่า IOC ตั้งแต่ 0.67 - 1.00
6. ปรับปรุงแก้ไขประเด็นคำถามตามคำแนะนำจากผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบและให้ปรับปรุงแก้ไขเพื่อให้ได้แบบสอบถามที่มีคุณภาพเหมาะสมกับการวิจัย
7. นำแบบสอบถามเสนออาจารย์ที่ปรึกษาตรวจสอบอีกครั้งหนึ่งแล้วนำไปทดลองใช้ (Try out) เพื่อหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถามกับผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 30 คน ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้ ด้วยการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach) ให้ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามเท่ากับ 0.954

5) การเก็บรวบรวมข้อมูล ในครั้งนี้ คณะผู้วิจัยได้ดำเนินการตามลำดับ ดังนี้

1. ขอนหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยนเรศวรไปขออนุญาตการเก็บข้อมูลไปยังผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพิษณุโลก อุตรดิตถ์ เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากผู้บริหารและครูผู้สอน
2. ส่งแบบสอบถามไปยังกลุ่มตัวอย่างและขอรับคืนโดยขอความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพิษณุโลก อุตรดิตถ์ วันที่ 9 พฤษภาคม 2568
3. เมื่อได้แบบสอบถามคืนแล้วดำเนินการตรวจสอบความสมบูรณ์ของการตอบแบบสอบถามเป้าหมายในการเก็บรวบรวมข้อมูลจำนวน 63 ฉบับ ได้รับกลับคืนมาจำนวน 63 ฉบับคิดเป็นร้อยละ 100

6) การวิเคราะห์ข้อมูล นำแบบสอบถามที่ได้รับคืนมาทั้งหมดตรวจสอบความสมบูรณ์และนำมา

วิเคราะห์ตามระเบียบวิธีการวิจัยทางสถิติโดยวิเคราะห์ด้วยคอมพิวเตอร์ใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ โปรแกรม SPSS เพื่อวิเคราะห์หาค่า ดังนี้

1. แบบสอบถามตอนที่ 1 เกี่ยวกับสถานภาพของกลุ่มตัวอย่างทำการวิเคราะห์โดย วิธีการหาค่าความถี่ (Frequency) และค่าร้อยละ (Percentage)
2. แบบสอบถามตอนที่ 2 เกี่ยวกับระดับความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพิษณุโลก อุตรดิตถ์ เกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาการนิเทศภายใน

โดยใช้เทคโนโลยีดิจิทัล ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพิษณุโลก อุตรดิตถ์ วิเคราะห์โดยการหาค่าเฉลี่ยเลขคณิต ($\bar{X}$) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D)

3. แปลความหมายของระดับแนวทางการพัฒนาการนิเทศภายในโดยใช้เทคโนโลยีดิจิทัล ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพิษณุโลก อุตรดิตถ์ (บุญชม ศรีสะอาด, 2553)

ขั้นตอนที่ 2 การศึกษาแนวทางการพัฒนาการนิเทศภายในโดยใช้เทคโนโลยีดิจิทัลของโรงเรียนสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพิษณุโลก อุตรดิตถ์

คณะผู้วิจัยได้นำข้อมูลจากการศึกษาแนวทางการนิเทศภายในโดยใช้เทคโนโลยีดิจิทัลของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพิษณุโลก อุตรดิตถ์ ในขั้นตอนที่ 1 ทั้ง 4 ด้าน

1. ขอบเขตกลุ่มผู้ให้ข้อมูล

กลุ่มผู้ให้ข้อมูลได้แก่ ผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความรู้ความเชี่ยวชาญในด้านการนิเทศภายในโดยใช้เทคโนโลยีดิจิทัล จำนวน 3 คน โดยการเลือกแบบเจาะจงโดยกำหนดคุณสมบัติดังนี้

1. เป็นผู้บริหารการศึกษาหรือผู้บริหารสถานศึกษาที่มีคุณวุฒิการศึกษาไม่ต่ำกว่าปริญญาโททางการศึกษา หรือเทียบเท่าหรือผู้อำนวยการชำนาญการมีประสบการณ์และความเชี่ยวชาญ ในด้านการนิเทศ และมีประสบการณ์การบริหารมาแล้วไม่น้อยกว่า 10 ปี จำนวน 1 คน

2. เป็นศึกษานิเทศก์ ผู้มีความรู้ มีประสบการณ์และความเชี่ยวชาญในด้านการนิเทศ และมีประสบการณ์การทำงานไม่น้อยกว่า 5 ปี จำนวน 2 คน

2. ตัวแปรที่ศึกษา

ตัวแปรที่ศึกษา คือ แนวทางการพัฒนาการนิเทศภายในโดยใช้เทคโนโลยีดิจิทัลของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพิษณุโลก

3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

คณะผู้วิจัยใช้แบบสัมภาษณ์แนวทางการพัฒนาการนิเทศภายในโดยใช้เทคโนโลยีดิจิทัลของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพิษณุโลก อุตรดิตถ์ โดยนำแนวทางการพัฒนาการนิเทศภายในโดยใช้เทคโนโลยีดิจิทัลของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพิษณุโลก อุตรดิตถ์ จำนวน 1 ด้าน คือ ด้านที่ 3 ด้านการดำเนินการนิเทศภายในโดยใช้เทคโนโลยีดิจิทัล จำนวน 1 ข้อ มาสร้างแบบสัมภาษณ์แบ่ง ออกเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ให้สัมภาษณ์ มีลักษณะแบบเดิมคำตอบ

ตอนที่ 2 แนวทางการพัฒนาการนิเทศภายในโดยใช้เทคโนโลยีดิจิทัล ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพิษณุโลก อุตรดิตถ์ มีลักษณะเป็นแบบสัมภาษณ์ แบบมีโครงสร้างแนวทางการพัฒนาการนิเทศภายในโดยใช้เทคโนโลยีดิจิทัล ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพิษณุโลก อุตรดิตถ์ 1 ด้าน คือ ด้านที่ 3 ด้านการดำเนินการนิเทศภายในโดยใช้เทคโนโลยีดิจิทัล และเลือกจากประเด็นคำถามที่ได้ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานมากที่สุด

4. การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูล

1. ศึกษาหลักการสัมภาษณ์ การสร้างคำถาม เพื่อนำมาเป็นกรอบแนวคิดในการสร้างเครื่องมือให้ครอบคลุมขอบเขตด้านเนื้อหาตามที่กำหนด

2. สร้างคำถามในการสัมภาษณ์และนำเสนออาจารย์ที่ปรึกษาโดยนำข้อมูลที่ได้จากการศึกษาเอกสารและข้อมูลจากแบบสอบถาม เรื่องแนวทางการพัฒนาการนิเทศภายในโดยใช้เทคโนโลยีดิจิทัลของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพิษณุโลก อุตรดิตถ์ มาเป็นกรอบในการกำหนดคำถามให้ครอบคลุมตามผลการศึกษาดังกล่าว ทั้งนี้ ได้คัดเลือกเพียงด้านที่ 3 คือ ด้านการดำเนินการนิเทศภายในโดยใช้เทคโนโลยีดิจิทัล มาใช้เป็นเกณฑ์หลักในการสร้างคำถามสัมภาษณ์ เนื่องจากด้านนี้มีค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) สูงที่สุด ซึ่งสะท้อนให้เห็นถึง ความหลากหลายของความคิดเห็น หรือ ความไม่สอดคล้องกันของแนวทางการปฏิบัติในกลุ่มผู้บริหารสถานศึกษา (ตามแนวคิดของ Fraenkel & Wallen, 2006) ดังนั้น ด้านที่ 3 จึงถือเป็นจุดที่มีความจำเป็นอย่างยิ่งในการศึกษาต่อในเชิงลึก โดยเฉพาะในประเด็นของความเป็นจริงในการปฏิบัติการบริหารจัดการ และความท้าทายในการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในการนิเทศภายใน ซึ่งอาจเป็นปัจจัยสำคัญที่ส่งผลต่อคุณภาพของการนิเทศอย่างเป็นระบบ

3. นำแบบสัมภาษณ์ มาปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะของอาจารย์ที่ปรึกษา

4. จัดพิมพ์แบบสัมภาษณ์ที่สมบูรณ์ และนำไปเก็บรวบรวมข้อมูล

5.การเก็บรวบรวมข้อมูล คณะผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล ดังนี้

1. ขอนหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยนเรศวรเพื่อขอความอนุเคราะห์เก็บรวบรวมข้อมูลการสัมภาษณ์ โดยใช้เครื่องมือ

2. คณะผู้วิจัยติดต่อนัดหมายกับผู้ทรงคุณวุฒิที่จะให้สัมภาษณ์เป็นรายบุคคลนัดหมายวัน เวลาและสถานที่ในการสัมภาษณ์

3. ดำเนินการสัมภาษณ์ตามแนวประเด็นที่กำหนดไว้ในแบบสัมภาษณ์ในระหว่างวันที่ 23 – 25 พฤษภาคม พ.ศ. 2568

6. การวิเคราะห์ข้อมูล

คณะผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์เชิงลึก มาจัดกระทำข้อมูลและสรุปสาระสำคัญด้วยการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) โดยใช้แนวทางของ Krippendorff (2004) และ Lincoln & Guba (1985) เพื่อให้เกิดความน่าเชื่อถือในการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ โดยดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้ ถอดเสียงจากการสัมภาษณ์เป็นข้อความอย่างละเอียดครบถ้วน ทำการวิเคราะห์ข้อมูลโดยอิงตามคำถาม เช่น คำถามว่า “ท่านมีแนวทางหรือกลยุทธ์อย่างไรในการใช้ระบบการนิเทศภายในสถานศึกษาในรูปแบบออนไลน์ เพื่อส่งเสริมและสร้างขวัญกำลังใจให้แก่ครูและบุคลากรทางการศึกษา” ข้อมูลที่ได้จะถูกจัดกลุ่มออกเป็นประเด็น เช่น กลยุทธ์ด้านการสื่อสาร การใช้เทคโนโลยีสนับสนุนการนิเทศ การส่งเสริมขวัญกำลังใจผ่านระบบออนไลน์ และความยืดหยุ่นและเข้าใจบริบทของครู นำประเด็นที่ได้จากการจัดกลุ่มมาวิเคราะห์เชิงเนื้อหา โดยเชื่อมโยงกับวัตถุประสงค์ของการวิจัย และแนวคิดที่เกี่ยวข้อง เช่น แนวคิดเรื่องการนิเทศภายใน การใช้เทคโนโลยีในการบริหารจัดการ และการสร้างแรงจูงใจในองค์กร เพื่อให้ผลการวิเคราะห์มีความน่าเชื่อถือ คณะผู้วิจัยตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูลโดยส่งข้อมูลกลับไปให้ผู้ให้ข้อมูลพิจารณาและบันทึกขั้นตอนการวิเคราะห์ไว้อย่างเป็นระบบ

สรุปผลการวิจัย

1. เพื่อศึกษาการนิเทศภายในโดยใช้เทคโนโลยีดิจิทัลของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษาพิษณุโลก อุตรดิตถ์ ในภาพรวม อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ด้านที่มี ค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการวางแผนการนิเทศภายในโดยใช้เทคโนโลยีดิจิทัล ($\bar{X}$ =4.24, S.D. = 0.70) รองลงมา คือ ด้านศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหา และความต้องการในการนิเทศภายในโดยใช้เทคโนโลยีดิจิทัล ($\bar{X}$ =4.27, S.D. = 0.73) รองลงมา คือ ด้านการดำเนินการนิเทศภายในโดยใช้เทคโนโลยีดิจิทัล ($\bar{X}$ =4.21, S.D. = 0.78) และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ ด้านการประเมินปรับปรุงการนิเทศภายในโดย ใช้เทคโนโลยีดิจิทัล ($\bar{X}$ =4.17, S.D. = 0.82) ตามลำดับ และจากการศึกษาแนวทางการนิเทศภายในโดย ใช้เทคโนโลยีดิจิทัลของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพิษณุโลก อุตรดิตถ์ เป็นราย ด้าน สรุปได้ดังนี้

1.1 ด้านศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหา และความต้องการในการนิเทศภายในโดยใช้เทคโนโลยีดิจิทัล อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า อยู่ในระดับมากทุกข้อ และมีข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดมีจำนวน 1 ข้อ ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาดำเนินงานเกี่ยวกับการนิเทศภายในสถานศึกษาโดยใช้เทคโนโลยีดิจิทัล เพื่อนำมาเป็นข้อมูลในการวิเคราะห์หาสาเหตุจัดลำดับความสำคัญของปัญหา รองลงมา คือ ผู้บริหาร สถานศึกษาดำเนินการนิเทศภายในสถานศึกษา จัดทำแผนการนิเทศโดยมีระบบในการเก็บข้อมูลสารสนเทศ ด้วยเทคโนโลยีดิจิทัล และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ผู้บริหารสถานศึกษานิเทศภายในสถานศึกษาเพื่อจัดทำ และเก็บข้อมูลสารสนเทศด้วยเทคโนโลยีดิจิทัล

1.2 ด้านการวางแผนการนิเทศภายในโดยใช้เทคโนโลยีดิจิทัล อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า อยู่ในระดับมากทุกข้อ และมีข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดมีจำนวน 1 ข้อ ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษานำ สารสนเทศจากการเก็บรวบรวมด้วยเทคโนโลยีดิจิทัลมากำหนดโครงการไว้ในแผนปฏิบัติการประจำปีของ สถานศึกษา รองลงมา คือ ผู้บริหารสถานศึกษา มีแผนการปฏิบัติการนิเทศที่ชัดเจน และมีแพลตฟอร์ม ดิจิทัลเป็นช่องทางในการสื่อสาร กำกับติดตามการนิเทศในสถานศึกษา และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ผู้บริหารสถานศึกษาจัดทำปฏิทินการนิเทศภายใน แต่งตั้งคณะกรรมการนิเทศภายในสถานศึกษาโดยเป็นผู้ ที่มีความรู้ความสามารถในการนิเทศภายใน เตรียมความพร้อมทรัพยากรต่างๆ ก่อนปฏิบัติการนิเทศภายใน สถานศึกษา โดยใช้เทคโนโลยีดิจิทัลเป็นเครื่องมือช่วยในการนิเทศภายในสถานศึกษา

1.3 ด้านการดำเนินการนิเทศภายในโดยใช้เทคโนโลยีดิจิทัล อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า อยู่ในระดับมากทุกข้อ และมีข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดมีจำนวน 1 ข้อ ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาดำเนิน กิจกรรมการนิเทศภายในของสถานศึกษาร่วมกับบุคลากรในสถานศึกษาอย่างเป็นระบบ รองลงมา คือ ผู้บริหารสถานศึกษาใช้ระบบการนิเทศรูปแบบออนไลน์ ให้คำปรึกษา กำกับติดตามการนิเทศในสถานศึกษา และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ผู้บริหารสถานศึกษาใช้ระบบการนิเทศ ให้ขวัญกำลังใจในการดำเนินการนิเทศ ภายในสถานศึกษาในรูปแบบออนไลน์

1.4 ด้านการประเมินปรับปรุงการนิเทศภายในโดยใช้เทคโนโลยีดิจิทัล อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า อยู่ในระดับมากทุกข้อ และมีข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดมีจำนวน 1 ข้อ ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาพัฒนาการนิเทศภายในสถานศึกษาให้มีคุณภาพและประสิทธิภาพยิ่งขึ้นโดยใช้เทคโนโลยีดิจิทัล รองลงมา คือ ผู้บริหารสถานศึกษาใช้ข้อมูลที่ได้จากการนิเทศภายในสถานศึกษามาเปรียบเทียบกับวัตถุประสงค์และเป้าหมายที่วางไว้ โดยใช้เทคโนโลยีดิจิทัลเป็นเครื่องมือสนับสนุน และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ ผู้บริหารสถานศึกษาใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในการสรุปผลการนิเทศภายในสถานศึกษา

2. เพื่อหาแนวทางการพัฒนาการนิเทศภายในโดยใช้เทคโนโลยีดิจิทัลของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพิษณุโลก อุตรดิตถ์

ผลการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 3 ท่าน สรุปแนวทางการนิเทศภายในโดยใช้เทคโนโลยีดิจิทัลของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพิษณุโลก อุตรดิตถ์ 1 ด้าน ดังนี้

ด้านที่ 3 ด้านการดำเนินการนิเทศภายในโดยใช้เทคโนโลยีดิจิทัล จำนวน 1 ข้อ ได้แก่ ท่านมีแนวทางหรือกลยุทธ์อย่างไรในการใช้ระบบการนิเทศภายในสถานศึกษาในรูปแบบออนไลน์ เพื่อส่งเสริมและสร้างขวัญกำลังใจให้แก่ครูและบุคลากรทางการศึกษา

1. การนิเทศภายในในรูปแบบออนไลน์ที่ดี ต้องเป็นระบบที่มีเป้าหมายเชิงพัฒนา มีความยืดหยุ่น สื่อสารอย่างเข้าใจ และส่งเสริมศักยภาพของครูอย่างแท้จริง เพื่อให้ครูรู้สึก “ไม่ได้ถูกตรวจสอบ แต่ได้รับการส่งเสริมและเคียงข้าง” ซึ่งจะนำไปสู่พลังบวกและความสุขในการทำงานในที่สุด

2. การนิเทศภายในในรูปแบบออนไลน์จะสัมฤทธิ์ผลได้อย่างแท้จริง หากเน้นการพัฒนาความสัมพันธ์ที่ระหว่างศึกษานิเทศก์กับครู การสื่อสารที่สร้างแรงบันดาลใจ และการให้อาสาครูได้เรียนรู้และเติบโตภายใต้ระบบที่เอื้อต่อการมีส่วนร่วม ยึดหลัก “นิเทศเพื่อพัฒนา” และจะใช้ระบบออนไลน์เป็นกลไกสำคัญในการผลักดันคุณภาพทางการศึกษาไปพร้อมกับการดูแลหัวใจของครูผู้สอน

3. การนิเทศในรูปแบบออนไลน์ไม่เพียงแต่ตอบโจทย์ในด้านความสะดวกและประหยัดเวลาเท่านั้น หากแต่ยังสามารถเป็นเครื่องมือในการส่งเสริมขวัญกำลังใจ และการเติบโตทางวิชาชีพของครูได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยศึกษานิเทศก์จะต้องมีบทบาทเป็นผู้นำทางวิชาการที่พร้อมรับฟัง เสริมพลัง และร่วมเดินเคียงข้างครูในทุกบริบทของการเปลี่ยนแปลง

อภิปรายผล

1. การนิเทศภายในโดยใช้เทคโนโลยีดิจิทัลของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพิษณุโลก อุตรดิตถ์ ผลการวิจัยพบว่าในภาพรวม มีการดำเนินงานอยู่ในระดับมากทุกด้าน ทั้งนี้เนื่องจากการนิเทศภายในโดยใช้เทคโนโลยีดิจิทัลของโรงเรียน ถือเป็นเครื่องมือที่สำคัญยิ่งของผู้บริหารสถานศึกษาในการสร้างความร่วมมือร่วมใจของบุคลากรในสถานศึกษา ให้เกิดการพัฒนาตนเองในการทำงานเพื่อผลสำเร็จของการบริหารการศึกษา การนิเทศภายในสถานศึกษามีความสำคัญอย่างยิ่งในการนำข้อมูลจากการนิเทศภายในมาพัฒนาการจัดการเรียนรู้ของสถานศึกษาเอกชนให้สามารถจัดการศึกษาได้เหมาะสมและทัดเทียมกับการแข่งขันที่สูงขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับ จิตติมา วรณศรี (2557) ได้ให้ความเห็นว่าการนิเทศเป็นสิ่งจำเป็นสำหรับหน่วยงานทุกระดับ และเป็นภารกิจที่สำคัญของผู้บริหาร โดยเฉพาะอย่างยิ่ง

การนิเทศภายในโดยใช้เทคโนโลยีดิจิทัลนั้นเป็นกิจกรรมที่ผู้บริหารสถานศึกษานำสารสนเทศจากการเก็บรวบรวมด้วยเทคโนโลยีดิจิทัลมากำหนดโครงการไว้ในแผนปฏิบัติการประจำปีของสถานศึกษา ส่งเสริมสนับสนุนการพัฒนา การจัดการเรียนรู้ และพัฒนาการปฏิบัติงานของครูและบุคลากรในสถานศึกษา โดยการนิเทศอย่างเป็นระบบ และดำเนินการอย่างสม่ำเสมอจะช่วยให้ผู้บริหารได้รับรู้ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพและปัญหาในการจัดการเรียนรู้และการดำเนินงาน รวมทั้งช่วยให้สามารถแก้ปัญหาและพัฒนาการปฏิบัติงานให้เกิด ประสิทธิภาพและประสิทธิภาพ

1.1 ผลการวิจัยพบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ ด้านการวางแผนการนิเทศภายในโดยใช้เทคโนโลยีดิจิทัล เนื่องจาก สถานศึกษามีการจัดทำโครงการนิเทศภายในโดยใช้เทคโนโลยีดิจิทัลของโรงเรียนในแผนปฏิบัติการประจำปีของสถานศึกษา และมีการแต่งตั้งคณะกรรมการนิเทศภายในสถานศึกษาที่มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักสูตรและการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ มีความสามารถและประสบการณ์ในการนิเทศเป็นที่ยอมรับของคณะครูผู้รับการนิเทศ ซึ่งการจัดทำโครงการนิเทศไว้อย่างชัดเจนจะเป็นแนวทางการปฏิบัติงานที่ทำให้บุคลากรที่เกี่ยวข้องมีความเข้าใจและการปฏิบัติงานเป็นไปในทิศทางเดียวกัน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของชวันธร รุ่งรัตน์ (2558 , หน้า 114) กล่าวว่า แนวทางการวางแผนการนิเทศ ได้แก่ จัดทำโครงการนิเทศทั้งนี้เพราะโครงการนิเทศเป็นแนวทางในการ ปฏิบัติงานที่ทุกฝ่ายมีความเข้าใจตรงกัน มีจุดมุ่งหมายเดียวกันเพราะทุกฝ่ายได้ประชุมหารือร่วมกัน ในการทำโครงการ ทำให้การปฏิบัติงานเป็นไปในทิศทางเดียวกัน โดยสถานศึกษามีการเตรียมการ ก่อนการดำเนินงานนิเทศภายในโดยจัดประชุมคณะครู และบุคลากร แจ้งแนวทางการปฏิบัติการ นิเทศภายในและรายละเอียดของการนิเทศภายในแก่บุคลากรที่เกี่ยวข้อง และมีการจัดเตรียม เครื่องมือนิเทศภายในก่อนการดำเนินงานนิเทศภายในสถานศึกษา ซึ่งสอดคล้องกับ คู่มือการนิเทศ ภายในกลุ่มนิเทศ ติดตามและประเมินผลการจัดการศึกษา

1.2 ผลการวิจัยพบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ได้แก่ ด้านการประเมินปรับปรุงการนิเทศภายในโดยใช้เทคโนโลยีดิจิทัล เนื่องจากผู้บริหารสถานศึกษายังขาดการใช้ระบบการนิเทศ ให้ขวัญกำลังใจในการดำเนินการนิเทศภายในสถานศึกษาในรูปแบบออนไลน์ ซึ่งสอดคล้องกับ จิตติมา วรรณศรี (2557) กล่าวว่า การนิเทศภายในสถานศึกษา หมายถึง กระบวนการทำงานร่วมกันระหว่างผู้บริหาร ผู้นิเทศ ครู และบุคคลที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษา เพื่อดูแลช่วยเหลือ ให้คำแนะนำแก่ครูในการปรับปรุงพัฒนาการจัดการเรียนรู้ และการปฏิบัติงาน เพื่อส่งเสริมการพัฒนาผู้เรียนให้บรรลุเป้าหมายของสถานศึกษา และส่งเสริมความก้าวหน้าทางวิชาชีพของครู ซึ่งสอดคล้องกับ สงัด อุทรานันท์ (2528) กล่าวว่า การนิเทศภายในโรงเรียนต้องสอดคล้องกับความต้องการ ความจำเป็นในการพัฒนาครู ของโรงเรียน และสอดคล้องกับระดับพัฒนาการของครู เป้าหมายสำคัญในการนิเทศ คือการส่งเสริม สนับสนุน หรือให้ความช่วยเหลือครู ในโรงเรียนให้ประสบผลสำเร็จในการปฏิบัติการหลักคือการสอน หรือเสริมสร้างพัฒนาการของนักเรียนทุกด้าน โดยมีหลักสูตรเป็นกรอบในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน หรืออาจกล่าวได้ว่า เป้าหมายสำคัญของการนิเทศภายในโรงเรียน คือการสร้างครูมืออาชีพ

2. แนวทางการพัฒนาการนิเทศภายในโดยใช้เทคโนโลยีดิจิทัลของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพิษณุโลก อุตรดิตถ์ การพัฒนาการนิเทศภายในโดยใช้เทคโนโลยีดิจิทัลของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพิษณุโลก อุตรดิตถ์ พบว่าด้านที่ 3 ด้านการดำเนินการนิเทศภายในโดยใช้เทคโนโลยีดิจิทัล ข้อที่ 5 ผู้บริหารสถานศึกษาใช้ระบบการนิเทศ ให้ขวัญกำลังใจในการดำเนินการนิเทศภายในสถานศึกษาในรูปแบบออนไลน์ มีค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานมากที่สุด ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า การนิเทศภายในในรูปแบบออนไลน์ที่ดี ต้องเป็นระบบที่มีเป้าหมายเชิงพัฒนา มีความยืดหยุ่น สื่อสารอย่างเข้าใจ และส่งเสริมศักยภาพของครูอย่างแท้จริง เพื่อให้ครูรู้สึก “ไม่ได้ถูกตรวจสอบ แต่ได้รับการส่งเสริมและเคียงข้าง” ซึ่งจะนำไปสู่พลังบวกและความสุขในการทำงานในที่สุด การนิเทศภายในในรูปแบบออนไลน์จะสัมฤทธิ์ผลได้อย่างแท้จริง หากเน้นการพัฒนาความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างศึกษานิเทศก์กับครู การสื่อสารที่สร้างแรงบันดาลใจ และการให้โอกาสครูได้เรียนรู้และเติบโตภายใต้ระบบที่เอื้อต่อการมีส่วนร่วม ยึดหลัก “นิเทศเพื่อพัฒนา” และจะใช้ระบบออนไลน์เป็นกลไกสำคัญในการผลักดันคุณภาพทางการศึกษาไปพร้อมกับการดูแลหัวใจของครูผู้สอน การนิเทศในรูปแบบออนไลน์ไม่เพียงแต่ตอบโจทย์ในด้านความสะดวกและประหยัดเวลาเท่านั้น หากแต่ยังสามารถเป็นเครื่องมือในการส่งเสริมขวัญกำลังใจ และการเติบโตทางวิชาชีพของครูได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยศึกษานิเทศก์จะต้องมีบทบาทเป็นผู้นำทางวิชาการที่พร้อมรับฟัง เสริมพลัง และร่วมเดินเคียงข้างครูในทุกบริบทของการเปลี่ยนแปลง สอดคล้องกับที่

จักรกฤษณ์ กังหัน (2565) ได้ทำการวิจัยเรื่อง สภาพและแนวทางการดำเนินการนิเทศภายในโดยใช้เทคโนโลยีดิจิทัลของโรงเรียนเอกชนจังหวัดแพร่ พบว่า ผู้บริหารควรมีการกำหนดนโยบายในการดำเนินการนิเทศภายในสถานศึกษาโดยใช้เทคโนโลยีดิจิทัล ให้คณะครูบุคลากรที่เกี่ยวข้องมีส่วนร่วมในการกำหนดวัตถุประสงค์ในการดำเนินการนิเทศภายในสถานศึกษา วิเคราะห์สภาพปัจจุบัน ปัญหา ความต้องการในการนิเทศภายในสถานศึกษา กำหนดโครงการนิเทศภายในสถานศึกษาไว้ในแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา ผู้บริหารควรมีการสร้างขวัญและกำลังใจให้แก่ครูและบุคลากร และประเมินผลการดำเนินการนิเทศภายในอย่างต่อเนื่อง และสอดคล้องกับที่

โสภณ ลำเภา (2565) ได้ทำการวิจัยเรื่อง แนวทางการนิเทศภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 1 พบว่า แนวทางการนิเทศภายใน คือ สถานศึกษามีระบบการติดต่อสื่อสารที่มีประสิทธิภาพ โดยอาจใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร (ICT) ในรูปแบบต่าง ๆ เข้ามาปรับใช้ตามบริบทและสถานการณ์ ปฏิบัติการนิเทศตามปฏิทินการนิเทศที่กำหนดไว้ และนำเทคนิควิธีการใหม่ ๆ เช่น ใช้คลิปวิดีโอ เข้ามาใช้เพื่อส่งเสริม สนับสนุน และพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาตามบริบทของแต่ละสถานศึกษา อีกทั้งยังสอดคล้องกับที่

ศศิธรดา พันชัยภู และคณะ (2564) ได้ทำการวิจัยเรื่อง รูปแบบการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อการนิเทศภายในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน พบว่า ในการนิเทศภายในมีความต้องการที่จะใช้เทคโนโลยีดิจิทัล อุปกรณ์ และเครื่องมือที่มีอยู่ในปัจจุบัน และสื่อสังคมออนไลน์เพื่อเป็นสิ่งที่ช่วยอำนวยความสะดวกในการพัฒนากระบวนการดำเนินงานในสถานศึกษาให้มีความทันสมัยและมีประสิทธิภาพ ซึ่งจากที่กล่าวมาข้างต้น มีความสอดคล้องกับการนำไปใช้ในสถานศึกษา สืบเนื่องด้วยในบางพื้นที่อาจเป็นการนิเทศแบบเก่าและไม่ทันสมัย สร้างความเบื่อหน่ายให้แก่คณะครูและบุคลากรทางการศึกษาเมื่อถึงเวลาที่ต้องได้รับการนิเทศ การนิเทศภายในสถานศึกษาโดยใช้เทคโนโลยีดิจิทัล เป็นแนวทางหนึ่งที่จะช่วยให้ครูมีความกระตือรือร้นมากขึ้น เนื่องจากมีความสะดวกสบายในการนิเทศ เช่น เป็นการนิเทศออนไลน์ การจัดทำระบบนิเทศให้ครูได้เข้าถึงได้ และเป็นการสร้างนวัตกรรมหรือมุมมองใหม่ในการทำงาน

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 ด้านการศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหา และความต้องการ ผู้บริหารสถานศึกษาควรใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในการเก็บข้อมูลสารสนเทศและจัดการประชุมระดมความคิดเห็นจากบุคลากรทุกคนเกี่ยวกับปัญหาและความต้องการในการนิเทศภายใน นำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์ SWOT เพื่อกำหนดวัตถุประสงค์และเป้าหมายการนิเทศภายในที่สอดคล้องกับบริบทของสถานศึกษา

1.2 ด้านการวางแผนการนิเทศภายใน ผู้บริหารสถานศึกษาควรจัดทำปฏิทินการนิเทศ และแต่งตั้งคณะกรรมการนิเทศภายในที่มีความรู้ความสามารถเตรียมความพร้อมด้านทรัพยากรต่าง ๆ ก่อน การนิเทศภายในโดยใช้เทคโนโลยีดิจิทัลเป็นเครื่องมือ

1.3 ด้านการดำเนินการนิเทศภายใน ผู้บริหารสถานศึกษาควรดำเนินการนิเทศภายในร่วมกับบุคลากรอย่างมีขั้นตอนตามปฏิทินที่กำหนด ควรใช้ระบบการนิเทศภายในในรูปแบบ ออนไลน์ เพื่อเป็นขวัญกำลังใจแก่ผู้ปฏิบัติงาน

1.4 ด้านการประเมินและปรับปรุงการนิเทศภายใน ผู้บริหารสถานศึกษาควรใช้เทคโนโลยีดิจิทัล ในการสรุปผล ตรวจสอบ และประเมินการดำเนินงานนิเทศภายในประยุกต์ใช้เทคโนโลยีดิจิทัล ร่วมกับเครื่องมือที่เหมาะสม และให้ ข้อมูลย้อนกลับ เพื่อแนะนำการปรับปรุงแก้ไขข้อบกพร่องโดยใช้เทคโนโลยีดิจิทัล

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรศึกษาบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนมัธยมศึกษา ในการพัฒนาระบบนิเทศภายในสถานศึกษายุคดิจิทัล ในด้านวิสัยทัศน์ของผู้บริหารสถานศึกษาเกี่ยวกับการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในการนิเทศภายในสถานศึกษาว่าเป็นอย่างไร จะพัฒนาระบบและนำมาปรับใช้อย่างไรให้เหมาะสมกับบริบทสถานศึกษาของตน

2.2 ควรศึกษาการพัฒนาระบบนิเทศภายในเพื่อสร้างชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ การสร้างเครือข่าย การ PLC ทั้งในและนอกสถานศึกษา เพื่อเรียนรู้ปัญหาาร่วมกันแก้ไข และพัฒนาระบบนิเทศภายในต่อไป

บรรณานุกรม

จักรกฤษณ์ กังหัน. (2565). การศึกษาและการดำเนินการดำเนินการนิเทศภายในเทคโนโลยีดิจิทัลของ

โรงเรียนเอกชนจังหวัดแพร่ [วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยนเรศวร].

จิตติมา วรณศรี. (2557). *การบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา*. พิษณุโลก: คณะศึกษาศาสตร์

มหาวิทยาลัยนเรศวร.

ดาร์วรรณ ถวิลการ. (2564). *ภาวะผู้นำดิจิทัล*. ขอนแก่น: คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น.

ธวัชชัย นิลสนธิ. (2566). แนวทางการพัฒนาการดำเนินงานนิเทศภายในของโรงเรียนวัดชินวราราม (เจริญ

ผลวิทยาเวศน์) [วิทยานิพนธ์ปริณญามหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยศิลปากร].

- ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์. (2546). *การนิเทศการสอน*. กรุงเทพมหานคร: ศูนย์สื่อเสริมกรุงเทพ.
- มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช. (2564). *การนิเทศภายในสถานศึกษา*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.
- มุกดา เลพะวิพัฒน์. (2563). *ตกผลลึกความคิดชีวิตศึกษานิเทศก์ 30 ปี: จากหลักการ ทฤษฎี สู่วิธีปฏิบัติ*. กรุงเทพฯ: หจก. เลิศไพศาลการพิมพ์.
- วัฒนชัย บุญสนอง. (2560). *บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการจัดการเรียนการสอน ตามการรับรู้ของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชุมพร เขต 2 [วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี]*.
- ศศิรดา พันชัยภู, และคณะ. (2564). *รูปแบบการใช้เทคโนโลยีเพื่อการนิเทศภายในสถานศึกษา*. *วารสารสันติศึกษาปริทรรศน์ มจร*, 10(4).
- สธิพร เขาวนชัย. (2567). *การบริหารงานวิชาการในสถานศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียน*. พิษณุโลก: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยนเรศวร.

แนวทางการส่งเสริมการเป็นองค์กรแห่งนวัตกรรม ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพิจิตร

GUIDELINES FOR PROMOTING INNOVATIVE ORGANIZATION OF SCHOOLS UNDER PHICHIT SECONDARY EDUCATIONAL SERVICE AREA OFFICE

ปนัดดา อินจ่อ* พีรภาว กิตติสารตรา พรนภา พฤติเจริญ ประธาน พะลาด ปิยะกาญจน์ คูหา
สธิรพร ชาวน้อย

Panadda Aincho* Peerapa Kittisartra Phornnapa Prutcharoen Prathan Phalad
Piyakan khuha Sathiraporn Chaowachai

มหาวิทยาลัยนเรศวร, ประเทศไทย
Naresuan University, Thailand

* Corresponding author e-mail: preechayap67@nu.ac.th

Received: 16/06/2025 | Revised: 16/07/2025 | Accepted: 04/08/2025

บทคัดย่อ

การวิจัยในครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาระดับความเป็นองค์กรแห่งนวัตกรรม ของโรงเรียน
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพิจิตรและ 2) เพื่อเสนอแนวทางการส่งเสริมการเป็นองค์กร
แห่งนวัตกรรม ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพิจิตร กลุ่มตัวอย่าง คือ ผู้บริหาร
สถานศึกษาและครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพิจิตร จำนวน 337 คน
โดยกำหนดตามตารางกระจายและมอร์แกน จากนั้นสุ่มแบบแบ่งชั้นโดยใช้ขนาดโรงเรียนเป็นชั้นและสุ่มอย่าง
ง่ายโดยจับสลากตามสัดส่วนของขนาดโรงเรียน เก็บข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามประมาณค่า 5 ระดับ มีค่า
ความเชื่อมั่นที่ระดับ 0.95 วิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ขั้นตอนที่
2 การหาแนวทางการส่งเสริมการเป็นองค์กรแห่งนวัตกรรม ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
มัธยมศึกษาพิจิตร กลุ่มผู้ให้ข้อมูล ได้แก่ ผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 3 คน โดยวิธีเลือกแบบเจาะจง เครื่องมือที่ใช้
ในการวิจัย คือ แบบสัมภาษณ์แนวทางการส่งเสริมการเป็นองค์กรแห่งนวัตกรรม โดยการวิเคราะห์เนื้อหา
(Content Analysis) ผลการวิจัยพบว่า 1. ระดับความเป็นองค์กรแห่งนวัตกรรม ของโรงเรียนสังกัด

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพิจิตร ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือด้านระบบการจัดการ อยู่ในระดับมาก รองลงมาคือด้านโครงสร้างองค์กร อยู่ในระดับมาก และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือด้านบุคคล อยู่ในระดับมาก 2. แนวทาง การส่งเสริมการเป็นองค์กรแห่งนวัตกรรม ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพิจิตร คือ ผู้บริหารควรจัดสรรทรัพยากรให้ตรงตามแผนกลยุทธ์ โดยวิเคราะห์ความต้องการของแต่ละฝ่ายใช้เทคโนโลยีวางแผนและติดตามผลเพื่อให้การบริหารยืดหยุ่น โปร่งใส และตรวจสอบได้ พร้อมกำหนดโครงสร้างสายงานและอำนาจหน้าที่ให้ชัดเจน สนับสนุนการกระจายอำนาจและการมีส่วนร่วมของบุคลากร เปิดโอกาสให้เสนอแนวคิดใหม่อย่างอิสระ ใช้เครื่องมือดิจิทัลสร้างพื้นที่แลกเปลี่ยนความคิดเห็น และสนับสนุนการริเริ่มโดยไม่ลงโทษหากล้มเหลว ทั้งนี้ควรสร้างเป้าหมายร่วม พัฒนาระบบสื่อสาร และบริหารจัดการโดยอิงข้อมูลจริง เพื่อส่งเสริมการพัฒนานวัตกรรมอย่างต่อเนื่องและปรับตัวต่อสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงได้อย่างเหมาะสม

คำสำคัญ: แนวทางการส่งเสริม องค์กรแห่งนวัตกรรม

Abstract

This research aimed to 1) to study the level of innovative organization in schools under Phichit Secondary Educational Service Area Office and (2) to propose strategies for promoting schools under this office to become innovative organizations. The sample consisted of 337 school administrators and teachers selected using stratified random sampling based on school size. Data were collected using a five-level rating scale questionnaire with a reliability coefficient of 0.95. The data were analyzed using mean ($\bar{X}$) and standard deviation (S.D.). Phase 2 find guidelines for promoting innovative organization in schools under Phichit Secondary Educational Service Area Office. The group of informants consisted of 3 experts by specific selection method. The research instrument was an interview form on guidelines for promoting innovative organization. The data were analyzed using content analysis. The research results revealed that 1) The level of innovative organization in schools under Phichit Secondary Educational Service Area Office was at a high level overall. When considering each aspect, it was found that the aspect with the highest average value was the management system, at a high level. Followed by organizational structure, at a high level and the aspect with the lowest average value was the personnel, at a high level. 2) Guidelines for promoting innovative organization in schools under Phichit Secondary Educational Service Area Office included administrators should allocate resources according to strategic plans by analyzing the needs of each department; use technology for planning and monitoring to ensure flexibility, transparency and accountability in administration; clearly define the structure of work lines and authorities;

support decentralization and personnel participation; allow free expression of new ideas; use digital tools to create spaces for exchanging opinions; and encourage initiatives without penalizing failure. Additionally, joint goals should be established, communication systems developed, and management carried out based on real data to continuously promote innovation and effectively adapt to changing circumstances.

Keywords: Guidelines for Promoting, Innovative Organization

บทนำ

ในยุคที่สังคมโลกกำลังเผชิญกับความเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว ทั้งด้านเทคโนโลยี ดิจิทัล เศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม ระบบการศึกษาในศตวรรษที่ 21 จำเป็นต้องมีการปรับตัวอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้สามารถตอบสนองต่อบริบทที่เปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา โดยเฉพาะสถานศึกษาในฐานะกลไกสำคัญในการพัฒนาทุนมนุษย์ จำเป็นต้องยกระดับความสามารถในการบริหารจัดการและการจัดการเรียนรู้ผ่านกระบวนการนวัตกรรม เพื่อให้สามารถพัฒนาและผลิตผู้เรียนที่มีทักษะแห่งอนาคตได้อย่างมีประสิทธิภาพ (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2561) ทักษะสำคัญในศตวรรษที่ 21 ได้แก่ ความคิดสร้างสรรค์ การคิดเชิงวิพากษ์ การสื่อสาร การทำงานร่วมกับผู้อื่น และการเรียนรู้ตลอดชีวิต ซึ่งเป็นพื้นฐานที่จำเป็นต่อการดำรงชีวิตในโลกที่ไม่หยุดนิ่ง

องค์กรแห่งนวัตกรรม (Innovative Organization) ในบริบทของสถานศึกษา ไม่เพียงแต่มีเป้าหมายเพื่อพัฒนาการบริหารจัดการและวัฒนธรรมองค์กรเท่านั้น แต่ยังมุ่งเน้นไปที่การส่งเสริมการเรียนรู้ที่มีคุณภาพ และการสร้างสภาพแวดล้อมที่เปิดโอกาสให้นักเรียนสามารถเรียนรู้อย่างสร้างสรรค์ คิดวิเคราะห์อย่างมีวิจารณญาณ และแก้ปัญหาอย่างเป็นระบบ โดยผ่านการใช้กระบวนการนวัตกรรมในทุกมิติของการจัดการเรียนรู้ ซึ่งจะช่วยพัฒนาผู้เรียนให้สามารถปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลง มีความยืดหยุ่น และมีศักยภาพในการแข่งขันในโลกอนาคตได้อย่างแท้จริง

สอดคล้องกับสำนักงานนวัตกรรมแห่งชาติ (2563) ที่เน้นย้ำว่าในยุคของการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว องค์กรจำเป็นต้องนำ “นวัตกรรม” มาเป็นเครื่องมือสำคัญในการขับเคลื่อนและพัฒนาองค์กรอย่างต่อเนื่อง โดยเฉพาะสถานศึกษาที่ต้องรับมือกับความคาดหวังที่เปลี่ยนแปลงของผู้ปกครอง ชุมชน และสังคมในภาพรวม การพัฒนาเป็นองค์กรแห่งนวัตกรรมจึงเป็นทางเลือกที่ตอบโจทย์ต่อการผลิต “คนรุ่นใหม่” ที่พร้อมเป็นทั้งผู้เรียนรู้และผู้สร้างสรรค์ในสังคม

การก้าวสู่การเป็นองค์กรแห่งนวัตกรรมจำเป็นต้องมีองค์ประกอบสนับสนุนหลายด้าน ได้แก่ ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรม การเปิดรับความคิดสร้างสรรค์ของบุคลากร ระบบการบริหารที่ยืดหยุ่น การเรียนรู้ร่วมกันในองค์กร และความร่วมมือกับเครือข่ายภายนอก การมีวัฒนธรรมองค์กรที่ส่งเสริมนวัตกรรมอย่างเป็นระบบ และการลงทุนในทรัพยากรด้านดิจิทัลและบุคลากรจะเป็นแรงขับเคลื่อนสำคัญที่ไม่เพียงเปลี่ยนแปลงสถานศึกษา แต่ยังส่งผลต่อผลลัพธ์การเรียนรู้ของนักเรียนโดยตรง

แม้ว่าแนวคิดเรื่ององค์กรแห่งนวัตกรรมจะถูกกล่าวถึงอย่างแพร่หลายในเชิงนโยบาย แต่จากข้อมูลเชิงประจักษ์ยังพบว่า โรงเรียนหลายแห่งประสบข้อจำกัดในการขับเคลื่อน อาทิ การขาดความรู้ ทักษะ และ

แรงจูงใจของบุคลากร การไม่มีระบบสนับสนุนด้านงบประมาณหรือเทคโนโลยี และภาวะผู้นำที่ยังไม่สามารถส่งเสริมนวัตกรรมในระดับโรงเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ

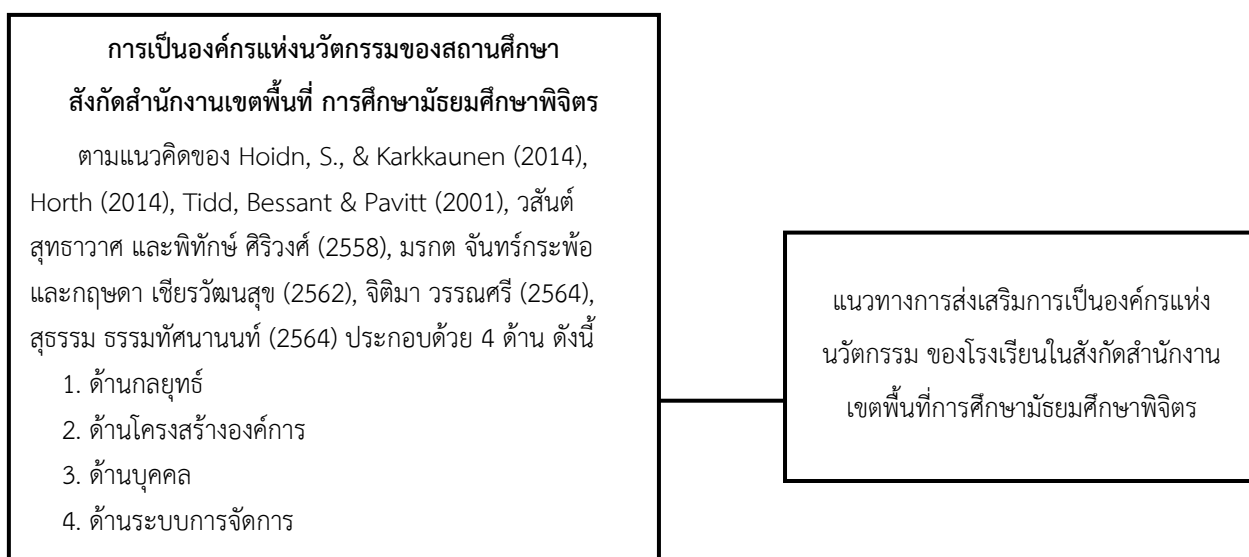
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพิจิตร ซึ่งเป็นหน่วยงานต้นสังกัดที่กำกับดูแลและพัฒนาสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในจังหวัดพิจิตร ได้กำหนดนโยบายสำคัญประจำปีงบประมาณ พ.ศ.2565–2569 มุ่งเน้นการสร้าง “เด็กพิจิตร คุณภาพดี มีความสุข” โดยกำหนดรูปแบบการบริหารจัดการศึกษา “5G for 4Q Model” ที่ส่งเสริมให้โรงเรียนในสังกัดใช้นวัตกรรมในการขับเคลื่อนคุณภาพการศึกษาในทุกมิติ (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพิจิตร, 2567) ซึ่งสอดคล้องกับนโยบายการศึกษาแห่งชาติที่มุ่งพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ.2560 และเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนของสหประชาชาติ (SDGs) โดยเฉพาะเป้าหมายที่ 4 “การศึกษาที่มีคุณภาพ”

ดังนั้น ผู้วิจัยจึงมีความสนใจศึกษาระดับความเป็นองค์กรแห่งนวัตกรรม และแนวทางการส่งเสริมการเป็นองค์กรแห่งนวัตกรรมในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพิจิตร เพื่อสร้างองค์ความรู้ที่สามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการพัฒนาโรงเรียนให้เป็นองค์กรแห่งนวัตกรรมอย่างแท้จริง ซึ่งจะส่งผลต่อการยกระดับผลลัพธ์การเรียนรู้ของผู้เรียน ทั้งด้านความรู้ทางวิชาการ ทักษะที่จำเป็นต่อการดำรงชีวิต และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ที่เอื้อต่อการใช้ชีวิตและการทำงานในโลกยุคใหม่ที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วและไม่แน่นอน

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับความเป็นองค์กรแห่งนวัตกรรม ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพิจิตร
2. เพื่อหาแนวทางการส่งเสริมการเป็นองค์กรแห่งนวัตกรรม ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพิจิตร

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ภาพประกอบ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาระดับความเป็นองค์กรแห่งนวัตกรรม ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพิจิตร

1) ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 73 คน และครู จำนวน 911 คน ในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพิจิตร รวมจำนวน 984 คน

กลุ่มตัวอย่างในการตอบแบบสอบถาม ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครู จำนวน 337 คน โดยกำหนดกลุ่มตัวอย่างด้วยการเปิดตารางเครจซี่และมอร์แกน (Krejcie & Morgan, 1970 อ้างถึงใน สิริพร เขานันชัย, 2561) จากนั้นสุ่มแบบแบ่งชั้นโดยใช้ขนาดโรงเรียนเป็นชั้นและสุ่มอย่างง่ายโดยจับสลากตามสัดส่วนของขนาดโรงเรียน

2) ตัวแปรที่ศึกษา

ตัวแปรที่ศึกษา ได้แก่ ระดับการเป็นองค์กรแห่งนวัตกรรม ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพิจิตร ประกอบด้วย ด้านกลยุทธ์ ด้านโครงสร้างองค์กร ด้านบุคคล และด้านระบบการจัดการ

3) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แบบสอบถาม เรื่อง แนวทางการส่งเสริมการเป็นองค์กรแห่งนวัตกรรม ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพิจิตร แบ่งออกเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับสภาพทั่วไป ประกอบด้วย เพศ อายุ ตำแหน่ง และประสบการณ์ทำงาน มีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check List)

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับ ระดับความเป็นองค์กรแห่งนวัตกรรม ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพิจิตร จำนวน 4 ด้าน ดังนี้ 1) ด้านกลยุทธ์ 2) ด้านโครงสร้างองค์กร 3) ด้านบุคคล และ 4) ด้านระบบการจัดการ แบบสอบถามมีลักษณะเป็นมาตราประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ ตามแนวคิดของลิเคิร์ท (Likert Scale)

แบบสอบถามเกี่ยวกับระดับความเป็นองค์กรแห่งนวัตกรรม ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพิจิตร มีขั้นตอน การสร้างและการหาคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ดังนี้

1. การศึกษาค้นคว้าเอกสาร แนวคิด ทฤษฎี หลักการ และประเด็นสำคัญของแนวทาง การส่งเสริมการเป็นองค์กรแห่งนวัตกรรม
2. กำหนดกรอบความคิดเบื้องต้นเพื่อกำหนดขอบเขตการศึกษาด้านเนื้อหาและตัวแปร
3. กำหนดนิยามศัพท์เฉพาะเพื่อเป็นแนวทางในการสร้างเครื่องมือวิจัย

4. สร้างแบบสอบถามฉบับร่างเกี่ยวกับแนวทางการเป็นองค์กรแห่งนวัตกรรม นำเสนออาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อพิจารณาตรวจสอบความถูกต้องและปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะของอาจารย์ที่ปรึกษา

5. นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วนำเสนอให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่านเพื่อตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) และการใช้สำนวนภาษา โดยพิจารณาความสอดคล้องระหว่างนิยามศัพท์เฉพาะและข้อคำถาม โดยนำแบบสอบถามมาหาค่า (Index of Item Objective Congruence: IOC) และเลือกข้อที่มีค่า IOC ตั้งแต่ ≥ 0.50 ขึ้นไปได้ค่า IOC ตั้งแต่ 0.67 – 1.00

6. ปรับปรุงแก้ไขประเด็นคำถามตามคำแนะนำจากผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบและให้ปรับปรุงแก้ไขเพื่อให้ได้แบบสอบถามที่มีคุณภาพเหมาะสมกับการวิจัย

7. นำแบบสอบถามเสนออาจารย์ที่ปรึกษาตรวจสอบอีกครั้งหนึ่งแล้วนำไปทดลองใช้ (Try out) เพื่อหาความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถามกับผู้บริหารและครูผู้สอนในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพิจิตร จำนวน 30 คนที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้ด้วยการหาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามโดยใช้การคำนวณค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's Alpha Coefficient) ของการเป็นองค์กรแห่งนวัตกรรมของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพิจิตรมีค่าเท่ากับ 0.95

8. นำผลการวิเคราะห์มาพิจารณาการปรับปรุงแก้ไข จากนั้นจัดพิมพ์แบบสอบถามแนวทางการส่งเสริมการเป็นองค์กรแห่งนวัตกรรม ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพิจิตร ฉบับสมบูรณ์ เพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่าง

4) วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลของงานวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอนซึ่งมีวิธีการ ดังนี้

1. ผู้วิจัยยื่นหนังสือขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากมหาวิทยาลัยนเรศวร ถึงผู้อำนวยการสถานศึกษาที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

2. ผู้วิจัยส่งหนังสือขอความอนุเคราะห์และแบบสอบถามไปยังกลุ่มตัวอย่างและขอรับคืนโดยขอความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากผู้บริหารและครูในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพิจิตร

3. ผู้วิจัยตรวจสอบความสมบูรณ์ของการตอบแบบสอบถาม เป้าหมายในการเก็บรวบรวมข้อมูลในครั้งนี้จำนวน 337 ฉบับ ได้รับกลับคืนมาจำนวน 337 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100

5) การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลระดับความเป็นองค์กรแห่งนวัตกรรม ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพิจิตร ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลตามระเบียบวิธีการวิจัยทางสถิติโดยวิเคราะห์ด้วยคอมพิวเตอร์ใช้โปรแกรมสำเร็จรูป ซึ่งดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้

1. แบบสอบถามตอนที่ 1 เกี่ยวกับสภาพทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง ทำการวิเคราะห์โดยวิธีการหาค่าความถี่ (Frequency) ค่าร้อยละ (Percentage) และนำเสนอข้อมูลในรูปแบบตารางประกอบความเรียง

2. แบบสอบถามตอนที่ 2 เกี่ยวกับระดับความคิดเห็นของผู้บริหารและครูผู้สอนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพิจิตร ในการส่งเสริมการเป็นองค์กรแห่งนวัตกรรม วิเคราะห์โดยการหาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) โดยใช้เกณฑ์การแปลผลค่าคะแนนเฉลี่ย

ขั้นตอนที่ 2 การหาแนวทางการส่งเสริมการเป็นองค์กรแห่งนวัตกรรม ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพิจิตร

1) กลุ่มผู้ให้ข้อมูล

กลุ่มผู้ให้ข้อมูล คือ ผู้ทรงคุณวุฒิโดยใช้การเลือกแบบเจาะจงจำนวน 3 คน

2) ตัวแปรที่ศึกษา

ตัวแปรที่ศึกษา ได้แก่ แนวทางการเป็นองค์กรแห่งนวัตกรรม ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพิจิตร ประกอบด้วย ด้านกลยุทธ์ ด้านโครงสร้างองค์กร ด้านบุคคล และด้านระบบการจัดการ

3) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ แบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง เรื่อง "แนวทางการส่งเสริมการเป็นองค์กรแห่งนวัตกรรมของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพิจิตร" โดยสัมภาษณ์จากผู้ให้ข้อมูลหลัก (Key Informants) ซึ่งได้รับการคัดเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) แบบสัมภาษณ์ดังกล่าวมีขั้นตอนการสร้างและการตรวจสอบคุณภาพ ดังนี้

1. ทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องกับแนวทางการส่งเสริมการเป็นองค์กรแห่งนวัตกรรมและหลักการสัมภาษณ์เชิงคุณภาพเพื่อใช้เป็นกรอบแนวคิดในการพัฒนาแบบสัมภาษณ์ให้ครอบคลุมประเด็นและขอบเขตเนื้อหาของการวิจัย

2. นำข้อมูลที่ได้จากการศึกษาแนวคิด ทฤษฎี และวรรณกรรมในข้อ 1 มาใช้เป็นพื้นฐานในการร่างคำถามสัมภาษณ์ โดยมุ่งเน้นคำถามปลายเปิดที่สามารถดึงข้อมูลเชิงลึกเกี่ยวกับแนวทางการส่งเสริมการเป็นองค์กรแห่งนวัตกรรมของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพิจิตร

3. สร้างคำถามให้ครอบคลุมจากการศึกษา ในขั้นตอนที่ 1 แล้วนำเสนออาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อพิจารณาความถูกต้องเหมาะสม ความสอดคล้อง ครอบคลุมเนื้อหา ข้อเสนอแนะ จากนั้นนำแบบสัมภาษณ์มาปรับปรุงแก้ไขให้สมบูรณ์ตามคำแนะนำของอาจารย์ที่ปรึกษา

4. นำแบบสัมภาษณ์ที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วนำเสนอให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่าน ซึ่งเป็นผู้เชี่ยวชาญด้านการบริหารการศึกษา/การส่งเสริมองค์กรนวัตกรรม เพื่อตรวจสอบความสอดคล้องระหว่างผลการศึกษาในขั้นตอนที่ 1 กับข้อคำถาม และหาค่าดัชนีความสอดคล้องของแบบสัมภาษณ์ (Index of Item Objective Congruence: IOC) และความเหมาะสมของภาษาของแบบสัมภาษณ์ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น

5. ผู้เชี่ยวชาญได้ให้ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับความเหมาะสม ความครอบคลุมของประเด็น และความชัดเจนของภาษาในแบบสัมภาษณ์ซึ่งเป็นข้อมูลสำคัญในการปรับปรุงแก้ไขประเด็นและข้อคำถามให้มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

6. นำข้อเสนอแนะจากผู้เชี่ยวชาญมาปรับปรุงแก้ไขประเด็นและข้อคำถาม เพื่อให้แบบสัมภาษณ์มีคุณภาพและเหมาะสมกับการวิจัยเชิงคุณภาพมากที่สุด

7. จัดทำแบบสัมภาษณ์ฉบับสุดท้ายที่ผ่านการตรวจสอบและปรับปรุงคุณภาพแล้วพร้อมนำไปใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากผู้ให้ข้อมูลหลักต่อไป

4) วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลของงานวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอนซึ่งมีวิธีการ ดังนี้

1. ผู้วิจัยติดต่อขอหนังสือเพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากมหาวิทยาลัยนเรศวร เพื่อขอความอนุเคราะห์เก็บรวบรวมข้อมูลด้วยการสัมภาษณ์

2. ผู้วิจัยติดต่อกับผู้ทรงคุณวุฒิที่ให้สัมภาษณ์เป็นรายบุคคล นัดวัน และเวลาในการสัมภาษณ์

3. ผู้วิจัยดำเนินการสัมภาษณ์ตามแนวประเด็นที่กำหนดไว้ในแบบสัมภาษณ์

5) การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับแนวทางการส่งเสริมการเป็นองค์กรแห่งนวัตกรรม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพิจิตร จากการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ 3 คน โดยการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis)

สรุปผลการวิจัย

การวิจัยเรื่อง แนวทางการส่งเสริมการเป็นองค์กรแห่งนวัตกรรม ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพิจิตร พบว่า

1. ระดับความเป็นองค์กรแห่งนวัตกรรม ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพิจิตร ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ด้านระบบบริหารจัดการ อยู่ในระดับมาก รองลงมาคือด้านโครงสร้างองค์กร อยู่ในระดับมาก และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือด้านบุคคล อยู่ในระดับมาก เพื่อพิจารณาแต่ละด้านปรากฏผล ดังนี้

1.1 ระดับความเป็นองค์กรแห่งนวัตกรรมด้านกลยุทธ์ พบว่า ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.38$, S.D.=.62) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ผู้บริหารสามารถกำหนดทิศทางการทำงานเพื่อสร้างรายได้เปรียบทางการแข่งขัน อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.42$, S.D.=.79) รองลงมา มี 2 ข้อ คือ ผู้บริหารสามารถกำหนดวิสัยทัศน์และแผนงานขององค์กรได้อย่างชัดเจนเพื่่มุ่งสู่เป้าหมายขององค์กร อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.39$, S.D.=.79) ผู้บริหารสามารถวางแผนกลยุทธ์โดยอาศัยการวิเคราะห์บริบทภายในและภายนอกองค์กร ($\bar{X}=4.39$, S.D.=.83) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ผู้บริหารสามารถจัดสรรทรัพยากรขององค์กรได้อย่างมีประสิทธิภาพตามแผนกลยุทธ์ อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.33$, S.D.=.76)

1.2 ระดับความเป็นองค์กรแห่งนวัตกรรมด้านโครงสร้างองค์กร พบว่า ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.40$, S.D.=.63) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ผู้บริหารสามารถออกแบบโครงสร้างองค์กรให้เอื้อต่อการสร้างนวัตกรรมภายในองค์กร อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.49$, S.D.=.73)

รองลงมา คือ ผู้บริหารสามารถมอบหมายหน้าที่และความรับผิดชอบให้บุคลากรได้อย่างเหมาะสม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.42$, S.D.=.79) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ผู้บริหารสามารถกำหนดลำดับสายงานและอำนาจการบังคับบัญชาได้อย่างชัดเจน อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.29$, S.D.=.83)

1.3 ระดับความเป็นองค์กรแห่งนวัตกรรมด้านบุคคล พบว่า ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.37$, S.D.=.61) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดมี 3 ข้อ คือ ผู้บริหารสามารถส่งเสริมให้บุคลากรมีทัศนคติที่ดีต่อการทำงานและการพัฒนาองค์กร อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.39$, S.D.=.78) ผู้บริหารสามารถพัฒนาความสามารถและศักยภาพของบุคลากรอย่างต่อเนื่อง อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.39$, S.D.=.84) และผู้บริหารสามารถส่งเสริมการมีส่วนร่วมของบุคลากรในการขับเคลื่อนนวัตกรรมขององค์กร อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.39$, S.D.=.74) รองลงมา คือ ผู้บริหารสามารถจัดระบบการให้รางวัลและการยอมรับในผลงานเพื่อสนับสนุนความมุ่งมั่นในการทำงานของบุคลากร อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.38$, S.D.=.73) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ผู้บริหารสามารถสร้างแรงจูงใจให้บุคลากรมีความคิดสร้างสรรค์และกล้าแสดงออก อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.32$, S.D.=.79)

1.4 ระดับความเป็นองค์กรแห่งนวัตกรรมด้านระบบการจัดการ พบว่า ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.41$, S.D.=.62) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ผู้บริหารสามารถส่งเสริมการบริหารงานเชิงคุณภาพเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการทำงาน อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}=4.51$, S.D.=.74) รองลงมา คือ ผู้บริหารส่งเสริมการเป็นองค์กรแห่งนวัตกรรมโดยการร่วมมือกับบุคลากรสร้างสรรค์นวัตกรรมใหม่เพื่อพัฒนาองค์กร อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.47$, S.D.=.77) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ผู้บริหารสามารถประสานการทำงานภายในองค์กรให้เกิดความร่วมมือและการบูรณาการอย่างเป็นระบบ อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.30$, S.D.=.86)

2. แนวทางการส่งเสริมการเป็นองค์กรแห่งนวัตกรรมด้านบุคคล โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพิจิตร ที่ได้จากการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ 3 ท่าน ประกอบด้วย

2.1 ด้านกลยุทธ์ ผู้บริหารควรวิเคราะห์ความต้องการของแต่ละฝ่ายเพื่อจัดสรรทรัพยากรตามแผนกลยุทธ์ ใช้เทคโนโลยีช่วยวางแผนและติดตามผล กำหนดเป้าหมายชัดเจนและสื่อสารตรงกันเพื่อลดความขัดแย้งและสนับสนุนนวัตกรรมภายใต้ข้อจำกัดด้านทรัพยากร

2.2 ด้านโครงสร้างองค์กร ผู้บริหารควรกำหนดสายงานและหน้าที่ให้ชัด เพื่อลดงานซ้ำซ้อนและทำงานราบรื่น สนับสนุนการกระจายอำนาจ เปิดโอกาสให้มีส่วนร่วมในการตัดสินใจ และใช้เทคโนโลยีในการบริหาร เช่น ระบบสารสนเทศและสื่อสารภายในเพื่อความโปร่งใส

2.3 ด้านบุคคล ผู้บริหารควรเปิดโอกาสให้เสนอแนวคิดใหม่อย่างอิสระ ลดข้อจำกัดที่ตายตัว ใช้เทคโนโลยีเป็นช่องทางแลกเปลี่ยน เช่น การประชุมออนไลน์ และส่งเสริมความกล้าในการสร้างนวัตกรรมโดยไม่ลงโทษหากล้มเหลว พร้อมให้รางวัลเพื่อสร้างความมั่นใจให้บุคลากรในสถานศึกษา

2.4 ด้านระบบการจัดการ ผู้บริหารควรร่วมมือกับบุคลากรพัฒนานวัตกรรม เปิดโอกาสให้ร่วมคิด วางแผน ตัดสินใจ กำหนดเป้าหมายร่วมกัน พัฒนาระบบสื่อสาร และจัดสรรทรัพยากรให้สอดคล้องภารกิจ ใช้เทคโนโลยีวางแผนและจัดการข้อมูลเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพและความยืดหยุ่น

อภิปรายผล

จากผลการวิจัย เรื่องแนวทางการส่งเสริมการเป็นองค์กรแห่งนวัตกรรม ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพิจิตร สามารถอภิปรายผลการวิจัย ได้ดังนี้

1. จากการศึกษาระดับความเป็นองค์กรแห่งนวัตกรรม ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพิจิตร ในภาพรวม พบว่า ด้านระบบการจัดการ มีค่าเฉลี่ยสูงสุด และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ ด้านบุคคล

1.1 ด้านระบบการจัดการมีค่าเฉลี่ยสูงสุด ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากผู้บริหารกำหนดวิสัยทัศน์และแผนงานขององค์กรอย่างชัดเจน รวมทั้งวางแผนกลยุทธ์จากการวิเคราะห์บริบทภายในและภายนอกองค์กรเพื่อกำหนดทิศทางการดำเนินงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ นอกจากนี้ยังส่งเสริมการนำนวัตกรรมมาใช้เพื่อความยั่งยืนขององค์กรและจัดสรรทรัพยากรได้อย่างเหมาะสม ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ภารดี อนันต์นาวิ (2564) ที่กล่าวว่า ความเป็นมืออาชีพของผู้บริหารมีการกำหนดวิสัยทัศน์ขององค์กร (Organizational visioning) เป็นการมุ่งเน้นสิ่งแวดล้อมและความสัมพันธ์ของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียขององค์กรแห่งนวัตกรรมทางการศึกษา มีการกำหนดทิศทางในอนาคตที่มีพื้นฐานมาจากความจริง มีวิสัยทัศน์ที่ชัดเจน

1.2 ด้านบุคคลมีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากครูและบุคลากรต้องการให้ผู้บริหารจัดการระบบการให้รางวัลและการยอมรับในผลงาน ซึ่งเป็นแรงเสริมเชิงบวกที่สำคัญในการสร้างขวัญกำลังใจและแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของบุคลากรให้มีความคิดสร้างสรรค์และกล้าแสดงออก ส่งเสริมบรรยากาศการทำงานที่เอื้อต่อการแสดงความคิดเห็น การคิดนอกกรอบ หรือการริเริ่มสิ่งใหม่ ๆ ได้อย่างอิสระ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ธัญรัตน์ หิรัญกิตติกร (2564) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การศึกษาความต้องการความเป็นองค์กรนวัตกรรมของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตภาษีเจริญ กรุงเทพมหานคร ผลการวิจัยพบว่าความต้องการความเป็นองค์กรนวัตกรรมของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตภาษีเจริญกรุงเทพมหานคร ด้านความสำคัญของบุคลากรมีค่าเฉลี่ยสูงสุด

2. จากการศึกษาแนวทางการส่งเสริมการเป็นองค์กรแห่งนวัตกรรม ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพิจิตร พบว่า สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพิจิตร ผู้บริหารสถานศึกษาควรพัฒนาการส่งเสริมการเป็นองค์กรแห่งนวัตกรรม ดังนี้

2.1 ด้านกลยุทธ์ พบว่า มีระดับปฏิบัติรองลงมาจากด้านโครงสร้างองค์กร โดยผู้ทรงคุณวุฒิได้ให้แนวทางการส่งเสริมการเป็นองค์กรแห่งนวัตกรรมไว้ดังนี้ ผู้บริหารควรจัดสรรทรัพยากรขององค์กรให้ตรงตามแผนกลยุทธ์ที่กำหนดไว้ โดยต้องวิเคราะห์ความต้องการของแต่ละฝ่าย ใช้เทคโนโลยีดิจิทัลช่วยในการวางแผนและติดตามการใช้ทรัพยากรเพื่อให้การจัดสรรมีความแม่นยำ ตรวจสอบได้ สามารถปรับเปลี่ยนตามสถานการณ์จริงได้อย่างยืดหยุ่น นอกจากนี้ ควรกำหนดเกณฑ์การจัดสรรที่ชัดเจนและสื่อสารให้ผู้ปฏิบัติงานรับทราบ เพื่อลดความขัดแย้งในการใช้งบประมาณและทรัพยากร ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ วุฒิพงษ์ ภักดีเหล่า (2554) ซึ่งพบว่า องค์กรนวัตกรรมต้องมีวิสัยทัศน์ พันธกิจ กลยุทธ์ และเป้าหมายที่ส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์และนวัตกรรม โดยมีการถ่ายทอดและสื่อสารอย่างชัดเจนในทุกระดับขององค์กร เพื่อให้นวัตกรรมเป็นขีดความสามารถหลักขององค์กร

2.2 ด้านโครงสร้างองค์กร พบว่า มีระดับปฏิบัติรองลงมาจากด้านระบบการจัดการ โดยผู้ทรงคุณวุฒิได้ให้แนวทางการส่งเสริมการเป็นองค์กรแห่งนวัตกรรมไว้ดังนี้ ผู้บริหารควรกำหนดลำดับสายงานและอำนาจการบังคับบัญชาให้ชัดเจนเพื่อให้บุคลากรในแต่ละระดับมีความเข้าใจในบทบาทและหน้าที่ของตนเอง เพิ่มการกระจายอำนาจและพัฒนาภาวะผู้นำของบุคลากรทุกระดับ ผู้บริหารควรประยุกต์ใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในการบริหารจัดการโครงสร้างองค์กร เช่น ใช้ระบบสารสนเทศหรือใช้เครื่องมือการสื่อสารภายในที่ช่วยให้การกระจายข้อมูลเป็นไปอย่างทั่วถึงและโปร่งใส ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ อนุพงษ์ ชุมแวงวาปี (2560) ที่กล่าวว่า การปรับปรุงโครงสร้างการบริหารให้สอดคล้องกับภารกิจในการบริหารจัดการศึกษา มีความยืดหยุ่นให้เข้ากับการเปลี่ยนแปลงได้ง่าย มีการกระจายอำนาจ มีการปรับปรุงโครงสร้างแบบข้ามสายงาน มีการปรับปรุงกฎระเบียบที่ส่งเสริมการทำงานของบุคลากรด้านการพัฒนานวัตกรรม

2.3 ด้านบุคคล พบว่า มีระดับปฏิบัติต่ำที่สุด โดยผู้ทรงคุณวุฒิได้ให้แนวทางการส่งเสริมการเป็นองค์กรแห่งนวัตกรรมไว้ดังนี้ ผู้บริหารควรส่งเสริมให้บุคลากรมีความคิดสร้างสรรค์และกล้าเสนอแนวคิดใหม่ ๆ ได้อย่างมั่นใจ เปิดโอกาสให้บุคลากรแสดงความคิดเห็นอย่างอิสระ สนับสนุนการทำงานเป็นทีม และควรนำเทคโนโลยีดิจิทัลมาใช้เป็นเครื่องมือในการสร้างพื้นที่แลกเปลี่ยนแนวคิดนวัตกรรม นอกจากนี้ ควรเสริมความมั่นใจโดยการกำหนดแนวทางการให้รางวัลที่ชัดเจนสำหรับผู้ที่มีผลงานสร้างสรรค์เชิงประจักษ์ ซึ่งมักต้องการทักษะเฉพาะทางในสาขาของตนเองในด้านความรู้และวิธีการ ประกอบด้วย ทักษะทางสังคมและพฤติกรรม เช่น ให้ความสนใจในการมีส่วนร่วม การเรียนรู้ด้วยตนเอง ความมั่นใจในตนเอง องค์กร การทำงานร่วมกันในการสื่อสาร การทำงานเป็นทีมและความเป็นผู้นำ

2.4 ด้านระบบการจัดการ พบว่า มีระดับปฏิบัติสูงที่สุด โดยผู้ทรงคุณวุฒิได้ให้แนวทางการส่งเสริมการเป็นองค์กรแห่งนวัตกรรมไว้ดังนี้ ผู้บริหารควรส่งเสริมการเป็นองค์กรแห่งนวัตกรรมโดยเปิดโอกาสให้บุคลากรมีส่วนร่วมในการคิดวิเคราะห์ วางแผน กำหนดเป้าหมายและตัดสินใจร่วมกัน เพื่อให้การดำเนินงานมีความเชื่อมโยงกันอย่างมีทิศทางและสอดคล้องกับนโยบายขององค์กร นอกจากนี้ ผู้บริหารควรใช้เทคโนโลยีดิจิทัลวางแผน ควบคุม ติดตามและประเมินผลการดำเนินงาน และจัดสรรทรัพยากรให้สอดคล้องและเพียงพอต่อภารกิจของแต่ละฝ่าย ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ญัฐปภัสร สุกุลพัฒนรดา (2564) ที่กล่าวถึงองค์ประกอบขององค์กรนวัตกรรมด้านระบบการจัดการไว้ว่า สถานศึกษามีระบบส่งเสริมการทำงานร่วมกันของบุคลากร มีเป้าหมายการทำงานในทิศทางเดียวกัน ภายใต้สภาพแวดล้อมที่สนับสนุนให้เกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ และสนับสนุนทรัพยากรที่เพียงพอในการทำงาน

ข้อเสนอแนะ

จากการศึกษาระดับความเป็นองค์กรแห่งนวัตกรรม และแนวทางการส่งเสริมการเป็นองค์กรแห่งนวัตกรรม ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพิจิตร มีข้อเสนอแนะ ดังนี้

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 จากผลการวิจัย พบว่า ด้านระบบการจัดการ เป็นด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ดังนั้น ผู้บริหารควรส่งเสริมการมีส่วนร่วมของบุคลากรในการคิดและพัฒนานวัตกรรม ปรับระบบการทำงานให้เชื่อมโยงกัน ใช้เทคโนโลยีในการบริหาร และสร้างแรงจูงใจผ่านรางวัลเพื่อพัฒนาองค์กรต่อเนื่อง

1.2 จากผลการวิจัย พบว่า ด้านบุคคล เป็นด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ดังนั้น ผู้บริหารควรเปิดโอกาสให้บุคลากรเสนอแนวคิดใหม่อย่างอิสระ ใช้เทคโนโลยีสร้างช่องทางแลกเปลี่ยน สนับสนุนการทดลองโดยไม่ลงโทษเมื่อผิดพลาด และมีระบบรางวัลเพื่อกระตุ้นความคิดสร้างสรรค์

1.3 ผู้บริหารสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพิจิตรควรกำหนดวิสัยทัศน์ด้านนวัตกรรมให้ชัดเจน ถ่ายทอดสู่โรงเรียน จัดสรรทรัพยากรเหมาะสม ใช้เทคโนโลยีวางแผนและติดตาม ส่งเสริมการมีส่วนร่วม มีการสื่อสารโปร่งใส และสร้างแรงจูงใจ พร้อมส่งเสริมให้บางโรงเรียนเป็นต้นแบบเพื่อขยายผลสู่โรงเรียนอื่น

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยในครั้งต่อไป

2.1 ควรศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการเป็นองค์กรแห่งนวัตกรรมของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพิจิตร

2.2 ควรศึกษากลยุทธ์ในการเป็นองค์กรแห่งนวัตกรรมของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพิจิตร

บรรณานุกรม

- จิตติมา วรณศรี. (2564). *นวัตกรรมสู่การพัฒนาสถานศึกษา*. พิษณุโลก: รัตนสุวรรณการพิมพ์ 3.
- ณัฐภัทร์ สกกุลพัฒนรรดา. (2564). *การเป็นองค์กรนวัตกรรมทางการศึกษาของโรงเรียนมัธยมศึกษาที่ได้รับรางวัลคุณภาพแห่งสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน* [วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ].
- ธัญรดี หิรัญกิตติกร. (2564). *การศึกษาความต้องการความเป็นองค์กรนวัตกรรมของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตภาษีเจริญ กรุงเทพมหานคร* [วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ, มหาวิทยาลัยรังสิต].
- ภารดี อนันต์นาวิ. (2564). องค์กรนวัตกรรมทางการศึกษา: การบริหารจัดการ. *วารสารวิชาการมหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ*, 10(2), 10–19.
- มรกต จันทระพ้อ, & กฤษดา เขียววัฒนสุข. (2562). การสร้างองค์การแห่งนวัตกรรมเพื่อขับเคลื่อนสู่ความเป็นเลิศขององค์การ. *วารสารนักบริหาร*, 39(1), 52–66.
- วสันต์ สุทธาวาส, & พัทธกษ ศิริวงศ์. (2558). ความเป็นนวัตกรรมทางการศึกษาขั้นพื้นฐานในภาครัฐ: การศึกษาทฤษฎีฐานราก. *Veridian E-Journal ฉบับมนุษยศาสตร์ สังคมศาสตร์ และศิลปะ*, 8(2), 281–300. <https://he02.tci-thaijo.org/index.php/Veridian-E-Journal/article/view/40205/33156>

- วุฒิพงษ์ รักดีเหล่า. (2554). *การศึกษาคุณลักษณะขององค์กรนวัตกรรม: กรณีศึกษาองค์กรที่ได้รับรางวัล
ด้านนวัตกรรม* [วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ, สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์].
- สถาบันเพิ่มผลผลิตแห่งชาติ. (2562). *องค์กรนวัตกรรม: หลักการและแนวทางการสร้างสรรค์*. กรุงเทพฯ:
สถาบันเพิ่มผลผลิตแห่งชาติ.
- สถิรพร เขาวนชัย. (2561). *เอกสารประกอบการสอน การวิจัยทางการบริหารการศึกษา*. พิษณุโลก: การ
พิมพ์ต่อทคอม.
- สถิรพร เขาวนชัย. (2567). *การบริหารงานวิชาการในสถานศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียน: Academic
administration in school to develop student quality*. พิษณุโลก: การพิมพ์ต่อทคอม.
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพิจิตร. (2567). *สารสนเทศสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
มัธยมศึกษาพิจิตร*. จาก <https://sesaopc.go.th/ประกาศนโยบาย-สพม-พิจิตร/>
- สำนักงานนวัตกรรมแห่งชาติ. (2563). *แนวทางการพัฒนาองค์กรนวัตกรรม*. กรุงเทพฯ: สนช.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2561). *ทิศทางการศึกษาไทยในยุค 4.0*. กรุงเทพฯ: สกศ.
- สิทธิ์ อีธรรม. (2560). *เทคนิคการเขียนบทความวิชาการ (พิมพ์ครั้งที่ 5)*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่ง
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สุธรรม ธรรมพัฒนานนท์. (2564). *การบริหารสู่องค์กรแห่งนวัตกรรมการศึกษา*. มหาสารคาม: ตักสิลาการ
พิมพ์.
- อนุพงษ์ ชุมแวงวาปี. (2560). *การพัฒนารูปแบบองค์กรแห่งนวัตกรรมของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัด
สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน [ดุชนิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ, มหาวิทยาลัย
บูรพา]*.
- Hoidn, S., & Karkkaunen. (2014). *Promoting skill for innovation in higher education: A
literature review on the effectiveness of problem-based learning and of teaching
behaviors*. N.P.: OECD Education Working Paper.
- Horth, D. (2014). *Innovation leadership: How to use innovation to lead effectively, work
collaboratively, and drive results*. Greensborough, NC: Center for Creative
Leadership.
- Tidd, J., Bessant, J., & Pavitt, K. (2001). *Managing innovation: Integrating technological,
market and organizational change* (2nd ed.). Chichester: John Wiley & Sons.

ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 3

FACTORS AFFECTING THE EFFECTIVENESS OF ACADEMIC ADMINISTRATION IN SCHOOLS UNDER THE PHITSANULOK PRIMARY EDUCATIONAL SERVICE AREA OFFICE 3

พิชัย ระเกตุ* บุญญาฤทธิ สาระวรรณ อีระพงษ์ สุขอยู่ อีระเมธ เทพสุริยวงศ์
พงศธร สายเสนี สติรพร เชาวนชัย

Pichai Raket* Boonyarit Sarawan Thiraphong Sukyu Theeramaet Thepsuriyawong
Phongsathon Saisenee Sathiraporn Chaowachai

มหาวิทยาลัยนเรศวร, ประเทศไทย
Naraeuan University, Thailand

*Corresponding author e-mail: pichair67@nu.ac.th

Received: 16/06/2025 | Revised: 08/08/2025 | Accepted: 14/08/2025

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาระดับประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการของโรงเรียน 2) ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการของโรงเรียน 3) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการกับประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการของโรงเรียน และ 4) สร้างสมการพยากรณ์ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการของโรงเรียน กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 3 จำนวน 302 คน จำแนกเป็นผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 26 คน และครู จำนวน 276 คน โดยกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างด้วยตารางเครชีและมอร์แกน โดยทำการสุ่มตัวอย่างแบ่งชั้นตามสัดส่วนของครูในแต่ละกลุ่มโรงเรียน เก็บรวบรวมข้อมูลด้วยแบบสอบถามปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 3 วิเคราะห์ข้อมูลด้วยการวิเคราะห์ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson's Correlation Coefficient) และการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน (Stepwise Multiple Regression Analysis) ผลการวิจัยพบว่า 1) ระดับประสิทธิผลการบริหารงาน

วิชาการของโรงเรียน โดยทุกด้านอยู่ในระดับมาก 2) ระดับปัจจัยส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการของโรงเรียน โดยทุกด้านอยู่ในระดับมาก 3) ผลการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการกับการบริหารงานวิชาการของโรงเรียน พบว่ามีความสัมพันธ์เชิงบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < .05$) และ 4) สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอนของปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 3 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จำนวน 3 ตัว ได้แก่ ด้านความเพียงพอของสื่อ นวัตกรรมเพื่อการศึกษา (X_5) ด้านการสนับสนุนงบประมาณ (X_3) และด้านภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหาร (X_1) ส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการของโรงเรียน สามารถสร้างสมการพยากรณ์ได้อย่างมีนัยสำคัญ ($R = 0.942$, $R^2 = 88.64$)

คำสำคัญ: ปัจจัยที่ส่งผล ประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการของโรงเรียน

ABSTRACT

This study aimed to 1) study the levels of factors affecting to effectiveness of academic administration of schools, 2) investigate the levels of factors influencing the effectiveness of academic administration of schools, 3) explore the relationship between the influencing factors and the effectiveness of academic administration, and 4) develop a predictive equation for factors affecting the effectiveness of academic administration. The sample consisted of 302 participants, including 26 school administrators and 276 teachers, from schools under the Office of Phitsanulok Primary Educational Service Area 3. The sample size was determined using Krejcie and Morgan's sampling table, and stratified random sampling was applied based on the proportion of teachers in each school group. Data were collected using a questionnaire on factors Affecting the effectiveness of academic administration in schools under the Office of Phitsanulok Primary Educational Service Area 3. The data were analyzed using mean, standard deviation, Pearson's correlation coefficient, and stepwise multiple regression analysis. The research found that; 1) the overall level of effectiveness in academic administration was rated as high in all aspects, 2) the overall level of factors influencing the effectiveness of academic administration was also rated as high in all aspects, 3) there was a statistically significant positive correlation ($p < .05$) between the influencing factors and the effectiveness of academic administration, and 4) The stepwise multiple regression coefficients indicated that three factors significantly influenced the effectiveness of academic administration in schools under the Office of Phitsanulok Primary Educational Service Area 3 at the .05 level of statistical significance. These factors were: adequacy of educational media and innovations (X_5), budgetary support (X_3), and academic leadership of administrators (X_1). These variables collectively predicted the effectiveness of

academic administration with statistical significance, yielding a multiple correlation coefficient of $R = 0.942$ and a coefficient of determination of $R^2 = 88.64$.

Keywords: Factors affecting Academic administration effectiveness

บทนำ

การศึกษาเป็นพื้นฐานสำคัญของการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ ซึ่งส่งผลต่อความเจริญของประเทศในทุกมิติโดยเฉพาะความก้าวหน้าและการพัฒนาของเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารที่มีการกระจายอย่างกว้างขวางและไร้ขีดจำกัดที่เกิดขึ้น ทำให้โลกทั้งหมดเชื่อมโยงและสื่อสารถึงกันอย่างรวดเร็ว ทุกประเทศในประชาคมโลกให้ความสำคัญและเร่งพัฒนาเพื่อให้ก้าวทันกับสภาวะการณ์โลกและสามารถแข่งขันกับประเทศต่างๆ ได้ มีความเห็นพ้องต้องกันว่า การศึกษามีบทบาทโดยตรงต่อการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ให้มีคุณภาพและศักยภาพ เพื่อสามารถแข่งขันกับนานาชาติประเทศได้ และเป็นหลักฐานของการพัฒนาประเทศต่อไป (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2557) การพัฒนาประเทศไม่ว่าจะเป็นการพัฒนาทางด้านเศรษฐกิจ การเมือง หรือสังคมจะดำเนินไปได้ก็ต้องการพัฒนาทางการศึกษาควบคู่กันไป ทั้งนี้เพราะการศึกษาเป็นปัจจัยในการที่จะพัฒนาในด้านต่างๆ ทุกด้าน ช่วยในการวางแผนกำลังคน เพื่อนำไปสู่การพัฒนาประเทศได้ตรงตามเป้าหมาย ดังนั้นจึงเป็นความจำเป็นอย่างยิ่งในการที่จะทุ่มเทการพัฒนาการศึกษาเพราะเมื่อคนมีการศึกษา จะนำไปสู่การเป็นพลเมืองที่มีสมรรถภาพ เข้าใจในวิทยาการใหม่สามารถที่จะดำเนินงานต่างๆ ได้ด้วยดี ทำให้มีรายได้เพิ่มขึ้นรู้จักปรับตัวให้เข้ากับระบบการเมืองและสังคมส่งผลต่อการพัฒนาทางด้านเศรษฐกิจ การเมืองและสังคม ซึ่งจะทำให้ประเทศพัฒนาขึ้นเป็นเงาตามตัว และการศึกษาในทุกกระดานนั้นจะเกิดผลดีสมดังความมุ่งหมายอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลขึ้นอยู่กับการจัดระบบการบริหารการศึกษาที่เอื้อต่อการดำเนินงานไปสู่ความมุ่งหมายนั้น (จิระพันธุ์ พูลพัฒน์, 2553) ดังนั้น การพัฒนาการศึกษาจึงต้องเริ่มจากการยกระดับการบริหารจัดการในสถานศึกษา โดยเฉพาะการบริหารงานวิชาการ

การบริหารงานวิชาการเป็นงานที่สำคัญสำหรับผู้บริหารสถานศึกษา เนื่องจากการบริหารงานวิชาการเกี่ยวข้องกับกิจกรรมทุกชนิดในสถานศึกษา โดยเฉพาะเกี่ยวกับ การปรับปรุงคุณภาพการเรียนการสอน ซึ่งเป็นจุดมุ่งหมายหลักของสถานศึกษา และเป็นเครื่องชี้ความสำเร็จและความสามารถของผู้บริหาร หากมองในด้านกระบวนการแล้ว การบริหารงานวิชาการจะหมายถึงกระบวนการบริหารกิจกรรมทุกอย่างที่เกี่ยวข้องกับการปรับปรุงการเรียนการสอนให้ดีขึ้น ตั้งแต่การกำหนดนโยบาย การวางแผนการปรับปรุงพัฒนาการเรียนการสอน ตลอดจนการประเมินผลการสอน เพื่อให้เป็นไปตามจุดมุ่งหมายหลักสูตรและจุดมุ่งหมายของการศึกษา เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดกับผู้เรียน หากมองการบริหารงานวิชาการในดำเนินงานของสถานศึกษา งานบริหารวิชาการ ได้แก่ งานควบคุมดูแลหลักสูตรการสอน อุปกรณ์การสอน การจัดแบบเรียน คู่มือครู การจัดชั้นเรียน การจัดครูเข้าสอน การปรับปรุงการเรียนการสอน การฝึกอบรมครู การนิเทศการศึกษา การเผยแพร่งานวิชาการ การวัดผลการศึกษา การศึกษาทางวิจัย การประเมิน มาตรฐานสถานศึกษาเพื่อปรับปรุงคุณภาพและประสิทธิภาพของสถานศึกษา (ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์, 2553)

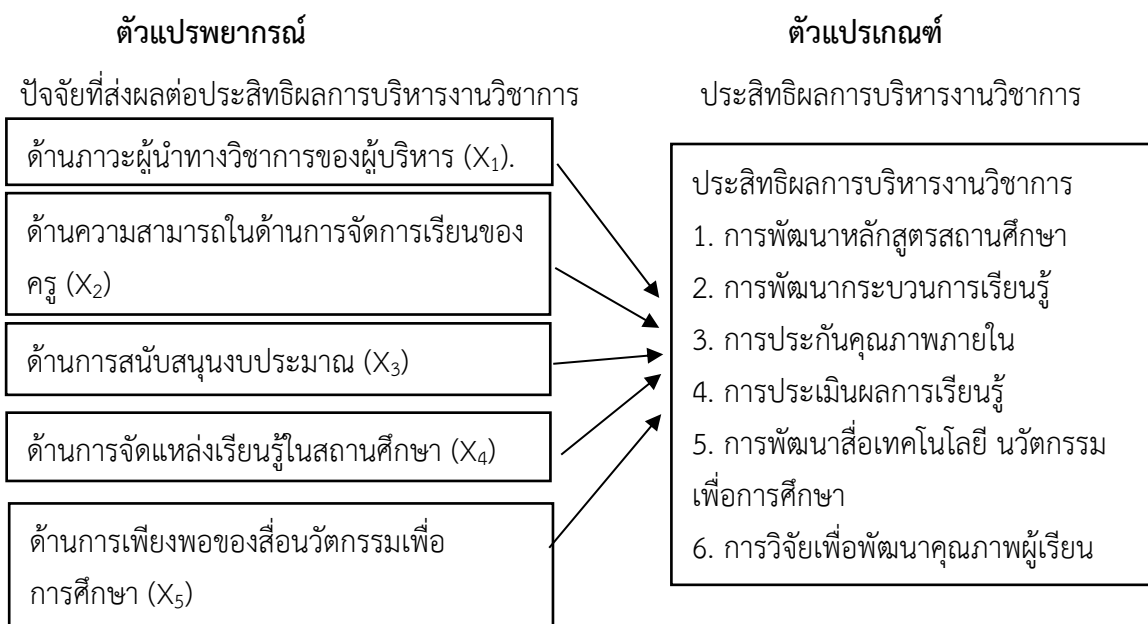
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 3 ดูแลรับผิดชอบการจัดการศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 161 โรงเรียน จากผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติด้านขั้นพื้นฐานปีการศึกษา 2566 พบว่า นักเรียนชั้นประถมศึกษาศึกษาปีที่ 6 มีคะแนนเฉลี่ยดังนี้ วิชาภาษาไทย 56.52 วิชาภาษาอังกฤษ 31.60 วิชาคณิตศาสตร์ 28.83 และวิชาวิทยาศาสตร์ 38.80 (สถาบันทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ, 2567) รายงานดังกล่าวแสดงให้เห็นถึงผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้ที่ตกต่ำเนื่องจากมีเพียง 1 วิชาเท่านั้นที่มีคะแนนเฉลี่ยเกินร้อยละ 50 ผลการประเมินคุณภาพการศึกษาขั้นพื้นฐานมีแนวโน้มต่ำลงซึ่งเป็นปัญหาใหญ่ที่ต้องนำมาพัฒนา ซึ่งชี้ให้เห็นว่าผู้บริหาร ครูผู้สอนและผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องรวมถึงทรัพยากรต่าง ๆ กระบวนการบริหารจัดการและกระบวนการจัดการเรียนรู้จะต้องเร่งพัฒนาอย่างเร่งด่วนเพราะเป็นปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จการบริหารจัดการสถานศึกษา จากสภาพดังกล่าวมีผู้วิจัยหลายท่านนำปัญหาการบริหารงานวิชาการมาศึกษาหาแนวทางแก้ไขและพัฒนาให้ดีขึ้นซึ่งอาทิญา โชคดีวัฒนา (2561) ได้ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพในการบริหารงานวิชาการของโรงเรียน พบว่าปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพในการบริหารงานวิชาการของโรงเรียน ได้แก่ ปัจจัยด้านครู ปัจจัยด้านสภาพแวดล้อม ปัจจัยด้านผู้บริหารและปัจจัยด้านงบประมาณ งานวิจัยของกิตติชัย อาจหาญ (2565) ได้ศึกษาปัจจัยการบริหารที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี พบว่า ปัจจัยการบริหารที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการในโรงเรียน ได้แก่ ด้านภาวะผู้นำ ด้านงบประมาณ ด้านบรรยากาศและวัฒนธรรมองค์กร ด้านการบริหารจัดการและด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ และงานวิจัยของจิรวรรณ อามุคคะ (2566) ได้ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 3 พบว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารโรงเรียน ได้แก่ ด้านผู้บริหารโรงเรียน ด้านครูผู้สอน และด้านนักเรียน

แม้มีความพยายามในการพัฒนาแล้ว แต่ยังไม่ทราบแน่ชัดว่าปัจจัยใดส่งผลต่อประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการโดยตรง ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาว่ามีปัจจัยใดบ้างที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 3 ซึ่งผลการวิจัยในครั้งนี้จะได้ข้อมูลเพื่อนำไปเป็นแนวทางในการส่งเสริมและพัฒนการบริหารงานวิชาการโรงเรียนให้เป็นไปตามเป้าหมายและเกิดประสิทธิภาพมากที่สุด มีมาตรฐานเท่าเทียมกัน อันนำไปสู่ความเสมอภาคทางการศึกษาและจัดการศึกษาที่ถือว่าผู้เรียนเป็นสำคัญที่สุด

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 3
2. เพื่อศึกษาระดับปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 3
3. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ของปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 3
4. เพื่อสร้างสมการพยากรณ์ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 3

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ภาพประกอบ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

วิธีดำเนินงานวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 3 ปีการศึกษา 2568 จำนวน 1,380 คน

กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 3 ปีการศึกษา 2568 จำนวน 302 คน แบ่งเป็นผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 26 คนและครู จำนวน 276 คน ได้มาจากการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) ตามสัดส่วนของผู้บริหารและครูแต่ละกลุ่มอำเภอในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 3 จากนั้นทำการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) โดยกำหนดกลุ่มตัวอย่างด้วยตารางเครจซี่และมอร์แกน (Krejcie & Morgan, อ้างถึงใน สติรพร เชาวนชัย, 2561 น. 62)

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แบบสอบถามปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 3 แบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม มีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ ได้แก่ เพศ ระดับการศึกษา ตำแหน่งและประสบการณ์การทำงาน

ตอนที่ 2 สอบถามเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 3 ดังนี้ 1) ปัจจัยด้านภาวะผู้นำของผู้บริหาร 2) ปัจจัยด้านความสามารถในด้านการจัดการเรียนของครู 3) ปัจจัยด้านการสนับสนุนงบประมาณ 4) ปัจจัยด้านการจัดแหล่งเรียนรู้ในสถานศึกษา 5) ปัจจัยด้านการเพียงพอของสื่อนวัตกรรมเพื่อการศึกษา มีลักษณะเป็นแบบมาตราประมาณค่า 5 ระดับ (Rating Scale) (บุญชม ศรีสะอาด, 2560)

ตอนที่ 3 สอบถามเกี่ยวกับประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 3 ดังนี้ 1) การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา 2) การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ 3) การประกันคุณภาพภายใน 4) การประเมินผลการเรียนรู้ 5) การพัฒนาสื่อเทคโนโลยี นวัตกรรมเพื่อการศึกษา 6) การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียน มีลักษณะเป็นแบบมาตราประมาณค่า 5 ระดับ (Rating Scale) (บุญชม ศรีสะอาด, 2560)

แบบสอบถามฉบับดังกล่าว ผู้วิจัยได้ให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน ตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา โดยคัดเลือกข้อคำถามที่มีค่า IOC ตั้งแต่ 0.67 ถึง 1 จากนั้นนำแบบสอบถามไปทดลองใช้ (Try-out) กับผู้บริหารสถานศึกษาและครูโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 3 ที่ต้องมีค่าความเชื่อมั่น ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's Alpha) ของแบบสอบถามตั้งแต่ 0.7 ถึง 1 จำนวน 40 คน ได้ค่าอำนาจจำแนก และค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม ดังตาราง 1

ตาราง 1 แสดงจำนวนข้อ ค่าอำนาจจำแนก และค่าความเชื่อมั่นของเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

ที่	ด้าน	จำนวน (ข้อ)	ค่าอำนาจจำแนก	ค่าความเชื่อมั่น
1	แบบสอบถามปัจจัยด้านภาวะผู้นำของผู้บริหาร	6	0.45 - 0.79	0.97
2	แบบสอบถามปัจจัยด้านความสามารถในด้าน การจัดการเรียนของครู	7	0.47 - 0.86	0.97
3	แบบสอบถามปัจจัยด้านการสนับสนุนงบประมาณ	6	0.72 - 0.84	0.97
4	แบบสอบถามปัจจัยด้านการจัดแหล่งเรียนรู้ในสถานศึกษา	5	0.65 - 0.80	0.97
5	แบบสอบถามปัจจัยด้านการเพียงพอของสื่อ นวัตกรรมเพื่อการศึกษา	7	0.67 - 0.82	0.97

การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยทำหนังสือขอความอนุเคราะห์เก็บรวบรวมข้อมูลไปยังผู้อำนวยการโรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง แล้วจึงนำแบบสอบถามส่งไปยังแต่ละโรงเรียนทางไปรษณีย์ เมื่อได้รับแบบสอบถามคืนจึงตรวจสอบความเรียบร้อย ซึ่งได้แบบสอบถามกลับคืนมา จำนวน 302 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100 แล้วจึงดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยใช้โปรแกรมคำนวณชุดค่าสถิติสำเร็จรูปด้วยคอมพิวเตอร์ (SPSS) วิเคราะห์ข้อมูลตามวัตถุประสงค์การวิจัย ดังนี้ 1) วิเคราะห์ระดับประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 3 ด้วยค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 2) วิเคราะห์ระดับปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 3 ด้วยค่าเฉลี่ยและค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 3) วิเคราะห์ความสัมพันธ์ของปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 3 ด้วยการวิเคราะห์สหสัมพันธ์เพียร์สัน (Pearson's Correlation Coefficient) 4) วิเคราะห์ความเป็นอิสระของตัวแปรพยากรณ์ ค่าสถิติ Tolerance และ Variance Inflation Factor: VIF และ 5) วิเคราะห์ตัวแปรพยากรณ์ที่ดีของปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 3 ด้วยการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน (Stepwise Multiple Regression Analysis)

สรุปผลการวิจัย

1. ผลการศึกษาระดับประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 3 ดังตาราง 2

ตาราง 2 แสดงค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการ
ในภาพรวม

ด้านที่	รายการ	(n = 302)		แปลผล	อันดับที่
		$\bar{x}$	S.D.		
1	การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา	4.51	0.51	มากที่สุด	3
2	การพัฒนากระบวนการเรียนรู้	4.52	0.54	มากที่สุด	2
3	การประกันคุณภาพภายใน	4.55	0.51	มากที่สุด	1
4	การประเมินผลการเรียนรู้	4.28	0.58	มาก	6
5	การพัฒนาสื่อเทคโนโลยี นวัตกรรมเพื่อการศึกษา	4.43	0.49	มาก	4
6	การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียน	4.43	0.49	มาก	4
รวม		4.46	0.48	มาก	-

จากตาราง 2 พบว่า ประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 3 ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.46$, S.D. = 0.48) เมื่อ พิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ การประกันคุณภาพภายใน ($\bar{X} = 4.55$, S.D. = 0.51) รองลงมา ได้แก่ การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ ($\bar{X} = 4.52$, S.D. = 0.54) และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ได้แก่ การประเมินผลการเรียนรู้ ($\bar{X} = 4.28$, S.D. = 0.58)

2. ผลการศึกษาระดับปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 3 ดังตาราง 3

ตาราง 3 แสดงค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหารงาน
วิชาการของโรงเรียน ในภาพรวม

ด้านที่	รายการ	(n = 302)		แปลผล	อันดับที่
		$\bar{x}$	S.D.		
1	ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหาร (x_1)	4.62	0.42	มากที่สุด	1
2	ความสามารถในการจัดการเรียนการสอนของครู (x_2)	4.40	0.49	มาก	3
3	การสนับสนุนงบประมาณ (x_3)	4.39	0.55	มาก	4
4	การจัดแหล่งเรียนรู้ในสถานศึกษา (x_4)	4.24	0.65	มาก	5
5	ความเพียงพอของสื่อ นวัตกรรมเพื่อการศึกษา (x_5)	4.46	0.51	มาก	2
รวม		4.43	0.47	มาก	-

จากตาราง 3 พบว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 3 ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.43$, S.D. = 0.47) เมื่อ พิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหาร ($\bar{X} = 4.62$, S.D. = 0.42) รองลงมา ได้แก่ ความเพียงพอของสื่อ นวัตกรรมเพื่อการศึกษาอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.46$, S.D. = 0.51) และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ได้แก่ การจัดแหล่งเรียนรู้ในสถานศึกษาอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.24$, S.D. = 0.65)

3. ผลการศึกษาความสัมพันธ์ของปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 3 ดังตาราง 4

ตาราง 4 แสดงค่าสัมประสิทธิ์สหพันธ์ระหว่างตัวแปรที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการ

ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร	ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหาร (X_1)	ความสามารถในการจัดการเรียนการสอนของครู (X_2)	การสนับสนุนงบประมาณ (X_3)	การจัดแหล่งเรียนรู้ในสถานศึกษา (X_4)	ความเพียงพอของสื่อ นวัตกรรมเพื่อการศึกษา (X_5)
ประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 3 (Y)	0.745**	0.848**	0.895**	0.790**	0.916**

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 4 พบว่า ค่าสัมประสิทธิ์สหพันธ์ระหว่างตัวแปรที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 3 อยู่ระหว่าง 0.745 – 0.916 และปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 3 ที่มีค่าสัมประสิทธิ์สหพันธ์สูงที่สุด ได้แก่ ความเพียงพอของสื่อ นวัตกรรมเพื่อการศึกษา ($r_{xy}=0.916$) รองลงมา ได้แก่ การสนับสนุนงบประมาณ ($r_{xy}=0.895$) ความสามารถในการจัดการเรียนการสอนของครู ($r_{xy}=0.848$) การจัดแหล่งเรียนรู้ในสถานศึกษา ($r_{xy}=0.790$) และต่ำที่สุด ได้แก่ ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหาร($r_{xy}=0.745$) และเมื่อทดสอบ Multi-collinearity ด้วยค่าสถิติ Tolerance พบว่า มีค่าระหว่าง 0.593 - 0.871 ซึ่งมีค่ามากกว่า 0.1 แสดงว่า ตัวแปรพยากรณ์หรือปัจจัยไม่มีปัญหาเรื่องความสัมพันธ์กันเองสูง

4. ผลการค้นหาวัดตัวแปรพยากรณ์ที่ดีและสร้างสมการพยากรณ์ประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 3 สามารถแสดงได้ดังตาราง 5

ตาราง 5 แสดงผลการวิเคราะห์สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณแบบขั้นของปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผล
การบริหารงานวิชาการ

ตัวแปรพยากรณ์	b	SE _b	β	t	Sig.
ความเพียงพอของสื่อ นวัตกรรมเพื่อ การศึกษา (x ₅)	0.479	0.039	0.512	12.412*	.000
การสนับสนุนงบประมาณ (x ₃)	0.308	0.035	0.355	8.683*	.000
ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหาร (x ₁)	0.153	0.032	0.135	4.730*	.000
R	=	0.942			
R ²	=	0.886			
R ² adj	=	0.885			
SE _{est}	=	0.16264			
F	=	775.547*			
a	=	0.262			

จากตาราง 5 พบว่า ผลการสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอนของปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 3 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จำนวน 3 ตัว ได้แก่ ด้านความเพียงพอของสื่อ นวัตกรรมเพื่อการศึกษา (X₅) ด้านการสนับสนุนงบประมาณ (X₃) และด้านภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหาร (X₁) ส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 3 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณ (R) เท่ากับ 0.942 มีอำนาจพยากรณ์ (R²) ร้อยละ 88.64 มีความคลาดเคลื่อนมาตรฐานเท่ากับ 0.163 ซึ่งสามารถเขียนสมการพยากรณ์ในรูป คะแนนดิบและคะแนนมาตรฐานตามลำดับ ดังนี้

สมการพยากรณ์ในรูปคะแนนดิบ

$$\hat{Y} = 0.262 + 0.479(X_5) + 0.308(X_3) + 0.153(X_1)$$

สมการพยากรณ์ในรูปคะแนนมาตรฐาน

$$\hat{Z}_y = 0.512(X_5) + 0.355(X_3) + 0.135(X_1)$$

อภิปรายผล

จากผลการศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 3 ผู้วิจัยสามารถอภิปรายผลได้ ดังนี้

1. ผลการศึกษาระดับประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 3 พบว่า ด้านการประกันคุณภาพภายในมีค่าเฉลี่ยสูงสุด แสดงให้เห็นถึงความตระหนักและความพร้อมของโรงเรียนในการดำเนินงานตามระบบประกันคุณภาพ ซึ่งเป็นกลไกสำคัญในการขับเคลื่อนและยกระดับคุณภาพการศึกษา สอดคล้องกับแนวคิดของ ชีรศักดิ์ อุปรมัย อุปไมย อธิชัยและสุชาติ บางวิเศษ (2568) กล่าวว่า การประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาเป็นกระบวนการที่มี

ความสัมพันธ์กัน และส่งผลซึ่งกันและกัน มีการดำเนินงานโดยอาศัยการมีส่วนร่วม การร่วมคิด ร่วมทำ ร่วมแสดงความคิดเห็น มีการพัฒนา และควบคุมคุณภาพการศึกษาอย่างต่อเนื่อง รวมทั้งการปรับปรุง ตรวจสอบ และประเมินผลความก้าวหน้าตามจุดหมายหรือเป้าหมายที่กำหนดไว้ ซึ่งสถานศึกษาหรือหน่วยงานในพื้นที่สามารถนำไปใช้ในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาต่อไป และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ได้แก่ การประเมินผลการเรียนรู้ อาจเป็นไปได้ว่าการประเมินผลการเรียนรู้ของโรงเรียนยังคงเน้นการประเมินเพื่อตัดสินผล (Summative Assessment) มากกว่าการประเมินเพื่อพัฒนาผู้เรียน (Formative Assessment) หรืออาจมีปัญหาในเรื่องความหลากหลายของวิธีการประเมิน ความสอดคล้องกับตัวชี้วัด หรือการนำผลการประเมินไปใช้ในการปรับปรุงการเรียนการสอนอย่างแท้จริง ประเด็นนี้เป็นจุดอ่อนที่ควรได้รับการแก้ไขและพัฒนาอย่างเร่งด่วนสอดคล้องกับสำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา (2553) กล่าวว่า การวัดและประเมินผลการเรียนรู้ของผู้เรียนเป็นการประเมินเพื่อพัฒนาผู้เรียนและเพื่อตัดสินผลการเรียน ซึ่งผู้เรียนจะต้องได้รับการพัฒนาและประเมินตามตัวชี้วัด เพื่อให้บรรลุตามมาตรฐานการเรียนรู้สะท้อนสมรรถนะสำคัญของผู้เรียน และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียนซึ่งเป็นเป้าหมายหลักในการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ในทุกระดับ การวัดผลและการประเมินผลการเรียนรู้แบ่งออกเป็น 3 ระดับ ประกอบด้วย ระดับสถานศึกษา ระดับเขตพื้นที่การศึกษาและระดับชาติ

2. ผลการศึกษาระดับปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 3 พบว่า ปัจจัยที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ ปัจจัยด้านภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหาร ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากภาวะผู้นำเป็นกระบวนการอิทธิพลทางสังคมที่บุคคลหนึ่งตั้งใจใช้อิทธิพลต่อผู้อื่นให้ปฏิบัติกิจกรรมต่าง ๆ ตามที่กำหนด รวมทั้งสร้างความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลของสถานศึกษาเพื่อประโยชน์ส่วนรวม หรือเพื่อให้บรรลุผลตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ McEwan (2001) กล่าวถึงภาวะผู้นำทางวิชาการ (Instructional Leadership) เป็นภาวะผู้นำที่พัฒนามาจากภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง (Transformational Leadership) เป็นภาวะที่ผู้นำโดยเฉพาะผู้บริหารโรงเรียนอาศัยความรู้เกี่ยวกับทฤษฎีการเรียนรู้ ความรู้เกี่ยวกับการสอนและความรู้เกี่ยวกับหลักสูตรเป็นพลังขับเคลื่อนทางการศึกษา ผู้นำเช่นนี้เรียกว่า “ผู้นำทางวิชาการ” ผู้นำทางวิชาการต้องมีความสามารถในการสื่อสารและแสดงให้นักเรียน ครู และผู้ปกครองเห็นว่าอะไรสำคัญและมีคุณค่าในโรงเรียน ผู้บริหารโรงเรียนต้องเป็นสัญลักษณ์ที่เป็นแรงขับเคลื่อนและผู้นำทาง วิชาการต้องมีทักษะในการสอนจริง ในวัฒนธรรมที่นิยามเฉพาะว่าทั้งหมดของโรงเรียนคืออะไร มิติ ทางการศึกษาทางสัญลักษณ์และทางวัฒนธรรมเป็นเรื่องสำคัญต่อภาวะผู้นำในโรงเรียน และแนวคิดของ Fullan (2001) กล่าวถึงความสำคัญของภาวะผู้นำทางวิชาการว่า โรงเรียนที่ดำเนินการโดยผู้บริหารที่ครูรู้สึกว่าเป็นผู้นำทางวิชาการที่เข้มแข็งของผู้บริหารโรงเรียนจะมีผลสัมฤทธิ์ทางการอ่านและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนคณิตศาสตร์ที่ได้เปรียบมากกว่าโรงเรียนซึ่งปฏิบัติงานโดยผู้บริหารที่มีภาวะผู้นำทางวิชาการที่อ่อนแอกว่า และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ได้แก่ การจัดแหล่งเรียนรู้ในสถานศึกษา สะท้อนให้เห็นว่าโรงเรียนอาจยังขาดความหลากหลายหรือความพร้อมของแหล่งเรียนรู้ที่ส่งเสริมการเรียนรู้ของนักเรียนในยุคปัจจุบัน หรืออาจมีแต่ยังไม่มีการบริหารจัดการหรือนำไปใช้ประโยชน์อย่างเต็มที่

3. ผลการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรพยากรณ์ที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 3 สามารถอภิปรายผลการวิจัย ได้ดังนี้

3.1 ปัจจัยด้านความเพียงพอของสื่อ นวัตกรรมเพื่อการศึกษา (X_5) เป็นตัวแปรพยากรณ์ที่มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์สูงสุด สะท้อนให้เห็นว่า สื่อและนวัตกรรมทางการศึกษาที่เพียงพอเป็นปัจจัยสำคัญอย่างยิ่งในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา สื่อการสอนและนวัตกรรมใหม่ ๆ ไม่ได้เป็นเพียงอุปกรณ์เสริม แต่เป็นหัวใจหลักที่ช่วยให้การเรียนรู้มีประสิทธิภาพมากขึ้น เมื่อผู้เรียนมีสื่อที่หลากหลายและเพียงพอต่อความต้องการ เช่น สื่อมัลติมีเดียที่ทันสมัย แพลตฟอร์มการเรียนรู้ออนไลน์ หรือชุดทดลองวิทยาศาสตร์ที่ครบครัน จะช่วยให้พวกเขาสามารถเข้าถึงข้อมูลและองค์ความรู้ได้อย่างลึกซึ้งและรอบด้านกว่าการเรียนรู้จากตำราเพียงอย่างเดียว นอกจากนี้ การมีสื่อที่เพียงพอยังช่วยให้ผู้สอนสามารถจัดการเรียนการสอนได้อย่างยืดหยุ่นและน่าสนใจ ทำให้บทเรียนไม่น่าเบื่อและกระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้อย่างกระตือรือร้น นวัตกรรมเหล่านี้ยังช่วยให้การประเมินผลการเรียนรู้มีความแม่นยำและเป็นไปตามสภาพจริงมากขึ้น เช่น การใช้แบบทดสอบออนไลน์ที่สามารถวิเคราะห์ผลได้อย่างรวดเร็วและละเอียด การมีนวัตกรรมที่พร้อมใช้งานจึงเป็นเหมือนการสร้าง "โครงสร้างพื้นฐาน" ที่แข็งแกร่งให้กับการศึกษา ทำให้ทุกองค์ประกอบสามารถทำงานร่วมกันได้อย่างลงตัวและมีประสิทธิภาพสูงสุด ส่งผลให้เกิดการพัฒนาคุณภาพทางการศึกษาอย่างแท้จริง

3.2 ปัจจัยภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหาร (X_1) เป็นตัวแปรพยากรณ์ที่มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ต่ำที่สุด สะท้อนให้เห็นว่า บทบาทของผู้บริหารในด้านวิชาการอาจไม่ใช่ปัจจัยหลักที่มีผลโดยตรงต่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษาในระดับปฏิบัติการ แม้ผู้บริหารจะมีวิสัยทัศน์และนโยบายที่ดี แต่หากขาดการสื่อสารที่ชัดเจน การสนับสนุนอย่างต่อเนื่อง หรือการมอบอำนาจให้ครูได้มีส่วนร่วมในการตัดสินใจทางวิชาการอย่างแท้จริง นโยบายเหล่านั้นก็อาจไม่ถูกนำไปปฏิบัติอย่างมีประสิทธิภาพ นอกจากนี้ ปัจจัยอื่นๆ เช่น ความพร้อมของสื่อการเรียนรู้ หรือความสามารถในการจัดการเรียนรู้ครูผู้สอนเอง อาจมีอิทธิพลมากกว่าในการขับเคลื่อนกระบวนการเรียนรู้ให้เกิดขึ้นจริงในห้องเรียน ส่งผลให้ตัวแปรภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารจึงมีอิทธิพลน้อยกว่าเมื่อเปรียบเทียบกับปัจจัยอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องโดยตรงกับการเรียนการสอนในแต่ละวัน

4. ผลการศึกษาการวิเคราะห์ความสัมพันธ์สหสัมพันธ์ถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอนของปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 3 สามารถอภิปรายผลการวิจัย ได้ดังนี้

4.1 ด้านความเพียงพอของสื่อ นวัตกรรมเพื่อการศึกษาเป็นตัวแปรพยากรณ์ที่ดีในการทำนายประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการในโรงเรียน ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากการมีเครื่องมือและทรัพยากรที่พร้อมใช้งานเป็นเสมือนรากฐานสำคัญที่ส่งผลโดยตรงต่อคุณภาพการจัดการศึกษา เมื่อครูผู้สอนมีสื่อที่หลากหลายและทันสมัย การจัดการเรียนรู้ก็จะมีประสิทธิภาพมากขึ้น ทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ที่ลึกซึ้งและรอบด้านกว่าเดิม นวัตกรรมเหล่านี้ยังช่วยให้การประเมินผลและการพัฒนาหลักสูตรมีความยืดหยุ่นและสอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียนในยุคปัจจุบันมากขึ้น การมีสื่อที่เพียงพอจึงไม่ได้เป็นเพียงแค่ส่วนเสริม แต่เป็นตัว

ขับเคลื่อนหลักที่ทำให้การบริหารงานวิชาการเกิดผลสัมฤทธิ์อย่างเป็นรูปธรรมซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ขวัญเรือน โยคะสัยและสุเทพ เมย์ไธสง (2567) ที่ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการ ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาร้อยเอ็ด พบว่า ปัจจัยด้านสื่อนวัตกรรมเพื่อการศึกษามีความสัมพันธ์กันทางบวกกับประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาอยู่ในระดับสูง

4.2 ด้านการสนับสนุนงบประมาณ เป็นตัวแปรพยากรณ์ที่ดีในการทำนายประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 3 ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากปัจจัยด้านการสนับสนุนงบประมาณมีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการขับเคลื่อนนโยบายและการดำเนินกิจกรรมทางวิชาการ งบประมาณที่เพียงพอช่วยให้โรงเรียนสามารถจัดซื้อสื่อ นวัตกรรม และอุปกรณ์ที่จำเป็นต่อการจัดการเรียนการสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพ รวมถึงสนับสนุนการพัฒนาบุคลากรครูผ่านการอบรมและศึกษาดูงาน งบประมาณจึงเป็นเสมือน "เชื้อเพลิง" ที่ทำให้โครงการและแผนงานต่าง ๆ สามารถเกิดขึ้นได้จริงและต่อเนื่อง ซึ่งส่งผลโดยตรงต่อคุณภาพการบริหารงานวิชาการโดยรวมให้บรรลุเป้าหมายที่วางไว้ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของกิตติชัย อาจหาญ (2565) ที่ศึกษาปัจจัยการบริหารที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ และพบว่า ปัจจัยด้านงบประมาณโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก และมีความสัมพันธ์ทางบวกกับประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนในระดับค่อนข้างสูง

4.3 ด้านภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหาร เป็นตัวแปรพยากรณ์ที่ดีในการทำนายประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 3 อาจไม่ได้เป็นตัวแปรพยากรณ์ที่มีค่าสัมประสิทธิ์สูงสุด แต่ก็ยังคงมีความสำคัญต่อประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการ . บทบาทของผู้บริหารในการเป็นผู้นำทางวิชาการคือการกำหนดทิศทาง สร้างวิสัยทัศน์ และสนับสนุนให้บุคลากรครูเกิดการพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง ซึ่งเปรียบเสมือนการวางรากฐานที่มั่นคงให้กับคุณภาพการศึกษาภายในโรงเรียน แม้ปัจจัยภายนอก เช่น งบประมาณหรือสื่อการสอน จะมีผลกระทบที่เห็นได้ชัดในระยะสั้น แต่การที่ผู้บริหารแสดงภาวะผู้นำที่เข้มแข็งจะส่งผลในระยะยาวต่อวัฒนธรรมองค์กรที่ส่งเสริมการเรียนรู้และการพัฒนาอย่างยั่งยืนซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของอาทิตยา โชคดีวัฒนา (2561) ที่ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลในการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนประถมศึกษา จังหวัดตราด สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตราดและพบว่า ปัจจัยด้านภาวะผู้นำทางวิชาการโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก และมีความสัมพันธ์ทางบวกกับประสิทธิผลในการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนประถมศึกษาจังหวัดตราดในระดับในระดับสูงมาก

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลวิจัยไปใช้

1.1 ผลการวิจัยพบว่า ด้านความเพียงพอของสื่อ นวัตกรรมเพื่อการศึกษาส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 3 ควรนำไปใช้ในการจัดสรรงบประมาณเพื่อจัดหาสื่อและเทคโนโลยีที่ทันสมัยให้เพียงพอต่อความต้องการของครู

และนักเรียน นอกจากนี้ควรส่งเสริมให้ครูและบุคลากรทางการศึกษามีทักษะในการใช้สื่อและนวัตกรรมใหม่ ๆ เพื่อให้สามารถนำมาประยุกต์ใช้ในการจัดการเรียนการสอนได้อย่างเต็มประสิทธิภาพ และควรมีการบำรุงรักษาอุปกรณ์เหล่านี้อย่างสม่ำเสมอเพื่อให้พร้อมใช้งานอยู่เสมอ

1.2 ผลการวิจัยพบว่า ด้านการสนับสนุนงบประมาณส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 3 ควรนำไปใช้ในการจัดสรรงบประมาณอย่างเป็นระบบและโปร่งใส โดยเน้นที่การสนับสนุนกิจกรรมทางวิชาการที่ส่งผลโดยตรงต่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษา ควรมีการตั้งงบประมาณสำหรับจัดซื้อสื่อ นวัตกรรม และอุปกรณ์การเรียนรู้ที่จำเป็นอย่างชัดเจน รวมถึงงบประมาณสำหรับการพัฒนาบุคลากรครู และควรมีการติดตามและประเมินผลการใช้งบประมาณอย่างสม่ำเสมอ เพื่อให้มั่นใจว่างบประมาณถูกใช้ไปอย่างคุ้มค่าและเกิดประโยชน์สูงสุด

1.3 ผลการวิจัยพบว่า ด้านภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 3 ดังนั้นควรนำไปใช้ในการพัฒนาผู้บริหารให้มีความสามารถด้านนี้มากขึ้น โดยจัดให้มีการอบรมและพัฒนาทักษะการเป็นผู้นำทางวิชาการอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้ผู้บริหารสามารถกำหนดวิสัยทัศน์ วางแผนงาน และให้คำแนะนำด้านวิชาการแก่ครูได้อย่างมีประสิทธิภาพ ทั้งนี้ ควรส่งเสริมให้ผู้บริหารมีส่วนร่วมในการจัดการเรียนการสอนและพัฒนานวัตกรรมร่วมกับครูอย่างใกล้ชิด เพื่อสร้างวัฒนธรรมองค์กรที่มุ่งเน้นการเรียนรู้และพัฒนาอย่างยั่งยืน

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรศึกษาปัจจัยเชิงคุณภาพเพิ่มเติม เนื่องจากการวิจัยครั้งนี้เป็นเชิงปริมาณ ซึ่งอาจไม่ได้สะท้อนถึงบริบทและความสัมพันธ์เชิงลึกของปัจจัยต่างๆ อย่างครบถ้วน การศึกษาเชิงคุณภาพผ่านการสัมภาษณ์เชิงลึกหรือการสนทนากลุ่มจะช่วยให้เข้าใจถึงสาเหตุที่แท้จริงและกระบวนการทำงานที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการได้ชัดเจนยิ่งขึ้น

2.2 ควรศึกษาประสิทธิผลของการบริหารงานวิชาการในมิติที่หลากหลาย เนื่องจากการวิจัยครั้งนี้อาจมุ่งเน้นไปที่ประสิทธิผลในภาพรวมเป็นหลัก การวิจัยในครั้งต่อไปควรใช้วิธีวิจัยแบบผสม (Mixed Methods) หรือ “วิเคราะห์โดยใช้โมเดล SEM ศึกษาผลกระทบในมิติที่เจาะจงมากขึ้น เช่น ผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน, ผลต่อความพึงพอใจของครูและผู้บริหาร หรือผลต่อการพัฒนานวัตกรรมการเรียนรู้ เพื่อให้ได้ข้อมูลที่ละเอียดและนำไปใช้ประโยชน์ได้อย่างตรงจุด

3. ข้อจำกัดของการวิจัยในครั้งนี้

3.1 กลุ่มตัวอย่างเฉพาะพื้นที่อาจไม่สามารถสรุปผลไปยังพื้นที่อื่นได้ ดังนั้นการศึกษาในพื้นที่ที่หลากหลายจะช่วยให้เห็นความแตกต่างของปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการในแต่ละบริบท ซึ่งจะเป็นประโยชน์ในการกำหนดนโยบายและแนวทางปฏิบัติที่เหมาะสมกับแต่ละพื้นที่

บรรณานุกรม

- กิตติชัย อาจหาญ. (2565). *ปัจจัยการบริหารที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร*. [วิทยานิพนธ์ปริญญาโท]. สกลนคร: มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.
- ขวัญเรือน โยคะสัย และสุเทพ เมย์ไธสง. (2567). ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาร้อยเอ็ด. *วารสารการบริหารการศึกษา มจร.วิทยาเขตร้อยเอ็ด*. 4(1), 31-45.
- จิรวัดน์ อามุกกะ. (2566). ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 3. [วิทยานิพนธ์ปริญญาโท]. สกลนคร: มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.
- จิระพันธุ์ พูลพัฒน์. (2553). *พัฒนาการของการบริหารการศึกษาไทย*. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ธีรศักดิ์ อุปรมัย อุปมัยอิชัย และสุชาติ บางวิเศษ. (2568). *การบริหารและการจัดการศึกษาสู่การพัฒนาที่ยั่งยืน* (พิมพ์ครั้งที่ 3). พิษณุโลก: มหาวิทยาลัยนเรศวร.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2560). *การวิจัยเบื้องต้น* (พิมพ์ครั้งที่ 10). กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.
- ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์. (2553). *การบริหารงานวิชาการ*. กรุงเทพฯ: ศูนย์สื่อเสริมกรุงเทพ.
- สถาบันทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ. (2567). *รายงานผลการทดสอบระดับชาติขั้นพื้นฐาน (O-Net) ปีการศึกษา 2566*. [ออนไลน์]. <http://www.niets.or.th>. สืบค้นเมื่อ 17 สิงหาคม 2567.
- สถิรพร เขาวนชัย. (2561). *เอกสารประกอบการสอน การวิจัยทางการบริหารการศึกษา*. พิษณุโลก: มหาวิทยาลัยนเรศวร.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2557). *รายงานการวิจัยแนวทางการพัฒนาการศึกษาไทยกับการเตรียมความพร้อมสู่ศตวรรษที่ 21*. กรุงเทพฯ: สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา.
- สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา (2553). *หลักสูตร แกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด.
- อาทิจิยา โชคดีวัฒนา. (2561). *ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลในการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนประถมศึกษาจังหวัดตราด สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตราด*. [วิทยานิพนธ์ปริญญาโท]. ชลบุรี: มหาวิทยาลัยบูรพา.
- Fullan, M. (2001). *Leading in a Culture of Change*. San Francisco, CA: Jossey-Bass.
- McEwan E.K. (2001). *Seven Steps to Effective Instructional Leadership*. California: Corwin Press.

การพัฒนาความสามารถในการช่วยเหลือตนเองด้านการแต่งกาย ของนักเรียนออทิสติก โดยใช้เทคนิคการสอนเชิงพฤติกรรม

DEVELOPMENT OF SELF-HELP SKILLS IN DRESSING FOR AUTISTIC STUDENTS USING BEHAVIORAL TEACHING TECHNIQUES

พิชญาศินี สุธะตา *

Pitchayasinee Suyata *

ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดลำปาง, ประเทศไทย
Lampang Special Education Center, Thailand

* Corresponding author e-mail: Pitchayasinee.s@gmail.com

Received: 03/07/2025 | Revised: 31/07/2025 | Accepted: 16/08/2025

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อพัฒนาความสามารถในการช่วยเหลือตนเองด้านการแต่งกาย โดยใช้เทคนิคการสอนเชิงพฤติกรรมของนักเรียนออทิสติก หน่วยบริการอำเภอเกาะคา ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดลำปาง โดยใช้รูปแบบการวิจัยเชิงปฏิบัติการ มีขั้นตอนการปฏิบัติ 4 ขั้นตอน ได้แก่ ขั้นวางแผน ขั้นปฏิบัติการ ขั้นสังเกต และขั้นสะท้อนผล โดยคัดเลือกกลุ่มเป้าหมายแบบเจาะจงเป็น นักเรียนออทิสติก เพศหญิง อายุ 5 ปี จำนวน 1 คน ที่แพทย์วินิจฉัยว่าเป็นบุคคลออทิสติก ระดับขั้นเตรียมความพร้อม หน่วยบริการอำเภอเกาะคา ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดลำปาง ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2567 ใช้เวลาในการทดลองทั้งสิ้น 4 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 3 วัน เครื่องมือที่ใช้ในงานวิจัย 1) แผนการสอนเฉพาะบุคคล เรื่อง การสวมใส่เสื้อยืดคอกกลม 2) แบบบันทึกพฤติกรรมความสามารถในการช่วยเหลือตนเองด้านการแต่งกาย 3) ภาพการฝึกปฏิบัติการแต่งกาย ด้วยหลักการวิเคราะห์งาน (Task Analysis) และสื่อสนับสนุนการเรียนรู้ผ่านการมอง วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติพื้นฐาน ได้แก่ ค่าเฉลี่ย และการวิเคราะห์เชิงคุณภาพ ผลการวิจัยครั้งนี้พบว่า นักเรียนออทิสติกหน่วยบริการอำเภอเกาะคา มีความสามารถในการช่วยเหลือตนเองด้านการแต่งกาย (การสวมเสื้อยืดคอกกลม) ที่สูงขึ้น เมื่อได้รับการสอน

โดยใช้เทคนิค การสอนเชิงพฤติกรรม แสดงให้เห็นว่า เทคนิคการสอนเชิงพฤติกรรมสามารถช่วยพัฒนาความสามารถในการช่วยเหลือตนเองด้านการแต่งกายของนักเรียนออทิสติกได้

คำสำคัญ: เทคนิคการสอนเชิงพฤติกรรม ออทิสติก การแต่งกาย

Abstract

The objective of this research was to develop self-dressing skills in putting on a round-neck t-shirt using behavioral teaching techniques for a student with autism at the Koh Kha District Service Unit, Lampang Provincial Special Education Center. The study employed an action research methodology consisting of four steps: planning, action, observation, and reflection. The participant was purposively selected and consisted of one 5-year-old female student who had been medically diagnosed with autism. She was enrolled in the preparatory level at the Koh Kha District Service Unit during the second semester of the 2024 academic year. The experiment was conducted over a period of four weeks, three days per week. The research instruments included: (1) Individualized Instruction Plan on wearing a t-shirt, (2) a behavioral observation form to assess self-dressing skills, and (3) visual aids and task analysis-based instructional images. Data were analyzed using basic statistical methods such as mean and qualitative analysis. The results revealed that the student with autism showed improved self-dressing abilities (putting on a t-shirt) after receiving instruction through behavioral teaching techniques. This suggests that behavioral teaching methods are effective in promoting self-help skills in dressing among children with autism.

Keywords: behavioral teaching techniques, autism, self-dressing skills

บทนำ

ทักษะการช่วยเหลือตนเอง มีความสำคัญต่อชีวิตมนุษย์ในทุกช่วงวัย และถือเป็นพัฒนาการที่สำคัญด้านหนึ่งของเด็กในแต่ละช่วงวัย ที่พัฒนาผสมผสานจากทักษะกล้ามเนื้อมัดใหญ่ และกล้ามเนื้อมัดเล็กเป็นทักษะพื้นฐานต่อพัฒนาการด้านอื่น ๆ อีกทั้งเด็กต้องใช้ทักษะการช่วยเหลือตนเองไปตลอดชีวิต และเด็กที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษที่มีข้อจำกัดในการช่วยเหลือตนเอง ไม่สามารถประกอบกิจวัตรประจำวันด้วยตนเองได้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งด้านการแต่งกาย เช่น การสวมใส่เสื้อผ้า การสวมใส่ถุงเท้า รองเท้า เป็นต้น หากยังไม่ได้รับการพัฒนาและฝึกฝนจนเป็นกิจวัตร เมื่อโตขึ้นปัญหาดังกล่าวจะทำให้เกิดผลกระทบต่อการปรับตัวที่มีสมาชิกเป็นเด็กที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ การที่เด็กสามารถทำกิจวัตรประจำวันได้

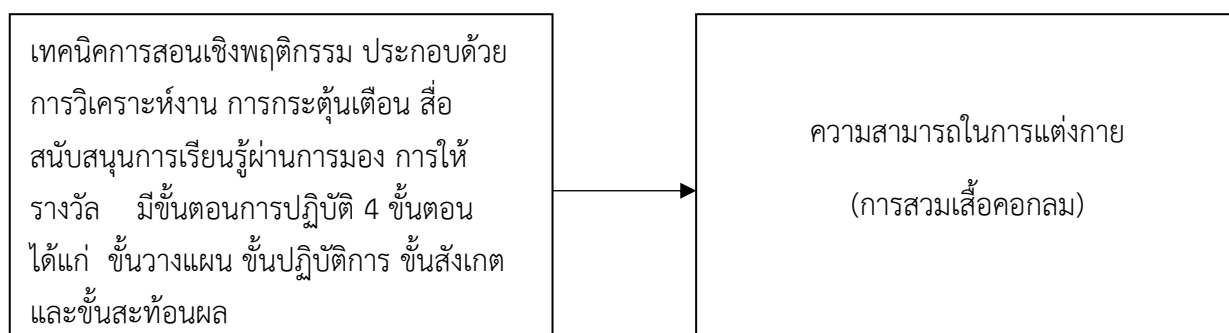
ด้วยตนเองนั้นเป็นสิ่งสำคัญขั้นพื้นฐานที่จะสามารถดูแลตนเอง มีความภูมิใจในความสามารถและก่อให้เกิดเป็นความเคยชินติดตัวจนกระทั่งเด็กสามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้โดยไม่ต้องเป็นภาระกับผู้อื่นในครอบครัวและสังคมมากเกินไป ดังนั้น การพัฒนาทักษะการช่วยเหลือตนเองด้านการแต่งกายให้กับเด็กที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ ให้สามารถช่วยเหลือดูแลตนเองได้อย่างเหมาะสมตามช่วงวัย จึงเป็นสิ่งสำคัญมากอย่างหนึ่ง ซึ่งผู้ที่เกี่ยวข้องและผู้ที่เกี่ยวข้องกับเด็กนั้น โดยเฉพาะผู้ปกครองและครูผู้สอน คือ บุคคลที่มีบทบาทร่วมกันพัฒนาทักษะการช่วยเหลือตนเองให้กับเด็กที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ เพื่อให้เด็กสามารถดูแลตนเองได้โดยไม่ต้องเป็นภาระของบุคคลอื่นในสังคม ซึ่งในเด็กที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษนั้น มีข้อจำกัดในหลาย ๆ ด้าน เช่น มีความสนใจเฉพาะเรื่องใดเรื่องหนึ่ง มีปัญหาทักษะการช่วยเหลือตนเองในด้านต่าง ๆ เช่น การแต่งกาย เด็กวัยนี้ควรได้รับการแก้ไขข้อจำกัดเหล่านั้นและส่งเสริมให้เกิดการเรียนรู้ในด้านการแต่งกาย โดยเด็กที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษสามารถฝึกฝนทักษะได้จากหลักการสอนซ้ำ ๆ อย่างเป็นขั้นตอนที่ถูกวิธี การวิเคราะห์งาน โดยนำเอางานที่จะเรียนรู้มาแบ่งเป็นขั้นตอนโดยละเอียดจากง่ายไปยากตามลำดับ ประกอบกับการให้แรงเสริมอย่างต่อเนื่อง จะทำให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ได้อย่างเหมาะสม ทำให้นักเรียนประสบความสำเร็จในกิจกรรมนั้นได้ตามศักยภาพ เกิดการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง และจะช่วยให้เกิดความเชื่อมั่นในตนเองมากขึ้น เป็นแรงเสริมที่ทำให้เด็กมีกำลังใจในการทำงานในขั้นต่อไป (เจริญขวัญ ศรีพันธ์ชาติ, 2566) จากการประเมินความสามารถพื้นฐานของนักเรียนออทิสติก หน่วยบริการอำเภอกะลา ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดลำปาง ตามหลักสูตรสถานศึกษา สำหรับเด็กที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดลำปาง ฉบับปรับปรุง พุทธศักราช 2567 พบว่า นักเรียนยังไม่สามารถช่วยเหลือตนเองด้านการแต่งกายได้ เช่น การสวมใส่เสื้อยืดคอกลม โดยจำเป็นต้องได้รับการช่วยเหลือจากผู้อื่นทุกขั้นตอน ซึ่งการช่วยเหลือตนเองด้านการแต่งกาย ถือเป็นส่วนหนึ่งของพัฒนาการด้านสังคม การช่วยเหลือตนเองในการปฏิบัติกิจวัตรประจำวัน และกลุ่มทักษะการดำรงชีวิตประจำวัน ทักษะการดูแลตนเองและการดูแลสุขอนามัยส่วนบุคคล (Personal Care and Hygiene Skills) ทักษะย่อย การถอดและสวมใส่เครื่องแต่งกายของนักเรียน จากสภาพปัญหาของผู้เรียนทำให้ผู้วิจัยมองเห็นความสำคัญของการพัฒนาความสามารถในการช่วยเหลือตนเองด้านการแต่งกายโดยใช้เทคนิคการสอนเชิงพฤติกรรม ซึ่งเด็กที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ จำเป็นที่จะต้องใช้กลวิธีการสอนที่มีความแตกต่างจากเด็กทั่วไป แนวคิดของนักจิตวิทยากลุ่มพฤติกรรมมนุษย์ (สมโภชน เอี่ยมสุภาสิต, 2553) ได้ถูกนำมาประยุกต์ใช้ในการแก้ไขและพัฒนาพฤติกรรมของบุคคลในสังคม ซึ่งการศึกษาของนักจิตวิทยาคลินิก และจิตแพทย์ ได้ค้นพบว่า การปรับและแก้ไขพฤติกรรมที่นิยมใช้มากที่สุด คือ เทคนิคการสอนเชิงพฤติกรรมของนักจิตวิทยากลุ่มพฤติกรรมนิยม เทคนิคการสอนเชิงพฤติกรรม เป็นองค์ความรู้ที่มีการพัฒนามาจากฐานของทฤษฎีการเรียนรู้ที่มนุษย์สามารถนำมาใช้งานได้ ในชีวิตจริง เทคนิคการสอนเชิงพฤติกรรมจึงถูกนำมาปรับใช้เพื่อการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมเบี่ยงเบนใช้ในการแก้ปัญหา และพัฒนาทักษะของเด็กที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษในรูปแบบต่าง ๆ เพื่อให้สามารถอยู่ร่วมกันในสังคมได้อย่างปกติสุข เช่น การใช้เทคนิคการสอนเชิงพฤติกรรม หลักทฤษฎีการเรียนรู้ การวางเงื่อนไขแบบลงมือกระทำของสกินเนอร์ (Skinner, 1968) มาเป็นพื้นฐานในการสร้างเทคนิค

การสอนสำหรับเด็กที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ ด้วยเหตุผลดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยจึงนำเทคนิคการสอนเชิงพฤติกรรมที่นำมาใช้ในการสอนและปรับพฤติกรรม เพื่อการสร้างเสริมพฤติกรรมใหม่ ๆ ที่พึงประสงค์ ไม่ว่าจะเป็นการวิเคราะห์งาน โดยนำเอางานที่จะเรียนรู้มาแบ่งเป็นขั้นตอนโดยละเอียดจากง่ายไปยาก ตามลำดับ การกระตุ้นเตือน (Prompting) การเลียนแบบ ประกอบกับการให้แรงเสริมอย่างต่อเนื่องและจริงจัง จะส่งผลทำให้เด็กเกิดการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง ประสบความสำเร็จในกิจกรรมนั้นได้ตามศักยภาพ เกิดความสามารถในการดูแลตนเอง เกิดความภูมิใจในตนเอง เกิดความเชื่อมั่นในตนเองมากขึ้น และก่อให้เกิดเป็นความเคยชินติดตัวจนกระทั่งสามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้โดยไม่ต้องเป็นภาระกับผู้อื่น และคนในครอบครัว และสามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข

วัตถุประสงค์การวิจัย

เพื่อพัฒนาความสามารถในการช่วยเหลือตนเองด้านการแต่งกายโดยใช้เทคนิคการสอนเชิงพฤติกรรม ของนักเรียนออทิสติก หน่วยบริการอำเภอกะลาตาไซ ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดลำปาง

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ภาพประกอบ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยเชิงปฏิบัติการในชั้นเรียน (Classroom Action Research: CAR) โดยใช้รูปแบบ PAOR Model มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาความสามารถในการช่วยเหลือตนเองด้านการแต่งกายโดยใช้เทคนิคการสอนเชิงพฤติกรรมของนักเรียนออทิสติก หน่วยบริการอำเภอกะลาตาไซ ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดลำปาง

1) กลุ่มเป้าหมาย

กลุ่มเป้าหมายของการวิจัยครั้งนี้ คือ นักเรียนออทิสติก คัดเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) หน่วยบริการอำเภอกะลาตาไซ ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดลำปาง ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2567 จำนวน 1 คน โดยมีเกณฑ์การคัดเลือก ดังนี้

1.1 เป็นนักเรียนที่มารับบริการที่หน่วยบริการอำเภอเกาะคา ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดลำปางอย่างต่อเนื่องสม่ำเสมอ

1.2 ได้รับการวินิจฉัยจากแพทย์ว่าเป็นบุคคลออทิสติก

1.3 มีอายุระหว่าง 3 - 7 ปี

1.4 สามารถฟังคำสั่ง เข้าใจและปฏิบัติตามคำสั่งง่าย ๆ ได้

1.5 ผู้ปกครองยินดีในการเข้าร่วมการวิจัย

2) ตัวแปรที่ศึกษา

2.1 ตัวแปรต้น : การใช้เทคนิคการสอนเชิงพฤติกรรม ที่ประกอบด้วย หลักการวิเคราะห์งาน การกระตุ้นเตือน สื่อสนับสนุนการเรียนรู้ผ่านการมอง การให้รางวัล

2.2 ตัวแปรตาม : ความสามารถในการช่วยเหลือตนเองด้านการแต่งกาย

3) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาและรวบรวมข้อมูลในด้านต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการวิจัยเพื่อมาสร้างเป็นเครื่องมือ ดังนี้

3.1 แผนการสอนเฉพาะบุคคล เรื่อง การสวมใส่เสื้อยืดคอกกลม ผู้วิจัยดำเนินการสร้างตามลำดับขั้นตอนดังนี้

3.1.1 ศึกษาหลักการ ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เทคนิคการสอนเชิงพฤติกรรม หลักการวิเคราะห์งาน หลักการสอนทักษะการช่วยเหลือตนเองสำหรับเด็กออทิสติก

3.1.2 กำหนดขอบเขตและโครงสร้างแผนการสอนเฉพาะบุคคลที่มีเนื้อหา : ขั้นตอนย่อยในการสวมใส่เสื้อยืดคอกกลมจากการวิเคราะห์งาน คือ 1. วางเสื้อลงบนโต๊ะ/พื้นให้อยู่ในลักษณะคว่ำหน้า 2. รวบชายเสื้อมารวมไว้ที่คอเสื้อ 3. สอดศีรษะเข้าไป 4. สอดแขนขวา 5. สอดแขนซ้าย 6. ดึงชายเสื้อให้เรียบร้อย

3.1.3 สร้างแผนการสอนเฉพาะบุคคล เรื่อง การสวมใส่เสื้อยืดคอกกลม

3.1.4 นำแผนการสอนเฉพาะบุคคล เรื่อง การสวมใส่เสื้อยืดคอกกลมไปตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) โดยผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 3 ท่าน (อาจารย์มหาวิทยาลัย, ผู้เชี่ยวชาญด้านการศึกษาพิเศษ, ครูผู้สอนเด็กออทิสติก) ตรวจสอบความถูกต้องและความเหมาะสม และปรับแก้ตามข้อเสนอแนะ

3.1.5 นำแผนการสอนเฉพาะบุคคล เรื่อง การสวมใส่เสื้อยืดคอกกลมไปใช้จริงในงานวิจัย

3.2 แบบบันทึกพฤติกรรมความสามารถในการช่วยเหลือตนเองด้านการแต่งกาย (การสวมใส่เสื้อยืดคอกกลม) ผู้วิจัยดำเนินการสร้างตามลำดับขั้นตอนดังนี้

3.1.1 ศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องกับเด็กออทิสติก เทคนิคการสอนเชิงพฤติกรรม การช่วยเหลือตนเองด้านการแต่งกาย การสร้างแบบบันทึกพฤติกรรม

3.1.2 แบบบันทึกพฤติกรรมความสามารถในการช่วยเหลือตนเองด้านการแต่งกาย (การสวมใส่เสื้อยืดคอกกลม) โดยกำหนดเป็นแบบบันทึกพฤติกรรมความสามารถในการช่วยเหลือตนเองด้านการแต่งกาย (การสวมใส่เสื้อยืดคอกกลม) ขณะทำกิจกรรมในห้องเรียนและขณะสวมใส่เสื้อยืดคอกกลม โดยลักษณะของแบบบันทึกพฤติกรรมดังกล่าวมีการให้คะแนน ตามเกณฑ์การให้คะแนน (Scoring Rubric)

3.1.3 การสร้างแบบบันทึกพฤติกรรมความสามารถในการช่วยเหลือตนเองด้านการแต่งกาย (การสวมเสื้อยืดคอกกลม) เป็นแบบมาตราส่วนค่าเชิงคุณภาพ (Rubric Scoring) ใช้วัดความสามารถในการช่วยเหลือตนเองด้านการแต่งกาย (การสวมเสื้อยืดคอกกลม) เป็นแบบ 5 ระดับ (rating scale) ได้แก่

4 หมายถึง ไม่ต้องช่วยเหลือ/ทำได้ด้วยตนเอง

3 หมายถึง ทำได้เมื่อกระตุ้นเตือนด้วยวาจา

2 หมายถึง ทำได้เมื่อกระตุ้นเตือนด้วยท่าทางและวาจา

1 หมายถึง ทำได้เมื่อกระตุ้นเตือนทางกายและวาจา

0 หมายถึง ทำไม่ได้หรือไม่ยอมทำ

3.2.4 นำแบบบันทึกพฤติกรรมไปให้ผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่าน ในการตรวจสอบความเหมาะสมและความถูกต้อง แล้วปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำ

4.2.5 จัดทำแบบบันทึกพฤติกรรมความสามารถในการช่วยเหลือตนเองด้านการแต่งกาย (การสวมเสื้อยืดคอกกลม) ฉบับสมบูรณ์ เพื่อนำไปใช้เก็บรวบรวม ข้อมูลจากกลุ่มเป้าหมายต่อไป

3.2 ภาพการฝึกปฏิบัติการแต่งกาย (การสวมเสื้อยืดคอกกลม) ด้วยหลักการวิเคราะห์งาน (Task Analysis) และสื่อสนับสนุนการเรียนรู้ผ่านการมอง ผู้วิจัยดำเนินการสร้างตามลำดับขั้นตอนดังนี้

3.2.1 ศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องกับเด็กออทิสติก เทคนิคการสอนเชิงพฤติกรรม การช่วยเหลือตนเองด้านการแต่งกาย และการใช้ภาพเพื่อการสื่อสาร

3.2.2 ผู้วิจัยดำเนินการสร้างและออกแบบภาพการฝึกปฏิบัติการแต่งกาย (การสวมเสื้อยืดคอกกลม)

3.2.3 ผู้วิจัยนำภาพการฝึกปฏิบัติการแต่งกาย (การสวมเสื้อยืดคอกกลม) ต้นแบบไปให้ผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่าน ในการตรวจสอบความถูกต้องและความเหมาะสม

3.2.4 ผู้วิจัยนำภาพการฝึกปฏิบัติการแต่งกาย (การสวมเสื้อยืดคอกกลม) ที่ได้รับการแก้ไขปรับปรุงจากผู้เชี่ยวชาญเรียบร้อยแล้ว นำไปใช้กับกลุ่มเป้าหมาย

4) วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

การวิจัยเรื่องการพัฒนาความสามารถในการช่วยเหลือตนเองด้านการแต่งกายโดยใช้เทคนิคการสอนเชิงพฤติกรรมของนักเรียนออทิสติก หน่วยบริการอำเภอเกาะคา ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดลำปาง เป็นการวิจัยเชิงปฏิบัติการในชั้นเรียน (Classroom Action Research) รูปแบบการวิจัยแบบ PAOR วงจรปฏิบัติการ (Plan Act Observe Reflect)

4.1 ขั้นวางแผน (Plan)

4.1.1 วางแผนการสร้างเครื่องมือในงานวิจัยเพื่อรวบรวมข้อมูล ประกอบด้วย 1) แผนการสอนเฉพาะบุคคล เรื่อง การสวมใส่เสื้อยืดคอกกลม 2) แบบบันทึกพฤติกรรมความสามารถในการช่วยเหลือตนเองด้านการแต่งกาย (การสวมเสื้อยืดคอกกลม) 3) ภาพการฝึกปฏิบัติการแต่งกาย (การสวมเสื้อยืดคอกกลม) ด้วยหลักการวิเคราะห์งาน (Task Analysis) และสื่อสนับสนุนการเรียนรู้ผ่านการมอง

4.1.2 ผู้วิจัยขออนุญาตผู้ปกครองนักเรียนออทิสติกที่เป็นกลุ่มเป้าหมาย และอธิบายรายละเอียด การดำเนินงานวิจัยให้ผู้ปกครองรับรู้ให้ชัดเจน และยินยอมเข้าร่วมการวิจัยครั้งนี้

4.1.3 จัดเตรียมนักเรียน โดยผู้วิจัยสร้างความคุ้นเคย ไว้ว่างใจ เพื่อให้นักเรียนร่วมมือกับการวิจัยในครั้งนี้

4.2 ขั้นปฏิบัติการ (Act) ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บข้อมูลก่อนการทดลองใช้เทคนิคการสอนเชิงพฤติกรรม จำนวน 3 ครั้ง เพื่อศึกษาความสามารถพื้นฐานของนักเรียน หลังจากนั้นได้ดำเนินการจัดกิจกรรมสอนตามแผนการสอนเฉพาะบุคคล เรื่อง การสวมใส่เสื้อยืดคอกลม โดยกำหนดระยะเวลา จำนวน 4 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 3 วัน ทั้งหมด 12 ครั้ง โดยเวลาในการเก็บข้อมูลวันละ 30 นาที

4.3 ขั้นสังเกต (Observe) ผู้วิจัยประเมินแบบบันทึกพฤติกรรมความสามารถในการช่วยเหลือตนเองด้านการแต่งกาย (การสวมใส่เสื้อยืดคอกลม) ขณะทำกิจกรรมการสวมใส่เสื้อยืดคอกลม

4.4 ขั้นผลสะท้อนกลับ (Reflect) วิเคราะห์ผลการประเมินการจัดการเรียนรู้เพื่อ พัฒนาความสามารถในการช่วยเหลือตนเองด้านการแต่งกาย โดยใช้เทคนิคการสอนเชิงพฤติกรรม ของนักเรียน ออกทิสติกว่านวัตกรรมที่ใช้มีความเหมาะสมหรือไม่ และผลของพัฒนาความสามารถในการช่วยเหลือตนเอง ด้านการแต่งกาย โดยใช้เทคนิคการสอนเชิงพฤติกรรม สามารถพัฒนาทักษะด้านการแต่งกาย (การสวมใส่เสื้อยืดคอกลม) ของนักเรียนออกทิสติก และนักเรียนออกทิสติกมีพัฒนาการทางด้านการช่วยเหลือตนเองด้านการแต่งกายที่เพิ่มขึ้นภายหลังการจัดกิจกรรม

5) การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณโดยใช้สถิติพื้นฐาน ได้แก่ ค่าเฉลี่ย (Mean) และการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ

สรุปผลการวิจัย

สรุปผลการวิจัย (Conclusion) ความสามารถในการช่วยเหลือตนเองด้านการแต่งกาย โดยใช้เทคนิคการสอนเชิงพฤติกรรมของนักเรียนออกทิสติก หน่วยบริการอำเภอเกาะคา ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดลำปาง การวิจัยครั้งนี้ ใช้รูปแบบการวิจัยการวิจัยเชิงปฏิบัติการในชั้นเรียน (Classroom Action Research)

1.ขั้นวางแผน (Plan)

1.1 กลุ่มเป้าหมาย คือนักเรียนออกทิสติก เพศหญิง อายุ 5 ปี จำนวน 1 คน ซึ่งได้รับการคัดเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) จากหน่วยบริการอำเภอเกาะคา ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดลำปาง ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2567 เกณฑ์การคัดเลือกประกอบด้วย: (1) เป็นนักเรียนที่มารับบริการอย่างต่อเนื่องสม่ำเสมอ, (2) ได้รับการวินิจฉัยจากแพทย์ว่าเป็นบุคคลออกทิสติก, (3) มีอายุระหว่าง 3-7 ปี, (4) สามารถฟังและปฏิบัติตามคำสั่งง่าย ๆ ได้, และ (5) ผู้ปกครองยินดียินยอมเข้าร่วมการวิจัย

1.2 ตัวแปรที่ศึกษา: ตัวแปรต้นคือการใช้เทคนิคการสอนเชิงพฤติกรรม (การวิเคราะห์งาน, การกระตุ้นเตือน, สื่อสนับสนุนการเรียนรู้ผ่านการมอง, การให้รางวัล) และตัวแปรตามคือความสามารถในการช่วยเหลือตนเองด้านการแต่งกาย (การสวมใส่เสื้อยืดคอกลม)

1.3 การพัฒนาเครื่องมือวิจัย ผู้วิจัยได้พัฒนาเครื่องมือ 3 ชนิด ได้แก่ 1. แผนการสอนเฉพาะบุคคล เรื่อง การสวมใส่เสื้อยืดคอกลม สร้างขึ้นจากการศึกษาทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง, กำหนดขอบเขตและโครงสร้างแผนการสอนที่มีขั้นตอนย่อย 6 ขั้นตอน (วางเสื้อคว่ำหน้า, รวบชายเสื้อ, สอดศีรษะ,

สวดแขนขวา, สวดแขนซ้าย, ดึงชายเสื้อให้เรียบร้อย), และนำไปตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหาโดยผู้ทรงคุณวุฒิ 3 ท่านเพื่อปรับปรุงแก้ไข 2. แบบบันทึกพฤติกรรมความสามารถในการช่วยเหลือตนเองด้านการแต่งกาย (การสวมเสื้อยืดคอกลม) สร้างขึ้นจากการศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้อง เกณฑ์การให้คะแนน (Rubric Scoring) แบบ 5 ระดับ (0-4 คะแนน) เพื่อวัดความสามารถขณะทำกิจกรรม และนำไปให้ผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่านตรวจสอบความเหมาะสมและความถูกต้อง 3. ภาพการฝึกปฏิบัติการแต่งกาย (การสวมเสื้อยืดคอกลม) ด้วยหลักการวิเคราะห์งาน (Task Analysis) และสื่อสนับสนุนการเรียนรู้ผ่านการมอง พัฒนาโดยศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการใช้ภาพเพื่อการสื่อสารสำหรับเด็กออทิสติกและเทคนิคการสอนเชิงพฤติกรรม สร้างและออกแบบภาพต้นแบบ และนำไปให้ผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่าน ตรวจสอบความถูกต้องและความเหมาะสม

1.4 การเตรียมการก่อนการปฏิบัติ ผู้วิจัยได้ขออนุญาตจากผู้ปกครองของนักเรียนกลุ่มเป้าหมาย โดยอธิบายรายละเอียดการดำเนินงานวิจัยเพื่อให้ได้รับความยินยอม นอกจากนี้ยังได้สร้างความคุ้นเคยและความไว้วางใจกับนักเรียนเพื่อส่งเสริมความร่วมมือในการวิจัย

2. ขั้นปฏิบัติการ (Act)

ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บข้อมูลพื้นฐานก่อนการทดลองใช้เทคนิคการสอนเชิงพฤติกรรมจำนวน 3 ครั้ง เพื่อศึกษาความสามารถพื้นฐานของนักเรียน หลังจากนั้น จึงได้ดำเนินการจัดกิจกรรมการสอนตามแผนการสอนเฉพาะบุคคล เรื่อง การสวมใส่เสื้อยืดคอกลม ดำเนินการเป็นระยะเวลา 4 สัปดาห์ โดยมีการจัดกิจกรรมสัปดาห์ละ 3 วัน รวมทั้งหมด 12 ครั้ง ในแต่ละครั้งของการเก็บข้อมูลใช้เวลาประมาณ 30 นาที

3. ขั้นสังเกต (Observe)

ผู้วิจัยได้ประเมินความสามารถในการช่วยเหลือตนเองด้านการแต่งกาย (การสวมเสื้อยืดคอกลม) ของนักเรียนออทิสติกอย่างต่อเนื่องในขณะที่นักเรียนทำกิจกรรมการสวมเสื้อยืดคอกลม การประเมินนี้ใช้ "แบบบันทึกพฤติกรรมความสามารถในการช่วยเหลือตนเองด้านการแต่งกาย (การสวมเสื้อยืดคอกลม)" ซึ่งเกณฑ์การให้คะแนน (Rubric Scoring) แบบ 5 ระดับ (rating scale) ตั้งแต่ 0 (ทำไม่ได้หรือไม่ยอมทำ) ถึง 4 (ไม่ต้องช่วยเหลือ/ทำได้ด้วยตนเอง) พบว่านักเรียนมีคะแนนความสามารถเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องในแต่ละขั้นตอน ตั้งแต่ค่าเฉลี่ย 0 ก่อนการสอน จนถึงค่าเฉลี่ยสูงสุด 4 หลังการสอนทุกขั้นตอน

4. ขั้นสะท้อนผล (Reflect)

ผู้วิจัยได้วิเคราะห์ผลการประเมินการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาความสามารถในการช่วยเหลือตนเองด้านการแต่งกายโดยใช้เทคนิคการสอนเชิงพฤติกรรมของนักเรียนออทิสติก การวิเคราะห์นี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อพิจารณาว่านวัตกรรมที่ใช้มีความเหมาะสมหรือไม่ และผลของการพัฒนาความสามารถในการช่วยเหลือตนเองด้านการแต่งกายโดยใช้เทคนิคการสอนเชิงพฤติกรรม สามารถพัฒนาทักษะด้านการแต่งกาย (การสวมเสื้อยืดคอกลม) ของนักเรียนออทิสติกได้จริงหรือไม่ นักเรียนออทิสติกที่ได้รับการสอนโดยใช้เทคนิคการสอนเชิงพฤติกรรมมีพัฒนาการด้านการช่วยเหลือตนเอง (สวมเสื้อยืดคอกลม) สูงขึ้นอย่างต่อเนื่อง โดยสามารถทำได้ด้วยตนเอง คะแนนเฉลี่ยก่อนได้รับการสอนเชิงพฤติกรรมอยู่ที่ 0

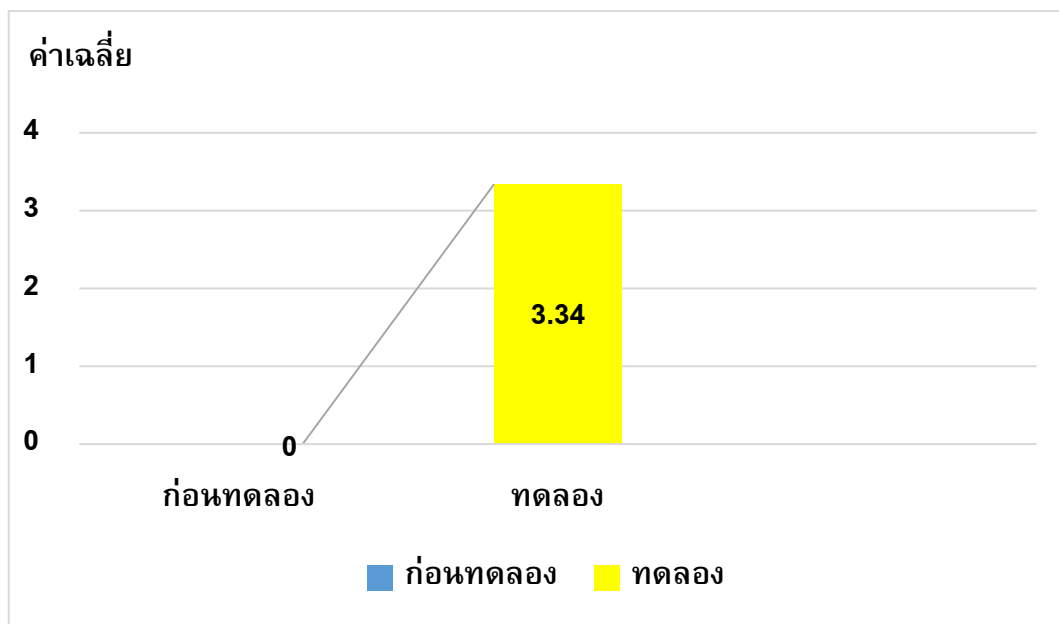
ในขณะที่คะแนนเฉลี่ยหลังการสอนโดยใช้เทคนิคการสอนเชิงพฤติกรรมอยู่ที่ 3.35 เทคนิคการสอนเชิงพฤติกรรมมีความสำคัญและประสิทธิภาพในการส่งเสริมทักษะที่จำเป็นต่อการดำเนินชีวิตประจำวันของเด็กที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ และผลการวิจัยสนับสนุนให้มีการขยายการพัฒนาในด้านอื่น ๆ เช่น การรับประทานอาหาร การแปรงฟัน หรือการล้างมือ เพื่อช่วยส่งเสริมความสามารถในการช่วยเหลือตนเองของนักเรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษต่อไป

ตาราง 1 แสดงผลความสามารถในการช่วยเหลือตนเองด้านการแต่งกาย (การสวมเสื้อยืดคอกลม) โดยใช้เทคนิคการสอนเชิงพฤติกรรมของนักเรียนออทิสติก

รายการ พฤติกรรม (การสวมเสื้อ ยืดคอกลม)	ก่อนใช้ เทคนิคการ สอนเชิง พฤติกรรม			ใช้เทคนิคการสอนเชิงพฤติกรรม											
	1	2	3	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
1. วางเสื้อลงบน โต๊ะ/พื้นให้อยู่ ในลักษณะคว่ำ หน้า	0	0	0	1	1	2	3	4	4	4	4	4	4	4	4
2. รวบชายเสื้อ มารวมไว้ที่คอ เสื้อ	0	0	0	1	2	2	3	4	4	4	4	4	4	4	4
3. สวมเสื้อบนหัว และดึงลงมาที่ คอ	0	0	0	1	2	2	3	4	4	4	4	4	4	4	4
4. ยกแขนขวา สอดเข้าไป แขนเสื้อขวา	0	0	0	1	2	3	3	4	4	4	4	4	4	4	4
5. ยกแขนซ้าย สอดเข้าไป แขนเสื้อซ้าย	0	0	0	1	2	3	3	4	4	4	4	4	4	4	4
6. ใช้มือทั้ง 2 ดึง ชายเสื้อลงมา ให้เรียบร้อย	0	0	0	1	1	3	4	4	4	4	4	4	4	4	4
ค่าเฉลี่ย	0	0	0	1	1.6	2.5	3.1	4	4	4	4	4	4	4	4
ค่าเฉลี่ยภาพรวม	0			3.35											

จากตาราง 1 แสดงให้เห็นว่า ระดับความสามารถในการช่วยเหลือตนเองด้านการแต่งกาย (การสวมเสื้อยืดคอกลม) ของนักเรียนออทิสติกในระหว่างการสอนโดยใช้เทคนิคการสอนเชิงพฤติกรรม มีระดับคะแนนสูงกว่าก่อนการสอนโดยใช้เทคนิคการสอนเชิงพฤติกรรม และหลังจากการสอนโดยใช้เทคนิคการสอนเชิงพฤติกรรมนั้น นักเรียนมีระดับความสามารถในการช่วยเหลือตนเองด้านการแต่งกาย (การสวมเสื้อยืดคอกลม) พัฒนาการที่ดีขึ้น โดยสามารถทำได้ด้วยตนเอง โดยคะแนนเฉลี่ยก่อนได้รับการสอนเชิงพฤติกรรม ($\bar{X} = 0$) และ คะแนนเฉลี่ยการสอนโดยใช้เทคนิคการสอนเชิงพฤติกรรม ($\bar{X} = 3.35$) ตามลำดับ สรุปได้ว่า นักเรียนออทิสติกมีการเปลี่ยนแปลงการช่วยเหลือตนเองทางด้านการแต่งกาย (การสวมเสื้อยืดคอกลม) โดยสามารถสวมเสื้อยืดคอกลมได้ด้วยตนเอง หลังจากได้รับการสอนโดยใช้เทคนิคการสอนเชิงพฤติกรรม

2) รูปภาพแผนภูมิแท่งแสดงการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยความสามารถในการช่วยเหลือตนเองด้านการแต่งกาย (การสวมเสื้อยืดคอกลม) ก่อนการสอนโดยใช้เทคนิคการสอนเชิงพฤติกรรม และการสอนโดยใช้เทคนิคการสอนเชิงพฤติกรรม

ภาพประกอบ 2 แผนภูมิแท่งแสดงการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยความสามารถในการช่วยเหลือตนเองด้านการแต่งกาย (การสวมเสื้อยืดคอกลม) ก่อนการสอนโดยใช้เทคนิคการสอนเชิงพฤติกรรมและการสอนโดยใช้เทคนิคการสอนเชิงพฤติกรรม

จากภาพประกอบ 2 พบว่า นักเรียนออทิสติก หน่วยบริการอำเภอเกาะคา มีความสามารถในการช่วยเหลือตนเองด้านการแต่งกาย (การสวมเสื้อยืดคอกลม) ที่สูงขึ้น เมื่อได้รับการสอนเทคนิคการสอนเชิงพฤติกรรม แสดงให้เห็นว่า เทคนิคการสอนเชิงพฤติกรรมสามารถช่วยพัฒนาความสามารถในการช่วยเหลือตนเองด้านการแต่งกาย (การสวมเสื้อยืดคอกลม) ของนักเรียนออทิสติกได้ จนสามารถทำให้นักเรียนสามารถสวมเสื้อยืดคอกลมได้ด้วยตนเอง

อภิปรายผล

จากการวิเคราะห์การพัฒนาความสามารถในการช่วยเหลือตนเองด้านการแต่งกายโดยใช้เทคนิคการสอนเชิงพฤติกรรม ของนักเรียนออทิสติก หน่วยบริการอำเภอกะเคา ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดลำปาง ดำเนินการอภิปรายผลตามวัตถุประสงค์การวิจัย ดังนี้

จากการวิเคราะห์ข้อมูลพฤติกรรมของนักเรียนออทิสติกในการสวมใส่เสื้อยืดคอกกลม พบว่า ก่อนการจัดการสอนโดยใช้เทคนิคการสอนเชิงพฤติกรรม นักเรียนยังไม่สามารถช่วยเหลือตนเองได้ ต้องพึ่งพาครูผู้สอนและผู้ดูแลตลอดกระบวนการ ซึ่งสะท้อนให้เห็นถึงข้อจำกัดในการควบคุมการเคลื่อนไหว การจดจำลำดับขั้นตอน และการใช้กล้ามเนื้อมัดเล็กและมัดใหญ่ร่วมกัน เมื่อมีการจัดกิจกรรมการสอนโดยใช้เทคนิคการสอนเชิงพฤติกรรมที่เน้นการสาธิต การชี้แนะ การใช้คำสั่งสั้นชัดเจน และการเสริมแรงทางบวก นักเรียนเริ่มมีพัฒนาการที่ก้าวหน้า โดยในระหว่างการสอนสามารถปฏิบัติได้เพิ่มขึ้นทีละขั้นตอน เช่น สามารถหยิบเสื้อได้เอง รู้จักจับคอเสื้อได้ถูกต้องตำแหน่ง และค่อย ๆ สามารถสอดแขนและศีรษะได้ถูกต้องมากขึ้น หลังจากผ่านกระบวนการสอนอย่างต่อเนื่อง นักเรียนมีความสามารถในการช่วยเหลือตนเองด้านการแต่งกายพัฒนาขึ้นอย่างชัดเจน โดยสามารถสวมใส่เสื้อยืดคอกกลมได้ด้วยตนเองทุกขั้นตอน แม้ยังมีความล่าช้าในบางช่วง แต่ไม่จำเป็นต้องพึ่งพาการช่วยเหลือจากผู้อื่นเหมือนก่อนการสอน แสดงให้เห็นว่าการสอนโดยใช้เทคนิคการสอนเชิงพฤติกรรม สามารถช่วยพัฒนาทักษะการช่วยเหลือตนเองด้านการแต่งกายของนักเรียนออทิสติกได้อย่างเป็นรูปธรรม (กาญจนา บุญสง, 2562) นักเรียนออทิสติกมีพัฒนาการที่ดีขึ้นและสูงขึ้นในด้านการช่วยเหลือตนเอง โดยสามารถสวมใส่เสื้อยืดคอกกลมได้ด้วยตนเองภายหลังได้รับการสอนโดยใช้เทคนิคการสอนเชิงพฤติกรรม แสดงถึงประสิทธิภาพของการใช้เทคนิคการสอนเชิงพฤติกรรมในการพัฒนาทักษะการแต่งกายให้กับนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ

นักเรียนออทิสติก หน่วยบริการอำเภอกะเคา ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดลำปาง ที่ได้รับการสอนโดยใช้เทคนิคการสอนเชิงพฤติกรรม มีความสามารถในการช่วยเหลือตนเองด้านการแต่งกาย (การสวมเสื้อยืดคอกกลม) มีพัฒนาการที่สูงขึ้น ทั้งนี้เนื่องจากผู้วิจัยได้มีการนำเทคนิคการสอนเชิงพฤติกรรมมาใช้ในการจัดการเรียนสอน ซึ่งการใช้เทคนิคการสอนเชิงพฤติกรรมนั้นมีความสำคัญและ เป็นที่ยอมรับในการช่วยเหลือเด็กที่มีความต้องการจำเพาะในการพัฒนาทักษะที่จำเป็น รวมถึงความสามารถในการช่วยเหลือในกิจวัตรประจำวัน และอาศัยร่วมกับผู้อื่นในสังคมได้อย่างปกติสุข (Cooper, Heron, & Heward, 2007)

ผู้วิจัยได้ใช้เทคนิคการสอนเชิงพฤติกรรม เช่น การวิเคราะห์งาน การกระตุ้นเตือน สื่อสนับสนุน การเรียนรู้ผ่านการมอง และการให้รางวัล มาประยุกต์ใช้ในการสอนนักเรียนออทิสติกในการสวมใส่เสื้อยืดคอกกลม โดยการผสมผสานแต่ละเทคนิคให้มีความเหมาะสมกับนักเรียน เพื่อให้นักเรียนเกิดกระบวนการเรียนรู้ได้อย่างต่อเนื่อง โดยผู้วิจัยมีการวิเคราะห์งาน (Task Analysis) ของขั้นตอนในการสวมใส่เสื้อยืดคอกกลม โดยได้ทำการแบ่งขั้นตอนงานออกเป็นขั้นตอนย่อย ๆ ในการฝึกแต่ละขั้นตอน ช่วยให้นักเรียนเรียนรู้และเข้าใจเนื้อหาได้ง่ายขึ้น รวมถึงสามารถปฏิบัติงานหรือเกิดทักษะในกิจกรรมนั้นได้ และในการสอนแต่ละครั้งจะมีการเน้นย้ำ ซ้ำทวน อยู่เสมอ เพื่อให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ เกิดความชำนาญ ทำได้รวดเร็ว

ถูกต้อง และสามารถทำกิจกรรมสวมเสื้อยืดคอกกลมได้ด้วยตนเอง สอดคล้องกับงานวิจัยของเจริญขวัญ ศรีพันธุ์ชาติ (2561) ได้ศึกษาผลการใช้ชุดฝึกกิจวัตรประจำวันของนักเรียนที่มีภาวะออทิสซึมด้วยหลักการวิเคราะห์งาน พบว่าการใช้ชุดฝึกกิจวัตรประจำวันของนักเรียนที่มีภาวะออทิสซึมด้วยหลักการวิเคราะห์งาน สามารถทำให้นักเรียนปฏิบัติกิจวัตรประจำวันของตนเองได้ดีขึ้น โดยกิจกรรมชุดฝึกปฏิบัติกิจวัตรประจำวันเป็นขั้นตอนที่ง่ายต่อการปฏิบัติ นอกจากนี้ทุกครั้งที่มีผู้วิจัยจัดกิจกรรม ผู้วิจัยมีการวางแผน บอกรายละเอียด บอกขั้นตอน และให้แรงเสริม ซึ่งเป็นขนมที่นักเรียนชอบทันทีที่นักเรียนสามารถปฏิบัติได้ดี การให้แรงเสริมถือเป็นวิธีการให้แรงเสริมทางบวก ที่ทำให้นักเรียนเกิดแรงจูงใจที่จะทำกิจกรรมมากขึ้น และถือว่าเป็นแรงเสริมที่มีประสิทธิภาพสำหรับนักเรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ อีกทั้งขณะจัดกิจกรรมผู้วิจัยมีการใช้การกระตุ้นเตือนทางกาย กระตุ้นเตือนด้วยท่าทาง กระตุ้นเตือนด้วยวาจา จนนักเรียนสามารถปฏิบัติตามได้ถูกต้อง การกระตุ้นเตือน (Prompting) เป็นการกระตุ้นให้เด็กทำตามในสิ่งที่ผู้สอนต้องการ เพื่อให้เด็กได้เรียนรู้ได้ดีขึ้นเมื่อเกิดการเรียนรู้ขึ้น อาจลดการกระตุ้นลงเมื่อพฤติกรรมการเรียนรู้คงที่แล้ว จึงหยุดการกระตุ้น (ผดุง อารยะวิญญู, 2546) ดังนั้น การกระตุ้นเตือน (Prompting) เป็นหนึ่งในเทคนิคสำคัญที่ใช้ในการสอนเพื่อเสริมสร้างพฤติกรรมหรือทักษะที่ต้องการในผู้เรียน โดยเฉพาะ นักเรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ ซึ่งการกระตุ้นเตือนมีอยู่หลากหลายวิธีการ เช่น ทางกาย ท่าทาง วาจา โดยการเลือกวิธีการกระตุ้นจะต้องพิจารณาความเหมาะสมกับผู้เรียนร่วมด้วยการกระตุ้นเตือนมีบทบาทในการช่วยแนะและส่งเสริมให้ผู้เรียนทำกิจกรรมหรือแสดงพฤติกรรมที่ถูกต้อง ซึ่งจะช่วยให้ผู้เรียนสามารถเรียนรู้และพัฒนาได้อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น สอดคล้องกับ Wong และ Smith (2016) ได้ศึกษาผลของการใช้ขั้นตอน การชี้แนะแบบลดระดับความช่วยเหลือต่อทักษะการแต่งตัวของนักเรียนออทิสติก พบว่าการกระตุ้นเตือน เป็นวิธีการสอนที่มีประสิทธิภาพและเป็นระบบสำหรับเด็กออทิสติก ซึ่งช่วยให้พวกเขาพัฒนาทักษะการช่วยเหลือตนเองที่สำคัญ เช่น ทักษะการแต่งกายได้ การเริ่มต้นด้วยการช่วยเหลือที่มากที่สุดจะช่วยลดโอกาสที่ผู้เรียนจะทำผิดพลาด (FPG Child Development Institute, n.d.) และเมื่อผู้เรียนทำได้แล้วจึงค่อยๆ ลดความช่วยเหลือลงเพื่อส่งเสริมความเป็นอิสระในระยะยาว นอกจากนี้ผู้วิจัยยังได้ใช้สื่อสนับสนุนการเรียนรู้ผ่านการมอง เป็นรูปภาพ การปฏิบัติการแต่งกาย (การสวมเสื้อยืดคอกกลม) มาใช้เป็นสื่อให้นักเรียนเข้าใจในกิจกรรมได้ง่ายขึ้น (Autism Toolbox. (n.d.) การเรียนรู้ผ่านการมองเป็นการเปลี่ยนพฤติกรรมกระบวนการคิด โครงสร้างความคิดในสมองของบุคคลอื่นเนื่องมาจากการรับรู้ทางสายตาหรือจากการมองเห็นการเรียนรู้ของบุคคลออทิสติกส่วนใหญ่เกิดจากการจำ เช่น ของจริง ภาพถ่าย ภาพเคลื่อนไหว ป้ายโฆษณา โลโก้ โดยการมองและสร้างภาพในสมอง เชื่อมโยงกับประสบการณ์ที่เคยเรียนรู้มา (สมพร หวานเสร็จ, 2552, น. 12; เจริญขวัญ ศรีพันธุ์ชาติ, 2566, น. 2) ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของเจริญขวัญ ศรีพันธุ์ชาติ, อนงค์ คะเซ็นแก้ว, อลิสา อุบุญญ์และธัญรัตน์ จันทรวงศ์ (2567, น.118-129) ได้ทำการศึกษาการใช้หนังสือภาพเพื่อฝึกทักษะช่วยเหลือตนเองในการปฏิบัติกิจวัตรประจำวัน สำหรับนักเรียนที่มีภาวะออทิสซึมสเปกตรัม ผลการศึกษาพบว่า หนังสือภาพฝึกทักษะการช่วยเหลือตนเองในการปฏิบัติกิจวัตรประจำวันได้ และสามารถนำไปพัฒนาทักษะการช่วยเหลือตนเองในกิจกรรมประจำวันของนักเรียนที่มีภาวะออทิสซึมสเปกตรัม

ได้ ดังนั้นจะเห็นได้ว่าพัฒนาการทางด้านการแต่งกาย (การสวมเสื้อคอกลม) ของนักเรียนออทิสติก หน่วยบริการอำเภอเกาะคา ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดลำปาง มีพัฒนาการที่สูงขึ้นหลังจาก การสอนโดยใช้เทคนิคการสอนเชิงพฤติกรรม

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะการนำผลการวิจัยไปใช้

1. ครูผู้สอนและผู้ปกครองควรนำเทคนิคการสอนเชิงพฤติกรรม เช่น การวิเคราะห์งาน การกระตุ้น เตือน และการให้แรงเสริม ไปปรับใช้ในการฝึกทักษะการแต่งกายของนักเรียนออทิสติกในชีวิตประจำวัน เพื่อให้เกิดการเรียนรู้อย่างต่อเนื่องและยั่งยืน
2. ศูนย์การศึกษาพิเศษสามารถนำผลการวิจัยไปเป็นแนวทางในการจัดทำแผนการจัดการศึกษา เฉพาะบุคคล (Individualized Education Program: IEP) เพื่อพัฒนาทักษะด้านการดำรงชีวิตประจำวัน ในมิติอื่น ๆ ของนักเรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ ให้เหมาะสมกับความต้องการและศักยภาพของ นักเรียน
3. ผู้ปกครองควรมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมฝึกฝนที่บ้านอย่างสม่ำเสมอ เพื่อส่งเสริม ความต่อเนื่องในการเรียนรู้และทำให้นักเรียนสามารถแต่งกายได้ด้วยตนเองในชีวิตประจำวัน
4. หน่วยบริการสามารถนำเทคนิคการสอนเชิงพฤติกรรมมาใช้ในการพัฒนาสื่อการเรียนรู้ สื่อสนับสนุนการเรียนรู้ผ่านการมอง (Visual Support) เพื่อช่วยให้นักเรียนออทิสติกเข้าใจลำดับขั้นตอน การแต่งกายได้ง่ายขึ้นและสามารถปฏิบัติได้ด้วยตนเอง

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรทำวิจัยเพื่อพัฒนาทักษะการช่วยเหลือตนเองด้านอื่น ๆ ที่มีความจำเป็นต่อการดำเนิน ชีวิตประจำวัน เช่น การรับประทานอาหาร การแปรงฟัน การล้างมือ ฯลฯ เป็นต้น โดยใช้เทคนิคการสอน เชิงพฤติกรรม สำหรับนักเรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ
2. ควรศึกษาการพัฒนาความสามารถในการช่วยเหลือตนเองด้านการแต่งกายโดยใช้เทคนิค การสอนเชิงพฤติกรรมกับนักเรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษประเภทอื่น ๆ
3. ควรเพิ่มจำนวนกลุ่มเป้าหมายในการทำวิจัย เพื่อยืนยันประสิทธิภาพของวิธีการใช้เทคนิค การสอนเชิงพฤติกรรม

บรรณานุกรม

- กาญจนา บุญส่ง. (2562). การใช้การวิเคราะห์งาน (Task analysis) เพื่อพัฒนาทักษะการช่วยเหลือตนเองของเด็กออทิสติก. *วารสารวิจัยและพัฒนาการศึกษา*, 14(1), 45–60.
- เจริญขวัญ ศรีพันธุ์ชาติ. (2561). การศึกษาผลการใช้ชุดฝึกกิจวัตรประจำวันของนักเรียนที่มีภาวะออทิสซึมด้วยหลักการวิเคราะห์งาน. *วารสารบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย*, 11(1), 113–123.
- เจริญขวัญ ศรีพันธุ์ชาติ. (2566). การส่งเสริมให้เด็กออทิสติกฝึกกิจวัตรประจำวัน. *ครุศาสตร์สาร*, 17(1), 72–82.
- เจริญขวัญ ศรีพันธุ์ชาติ, อนงค์ คะเซ็นแก้ว, อลิสา อุปัญญา, & ธัญธรัตน์ จันทร์แสง. (2567). การใช้หนังสือภาพเพื่อฝึกทักษะช่วยเหลือตนเองในการปฏิบัติกิจวัตรประจำวันสำหรับนักเรียนที่มีภาวะออทิสซึมสเปกตรัม. *วารสารบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย*, 17(1), 118–129.
- ผดุง อารยะวิญญู. (2546). *วิธีสอนเด็กออทิสติก*. กรุงเทพฯ: ร้าไทย เพรส.
- สมพร หวานเสร็จ. (2552). *การพัฒนาศักยภาพบุคคลออทิสติกโดยใช้สื่อสนับสนุนการเรียนรู้ผ่านการมอง*. ขอนแก่น: โรงพิมพ์คลังน่านาธรรม.
- สมโภชน์ เอี่ยมสุภาษิต. (2553). *ทฤษฎีและเทคนิคการปรับพฤติกรรม* (พิมพ์ครั้งที่ 7). กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- Autism Toolbox. (n.d.). Visual supports. Retrieved August 16, 2025, from <https://www.autismtoolbox.co.uk/supporting-learners-and-families/effective-partnerships-and-communication/visual-supports/>
- Cooper, J. O., Heron, T. E., & Heward, W. L. (2007). *Applied behavior analysis* (2nd ed.). Upper Saddle River, NJ: Pearson Education.
- FPG Child Development Institute. (n.d.). Prompting procedures. *Autism Spectrum Disorders Toddler Initiative*. University of North Carolina. Retrieved August 16, 2025, from <https://asdtoddler.fpg.unc.edu/book/export/html/210.html>
- Skinner, B. F. (1968). *The technology of teaching*. New York, NY: Appleton-Century-Crofts.
- Wong, L. L., & Smith, A. J. (2016). Effect of most-to-least prompting procedure on dressing skill of students with autism. *Journal of Applied Behavior Analysis*, 15(3), 250–265.

การพัฒนาระบบสารสนเทศเพื่อการบริหารโครงการบริการวิชาการ ของศูนย์พัฒนาการศึกษาเพื่อการเรียนรู้ตลอดชีวิต คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

THE DEVELOPMENT OF INFORMATION SYSTEM FOR ACADEMIC SERVICE PROJECT
MANAGEMENT OF EDUCATIONAL DEVELOPMENT CENTER FOR LIFELONG LEARNING,
FACULTY OF EDUCATION, SRINAKHARINWIROT UNIVERSITY

รัชญา เมฆวัฒน์^{1*}
Rachaya Makwat^{1*}

¹ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, ประเทศไทย

¹ Faculty of Education, Srinakharinwirot University, Thailand

* Corresponding author e-mail: rachaya@g.swu.ac.th

Received: 18/04/2025 | Revised: 17/06/2025 | Accepted: 22/08/2025

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพปัญหาและความต้องการระบบสารสนเทศ การพัฒนาระบบสารสนเทศ การประเมินประสิทธิภาพ และการประเมินความพึงพอใจของผู้ใช้งานระบบสารสนเทศเพื่อการบริหารโครงการบริการวิชาการของศูนย์พัฒนาการศึกษาเพื่อการเรียนรู้ตลอดชีวิต คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ กลุ่มตัวอย่างประกอบด้วยบุคลากรคณะศึกษาศาสตร์จำนวน 30 คน โดยใช้วิธีการ สุ่มตัวอย่างแบบชั้นภูมิ (Stratified Random Sampling) สำหรับการวิเคราะห์ข้อมูล ใช้สถิติพื้นฐาน ได้แก่ ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) ผลการวิจัยพบว่า 1. สภาพปัญหาและความต้องการระบบสารสนเทศ เพื่อการบริหารโครงการบริการวิชาการ โดยภาพรวมมีความต้องการจำเป็น (PNI) เท่ากับ 0.24 แสดงถึงความจำเป็นในการพัฒนาระบบสารสนเทศเพื่อสนับสนุนการจัดทำข้อเสนอโครงการ การติดตามและประเมินผลโครงการ รวมถึงการนำข้อมูลไปใช้ประโยชน์อย่างเป็นระบบ 2. การประเมินประสิทธิภาพของระบบสารสนเทศ พบว่า ด้านระบบการทำงาน (Functional Requirements Test) อยู่ในระดับดี ($\bar{X} = 4.18$, S.D. = 0.59) ด้านประสิทธิภาพการใช้งาน (Usability Test) อยู่ในระดับดี ($\bar{X} = 4.22$, S.D. = 0.62) และด้านผลการทำงาน (Performance Test) อยู่ในระดับดี ($\bar{X} = 4.22$, S.D. = 0.61) 3. ผลการประเมินความพึงพอใจของผู้ใช้งานระบบสารสนเทศ โดยภาพรวมอยู่ในระดับดี ($\bar{X} = 4.24$, S.D. = 0.59) ซึ่งสะท้อนถึงความพึงพอใจในการใช้งานและความสามารถของระบบในการสนับสนุนการบริหารโครงการบริการวิชาการได้อย่างมีประสิทธิภาพ

คำสำคัญ: การพัฒนาระบบสารสนเทศ โครงการบริการวิชาการ ศูนย์พัฒนาการศึกษาเพื่อการเรียนรู้ตลอดชีวิต

Abstract

This research aimed to study the problems and needs for an information system, the development of the information system, the system performance evaluation, and the user satisfaction evaluation of the information system for managing academic service projects at the Center for Lifelong Learning, Faculty of Education, Srinakharinwirot University. The sample consisted of 30 personnel from the Faculty of Education, selected using stratified random sampling. Data were analyzed using descriptive statistics, including mean ($\bar{X}$) and standard deviation (S.D.). The results revealed that: 1. Problems and needs for the information system for managing academic service projects had an overall Priority-Need Index (PNI) of 0.24, indicating the necessity of developing a system to support project proposal preparation, monitoring, evaluation, and the effective utilization of information in a systematic manner. 2. System performance evaluation showed that the Functional Requirements Test was rated good ($\bar{X} = 4.18$, S.D. = 0.59), the Usability Test was rated good ($\bar{X} = 4.22$, S.D. = 0.62), and the Performance Test was rated good ($\bar{X} = 4.22$, S.D. = 0.61). and 3. User satisfaction evaluation indicated an overall good level of satisfaction ($\bar{X} = 4.24$, S.D. = 0.59), reflecting the system's effectiveness in supporting academic service project management.

Keywords: Information system development, academic service projects, lifelong learning education development center

บทนำ

การให้บริการวิชาการแก่สังคมเป็นพันธกิจหลักที่สำคัญของสถาบันอุดมศึกษา ควบคู่ไปกับการจัดการเรียนการสอน การวิจัย และการทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม โดยมีเป้าหมายเพื่อนำองค์ความรู้ ทรัพยากร และนวัตกรรมจากสถาบันไปถ่ายทอดสู่ชุมชนและองค์กรภายนอก อันจะนำไปสู่การยกระดับคุณภาพชีวิต ความเข้มแข็งของชุมชน และการพัฒนาสังคมโดยรวม การดำเนินงานบริการวิชาการในปัจจุบันมีทั้งรูปแบบที่มีค่าตอบแทนและแบบให้เปล่า โดยสถาบันอุดมศึกษามักมุ่งเน้นให้บริการที่ตอบสนองต่อความต้องการของท้องถิ่นและสังคม ควบคู่ไปกับการสร้างองค์ความรู้ใหม่ที่สามารถบูรณาการกับการจัดการเรียนการสอนและการวิจัย อย่างไรก็ตาม ความท้าทายสำคัญของการบริการวิชาการคือ การบริหารจัดการข้อมูลโครงการ ซึ่งเป็นปัจจัยพื้นฐานที่เชื่อมโยงกับประสิทธิภาพของการดำเนินงาน ข้อมูลโครงการบริการวิชาการประกอบด้วยชื่อโครงการ ผู้รับผิดชอบ งบประมาณ แหล่งทุน วิทยากร กลุ่มเป้าหมาย ระยะเวลาดำเนินการ ผลการประเมินความพึงพอใจ ผลการนำความรู้ไปใช้ประโยชน์ ตลอดจนการบูรณาการกับการเรียนการสอนและการวิจัย หากข้อมูลเหล่านี้ไม่ถูกจัดเก็บอย่างเป็นระบบ จะก่อให้เกิดปัญหาการสืบค้นที่ล่าช้า การรายงานผลที่ไม่ถูกต้องและไม่ทันสมัย รวมถึงความซ้ำซ้อนในการทำงาน ซึ่งไม่เพียงกระทบต่อคุณภาพของการบริหารจัดการโครงการ แต่ยังส่งผลต่อการประกันคุณภาพการศึกษาภายในและการรายงานต่อแหล่งทุนสนับสนุนอีกด้วย

ศูนย์พัฒนาการศึกษาเพื่อการเรียนรู้ตลอดชีวิต คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ จัดตั้งขึ้นเพื่อเป็นหน่วยงานกลางในการเผยแพร่ผลงานวิชาการและให้บริการแก่สังคม แต่ในทางปฏิบัติกลับประสบปัญหาการบริหารจัดการข้อมูลโครงการบริการวิชาการ เนื่องจากการเก็บข้อมูลยังเป็นลักษณะกระจายแยกส่วน ไม่เป็นระบบ และสืบค้นได้ยาก ข้อมูลหลายส่วนไม่ได้รับการปรับปรุงให้ทันสมัย รวมถึง

การจัดทำรายงานมักซ้ำซ้อนและไม่เป็นปัจจุบัน ปัญหาเหล่านี้ส่งผลให้การวางแผนเชิงกลยุทธ์ของศูนย์ฯ ขาดประสิทธิภาพและไม่สามารถตอบสนองความต้องการของผู้บริหารได้อย่างทันทั่วทั้งที่ การพัฒนาระบบสารสนเทศเพื่อการบริหารจัดการจึงมีความจำเป็นอย่างยิ่ง งานวิจัยจำนวนมากยืนยันว่าระบบสารสนเทศสามารถช่วยให้การจัดเก็บ การสืบค้น และการรายงานข้อมูลมีความถูกต้อง รวดเร็ว และลดความซ้ำซ้อน เช่น งานของ ณิชาดา ปานอุทัย (2555) ที่พัฒนาระบบสารสนเทศเพื่อการติดตามภาระงานของอาจารย์ พบว่าระบบสามารถเพิ่มประสิทธิภาพในการจัดเก็บและนำข้อมูลไปใช้ประโยชน์ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ขณะที่ ประพจน์ โชติพล (2543) ศึกษาการพัฒนาระบบสารสนเทศเพื่อการบริหารงานสถานีดารวจภูธร พบว่าระบบดังกล่าวช่วยยกระดับการจัดการข้อมูลและการรายงานผลได้อย่างเป็นระบบ และงานของ วรณิ แสงสุวรรณ (2560) เกี่ยวกับระบบสารสนเทศเพื่อการบริหารงานโครงการในมหาวิทยาลัย พบว่าการพัฒนาระบบสามารถลดความซ้ำซ้อนในการทำงานและช่วยให้การวางแผนโครงการมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

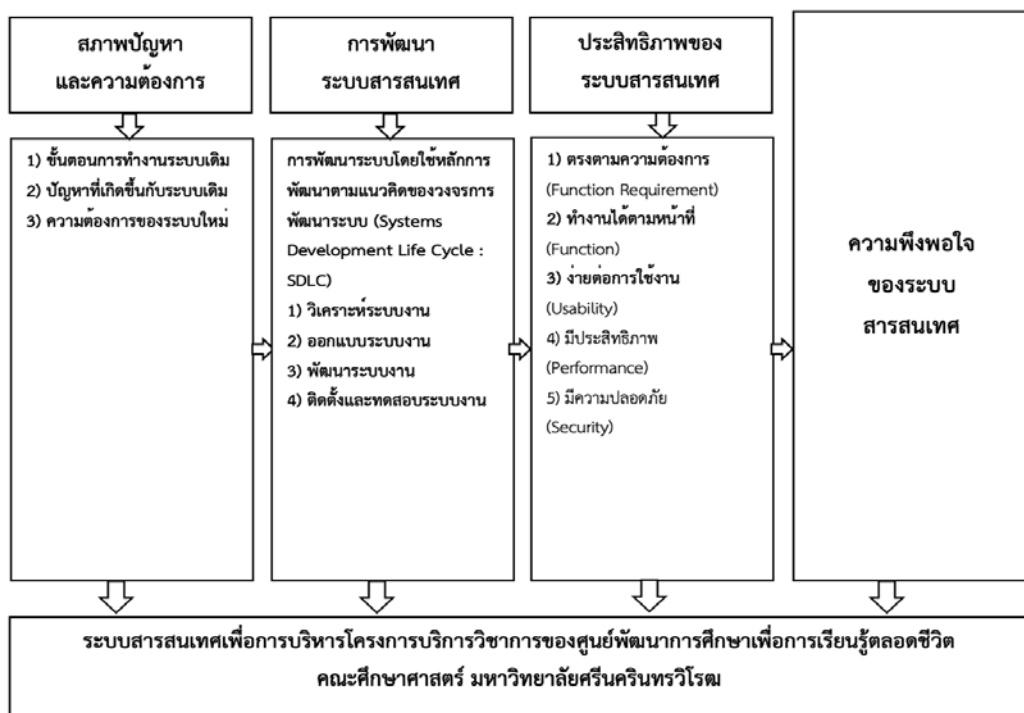
จากที่กล่าวมาทั้งหมดข้างต้น ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาและพัฒนาระบบสารสนเทศเพื่อการบริหารโครงการบริการวิชาการของศูนย์พัฒนาการศึกษาเพื่อการเรียนรู้ตลอดชีวิต คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ โดยคาดหวังว่าระบบที่พัฒนาขึ้นจะช่วยลดขั้นตอนการทำงานของ ผู้รับผิดชอบโครงการ ลดปัญหาความซ้ำซ้อนของข้อมูล และสามารถสืบค้นสารสนเทศได้อย่างสะดวกและ รวดเร็ว อันจะเป็นประโยชน์ต่อการวางแผน การพัฒนา และการตัดสินใจเชิงกลยุทธ์ของคณะศึกษาศาสตร์ ในอนาคต

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพปัญหาและความต้องการระบบสารสนเทศเพื่อการบริหารโครงการบริการ วิชาการของศูนย์พัฒนาการศึกษาเพื่อการเรียนรู้ตลอดชีวิต คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
2. เพื่อพัฒนาระบบสารสนเทศเพื่อการบริหารโครงการบริการวิชาการของศูนย์พัฒนาการศึกษา เพื่อการเรียนรู้ตลอดชีวิต คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
3. เพื่อประเมินประสิทธิภาพของระบบสารสนเทศเพื่อการบริหารโครงการบริการวิชาการของศูนย์ พัฒนาการศึกษาศึกษาเพื่อการเรียนรู้ตลอดชีวิต คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
4. เพื่อประเมินความพึงพอใจของผู้ใช้งานระบบสารสนเทศเพื่อการบริหารโครงการบริการวิชาการ ของศูนย์พัฒนาการศึกษาเพื่อการเรียนรู้ตลอดชีวิต คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

กรอบแนวคิดในการวิจัย

กรอบแนวคิดการวิจัยครั้งนี้ ใช้ขั้นตอนการพัฒนาระบบสารสนเทศ (Systems Development Life Cycle : SDLC) เป็นแนวทางการพัฒนาระบบ โดยสามารถนำเสนอได้ ดังนี้

ภาพประกอบ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

การพัฒนาระบบสารสนเทศเพื่อการบริหารโครงการบริการวิชาการของศูนย์พัฒนาการศึกษาเพื่อการเรียนรู้ตลอดชีวิต คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอนการวิจัยและพัฒนา (Research and Development) โดยแบ่งขั้นตอนการวิจัย ออกเป็น 4 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 ศึกษาสภาพปัญหาและความต้องการของระบบสารสนเทศ

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง การศึกษาสภาพปัญหาและความต้องการของระบบสารสนเทศเพื่อการบริหารโครงการบริการวิชาการของศูนย์พัฒนาการศึกษาเพื่อการเรียนรู้ตลอดชีวิต คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัย ศรีนครินทรวิโรฒ ผู้วิจัยได้กำหนดกลุ่มประชากรเป็นคณาจารย์และบุคลากรของคณะศึกษาศาสตร์ ที่ทำงานประจำอยู่ ณ คณะศึกษาศาสตร์ จำนวน 113 คน และกำหนดกลุ่มตัวอย่างด้วยวิธีการสุ่มตัวอย่างแบบชั้นภูมิ (Stratified Random Sampling) โดยการสุ่มตัวอย่างจากประชากรที่มีหน้าที่แตกต่างกันเพื่อให้ข้อมูลที่ได้มีความครบถ้วนและครอบคลุมจากตัวแทนประชากรของคณะศึกษาศาสตร์ จำนวน 30 คน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยใช้เครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลสภาพปัญหาและความต้องการระบบสารสนเทศเพื่อการบริหารโครงการบริการวิชาการของศูนย์พัฒนาการศึกษาเพื่อการเรียนรู้ตลอดชีวิต คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ด้วยแบบสอบถาม จำนวน 2 ตอน และการสนทนากลุ่มย่อย (Focus group) เพื่อสังเคราะห์ข้อมูลเบื้องต้นที่ได้จากกลุ่มตัวอย่าง อันจะนำไปสู่สภาพปัญหาและความต้องการระบบสารสนเทศเพื่อการบริหารโครงการบริการวิชาการของศูนย์พัฒนาการศึกษาเพื่อการเรียนรู้ตลอดชีวิต คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อให้ได้มาซึ่งข้อมูลอันจะนำไปสู่การสรุปภาพรวมของสภาพปัญหาและความต้องการระบบสารสนเทศเพื่อการบริหารโครงการบริการวิชาการของศูนย์พัฒนาการศึกษาเพื่อการเรียนรู้ตลอดชีวิต คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

3. วิธีดำเนินการจัดเก็บข้อมูล

1. ผู้วิจัยจัดส่งแบบสอบถามให้แก่ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการดำเนินงานโครงการบริการวิชาการ จำนวน 2 กลุ่มประกอบด้วย บุคลากรฝ่ายวิชาการ และบุคลากรฝ่ายสนับสนุน จำนวน 30 ชุด

2. จัดประชุมเพื่อสนทนากลุ่มย่อย (Focus group) กับตัวแทนผู้บริหาร คณาจารย์ และเจ้าหน้าที่ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการดำเนินโครงการบริการวิชาการ เพื่อให้ได้มาซึ่งข้อมูลของสภาพปัญหาและความต้องการระบบสารสนเทศเพื่อการบริหารโครงการบริการวิชาการของศูนย์พัฒนาการศึกษาเพื่อการเรียนรู้ตลอดชีวิต คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

1. จัดระบบข้อมูลที่ได้จากการศึกษาสภาพปัญหาและความต้องการระบบสารสนเทศเพื่อการบริหารโครงการบริการวิชาการ จากการเก็บจากแบบสอบถามและการสนทนากลุ่มย่อย (Focus Group) เพื่อนำข้อมูลเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพมาวิเคราะห์ประกอบกันอย่างเป็นระบบ โดยใช้วิธีการหาค่าดัชนีความจำเป็น (Priority Need Index: PNI) ในการประเมิน โดยเฉพาะ ค่า PNI Modified (PNI_{modified}) ที่นิยมใช้ในการวิจัยทางการศึกษาและการพัฒนาระบบ โดยค่า PNI จะช่วยสะท้อนถึงความแตกต่างระหว่าง “สภาพปัจจุบัน” (Current State: C) และ “สภาพที่พึงประสงค์” (Desired State: D) ของระบบสารสนเทศ ซึ่งคำนวณได้จากสูตร (Witkin & Altschuld, 1995)

$$PNI_{modified} = \frac{D - C}{D}$$

2. วิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) และสรุปข้อมูล เป็นขั้นตอนสำคัญที่ใช้ในการจัดการข้อมูลเชิงคุณภาพที่ได้จากแบบสอบถาม เอกสารที่เกี่ยวข้อง และการสนทนากลุ่มย่อย (Focus Group) โดยมุ่งเน้นการจำแนก แยกแยะ และจัดหมวดหมู่ข้อมูล (Coding) ตามประเด็นที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้ได้ข้อค้นพบที่เป็นระบบและสามารถสะท้อนความต้องการเชิงลึกของกลุ่มผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย โดยหลังจากการจัดหมวดหมู่แล้ว ข้อมูลจะถูกนำมาจัดกลุ่ม (Grouping) และตีความ (Interpretation) เพื่อสรุปสาระสำคัญ อันจะช่วยให้เห็นแนวโน้ม รูปแบบ และลักษณะของปัญหาและความต้องการที่แท้จริง ผลการวิเคราะห์เนื้อหาดังกล่าวจะถูกนำไปใช้ในการกำหนดข้อกำหนดของระบบ (System Requirements) และเป็นข้อมูลพื้นฐานสำหรับการออกแบบและพัฒนาระบบสารสนเทศให้ตอบสนองต่อการใช้งานได้ตรงตามวัตถุประสงค์

ขั้นตอนที่ 2 ออกแบบและพัฒนาระบบสารสนเทศ

1. วิเคราะห์และศึกษาระบบงาน ผู้วิจัยศึกษาการทำงานของระบบเพื่อการวางแผนทางของลักษณะชุดคำสั่ง ลำดับขั้นตอนการดำเนินงานข้อมูลนำเข้าและผลลัพธ์ของระบบงาน เพื่อให้ตอบสนองความต้องการของผู้ใช้ระบบได้อย่างมีประสิทธิภาพ

2. ออกแบบฐานข้อมูล ผู้วิจัยนำผลการวิเคราะห์ข้อมูลมาออกแบบฐานข้อมูล โดยเริ่มจากการสร้างผังการไหลของข้อมูล (Data Flow Diagram: DFD) เพื่อกำหนดเส้นทางการไหลของข้อมูลระหว่างหน่วยงาน ผู้ใช้งาน และส่วนต่าง ๆ ของระบบ รวมถึงการระบุข้อมูลใดเป็นข้อมูลนำเข้า ข้อมูลใดเป็นข้อมูลส่งออก และข้อมูลใดต้องจัดเก็บไว้ในฐานข้อมูล จากนั้นจึงออกแบบ **โครงสร้างฐานข้อมูล (Database Schema)** โดยกำหนดตารางฟิลด์ และความสัมพันธ์ระหว่างตาราง พร้อมทั้งสร้าง Primary Key, Foreign Key และ Constraints เพื่อรักษาความสมบูรณ์ของข้อมูล (Data Integrity) และป้องกันความผิดพลาดในการบันทึก

3. ออกแบบหน้าจอการทำงานของระบบ หลังจากออกแบบฐานข้อมูลแล้ว ผู้วิจัยดำเนินการพัฒนาออกแบบหน้าจอ การทำงานของระบบสำหรับติดต่อกับผู้ใช้งาน (User) ซึ่งประกอบไปด้วย 1) ส่วนที่ทำหน้าที่ตรวจสอบการใช้งานของผู้ใช้ (User) การล็อกอิน (Log in) 2) ส่วนที่ทำหน้าที่ป้อนข้อมูลโครงการบริการวิชาการ 3) ส่วนที่ทำหน้าที่เพิ่ม ลบ แก้ไข ข้อมูลโครงการบริการวิชาการ และ 4) ส่วนที่ทำหน้าที่รายงานสารสนเทศที่ได้จากระบบ

4. เครื่องมือในการออกแบบและพัฒนาระบบสารสนเทศ ประกอบด้วย 1) โปรแกรมสำเร็จรูปในการพัฒนาระบบ 2) โปรแกรมระบบฐานข้อมูล MySQL ในการจัดเก็บฐานข้อมูล 3) Apache Web Server 4) Web Browser : Microsoft Edge, Google Chrome 5) ระบบปฏิบัติการ Windows 6) Notepad++ 7) โปรแกรมสำหรับจำลองเครื่องคอมพิวเตอร์ส่วนบุคคล ให้ทำงานในลักษณะของ Web Server (โปรแกรม XAMPP) และ 8) Bootstrap Framework

ขั้นตอนที่ 3 ประเมินประสิทธิภาพระบบสารสนเทศ

1. เครื่องมือในการประเมินประสิทธิภาพระบบสารสนเทศ ผู้วิจัยใช้แบบสอบถามประเมินประสิทธิภาพของระบบด้วยเทคนิค Black Box Testing Technique ด้วยเป็นวิธีการทดสอบซอฟต์แวร์ที่มุ่งเน้นไปที่ผลลัพธ์ที่ปรากฏ (output) เมื่อมีการป้อนข้อมูล (input) โดยไม่จำเป็นต้องเข้าใจโครงสร้างภายในหรือโค้ดของโปรแกรม (Pressman, 2010) โดยแบ่งออกเป็น 2 ตอน

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับประสิทธิภาพของระบบสารสนเทศ ประกอบด้วย 1) ด้านตรงตามความต้องการ (Function Requirement) 2) ด้านสามารถทำงานได้ตามหน้าที่ (Function) 3) ด้านความง่ายต่อการใช้งาน (Usability) 4) ด้านประสิทธิภาพ (Performance) และ 5) ด้านการรักษาความปลอดภัยของข้อมูล (Security)

ตอนที่ 2 แบบสอบถามลักษณะเป็นมาตราส่วนแบบประมาณค่า (Rating Scale) โดยผู้วิจัยนำมาวิเคราะห์แปลผลในรูปแบบค่าเฉลี่ย โดยกำหนดคะแนนน้ำหนักให้แต่ละช่วงของระดับความคิดเห็น

2. การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ ผู้วิจัยนำร่างเครื่องมือของแบบสอบถามที่สร้างเสร็จแล้ว นำเสนอผู้เชี่ยวชาญเพื่อพิจารณาตรวจสอบความเที่ยงตรงตามเนื้อหา และประเมินค่าสอดคล้องระหว่างข้อคำถาม กับวัตถุประสงค์หรือเนื้อหา (IOC: Index of Item Objective Congruence) โดยจะต้องประเมินด้วยคะแนน 3 ระดับ คือ

+ 1 = สอดคล้องหรือแน่ใจว่านวัตกรมนั้นหรือข้อสอบข้อนั้นวัดจุดประสงค์เชิงพฤติกรรมที่ระบุไว้จริง

0 = ไม่แน่ใจว่านวัตกรมนั้นหรือข้อสอบข้อนั้นวัดจุดประสงค์เชิงพฤติกรรมที่ระบุไว้

- 1 = ไม่สอดคล้องหรือแน่ใจว่านวัตกรมนั้นหรือข้อสอบข้อนั้นไม่ได้วัดจุดประสงค์เชิงพฤติกรรมที่ระบุไว้ ค่าดัชนีความสอดคล้องที่ยอมรับได้ต้องมีค่าตั้งแต่ 0.50 ขึ้นไป

3. ประชากร ประกอบด้วย ผู้เชี่ยวชาญด้านการพัฒนาระบบ จำนวน 3 คน ผู้เชี่ยวชาญทางด้านเทคนิค จำนวน 3 คน และผู้เชี่ยวชาญด้านเนื้อหา จำนวน 3 คน

4. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ ค่าเฉลี่ย ร้อยละ และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ขั้นตอนที่ 4 ประเมินความพึงพอใจระบบสารสนเทศ

1. เครื่องมือประเมินความพึงพอใจระบบสารสนเทศ การประเมินความพึงพอใจของระบบสารสนเทศ ผู้วิจัยใช้แบบสอบถามประเมิน ความพึงพอใจ แบ่งออกเป็น 2 ตอน ประกอบด้วย

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามความพึงพอใจของระบบสารสนเทศ ประกอบด้วยตรงตามความต้องการ (Function Requirement) ทำงานได้ตามหน้าที่ (Function) ง่ายต่อการใช้งาน

(Usability) มีประสิทธิภาพ (Performance) มีความปลอดภัย (Security) และความพึงพอใจโดยรวม โดยแบบสอบถามตอนที่ 1 จะมีลักษณะเป็นมาตราส่วนแบบประมาณค่า (Rating Scale) โดยผู้วิจัยนำมาวิเคราะห์แปลผลในรูปแบบค่าเฉลี่ยเลขคณิต ทำได้โดยกำหนดคะแนนแทนน้ำหนักให้แก่ช่วงของระดับความคิดเห็น

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามความคิดเห็นและให้ข้อเสนออื่น ๆ เป็นแบบคำตอบความเรียงโดยให้อิสระในการตอบหรือแสดงความคิดเห็น

2. การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ ผู้วิจัยนำร่างเครื่องมือของแบบสอบถามที่สร้างเสร็จแล้ว นำเสนอผู้เชี่ยวชาญเพื่อพิจารณาตรวจสอบความเที่ยงตรงตามเนื้อหา และประเมินค่าสอดคล้องระหว่างข้อคำถาม กับวัตถุประสงค์หรือเนื้อหา (IOC : Index of Item Objective Congruence) โดยจะต้องประเมินด้วยคะแนน 3 ระดับ คือ

+ 1 = สอดคล้องหรือแน่ใจว่านวัตกรรมนั้นหรือข้อสอบข้อนั้นวัดจุดประสงค์เชิงพฤติกรรมที่ระบุไว้จริง

0 = ไม่แน่ใจว่านวัตกรรมนั้นหรือข้อสอบข้อนั้นวัดจุดประสงค์เชิงพฤติกรรมที่ระบุไว้

- 1 = ไม่สอดคล้องหรือแน่ใจว่านวัตกรรมนั้นหรือข้อสอบข้อนั้นไม่ได้วัดจุดประสงค์เชิงพฤติกรรมที่ระบุไว้ ค่าดัชนีความสอดคล้องที่ยอมรับได้ต้องมีค่าตั้งแต่ 0.50 ขึ้นไป

3. ประชากร ผู้วิจัยจัดส่งแบบสอบถามประเมินความพึงพอใจของระบบสารสนเทศให้แก่ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการดำเนินงานโครงการบริการวิชาการ จำนวน 2 กลุ่มประกอบด้วย บุคลากรฝ่ายวิชาการ และบุคลากรฝ่ายสนับสนุน จำนวน 30 ชุด

4. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยใช้สถิติในการวิเคราะห์แบบสอบถามประเมินความพึงพอใจของระบบสารสนเทศเพื่อการบริหารโครงการบริการวิชาการของศูนย์พัฒนาการศึกษาเพื่อการเรียนรู้ตลอดชีวิต คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ คือ ค่าเฉลี่ย ร้อยละ และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

1. ผลการศึกษาสภาพปัญหาและความต้องการระบบสารสนเทศเพื่อการบริหารโครงการบริการวิชาการของศูนย์พัฒนาการศึกษาเพื่อการเรียนรู้ตลอดชีวิต คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ บุคลากรคณะศึกษาศาสตร์ จำนวน 2 กลุ่มประกอบด้วย บุคลากรฝ่ายวิชาการ และบุคลากรฝ่ายสนับสนุน จำนวน 30 ชุด โดยสามารถนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล ดังรายละเอียดในตารางที่ 1

ตาราง 1 จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง โดยจำแนกตาม เพศ อายุ ตำแหน่งงาน และประสบการณ์ในการทำงาน

ประเด็นการประเมิน	จำนวน (คน)	ร้อยละ
เพศ		
ชาย	16	53.33
หญิง	14	46.67
อายุ		
ไม่เกิน 30 ปี	4	13.34
31 – 40 ปี	10	33.33
41 – 50 ปี	11	36.66

ประเด็นการประเมิน	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ตั้งแต่ 51 ปีขึ้นไป	5	16.67
ตำแหน่งงาน		
บุคลากรฝ่ายวิชาการ	20	66.66
บุคลากรฝ่ายสนับสนุน	10	33.34
ประสบการณ์ในการทำงาน		
น้อยกว่า 5 ปี	4	13.34
5 – 10 ปี	13	43.33
มากกว่า 10 ปี	13	43.33
รวม	n=30	100.00

จากตาราง 1 ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง เมื่อจำแนกตามเพศ พบว่า ผู้ตอบส่วนมากเป็นเพศชาย จำนวน 16 คน คิดเป็นร้อยละ 53.33 และเป็นหญิง จำนวน 14 คน คิดเป็นร้อยละ 46.67 จำแนกตามอายุ พบว่า ผู้ตอบส่วนมากอยู่ในช่วงอายุระหว่าง 41 – 50 ปี จำนวน 11 คน คิดเป็นร้อยละ 36.66 รองลงมา คือช่วงอายุระหว่าง 31 – 40 ปี จำนวน 10 คน คิดเป็นร้อยละ 33.33 จำแนกตามตำแหน่งงาน พบว่า ผู้ตอบส่วนมากเป็นบุคลากรฝ่ายวิชาการ จำนวน 20 คน คิดเป็นร้อยละ 66.66 และบุคลากรฝ่ายสนับสนุน จำนวน 10 คน คิดเป็นร้อยละ 33.34 และจำแนกตามประสบการณ์ทำงาน พบว่า ผู้ตอบส่วนมากมี ประสบการณ์ทำงานมากที่สุด คือ 5 – 10 ปี และมากกว่า 10 ปี จำนวน 13 คนเท่ากัน คิดเป็นร้อยละ 43.33

ตาราง 2 ค่าดัชนีลำดับความสำคัญของสภาพปัญหาและความต้องการระบบสารสนเทศเพื่อการบริหาร
โครงการบริการวิชาการของศูนย์พัฒนาการศึกษาเพื่อการเรียนรู้ตลอดชีวิต คณะศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

การประเมินสภาพปัญหาและความ ต้องการระบบสารสนเทศเพื่อการบริหาร โครงการบริการวิชาการ	สภาพที่เป็นจริง		สภาพที่คาดหวัง		ความต้องการจำเป็น	
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	PNI _{Modified}	ลำดับ
1. การประชาสัมพันธ์ข้อมูลข่าวสารการ ดำเนินโครงการบริการวิชาการ	3.73	0.50	4.62	0.84	0.24	4
2. การให้ข้อมูลและรายละเอียดการ ดำเนินโครงการบริการวิชาการ	3.60	0.55	4.36	0.57	0.21	6
3. การสนับสนุนและอำนวยความสะดวก สะดวกของบุคลากรด้านการบริหาร โครงการบริการวิชาการ	3.53	0.51	4.29	0.53	0.21	6
4. การติดตามและสรุปผลการใช้ งบประมาณที่ใช้ในการดำเนินโครงการ บริการวิชาการ	3.48	0.53	4.27	0.51	0.23	5
5. ความรู้เกี่ยวกับกฎระเบียบและ ข้อบังคับการบริหารโครงการบริการ วิชาการ	3.50	0.51	4.23	0.50	0.21	6

การประเมินสภาพปัญหาและความ ต้องการระบบสารสนเทศเพื่อการบริหาร โครงการบริการวิชาการ	สภาพที่เป็นจริง		สภาพที่คาดหวัง		ความต้องการจำเป็น	
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	PNI _{Modified}	ลำดับ
6. ความรวดเร็วและความถูกต้องในการ สืบค้นข้อมูลโครงการบริการวิชาการ	3.38	0.65	4.17	0.60	0.23	5
7. ขั้นตอนการจัดทำและนำเสนอ โครงการบริการวิชาการเพื่อขอรับการ อนุมัติจากมหาวิทยาลัย	3.36	0.63	4.22	0.59	0.26	3
8. ขั้นตอนการจัดทำและส่งสรุปรายงาน ผลการดำเนินโครงการ	3.28	0.65	4.17	0.62	0.27	2
9. ระบบสารสนเทศสำหรับการวางแผน และการบริหารโครงการบริการวิชาการ	3.17	0.63	4.12	0.63	0.30	1
โดยภาพรวม	3.45	0.41	4.27	0.51	0.24	

จากตาราง 2 แสดงค่าดัชนีลำดับความสำคัญของสภาพปัญหาและความต้องการระบบสารสนเทศเพื่อการบริหารโครงการบริการวิชาการของศูนย์พัฒนาการศึกษาเพื่อการเรียนรู้ตลอดชีวิต คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ โดยผลการประเมินโดยภาพรวมมีค่าความต้องการจำเป็น (ค่า PNI = 0.24) ทั้งนี้ เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ 3 อันดับแรก พบว่า มีผลความต้องการจำเป็นเรียงลำดับ ดังนี้ 1) ระบบสารสนเทศสำหรับการวางแผนและการบริหารโครงการบริการวิชาการ 2) ขั้นตอนการจัดทำและส่งสรุปรายงานผลการดำเนินโครงการ และ 3) ขั้นตอนการจัดทำและนำเสนอโครงการบริการวิชาการเพื่อขอรับการอนุมัติจากมหาวิทยาลัย

นอกจากนี้ จากการประชุมสนทนากลุ่มย่อย (Focus group) กับตัวแทนผู้บริหาร คณาจารย์ และเจ้าหน้าที่ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการดำเนินโครงการบริการวิชาการ ในประเด็นเกี่ยวกับสภาพปัญหาและความต้องการระบบสารสนเทศเพื่อการบริหารโครงการบริการวิชาการของศูนย์พัฒนาการศึกษาเพื่อการเรียนรู้ตลอดชีวิต คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ สามารถนำเสนอผลการสรุปได้ ดังนี้

ปัญหาและความต้องการดำเนินงานโครงการบริการวิชาการของศูนย์พัฒนาการศึกษาเพื่อการเรียนรู้ตลอดชีวิต คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ พบว่า

1) ปัญหาการจัดทำข้อเสนอโครงการบริการวิชาการ ที่จะต้องใช้แบบฟอร์มตามข้อกำหนดของศูนย์ฯ และขั้นตอนในการดำเนินการจัดทำเพื่อเสนอขอรับการสนับสนุนงบประมาณดำเนินโครงการ โดยปัจจุบันผู้เสนอขอรับการสนับสนุนงบประมาณเพื่อใช้ในการดำเนินโครงการบริการวิชาการจะต้องดำเนินการในรูปแบบของการเสนอเป็นเอกสารเท่านั้น โดยการเสนอขอจะต้องมีการทำบันทึกข้อความจากหน่วยงานต้นสังกัด และเสนอขึ้นมาตามลำดับชั้น ซึ่งหากมีความผิดพลาดในรายละเอียดของเอกสารเอกสารจะต้องถูกส่งกลับไปยังต้นทางเพื่อเริ่มกระบวนการใหม่ทั้งหมด ทำให้เกิดการล่าช้าและไม่ทันตามระยะเวลาที่กำหนดในการเสนอขอรับการสนับสนุนงบประมาณ

2) ปัญหาการรายงานผลการดำเนินโครงการบริการวิชาการมีความล่าช้าและไม่เป็นไปตามข้อกำหนดของการดำเนินโครงการบริการวิชาการ โดยปัญหาดังกล่าวส่วนมากเกิดจากการรวบรวมเอกสารและข้อมูลเพื่อนำผลมาวิเคราะห์และจัดทำสรุปรายงานผลเสนอต่อผู้บริหารไม่สมบูรณ์และผู้รับผิดชอบที่รายงานผลขาดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับคำเป้าหมายตัวชี้วัดที่กำหนดไว้ ส่งผลทำให้ต้องมีการส่งคืนเพื่อปรับแก้ไขใหม่อยู่บ่อยครั้ง

3) ปัญหาการติดตามผลระหว่างการทำโครงการบริการวิชาการ ยังขาดขั้นตอนที่เหมาะสมและมีประสิทธิภาพในการติดตามผล โดยหลายโครงการไม่สามารถติดตามผลเพื่อรายงานผู้บริหารได้ในทันที เพราะจะต้องรอให้หัวหน้าโครงการที่รับผิดชอบเป็นผู้สรุปรายงานสถานะการดำเนินโครงการ

เพียงท่านเดียว ซึ่งส่งผลทำให้กระบวนการติดตามผลระหว่างการดำเนินโครงการมีความล่าช้าและไม่สามารถส่งผลสรุปให้กับมหาวิทยาลัยได้ตามระยะเวลาที่กำหนด

4) ปัญหาการนำข้อมูลไปใช้ประโยชน์ โดยผู้รับผิดชอบโครงการขาดสารสนเทศแหล่งรวบรวมข้อมูลที่จะส่งไปยังหน่วยงานอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง เพื่อนำไปใช้ประกอบการพิจารณาในการสนับสนุนงบประมาณปีต่อไป และในส่วนของผู้บริหารเองก็ไม่สามารถทราบข้อมูลของโครงการบริการวิชาการเพื่อนำไปใช้ประโยชน์ในด้านการบริหารงบประมาณได้ในทันที แต่จะต้องรอในส่วนของเจ้าหน้าที่จัดทำข้อมูลจากรายงานผลการดำเนินโครงการบริการวิชาการ ในการนำเสนอต่อกรรมการบริหารคณะในช่วงปลายเดือนเท่านั้น

2. ผลประเมินประสิทธิภาพของระบบสารสนเทศเพื่อการบริหารโครงการบริการวิชาการของศูนย์พัฒนาศึกษาเพื่อการเรียนรู้ตลอดชีวิต คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ โดยผู้เชี่ยวชาญจำนวน 9 คน แบ่งเป็นด้านการพัฒนาระบบ จำนวน 3 คน ด้านเทคนิค จำนวน 3 คน และด้านเนื้อหา จำนวน 3 คน โดยสามารถนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล ดังรายละเอียดใน ตารางที่ 3 ตารางที่ 4 และ ตารางที่ 5 ดังนี้

ตารางที่ 3 ผลการประเมินประสิทธิภาพ ด้านระบบการทำงาน (Functional Requirements Test)

รายการประเมิน	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
1. ความสามารถของระบบการจัดการผู้ใช้	4.44	0.50	ดี
2. ความสามารถของระบบการบันทึกข้อมูล	4.44	0.50	ดี
3. ความสามารถของระบบการเพิ่ม ลบ แก้ไขข้อมูล	3.78	0.70	ดี
4. ความสามารถของระบบการส่งไฟล์ข้อมูล	4.44	0.50	ดี
5. ความสามารถของระบบการแสดงผลข้อมูล	4.00	0.70	ดี
6. ความสามารถของระบบการเข้าถึงข้อมูล	4.00	0.65	ดี
โดยภาพรวม	4.18	0.59	ดี

จากตารางที่ 3 ผลการประเมินประสิทธิภาพ ด้านระบบการทำงาน (Functional Requirements Test) พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับดี ($\bar{X} = 4.18$, S.D. = 0.59) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ความสามารถของระบบการจัดการผู้ใช้ ความสามารถของระบบการบันทึกข้อมูล และความสามารถของระบบการส่งไฟล์ข้อมูล มีผลการประเมินโดยเฉลี่ยสูงสุด อยู่ในระดับดี ($\bar{X} = 4.44$, S.D. = 0.50)

ตารางที่ 4 ผลการประเมินประสิทธิภาพ ด้านการใช้งาน (Usability Test)

รายการประเมิน	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
1. ความง่ายต่อการใช้ของระบบ	4.22	0.65	ดี
2. ความเหมาะสมในการออกแบบหน้าจอ	4.00	0.70	ดี
3. ความชัดเจนของข้อความที่แสดงบนจอภาพ	4.22	0.65	ดี
4. ความเหมาะสมของการใช้สีโดยภาพรวม	4.44	0.50	ดี
5. ความเหมาะสมของรูปแบบตัวอักษรที่เลือกใช้	4.44	0.50	ดี
6. ความสะดวกในการเรียกใช้เมนูหรือปุ่มคำสั่ง	4.00	0.70	ดี
โดยภาพรวม	4.22	0.62	ดี

จากตารางที่ 4 ผลการประเมินประสิทธิภาพ ด้านการใช้งาน (Usability Test) พบว่า โดยภาพรวม อยู่ในระดับดี ($\bar{X} = 4.22$, S.D. = 0.62) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ความเหมาะสมของการใช้สีโดยภาพรวม และความเหมาะสมของรูปแบบตัวอักษรที่เลือกใช้ ผลการประเมินโดยเฉลี่ยสูงสุด อยู่ในระดับดี ($\bar{X} = 4.44$, S.D. = 0.50)

ตารางที่ 5 ผลการประเมินประสิทธิภาพ ด้านผลการทำงาน (Performance Test)

รายการประเมิน	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
1. ความเร็วในการทำงานของระบบ	4.22	0.65	ดี
2. ความเร็วในการบันทึก ปรับปรุง ข้อมูล	4.22	0.60	ดี
3. ความเร็วในการแนบไฟล์ข้อมูล	4.00	0.70	ดี
4. ความเร็วในการส่งไฟล์ข้อมูล	4.44	0.50	ดี
โดยภาพรวม	4.22	0.61	ดี

จากตารางที่ 5 ผลการประเมินประสิทธิภาพ ด้านผลการทำงาน (Performance Test) พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับดี ($\bar{X} = 4.22$ S.D. = 0.61) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ความเร็วในการส่งไฟล์ข้อมูล ผลการประเมินโดยเฉลี่ยสูงสุด อยู่ในระดับดี ($\bar{X} = 4.44$, S.D. = 0.50)

3. ผลการประเมินความพึงพอใจของผู้ใช้งานระบบสารสนเทศเพื่อการบริหารโครงการบริการวิชาการของศูนย์พัฒนาการศึกษาเพื่อการเรียนรู้ตลอดชีวิต คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ บุคลากรคณะศึกษาศาสตร์ จำนวน 2 กลุ่มประกอบด้วย บุคลากรฝ่ายวิชาการ และบุคลากรฝ่ายสนับสนุน จำนวน 30 ชุดจำนวน 2 กลุ่มประกอบด้วย บุคลากรฝ่ายวิชาการ และบุคลากรฝ่ายสนับสนุน จำนวน 30 ชุด โดยสามารถนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล ดังรายละเอียดใน ตารางที่ 6

ตารางที่ 6 ผลการประเมินความพึงพอใจของผู้ใช้งานระบบสารสนเทศเพื่อการบริหารโครงการบริการวิชาการของศูนย์พัฒนาการศึกษาเพื่อการเรียนรู้ตลอดชีวิต คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

รายการประเมิน	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
1. ตรงตามความต้องการ (Function Requirement)	4.30	0.60	ดี
2. ทำงานได้ตามหน้าที่ (Function)	4.20	0.65	ดี
3. ง่ายต่อการใช้งาน (Usability)	4.15	0.62	ดี
4. มีประสิทธิภาพ (Performance)	4.45	0.48	ดี
5. มีความปลอดภัย (Security)	4.10	0.60	ดี
โดยภาพรวม	4.24	0.59	ดี

จากตารางที่ 6 ผลการประเมินความพึงพอใจของผู้ใช้งานระบบสารสนเทศเพื่อการบริหารโครงการบริการวิชาการของศูนย์พัฒนาการศึกษาเพื่อการเรียนรู้ตลอดชีวิต คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับดี ($\bar{X} = 4.24$, S.D. = 0.59) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า อันดับที่หนึ่งระบบมีประสิทธิภาพ (Performance) อยู่ในระดับดี ($\bar{X} = 4.45$, S.D. = 0.48) อันดับที่สองระบบตรงตามความต้องการ (Function Requirement) อยู่ในระดับดี ($\bar{X} = 4.30$, S.D. = 0.60) และอันดับที่สามระบบทำงานได้ตามหน้าที่ (Function) อยู่ในระดับดี ($\bar{X} = 4.20$, S.D. = 0.65)

สรุปผลการวิจัย

1. สภาพปัญหาและความต้องการระบบสารสนเทศเพื่อการบริหารโครงการบริการวิชาการของศูนย์พัฒนาการศึกษาเพื่อการเรียนรู้ตลอดชีวิต คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ โดยผลการประเมินโดยภาพรวมมีค่าความต้องการจำเป็น (ค่า PNI = 0.24) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ 3 อันดับแรก พบว่า มีผลความต้องการจำเป็นเรียงลำดับ ดังนี้ 1) ระบบสารสนเทศสำหรับการวางแผนและการ

บริหารโครงการบริการวิชาการ 2) ขั้นตอนการจัดทำและส่งสรุปรายงานผลการดำเนินโครงการ และ 3) ขั้นตอนการจัดทำและนำเสนอโครงการบริการวิชาการเพื่อขอรับการอนุมัติจากมหาวิทยาลัย สำหรับผลจากการประชุมสนทนากลุ่มย่อย (Focus group) พบปัญหา ดังนี้

1.1 ปัญหาการจัดทำข้อเสนอโครงการบริการวิชาการ ที่จะต้องใช้แบบฟอร์มตามข้อกำหนดของศูนย์ฯ และขั้นตอนในการดำเนินการจัดทำเพื่อเสนอขอรับการสนับสนุนงบประมาณดำเนินโครงการ

1.2 การรายงานผลการดำเนินโครงการบริการวิชาการมีความล่าช้าและไม่เป็นไปตามข้อกำหนดของการดำเนินโครงการบริการวิชาการ

1.3 การติดตามผลระหว่างการดำเนินโครงการบริการวิชาการ ยังขาดขั้นตอนที่เหมาะสมและมีประสิทธิภาพในการติดตามผล

1.4 การนำข้อมูลไปใช้ประโยชน์ โดยผู้รับผิดชอบโครงการขาดสารสนเทศแหล่งรวบรวมข้อมูลที่จะส่งไปยังหน่วยงานอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง เพื่อนำไปใช้ประกอบการพิจารณาในการสนับสนุนงบประมาณต่อไป

2. การประเมินประสิทธิภาพของระบบสารสนเทศเพื่อการบริหารโครงการบริการวิชาการของศูนย์พัฒนาการศึกษาเพื่อการเรียนรู้ตลอดชีวิต คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ พบว่าประสิทธิภาพด้านระบบการทำงาน (Functional Requirements Test) โดยภาพรวมอยู่ในระดับดี ($\bar{X} = 4.18$, S.D. = 0.59) ประสิทธิภาพด้านการใช้งาน (Usability Test) โดยภาพรวมอยู่ในระดับดี ($\bar{X} = 4.22$, S.D. = 0.62) และประสิทธิภาพด้านผลการทำงาน (Performance Test) โดยภาพรวมอยู่ในระดับดี ($\bar{X} = 4.22$ S.D. = 0.61)

3. ผลการประเมินความพึงพอใจของผู้ใช้งานระบบสารสนเทศเพื่อการบริหารโครงการบริการวิชาการของศูนย์พัฒนาการศึกษาเพื่อการเรียนรู้ตลอดชีวิต คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ พบว่าโดยภาพรวมอยู่ในระดับดี ($\bar{X} = 4.24$, S.D. = 0.59) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า อันดับหนึ่งที่หนึ่งระบบมีประสิทธิภาพ (Performance) อยู่ในระดับดี ($\bar{X} = 4.45$, S.D. = 0.48) อันดับที่สองระบบตรงตามความต้องการ (Function Requirement) อยู่ในระดับดี ($\bar{X} = 4.30$, S.D. = 0.60) และอันดับที่สามระบบทำงานได้ตามหน้าที่ (Function) อยู่ในระดับดี ($\bar{X} = 4.20$, S.D. = 0.65)

อภิปรายผล

1. สภาพปัญหาและความต้องการระบบสารสนเทศเพื่อการบริหารโครงการบริการวิชาการของศูนย์พัฒนาการศึกษาเพื่อการเรียนรู้ตลอดชีวิต คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ จากการสำรวจความคิดเห็นของบุคลากรคณะศึกษาศาสตร์ ทั้งกลุ่มบุคลากรฝ่ายวิชาการและฝ่ายสนับสนุน พบว่ามีความต้องการจำเป็น (ค่า PNI = 0.24) ในการพัฒนาระบบสารสนเทศเพื่อการบริหารโครงการบริการวิชาการอย่างชัดเจน โดยเฉพาะอย่างยิ่งในด้านการจัดทำข้อเสนอโครงการให้เป็นไปตามแบบฟอร์ม และข้อกำหนดของศูนย์พัฒนาการศึกษาเพื่อการเรียนรู้ตลอดชีวิต ตลอดจนขั้นตอนในการดำเนินงานเพื่อขอรับการสนับสนุนงบประมาณ การติดตามความก้าวหน้าของโครงการ การรายงานผลระหว่างดำเนินโครงการ และการนำข้อมูลไปใช้ประโยชน์ในการวางแผนและพัฒนากิจกรรมต่อไป

การให้บริการวิชาการเพื่อสังคมถือเป็นภารกิจหลักของสถาบันการศึกษา ที่มีเป้าหมายเพื่อส่งเสริมการพัฒนาชุมชนและองค์กรภายนอกให้เกิดการเปลี่ยนแปลงเชิงบวก โดยเน้นการสร้างความรู้เข้มแข็งและความสามารถในการพึ่งพาตนเองของชุมชน ทั้งในด้านวิชาการ ความรู้ และการพัฒนาความสามารถเชิงปฏิบัติ ซึ่งถือว่าเป็นรากฐานสำคัญของการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์และสังคมอย่างยั่งยืน

อย่างไรก็ตาม จากการตรวจสอบพบว่า คณะศึกษาศาสตร์ยังดำเนินการจัดเก็บข้อมูลและจัดทำเอกสารในรูปแบบเดิม โดยเน้นการส่งเอกสารกระดาษและเก็บแบบกระจาย ส่งผลให้เกิดความไม่เป็นระบบ การสืบค้นข้อมูลทำได้ยาก ไม่สามารถเข้าถึงข้อมูลโครงการทั้งหมดได้ทันเวลา ข้อมูลโครงการบริการวิชาการมีจำนวนมาก หลากหลาย และมาจากแหล่งงบประมาณหลายแหล่ง รวมถึงบางโครงการเกิดขึ้นตามนโยบายของส่วนงานหรือมหาวิทยาลัยโดยไม่ได้อยู่ในแผนปฏิบัติงานประจำปีของหน่วยงาน ทำให้เกิดความยุ่งยากและสับสนในการนำเสนอข้อมูลสารสนเทศ ข้อมูลที่นำเสนอจึงมักไม่ถูกต้องและไม่เป็นปัจจุบัน

สภาพปัญหาดังกล่าวสอดคล้องกับงานวิจัยของ บุญเกื้อ ครุฑคำ (2558) ที่ศึกษาการพัฒนา ระบบสารสนเทศศูนย์ฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร พบว่าการ จัดการข้อมูลหลายส่วนงานส่งผลให้เกิดข้อผิดพลาดในการรายงาน รวมถึงขั้นตอนการแก้ไขข้อมูลใช้ เวลานานและซับซ้อน งานวิจัยนี้ชี้ให้เห็นว่า การมีระบบสารสนเทศที่บูรณาการและเป็นศูนย์กลาง จะช่วย ลดปัญหาข้อผิดพลาดและเพิ่มประสิทธิภาพในการบริหารจัดการข้อมูล ดังนั้น การพัฒนาระบบสารสนเทศ เพื่อการบริหารโครงการบริการวิชาการของศูนย์พัฒนาการศึกษาเพื่อการเรียนรู้ตลอดชีวิต จึงมีความสำคัญ อย่างยิ่ง เพราะจะช่วยลดขั้นตอนที่ซ้ำซ้อนในการทำงาน เพิ่มความถูกต้องและทันสมัยของข้อมูล ทำให้ บุคลากรสามารถสืบค้นและรายงานผลได้อย่างรวดเร็ว และสนับสนุนการวางแผนกลยุทธ์หรือแนวทาง พัฒนาของคณะฯ และมหาวิทยาลัยได้อย่างถูกต้องตรงตามความต้องการของผู้ใช้ข้อมูล ทั้งในด้านการ บริหารจัดการโครงการและการวิเคราะห์ประสิทธิผลของการให้บริการวิชาการเพื่อสังคม

2. การประเมินประสิทธิภาพของระบบสารสนเทศเพื่อการบริหารโครงการบริการวิชาการของ ศูนย์พัฒนาการศึกษาเพื่อการเรียนรู้ตลอดชีวิต คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ พบว่า ด้านระบบการทำงาน (Functional Requirements Test) โดยภาพรวมอยู่ในระดับดี ($\bar{X} = 4.18$, S.D. = 0.59) ประสิทธิภาพด้านการใช้งาน (Usability Test) โดยภาพรวม อยู่ในระดับดี ($\bar{X} = 4.22$, S.D. = 0.62) และประสิทธิภาพด้านผลการทำงาน (Performance Test) โดยภาพรวมอยู่ในระดับดี ($\bar{X} = 4.22$ S.D. = 0.61) ซึ่งสะท้อนถึงความสามารถของระบบในการตอบสนองต่อความต้องการของผู้ใช้ได้อย่างมี ประสิทธิภาพ โดยผลการประเมินดังกล่าวเกิดจากการที่ผู้วิจัยได้พัฒนาระบบสารสนเทศในรูปแบบ เว็บแอป พลิกเชชั่น (Web Application) ซึ่งสามารถทำงานได้ผ่านโปรแกรมบราวเซอร์ทั่วไป เช่น Microsoft Edge และ Google Chrome ทั้งในระบบเครือข่ายภายในมหาวิทยาลัย (Intranet) และเครือข่ายอินเทอร์เน็ต (Internet) รองรับการใช้งานทั้งคอมพิวเตอร์ โทรศัพท์มือถือสมาร์ทโฟน และแท็บเล็ต ผ่านหน้าเว็บไซต์ ศูนย์ความเป็นเลิศทางวิชาการ คณะศึกษาศาสตร์ (<http://edsec.edu.swu.ac.th>) การพัฒนาระบบ สารสนเทศดังกล่าวดำเนินการตาม ขั้นตอนของระบบวงจรชีวิตการพัฒนา (Systems Development Life Cycle: SDLC) อย่างเป็นลำดับขั้นตอน โดยสามารถสรุปกระบวนการพัฒนาได้ ดังนี้

1. วิเคราะห์และศึกษาระบบงาน คือ การศึกษากระบวนการทำงานของระบบเดิมเพื่อวาง แนวทางลักษณะชุดคำสั่ง ลำดับขั้นตอนการดำเนินงาน ข้อมูลนำเข้า และผลลัพธ์ของระบบ ทั้งนี้ เพื่อให้ ระบบใหม่สามารถตอบสนองความต้องการของผู้ใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพและลดข้อผิดพลาดในการทำงาน

2. ออกแบบฐานข้อมูล คือ การนำผลการวิเคราะห์มาสร้างฐานข้อมูล โดยกำหนดกระแส การไหลของข้อมูล การจัดเก็บข้อมูล และการสรุปข้อมูลเพื่อใช้ในการนำเสนอ มาทำการออกแบบฐานข้อมูล ให้สามารถรองรับข้อมูลโครงการบริการวิชาการที่หลากหลาย และสามารถเข้าถึงได้สะดวก

3. พัฒนาการงานของระบบ โดยหลังจากออกแบบฐานข้อมูลแล้ว ดำเนินการพัฒนา หน้าจอและการทำงานของระบบเพื่อให้ผู้ใช้สามารถติดต่อและใช้งานระบบได้สะดวก (User Interface) โดยระบบถูกพัฒนาให้รองรับฟังก์ชันการทำงานสำคัญ เช่น การจัดทำข้อเสนอ โครงการ การติดตามสถานะ โครงการ และการรายงานผล

4. ประเมินประสิทธิภาพของระบบสารสนเทศ โดยทำการประเมินระบบในประเด็นสำคัญครอบคลุมทั้ง Functional Requirements และ Performance Test ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ จีรวัฒน์ คุชิตา (2555) ซึ่งศึกษาเรื่องการพัฒนาสารสนเทศเพื่อการบริหารทั่วไปของวิทยาลัยการอาชีพศรีนครินทร์ พบว่าการใช้ SDLC และ Database Life Cycle ในการพัฒนาระบบสามารถสร้างระบบที่มีประสิทธิภาพ และผู้ใช้งพึงพอใจในการนำระบบไปใช้งาน

จากผลการประเมิน พบว่า ระบบสารสนเทศที่พัฒนาขึ้นสามารถตอบสนองความต้องการของผู้ใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ลดความซ้ำซ้อนของการทำงาน และเพิ่มความรวดเร็วในการเข้าถึงข้อมูล ซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญที่ช่วยสนับสนุนการบริหารโครงการบริการวิชาการให้เกิดประสิทธิผลสูงสุด

3. การประเมินความพึงพอใจของผู้ใช้งานระบบสารสนเทศเพื่อการบริหารโครงการบริการวิชาการของศูนย์พัฒนาการศึกษาเพื่อการเรียนรู้ตลอดชีวิต คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับดี ($\bar{X} = 4.24$, S.D. = 0.59) ทั้งนี้ เป็นผลมาจากประสิทธิภาพของระบบสารสนเทศเพื่อการบริหารโครงการบริการวิชาการของศูนย์พัฒนาการศึกษาเพื่อการเรียนรู้ตลอดชีวิต คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒที่ตรงตามความต้องการของผู้ใช้งาน ทั้ง 5 ด้าน คือ ตรงตามความต้องการ (Function Requirement) ทำงานได้ตามหน้าที่ (Function) ง่ายต่อการใช้งาน (Usability) มีประสิทธิภาพ (Performance) และมีความปลอดภัย (Security) ซึ่งสอดคล้องกับวนิดา นเรธรรณ (2559) ที่ได้ศึกษาการพัฒนาสารสนเทศข้อมูลพันธุ์ไม้ดอกและไม้ประดับเขตพื้นที่อำเภอสูงเนิน จังหวัดนครราชสีมา หลังจากที่ได้ทดลองใช้ระบบกับกลุ่มตัวอย่าง เพื่อประเมินความพึงพอใจ โดยแบ่งระดับความพึงพอใจออกเป็น 5 ระดับ ผลการประเมินสรุปว่า มีความพึงพอใจของระบบจากกลุ่มตัวอย่างการใช้งานอยู่ในระดับดี สามารถนำมาใช้งานได้จริงและตรงตามความต้องการของผู้ใช้งานโดยแท้จริง

ข้อเสนอแนะ

1. ผู้บริหารควรแต่งตั้งบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถที่เหมาะสมกับหน้าที่และความรับผิดชอบ โดยมอบอำนาจหน้าที่และความรับผิดชอบให้ส่วนต่างๆ อย่างชัดเจนในการดำเนินงานด้านสารสนเทศ จัดให้มีสายงานบังคับบัญชาที่เหมาะสม จัดทำคู่มือข้อมูลสารสนเทศอื่นๆ เพื่อการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ และเพื่อชี้แจงระเบียบและแนวปฏิบัติต่าง ๆ อย่างเป็นระบบ การจัดระบบฐานข้อมูลสารสนเทศที่ครอบคลุมให้เป็นปัจจุบัน

2. ควรนำผลที่ได้จากการวิจัยครั้งนี้ไปพัฒนาด้านอื่นๆ เพื่อเป็นการทดลองและวางแนวทางการบริหารจัดการคณะศึกษาศาสตร์สู่ความเป็นเลิศและขยายผลให้เกิดผลลัพธ์เพื่อเป็นต้นแบบและผู้นำทางการศึกษาอย่างยั่งยืน

บรรณานุกรม

จีรวัฒน์ คุชิตา. (2555). การพัฒนาระบบสารสนเทศเพื่อการบริหารทั่วไปวิทยาลัยการอาชีพศรีนครินทร์. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรบัณฑิต มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี.

ณิชาดา ปานอุทัย. (2555). ระบบสารสนเทศเพื่อการจัดการและติดตามภาระงานของอาจารย์และนักเทคโนโลยีปฏิบัติการของสำนักเทคโนโลยีการศึกษา มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช. [วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช].

- เต็มศักดิ์ สุขวิบูลย์. (2552). ข้อคำนึงในการสร้างเครื่องมือประเภทมาตราประมาณค่า (Rating scale) เพื่อ
งานวิจัย. สืบค้นจาก <http://ms.src.ku.ac.th/schedule/Files/2553/Oct/1217086.doc>
- บุญเกื้อ ครุฑคำ. (2558). การพัฒนาระบบสารสนเทศศูนย์ฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู คณะครุศาสตร์
มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร. วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.
- ประพจน์ โชติคุณ. (2543). การพัฒนาระบบสารสนเทศเพื่อการบริหารงานสถานีตำรวจภูธรตำบลแสนสุข
จังหวัดชลบุรี. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยบูรพา.
- วนิดา นเรธรรณ, & พนิตนันท์ อุดมทรัพย์. (2559). การพัฒนาระบบสารสนเทศข้อมูลพันธุ์ไม้ดอกและไม้
ประดับเขตพื้นที่อำเภอสูงเนิน จังหวัดนครราชสีมา. มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา สถาบันวิจัย
และพัฒนา.
- วรรณิ แสงสุวรรณ. (2560). การพัฒนาระบบสารสนเทศเพื่อการติดตามโครงการของสถาบันวิจัยและ
พัฒนา มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลสุวรรณภูมิ. วารสารวิชาการและวิจัย มทร.สุวรรณภูมิ,
1(1), 63-72.
- ศันสนีย์ ทาร่อน. (2554). ระบบติดตามความก้าวหน้างานโครงการ: กรณีศึกษา กลุ่มเตรียมข้อมูลศูนย์
เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร สำนักงานสถิติแห่งชาติ. การค้นคว้าอิสระ, มหาวิทยาลัย
ธุรกิจบัณฑิต.
- สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา. (2553). คู่มือการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา
ระดับอุดมศึกษา พ.ศ. 2553. ภาพพิมพ์.
- Laudon, K. C., & Laudon, J. P. (2020). Management information systems: Managing the
digital firm (16th ed.). Pearson.
- Pressman, R. S. (2010). Software engineering: A practitioner's approach (7th ed.). McGraw-
Hill.
- Witkin, B. R., & Altschuld, J. W. (1995). Planning and conducting needs assessments: A
practical guide. Sage Publications.

หลักเกณฑ์และคำแนะนำสำหรับผู้เขียน (Principles and Guideline for Author)

ความเป็นมา

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ มีนโยบายส่งเสริมและสนับสนุนให้เกิดการเผยแพร่ผลงานวิจัย และยังเป็นแหล่งกลางในการเผยแพร่ผลงานทางวิชาการในระดับชาติและพัฒนาไปสู่มาตรฐานในระดับสากลต่อไป จึงจัดทำวารสารวิจัยทางการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ขึ้น โดยรับบทความวิจัยทางด้านการศึกษา จากผู้พิมพ์หลากหลายหน่วยงานทั้งภายในและภายนอกมหาวิทยาลัยและบทความวิจัยนั้นต้องมาจากสาขาวิชา ต่าง ๆ ดังนี้

- หลักสูตรและการสอน
- การจัดการการอุดมศึกษา
- การวัดผลและวิจัยการศึกษา
- การแนะแนวและจิตวิทยาการศึกษา
- การศึกษาพิเศษ
- การบริหารการศึกษา
- เทคโนโลยีการศึกษา
- อุตสาหกรรมศึกษา
- การศึกษาผู้ใหญ่และการศึกษาตลอดชีวิต

การรับรองคุณภาพของศูนย์ดัชนีการอ้างอิงวารสารไทย

วารสารวิจัยทางการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เป็นวารสารที่ผ่านเกณฑ์การประเมินคุณภาพวารสารในฐานข้อมูลของศูนย์ดัชนีการอ้างอิงวารสารไทย [Thai-Journal Citation Index (TCI) Centre] รอบที่ 5 (พ.ศ.2568-2572) เป็นวารสารที่ผ่านการรับรองคุณภาพระยะเวลา 5 ปี อยู่ในฐานข้อมูล TCI กลุ่มที่ 3

การพิจารณาต้นฉบับ

บทความที่ตีพิมพ์จะต้องได้รับความเห็นชอบจากกองบรรณาธิการ และผ่านการกลั่นกรองจากผู้ทรงคุณวุฒิ (Peer Review) จากภายใน และภายนอกมหาวิทยาลัยในสาขาที่เกี่ยวข้อง อย่างน้อย 3 ท่าน/บทความ กรณีที่ต้องปรับปรุงแก้ไขจะส่งกลับไปยังผู้เขียนเพื่อดำเนินการต่อไป

การเตรียมส่งบทความเพื่อตีพิมพ์

ผลงานวิจัยที่ได้รับพิจารณาตีพิมพ์ต้องเป็นภาษาไทย หรือภาษาอังกฤษ พิมพ์ต้นฉบับด้วยกระดาษขาวขนาด เอ4 หน้าเดียว พิมพ์ด้วยอักษร TH SarabunPSK ขนาด 16 pt. ความยาวของต้นฉบับรวมทั้งตาราง แผนภูมิ และเอกสารอ้างอิงใช้รูปแบบการเขียนเอกสารอ้างอิงแบบ APA6TH (American Psychological Association) ไม่เกิน 15 หน้า ส่งเข้าระบบ <http://ejournals.swu.ac.th/index.php/jre/user/register> และ ส่งบทความไฟล์ต้นฉบับ นามสกุล .pdf และ .doc และแบบฟอร์มสมัครขอส่งบทความตีพิมพ์ทาง E-mail : journal.edswu@gmail.com ทั้งนี้หากผู้เขียนบทความเป็นนิสิต นักศึกษาในระดับบัณฑิตศึกษา

ต้องแนบบทฟอร์มการตรวจสอบการคัดลอก และรับรองการเผยแพร่บทความจากอาจารย์ที่ปรึกษา
ปริญญานิพนธ์หลัก ผู้เขียนบทความทุกท่าน

ใบสมัครและแบบฟอร์มการเขียนบทความวิจัยที่เกี่ยวข้อง ท่านสามารถดาวน์โหลดใบสมัครและ
แบบฟอร์ม ดังนี้

- 1) แบบฟอร์มใบสมัครขอส่งบทความวิจัย (JER-01-1) ดาวน์โหลดได้ที่ลิงก์
<https://url.in.th/PHnBO>
- 2) แบบรับรองการเผยแพร่บทความจากอาจารย์ที่ปรึกษา (สำหรับนิสิต/นักศึกษา) (JER-01-2)
ดาวน์โหลดได้ที่ลิงก์ <https://url.in.th/Luwsf>
- 3) Template รูปแบบการเตรียมบทความ (JER-02) ดาวน์โหลดได้ที่ลิงก์
<https://url.in.th/mvNHr>

อัตราค่าธรรมเนียมในการตีพิมพ์

วารสารวิจัยทางการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ จัดเก็บค่าธรรมเนียม
การตีพิมพ์ จำนวน 3,500 บาท /บทความ เรียกเก็บเมื่อบทความของท่านได้ผ่านกระบวนการตรวจสอบ
ความถูกต้องของบทความจากบรรณาธิการเบื้องต้นเรียบร้อยแล้ว

*****หมายเหตุ** กองบรรณาธิการจะไม่คืนเงินค่าธรรมเนียมในการตีพิมพ์ ในกรณี ดังนี้

- ในกรณีที่บทความไม่ผ่านการพิจารณาจากผู้ทรงคุณวุฒิ ไม่ว่ากรณีใด ๆ เพราะเป็นคำตอบแทน
การพิจารณาบทความของผู้ทรงคุณวุฒิ
- ในกรณีที่ผู้เขียนมีความประสงค์ขอถอนบทความหลังจากผ่านกระบวนการตรวจสอบ
ความถูกต้องของบทความจากบรรณาธิการเบื้องต้นเรียบร้อยแล้ว

บทความที่ส่งตีพิมพ์ควรมีรายละเอียดดังนี้

1. ชื่อเรื่อง: กระชับ ชัดเจน ครอบคลุมเนื้อหาสำคัญ (ภาษาไทย และภาษาอังกฤษ)
2. ชื่อผู้เขียน: ระบุชื่อ นามสกุล วุฒิการศึกษาขั้นสูงสุด ตำแหน่งทางวิชาการ (ถ้ามี) และหน่วยงานที่สังกัด
ของผู้เขียนครบทุกคน สถานที่ทำงาน หรือที่อยู่ และเบอร์โทรศัพท์ที่สามารถติดต่อได้ (ภาษาไทยและ
ภาษาอังกฤษ)
3. ต้องเป็นบทความที่ไม่เคยตีพิมพ์ หรือกำลังเสนอตีพิมพ์ในวารสารวิชาการใดมาก่อน
4. ผู้เขียนต้องดำเนินการตรวจสอบบทความของตนเองเพื่อป้องกันการลักลอกผลงานทางวิชาการของผู้อื่นก่อน
การตีพิมพ์เผยแพร่ในวารสารวิจัยทางการศึกษา ผ่านเว็บไซต์ <http://www.akarawisut.com/> โดยแนบ
ผลการตรวจสอบที่ได้มาพร้อมกับบทความที่ต้องการตีพิมพ์
5. ผู้เขียนบทความจะต้องดำเนินการปรับแก้บทความตามผลการประเมินของกองบรรณาธิการ และ
ผู้ทรงคุณวุฒิ ทั้ง 3 ท่าน ของวารสารอย่างต่อเนื่องตลอดกระบวนการในการตีพิมพ์
6. กองบรรณาธิการขอใช้สิทธิในการนำบทความที่ตีพิมพ์ในวารสารวิจัยทางการศึกษาเผยแพร่ลงเว็บไซต์
วารสารวิจัยทางการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ออนไลน์

7. กองบรรณาธิการ มีนโยบายเรียกเก็บค่าธรรมเนียมการตีพิมพ์บทความ (Processing fees and/or Article Page) จากผู้เขียนบทความ จำนวน 3,500 บาท / บทความ และจะไม่คืนเงินค่าธรรมเนียมในกรณีบทความไม่ผ่านการพิจารณาจากผู้ทรงคุณวุฒิ ไม่ว่ากรณีใด ๆ เพราะเป็นค่าตอบแทนการพิจารณาบทความของผู้ทรงคุณวุฒิ
8. เมื่อผู้เขียนบทความได้ดำเนินการตามกระบวนการของวารสารเรียบร้อยแล้ว กองบรรณาธิการจะออกใบตอบรับการตีพิมพ์และใบเสร็จรับเงินให้กับผู้เขียนบทความ และดำเนินการตามกระบวนการตีพิมพ์ต่อไป
9. ถ้าผู้เขียนบทความไม่ปฏิบัติตามกระบวนการของวารสาร กองบรรณาธิการจะแจ้งยกเลิกการตีพิมพ์บทความและจะไม่ได้รับเงินค่าธรรมเนียมคืนไม่ว่ากรณีใด ๆ
10. ผู้เขียนบทความจะสามารถดูเล่มวารสารฯ ทางออนไลน์ ได้ที่เว็บไซต์ <http://ejournals.swu.ac.th/index.php/jre/issue/archive>

รูปแบบการเขียนบทความในวารสารวิจัยทางการศึกษา

รูปแบบการเขียนบทความในวารสารวิจัยทางการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประยุกต์มาจากรูปแบบการเขียนบทความงานวิจัยของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (สกศ.) โดยมีองค์ประกอบของบทความงานวิจัย ดังนี้

1. ชื่อเรื่อง : กระชับ ชัดเจน ครอบคลุมเนื้อหาสำคัญ (ทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ)
2. ชื่อผู้ทำวิจัย : ระบุนาม นามสกุล (ทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ) และอีเมล
3. ชื่อที่ปรึกษา : ระบุนาม นามสกุล (ทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ)
วุฒิการศึกษาชั้นสูงสุด ตำแหน่งทางวิชาการ (ถ้ามี) หน่วยงานที่สังกัด และที่อยู่ ของผู้เขียนครบทุกคน (ทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ)
4. บทคัดย่อ : (ภาษาไทย) บทคัดย่อต้องมีทั้งภาษาไทย และภาษาอังกฤษ เนื้อหาในบทคัดย่อควรระบุวัตถุประสงค์โดยย่อ ผลการวิจัยและบทสรุปโดยย่อ (ไม่เกิน 300 คำ)
5. คำสำคัญ : (ภาษาไทย)
6. บทคัดย่อ : (ภาษาอังกฤษ) (ไม่เกิน 300 คำ)
7. คำสำคัญ : (ภาษาอังกฤษ)
8. บทนำ : กล่าวถึงเฉพาะภูมิหลังของงานวิจัยที่เกี่ยวข้องและวัตถุประสงค์การวิจัย
9. วัตถุประสงค์ของการวิจัย
10. กรอบแนวคิดในการวิจัย
11. สมมติฐานการวิจัย (ถ้ามี)
12. วิธีดำเนินการวิจัย
 - 1) ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง/กลุ่มเป้าหมาย/กรณีศึกษา (ระบุรายละเอียดของการได้มาและการสุ่มกลุ่มตัวอย่าง/กลุ่มเป้าหมาย/กรณีศึกษา)
 - 2) ตัวแปรที่ศึกษา
 - 3) วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล
 - 4) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย (ระบุคุณภาพของข้อมูล)

- 5) การวิเคราะห์ข้อมูล
13. สรุปผลการวิจัย : เขียนบรรยาย หรือสรุปเป็นข้อๆ โดยย่อ ถึงผลงานที่สำคัญ และต้องการเน้น
14. อภิปรายผล
15. ข้อเสนอแนะ
- 1) ข้อเสนอแนะทั่วไป
 - 2) ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป
16. กิตติกรรมประกาศ (ถ้ามี)
17. บรรณานุกรม / การเขียนอ้างอิง

การอ้างอิงส่วนท้ายเล่ม โดยการรวบรวมรายการเอกสารทั้งหมดที่ผู้เขียนได้ใช้อ้างอิงในการเขียนผลงานให้จัดเรียงตามลำดับอักษรชื่อผู้แต่ง โดยใช้รูปแบบการเขียนเอกสารอ้างอิงแบบ APA (American Psychological Association) การพิมพ์เอกสารอ้างอิงท้ายบทความจะแตกต่างกันไปตามประเภทของเอกสารที่นำมาอ้างอิง สามารถเปิดดูตัวอย่างได้จาก <https://lib.swu.ac.th/th/images/guides/bibliography.pdf> และตัวอย่างรูปแบบการอ้างอิง ดังนี้

1. Book หนังสือทั่วไป

หนังสือภาษาไทย

ชื่อ/ชื่อสกุล./ (ปีที่พิมพ์)./ชื่อเรื่อง/(ครั้งที่พิมพ์)./เมืองที่พิมพ์:/สำนักพิมพ์หรือผู้จัดพิมพ์.

บรรณานุกรม	กัลยา วานิชย์บัญชา. (2558). <i>สถิติสำหรับงานวิจัย</i> (พิมพ์ครั้งที่ 9). กรุงเทพฯ: ศูนย์หนังสือจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
การอ้างอิงแบบแทรกในเนื้อหา	(กัลยา วานิชย์บัญชา, 2558, น. 286)

หนังสือภาษาอังกฤษ

ชื่อสกุล./ชื่อต้น/ชื่อกลาง./ (ปีที่พิมพ์)./ชื่อเรื่อง/(ครั้งที่พิมพ์)./เมืองที่พิมพ์:/ส นักพิมพ์หรือผู้จัดพิมพ์.

บรรณานุกรม	Hickey, A. J., & Ganderton, D. (2016). <i>Pharmaceutical Process Engineering</i> (2 nd ed.). Boca Raton: CRC Press.
การอ้างอิงแบบแทรกในเนื้อหา	(Hickey & Ganderton, 2006, p. 55)

หนังสืออิเล็กทรอนิกส์

TH เจ้าของผลงาน./ (ปีที่พิมพ์)./ชื่อเรื่อง./สืบค้นจาก/URL

EN เจ้าของผลงาน./ (ปีที่พิมพ์)./ชื่อเรื่อง./Retrieved from/URL

บรรณานุกรม	สถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี. (2544). <i>เรขาคณิตกับการออกแบบ</i> . สืบค้นจาก https://www.scimath.org/ebookmathematics/item/7401-geometryindesign
การอ้างอิงแบบแทรกในเนื้อหา	(สถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี, 2560)

2. Book Section (หนังสือรวมบทความหรือรวมเรื่อง)

ชื่อ/ชื่อสกุล./ (ปีที่พิมพ์)/ชื่อเรื่อง./ใน/ชื่อบรรณาธิการ/(บ.ก.)/ชื่อหนังสือ/(ครั้งที่พิมพ์/เลขหน้า)/เมืองที่พิมพ์:/สำนักพิมพ์หรือผู้จัดพิมพ์.

บรรณานุกรม	วนิดา เหมะกุล. (2555). การให้เหตุผลเชิงคณิตศาสตร์. ในคณิตศาสตร์สำหรับเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร (หน่วยที่ 4, น. 50-55). นนทบุรี: สาขาวิชาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
การอ้างอิงแบบแทรกในเนื้อหา	(วนิดา เหมะกุล, 2558, น. 50-55)

3. บทความวารสาร

ชื่อผู้เขียนบทความ./ (ปี/วัน/เดือน)/ชื่อบทความ./ชื่อวารสาร./ปีที่(ฉบับที่)/เลขหน้า.

บรรณานุกรม	ปรีดี ปลื้มสำราญ. (2554, กรกฎาคม-ธันวาคม). ความสามารถในการเข้าถึงได้ทางเว็บ. วารสารบรรณศาสตร์ มศว, 4(2), 95-106.
การอ้างอิงแบบแทรกในเนื้อหา	(ปรีดี ปลื้มสำราญ, 2545, น. 95-106)

4. บทความวารสารอิเล็กทรอนิกส์

ชื่อผู้เขียนบทความ./ (ปี/วัน/เดือน)/ชื่อบทความ./ชื่อวารสาร./ปีที่(ฉบับที่)/เลขหน้า/สืบค้นจาก/URL

บรรณานุกรม	พิเชษฐ์ พลพิชิต, และ ชลภัส วังษ์ประเสริฐ. (2560, กรกฎาคม-ธันวาคม). วัฒนธรรมสารสนเทศสุขภาพในชุมชนชนบทไทย. วารสารบรรณศาสตร์ มศว, 10(2), 63-77. สืบค้นจาก http://ejournals.swu.ac.th/index.php/jlis/article/view/9957/8448
การอ้างอิงแบบแทรกในเนื้อหา	(พิเชษฐ์ พลพิชิต, และ ชลภัส วังษ์ประเสริฐ, 2560, น. 63-77)

*ภาษาอังกฤษ เปลี่ยนคำว่า “สืบค้นจาก” เป็น “Retrieved from”

5. หนังสือแปล

ชื่อผู้เขียนเดิม./ (ปีที่พิมพ์)/ชื่อเรื่อง[ชื่อเรื่องเดิม]/(ครั้งที่พิมพ์)/(ชื่อผู้แปล)/เมืองที่พิมพ์:/สำนักพิมพ์,(ต้นฉบับพิมพ์ พ.ศ. หรือ ค.ศ.)

บรรณานุกรม	ซูเมกเกอร์, อี. เอฟ. (2557). จี๊วแต่แจ้ว: เศรษฐศาสตร์เชิงพุทธ [Small is beautiful] (พิมพ์ครั้งที่ 4) (สมบุรณ์ ศุภศิลป์, ผู้แปล). นนทบุรี: สมิต.(ต้นฉบับพิมพ์ ค.ศ. 1973)
การอ้างอิงแบบแทรกในเนื้อหา	(ซูเมกเกอร์, 2557, น. 15)

6. วิทยานิพนธ์

6.1 รูปแบบฉบับพิมพ์ (ตัวเล่ม)

TH ชื่อผู้แต่ง./ (ปีพิมพ์)./ชื่อเรื่อง/(ปริญญานิพนธ์มหาบัณฑิต/ปริญญานิพนธ์ดุษฎีบัณฑิต)./ชื่อสถานศึกษา./ที่ตั้ง.

EN Auther./ (Year)./Title/(Master's thesis,/ Doctoral dissertation)./Institute./Location.

บรรณานุกรม	วิริยะ โภคาพันธ์. (2558). การศึกษาและพัฒนาแบบทดสอบภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของครู (ปริญญานิพนธ์ปริญญาดุษฎีบัณฑิต). มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, กรุงเทพฯ.
การอ้างอิงแบบแทรกในเนื้อหา	(วิริยะ โภคาพันธ์, 2558, น. 40)

6.2 รูปแบบออนไลน์

TH ชื่อผู้แต่ง./ (ปีพิมพ์)./ชื่อเรื่อง/(ปริญญานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต/ปริญญานิพนธ์ปริญญาดุษฎีบัณฑิต./ชื่อสถานศึกษา./ที่ตั้ง)./สืบค้นจาก/URL

EN Auther./ (Year)./Title/(Master's thesis,/Doctoral dissertation,/Institute,/Location)./Retrieved from/URL

บรรณานุกรม	ธนาพงษ์ พรหมทัศน์. (2560). การศึกษาคู่มือปัญญาท้องถิ่น : กรณีศึกษา ครูสำเร็จภาคบุญมี (ปริญญานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, กรุงเทพฯ). สืบค้นจาก http://search.swu.ac.th:1701/primoexplore/fulldisplay?docid
การอ้างอิงแบบแทรกในเนื้อหา	(ธนาพงษ์ พรหมทัศน์., 2560, น. 60)

*ภาษาอังกฤษ เปลี่ยนคำว่า “สืบค้นจาก” เป็น “Retrieved from”

7. รายงานการวิจัย

TH ชื่อ/ชื่อสกุล./ (ปีที่พิมพ์)./ชื่องานวิจัย/(หมายเลขประจำรายงาน).(ถ้ามี)

EN ชื่อสกุล./ชื่อต้น/ชื่อกลาง./ (ปีที่พิมพ์)./ชื่องานวิจัย/(Report no.,Contract no.,Monograph no.).(ถ้ามี)

บรรณานุกรม	สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม, และศูนย์วิจัยเศรษฐศาสตร์ประยุกต์. (2553). การจัดทำรายงานแห่งชาติเพื่อเสนอต่อ UNFCCC (รายงานแห่งชาติฉบับที่ 2)
การอ้างอิงแบบแทรกในเนื้อหา	(สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม, และศูนย์วิจัยเศรษฐศาสตร์ประยุกต์, 2553, น. 19)

8. ราชกิจจานุเบกษา

TH ชื่อกฎหมาย./ (ปี./วัน/เดือน)./ราชกิจจานุเบกษา/(เล่ม.../ตอนที่...,/เลขหน้า)./สืบค้นจาก/(Url*ถ้ามี)

EN ชื่อกฎหมาย./ (ปี./เดือน/วัน)./ราชกิจจานุเบกษา/(เล่ม.../ตอนที่...,/เลขหน้า)./Retrieved from/(Url*ถ้ามี)

บรรณานุกรมภาษาไทย	พระราชบัญญัติว่าด้วยการกระทำ ความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ พ.ศ. 2550. (2550, 4 มิถุนายน). ราชกิจจานุเบกษา (เล่ม 24 ตอนที่ 27ก, น. 4-13).
-------------------	--

บรรณานุกรมภาษาอังกฤษ	White paper on e-education. (2004, August 26). National Gazette (No. 26734). Retrieved from https://www.westerncape.gov.za/legislation/white-paper-eeducation
----------------------	---

9. บทความ คอลัมน์ ข่าวจากหนังสือพิมพ์

TH ชื่อ/ชื่อสกุล./ (ปีพิมพ์./วันที่/เดือน)/ชื่อบทความหรือชื่อหัวข้อในคอลัมน์./ชื่อหนังสือพิมพ์./หน้าที่ตีพิมพ์.

EN ชื่อสกุล./ชื่อต้น/ชื่อกลาง./ (ปีพิมพ์./วันที่/เดือน)/ชื่อบทความหรือชื่อหัวข้อในคอลัมน์./ชื่อหนังสือพิมพ์./หน้าที่ตีพิมพ์.

บรรณานุกรม	นวลจันทร์ จินตนาพันธ์. (2546, 14 กุมภาพันธ์). ปรับหนี้เพิ่มแรงขับเคลื่อนเศรษฐกิจยั่งยืน. <i>คมชัดลึก</i> , น. 15
การอ้างอิงแบบแทรกในเนื้อหา	(นวลจันทร์ จินตนาพันธ์., 2546, น. 15)

10. เอกสารจัดพิมพ์ไม่เป็นทางการ (จุลสาร, แผ่นพับ, ใบปลิว, เอกสารประกอบการสอน)

TH ชื่อ/ชื่อสกุล./ (ปีพิมพ์./วันที่/เดือน)/ชื่อบทความหรือชื่อหัวข้อในคอลัมน์./ชื่อหนังสือพิมพ์./หน้าที่ตีพิมพ์.

EN ชื่อสกุล./ชื่อต้น/ชื่อกลาง./ (ปีพิมพ์./วันที่/เดือน)/ชื่อบทความหรือชื่อหัวข้อในคอลัมน์./ชื่อหนังสือพิมพ์./หน้าที่ตีพิมพ์.

บรรณานุกรม	แววตา เตชาทวีวรรณ. (2557). <i>ความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับการรู้สารสนเทศ</i> [เอกสารประกอบการสอน]. กรุงเทพฯ: สำนักนวัตกรรมการเรียนรู้ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
การอ้างอิงแบบแทรกในเนื้อหา	(แววตา เตชาทวีวรรณ, 2557, น. 19)

11. วัสดุสื่อโสตทัศน

ชื่อผู้บรรยาย ผู้พูด หรือผู้ขับร้อง (ถ้ามี)/ (ปีที่ผลิต)/ชื่อของวัสดุ [ประเภทของวัสดุ]/สถานที่ผลิต:/ผู้ผลิต.

บรรณานุกรม	เบญญาภา โสภณ และ กาญจนพร สุวรรณ. (2555). <i>เกมและกิจกรรมการเล่นของเด็กปฐมวัย</i> [ซีดี]. กรุงเทพฯ: เป็นภาษาและศิลปะ
การอ้างอิงแบบแทรกในเนื้อหา	(เบญญาภา โสภณ และ กาญจนพร สุวรรณ, 2555)

12. เว็บไซต์

เอกสารจากเว็บไซต์ให้ลงรายการเช่นเดียวกับประเภทเอกสารนั้น ๆ เช่น หนังสือ, บทความ หากมีรายการทางบรรณานุกรมไม่ครบ ให้พิจารณาลงรายการเท่าที่ปรากฏ และตามด้วยการระบุตัวระบุวัตถุดิจิทัล (DOI)

ชื่อฐานข้อมูล หรือ URL และไม่ใช่มหัพภาค (.) ปิดท้าย และไม่ต้องระบุวันที่สืบค้น *ยกเว้นเว็บไซต์ที่เนื้อหาอาจมีการเปลี่ยนแปลง เช่น เว็บวิกิ เป็นต้น

บรรณานุกรม	ทบวงมหาวิทยาลัย. (2544). <i>ประกาศทบวงมหาวิทยาลัย เรื่อง มาตรฐานห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษา พ.ศ. 2544</i> . สืบค้นจาก http://www.mua.go.th/users/hecommission/doc/law/ministrylaw/1-31library standard 2544.pdf
การอ้างอิงแบบแทรกในเนื้อหา	(ทบวงมหาวิทยาลัย, 2544) (เอกสารจากเว็บไซต์)

*ภาษาอังกฤษ เปลี่ยนคำว่า “สืบค้นจาก” เป็น “Retrieved from”

13. การอ้างอิงจากการสัมภาษณ์

ให้ระบุชื่อและนามสกุลของผู้ให้สัมภาษณ์ที่เป็นชาวไทยและชาวต่างประเทศ จากนั้นตามด้วยคำว่า "การสื่อสารส่วนบุคคล" (สำหรับภาษาไทย) หรือ "personal communication" (สำหรับภาษาอังกฤษ) และปิดท้ายด้วยวันเดือนปีที่สัมภาษณ์ *การอ้างอิงจากการสัมภาษณ์ **ไม่ต้องทำบรรณานุกรมท้ายเล่ม /ทำรายการบรรณานุกรมท้ายเล่มเฉพาะการสัมภาษณ์ทางประวัติศาสตร์**

ตัวอย่างภาษาไทย	(สมศักดิ์มิตรไมตรี, การสื่อสารส่วนบุคคล, 4 กุมภาพันธ์ 2556)
ตัวอย่างภาษาอังกฤษ	(Elliot Robbins, personal communication, January 4, 2001).

ตัวอย่างบรรณานุกรม

บรรณานุกรม

กรทิพย์ จันทร์แจ่ม, วันทนีย์ ภูมิภักตราคม, และธีรธนิษฐ์ ศิริโวหาร. (2553, ตุลาคม 2552 – มกราคม 2553). ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการเลือกร้านนวดแผนไทยเพื่อสุขภาพของผู้บริโภคในจังหวัดนนทบุรี. *วารสารบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์*. 3(3) : 119-132

กรมพัฒนาการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือก. (2556). รายงานการสาธารณสุขไทย ด้านการแพทย์แผนไทย. กรุงเทพฯ : กระทรวงสาธารณสุข กรมการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือก.

Lovelock C., & Wirtz J. (2007). *Services Marketing, People, Technology, strategy*. Sixth edition: Pearson International Edition, p.22, 207, 380.

การติดต่อสอบถามรายละเอียด

กองบรรณาธิการวารสารวิจัยทางการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
114 ถนนสุขุมวิท 23 แขวงคลองเตยเหนือ เขตวัฒนา กรุงเทพฯ 10110
โทร. 0 2649 5000 ต่อ 11123 E-mail: journal.edswu@gmail.com

